

M

+

U

+

Z

+

Y

+

K

+

A

•

•

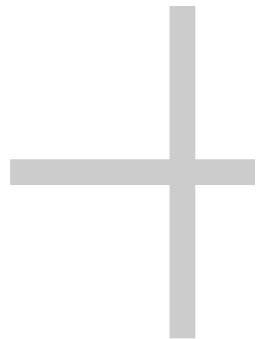
Muzyka polska 2011
Raport roczny

1.

Muzyka polska 2011. Raport roczny

M

IMIT 0009

Wydawca: Instytut Muzyki i Tańca, Warszawa
Andrzej Kosowski, dyrektor

Koordinacja organizacyjna:
Joanna Grotkowska, dyrektor Fundacji Polskiej Rady Muzycznej

Redaktor wydania:
Joanna Grotkowska

Redakcja i korekta:
Anna Kreutz

Projekt graficzny i skład typograficzny:
Darek Komorek

© Copyright by Instytut Muzyki i Tańca, Warszawa 2013

ISBN 978-83-932955-6-2

Printed in Poland

instytut muzyki i tańca

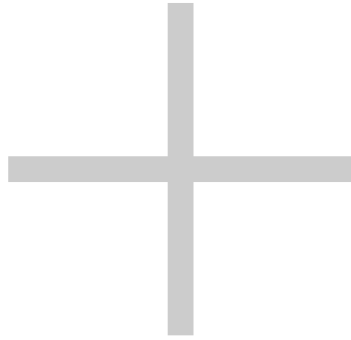
Instytut Muzyki i Tańca
ul. Fredry 8
00-097 Warszawa
tel. (+48) 22 829 20 29
imit@imit.org.pl
www.imit.org.pl

Muzyka polska 2011
Raport roczny

Warszawa 2013

4.

SPIS TREŚCI

Przedmowa ANDRZEJ KOSOWSKI — 11

+

część pierwsza

+

Muzyka współczesna KRZYSZTOF KWIATKOWSKI

Wykonawcy — 15

Festiwale, cykle koncertowe, rezydencje — 18

Przegląd cyklicznie organizowanych festiwali — 18

Cykle koncertowe z muzyką współczesną — 23

Rezydencje kompozytorów — 23

Twórczość — 24

Opery — 24

Prawykonania i inne ważniejsze wydarzenia koncertowe — 25

Młodzi kompozytorzy — 26

Nagrania płytowe współczesnej muzyki polskiej — 27

Radio — 28

Muzyka polska za granicą — 29

+

Muzyka klasyczna DOROTA SZWARCMAN

Filharmonie i opery – zmiany — 32

Repertuary filharmonii i orkiestr — 34

Opery — 36

Najważniejsze festiwale — 38

Prezydencja — 40

Konkursy instrumentalne — 41

+

Muzyka dawna DOROTA KOZIŃSKA — 42

+

Muzyka tradycyjna MONIKA MAMIŃSKA — 47

Ośrodki, festiwale — 48

Edukacja — 50

Wydawnictwa — 51

+

Jazz KRYSZTOF BRODACKI

Weterani — 52

Młodszy, już znani i uznani — 54

Nowe twarze — 57

Gwiazdy z USA w Polsce — 57

Festiwale — 58

Edukacja — 58

+

Nowe prądy w muzyce pop, rock, hip-hop BARTEK CHACIŃSKI

Cyfrowy dostęp do muzyki rozrywkowej w Polsce — 60

Polskie festiwale w czołówce — 61

Poezja z muzyką — 62

Retro i lokalność ponad wszystko — 63

+

Muzyka alternatywna ANTONI BEKSIĄK — 66

+

Muzyka filmowa JAN TOPOLSKI — 70

+

Muzyka polska w mediach MARCIN MAJCHROWSKI — 75

Program 2 Polskiego Radia — 77

Muzyka polska w repertuarach i działalności zespołów muzycznych

Polskiego Radia — 78

Narodowa Orkiestra Symfoniczna Polskiego Radia — 78

Polska Orkiestra Radiowa — 80

Orkiestra Kameralna Polskiego Radia „Amadeus” — 81

Chór Polskiego Radia — 82

TVP Kultura — 83

RMF Classic — 84

+

+

+

część druga

+

Taniec i muzyka JOANNA SZYMAJDA

Instytut Muzyki i Tańca — 87

Działalność zespołów baletowych — 88

Działalność zespołów tańca współczesnego i artystów niezależnych — 88

Zespoły instytucjonalne tańca współczesnego — 89

Festiwale — 90

Nowe inicjatywy — 91

Edukacja — 92

Wydarzenia specjalne — 93

Podsumowanie — 94

+

część trzecia

+

Edukacja muzyczna – poszukiwanie nowej perspektywy

ANDRZEJ BIAŁKOWSKI

Uwagi wstępne — 97

Różne konteksty i obszary muzycznego edukowania — 98

Szkoła ogólnokształcąca – edukacja muzyczna dla wszystkich — 100

Muzyka w podstawie programowej kształcenia ogólnego — 100

Artystyczne zajęcia pozalekcyjne — 103

Szkoła artystyczna – edukacja muzyczna dla muzycznie uzdolnionych — 105

Wyższe szkolnictwo muzyczne i kształcenie muzyczne w wyższych szkołach
nieartystycznych — 108

+

część czwarta

+

Finansowanie muzyki w 2011 roku KAMILA STĘPIEŃ-KUTERA

Ankieta — 118

Dane z Biuletynu Informacji Publicznej — 125

Dofinansowanie w ramach programów Ministra Kultury i Dziedzictwa
Narodowego — 128

+

Wybrane dane statystyczne

ALEKSANDRA JAGIEŁŁO-SKUPIŃSKA

Uwagi do publikacji GUS o uczestnictwie Polaków w wydarzeniach muzycznych — 130

Wybrane dane GUS o uczestnictwie Polaków w muzycznych wydarzeniach i o finansowaniu muzyki ze źródeł państwowych i wydatkach na kulturę w gospodarstwach domowych — 133

Masowe imprezy artystyczno-rozrywkowe — 134

Inne badania opinii społecznej dotyczące muzyki w 2011 roku — 136

+

część piąta

+

Opis działalności filharmonii, orkiestr, oper, zespołów z uwzględnieniem najważniejszych wydarzeń:

Filharmonie — 145

Orkiestry symfoniczne — 168

Opery — 180

Teatry muzyczne — 189

Działalność filharmonii, orkiestr, oper, zespołów – opracowanie na podstawie ankiety IMiT — 192–195

+

Wydawnictwa muzyczne — 197

Wydawnictwa książkowe — 204

Czasopisma muzyczne — 207

Biblioteki muzyczne i ośrodki dokumentacji muzycznej — 211

Internetowe portale muzyczne w Polsce — 214

+

Laureaci wybranych konkursów muzycznych — 220

Laureaci wybranych nagród muzycznych — 226

Rejestr odznaczeń państwowych — 233

Wykaz prac magisterskich, doktorskich i habilitacyjnych obronionych w 2011 roku — 235

+

Z żałobnej karty 2011 — 263

+

10 .

Przedmowa

Muzyka polska 2011. Raport roczny jest kontynuacją *Raportu o stanie muzyki polskiej* wydanego przez Instytut Muzyki i Tańca w 2011 roku. Dokonanie możliwie obszernego zapisu życia muzycznego, stanu muzyki w Polsce po 1989 roku, stało się pierwszym zadaniem Instytutu powstałego w październiku 2010 roku. *Raport* traktowaliśmy jako zerowy, od którego zaczynamy z pomocą instytucji i organizacji muzycznych tworzyć wspólne bazy danych i szczegółowe analizy.

+

Muzyka polska 2011. Raport roczny jest zatem pierwszym takim krokiem na drodze do pełnego opisu najważniejszych wydarzeń i tendencji w dziedzinie muzyki dawnej, klasycznej, współczesnej, jazzowej, rockowej, hip-hopowej, alternatywnej, tradycyjnej, czy filmowej. Całość prezentowana jest w formie autorskich tekstów oraz wielu zestawień, tabel i ankiet. Ważną część tego *Raportu* stanowi opis zmian w edukacji muzycznej oraz formach finansowania działalności kulturalnej.

+

Życzę wszystkim pożytku z lektury!

+

Andrzej Kosowski
Dyrektor Instytutu Muzyki i Tańca

+

+

12 .

+ + + + +
+ + + + + + + + + + + + + + + +
+ + + + + + + + + + + + +

+ + + +
+ + + + + + + + + + + + +
+ + + + + + + + + + +

+ + + + + + + +

+ + + +

+ + + + + + + + + + + +

+ + +

+ + + + + + +
+ + + + + + + +
+ +

+ + + + + + + + +

+

+

1:

+

MUZYKA WSPÓŁCZESNA
MUZYKA KLASYCZNA
MUZYKA DAWNA
MUZYKA TRADYCYJNA
JAZZ
POP/ROCK
MUZYKA ALTERNATYWNA
MUZYKA FILMOWA
MUZYKA W MEDIACH

Krzysztof Kwiatkowski

Muzyka współczesna

+

W swym raporcie o stanie współczesnej muzyki polskiej, obejmującym czas powojenny do roku 2010, Andrzej Chłopecki omówił poszczególne zagadnienia w kolejności, która wydaje się naturalna: najpierw twórczość kompozytorską, potem służebną wobec niej „infrastrukturę”, czyli wykonawstwo, krytykę, odbiorców oraz instytucje (festiwale, organizacje, media, zamówienia).

Pożyteczne mogłoby być jednak, od czasu do czasu przynajmniej, odwrócenie porządku owej hierarchii, ponieważ pewne działania w sferze infrastruktury mogą bezpośrednio prowadzić do podniesienia na wyższy poziom tej części życia muzycznego, która odnosi się do twórczości współczesnej. + Brak warunków do działalności zespołów specjalizujących się we współczesnym repertuarze jest zagadnieniem mocno niedocenianym, zwłaszcza w porównaniu z uwagą poświęcaną zwykle dokonaniom kompozytorów.

+

1. WYKONAWCY

+

Muzyka współczesna na świecie wiele zawdzięcza działającym już niekiedy od kilkudziesięciu lat orkiestrom kameralnym (London Sinfonietta, Ensemble Intercontemporain, Ensemble Modern), złożonych przeważnie z wyspecjalizowanych w nowej muzyce solistów, które dzięki stabilnym warunkom zatrudnienia muzyków i możliwości częstego występowania na koncertach osiągnęły poziom niedostępny wykonawcom parającym się nową muzyką tylko sporadycznie. Również w Polsce nie brakuje muzyków pragnących poświęcić się wykonywaniu nowszej twórczości oraz studiowaniu specyficznych problemów z nią związanych – w sprzyjających warunkach mogliby oni pozostawać do dyspozycji polskich kompozytorów oraz systematycznie zaznajamiać polskie środowisko muzyczne

oraz szersze kręgi słuchaczy z ważnymi osiągnięciami muzyki na świecie. Niestety zapał, wysiłki oraz umiejętności, zdobywane z reguły we własnym zakresie, poza akademiami muzycznymi, często idą na marne. +

+

Najpoważniejszym jak dotąd przedsięwzięciem w dziedzinie stworzenia większego zespołu wyspecjalizowanego w wykonawstwie muzyki współczesnej jest założona przez Aleksandra Lasonia i kierowana obecnie przez Szymona Bywalca Orkiestra Muzyki Nowej. Zespół powstał w roku 1996 przy Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach i od tego czasu przedstawił słuchaczom w Polsce i za granicą wiele nowych utworów kompozytorów polskich oraz ważnych kompozycji ze świata, nierzadko wymagających ogromnego nakładu pracy. Choć w skład Orkiestry Muzyki Nowej wchodzi wielu dobrych muzyków, to jednak osiągnięciu poziomu wyznaczonego przez najlepsze zespoły tego rodzaju przeszkadza to, że dla muzyków Orkiestry praca w niej jest drugim zajęciem, wykonywanym nie w sposób regularny, lecz od projektu do projektu, w czasie wolnym od stałego zatrudnienia. + Mimo tej niedogodności Orkiestra Muzyki Nowej stała się najważniejszym wykonawcą kompozycji polskich twórców: w roku 2011 wystąpiła m.in. na Festiwalu Prawykonañ, festiwalu „Kody” w Lublinie, Warszawskiej Jesieni, ukazały się też nagrane dla wytwórni DUX monograficzne płyty z muzyką Pawła Hendricha i Stanisława Bromboszcza.

+

Nieco inaczej wygląda sytuacja Orkiestry Kameralnej Miasta Tychy „Aukso” (jej trzon stanowią muzycy etatowi), która często wykonuje utwory współczesnych kompozytorów, przede wszystkim polskich, choć w repertuarze Aukso przeważa repertuar klasyczny i romantyczny. Pracujący pod kierunkiem Marka Mosia zespół grywa także muzykę lżejszą (występy m.in. z Leszkiem Możdżerem i Agą Zaryan), a z twórczości nowszej często sięga do utworów bliższych słuchaczom stroniącym od muzyki współczesnej (Wojciech Kilar, Eugeniusz Knapik). + W roku 2011 największym sukcesem Orkiestry (jeśli rozmiar sukcesu mierzyć rezonansem w mediach oraz liczbą słuchaczy) były koncerty w Hali Stulecia we Wrocławiu (9 i 10 września) dla wielotysięcznego audytorium, na których zestawione zostały wczesne utwory Krzysztofa Pendereckiego (*Polymorphia; Ofiarom Hiroszimy – Tren; Kanon*) z ich remiksami w wykonaniu Aphexa Twina (gwiazdy muzyki techno) i Johna Greenwooda (gitarzysty popularnego zespołu Radiohead). Ważnymi dla polskiej muzyki współczesnej wydarzeniami z udziałem Aukso były: wykonanie przez tysią orkiestrę *III Symfonii* Pawła Mykietyna (17 grudnia, Studio Koncertowe

Polskiego Radia im. Witolda Lutosławskiego w Warszawie), koncert w Katowicach na festiwalu poświęconym twórczości Eugeniusza Knapika (14 grudnia) oraz udział w katowickim Festiwalu Prawykonań (27 marca).

+

Choć muzycy i zespoły poświęcające się muzyce współczesnej niewiele mają okazji do zaprezentowania swych dokonań, to jednak w ostatnich latach pojawiło się kilka nowych formacji. Niestety, w roku 2011 zaprzestał działalności dobrze zapowiadający się zespół An_Arche założony w roku 2007 przez pianistę Filipa Wałcerza i kompozytora Rafała Zapałę, w którego skład wchodził przede wszystkim muzycy związani z Akademią Muzyczną im. I.J. Paderewskiego w Poznaniu i który zdążył dokonać wielu prawykonań utworów młodych twórców (m.in. Pawła Hendricha i Wojciecha Blecharza). + Jednym z ciekawszych zjawisk na scenie wykonawstwa nowej muzyki w Polsce stało się natomiast duo TWogether akordeonisty Macieja Frąckiewicza i wiolonczelistki Magdaleny Bojanowicz, w którego repertuarze, oprócz ważnych zagranicznych pozycji na ten skład (Gubajdulina, Tiensuu), znajdują się utwory specjalnie dla duetu napisane, m.in. przez Wojciecha Ziemowita Zycha, Wojciecha Blecharza i Cezarego Duchnowskiego. Mocną pozycję na polskiej scenie muzyki współczesnej utrzymał założony przez klarncistę Michała Górczyńskiego i skrzypaczkę Dagnę Sadkowską gdańsko-warszawski zespół Kwartludium. Warto również zwrócić uwagę na ambitne przedsięwzięcia gdańskiego kwartetu smyczkowego Neo Quartet oraz krakowskiego tria perkusyjnego Amadrams. Wśród solistów najbardziej znaną polską wykonawczynią muzyki współczesnej jest niewątpliwie Agata Zubel, zyskująca rozgłos także poza granicami kraju dzięki współpracy z renomowanymi zespołami, jak koloński musikFabrik, Klangforum Wien i London Sinfonietta. + Często obecni w kraju są m.in.: mieszkający w Szwajcarii kontrabasista Aleksander Gabrys (jego nadzwyczajne umiejętności w roku 2011 można było poznać m.in. dzięki wydanej przez DUX podwójnej płycie *Bassolo*), klawesynistka Małgorzata Ispording (Holandia) oraz pianistka Małgorzata Walentynowicz (Niemcy). Wśród mieszkających w kraju młodych, szczególnie aktywnych na polu nowej muzyki wykonawców, należy wymienić przede wszystkim wiolonczelistę Mikołaja Pałosza i perkusistę Leszka Lorenta.

+

2. FESTIWALE, CYKLE KONCERTOWE, REZYDENCJE KOMPOZYTORÓW

+

Ograniczona liczba miejsc, w których nowsza twórczość jest wykonywana, nie sprzyja poważnej pracy nad repertuarem – przeważnie utwory wymagające wielkiego nakładu pracy bywają wykonywane tylko raz, co podważa sens podejmowania wysiłków przez muzyków i sprzyja bylekości w podejściu do ambitnie pomyślanych kompozycji. Jest to oczywiście tylko jeden z aspektów dotyczących programowania festiwalu i koncertów – zagadnień wartych omówienia jest tu znacznie więcej.

2.1. Przegląd cyklicznie organizowanych festiwalu

(rok 2011, w kolejności chronologicznej)

+

14. Forum Lutosławskiego (12–18 lutego)

Oprócz Witolda Lutosławskiego bohaterem Forum w roku 2011 był Paweł Mykietyn, kompozytor-rezydent Filharmonii Narodowej w sezonie 2010/2011 (podtytuł Forum brzmiał „Od Ravela do Mykietyna”), „kreowany przez media na bezpośredniego następcę Lutosławskiego, od czego Mykietyn skromnie, ale i stanowczo się dystansował” (Monika Pasiecznik w „Ruchu Muzycznym” 6/2011). Wydaje się, że osoba patrona nie miała wielkiego znaczenia dla koncepcji programowej w części nie poświęconej kompozycjom Lutosławskiego (w programie współczesność od Ravela do popu), co nie jest wadą – Forum Lutosławskiego jest dobrą okazją do wprowadzenia na estradę Filharmonii Narodowej repertuaru, który bardzo rzadko tam gości.

+

19. Świętokrzyskie Dni Muzyki (marzec–kwiecień)

W programie organizowanych przez Filharmonię Świętokrzyską Dni Muzyki znalazło się sporo współczesnej muzyki polskiej, m.in. *Koncert skrzypcowy ZOOM* Lidii Ziełińskiej i *Extended Perception of Echo* Marcela Chyrzyńskiego. Dwudziestolecie śmierci Stefana Kisielewskiego uczczono wykonaniem jego *Perpetuum mobile* oraz poświęconą mu wystawą.

+

Festiwal Prawykonań (25–27 marca)

Ważny dla polskiego środowiska kompozytorskiego katowicki festiwal odbył się po raz czwarty, wykonano na nim nowe utwory kompozytorów młodego, średniego i starszego pokolenia (Dariusz Przybylski, Zaid Jabri, Grzegorz

Pieniek, Aleksander Nowak, Wojciech Widłak, Karol Nepelski, Maciej Jabłoński, Aleksander Kościów, Marcin Rupociński, Zbigniew Bagiński, Grażyna Pstrokońska-Nawratil, Bronisław Kazimierz Przybylski, Sławomir Zamusko, Krzesimir Dębski). Polskie prawykonania miały utwory kompozytorów mieszkających za granicą i tam już wcześniej wykonywane (Bettina Skrzypczak, Krzysztof Meyer, Roksana Panufnik, Piotr Moss). Wykonawcami byli m.in.: Narodowa Orkiestra Symfoniczna Polskiego Radia, Orkiestra Muzyki Nowej, Orkiestra Aukso, Kwartet Śląski, Camerata Silesia, Lutosławski Duo, Urszula Krygier, Piotr Pławner, Tomasz Strahl, Rafał Kwiatkowski, Dominik Połoński.

+

25. Warszawskie Spotkania Muzyczne (7–15 maja)

W programie spotkań muzyki dawnej i nowej, organizowanych przez Oddział Warszawski Związku Kompozytorów Polskich, znalazły się liczne utwory kompozytorów polskich (m.in. Kisielewski, Meyer, Bargielski), w tym prawykonania (Konowski, Rudziński, Ignatowicz-Glińska, Oleszkowicz, Maksymiuk).

+

Musica Electronica Nova (13–21 maja)

Wrocławski festiwal poświęcony muzyce elektronicznej i z zastosowaniem elektroniki odbywa się co dwa lata, na przemian z festiwalem Musica Polonica Nova. Interesujący, międzynarodowy program opracowany pod kierunkiem Elżbiety Sikory, dyrektor artystycznej festiwalu, obejmował wiele utworów polskich, m.in. prawykonania kompozycji Stanisława Krupowicza, Lidii Zielińskiej, Katarzyny Głowickiej, Jakuba Sarwasa, Magdaleny Długosz, Rafała Augustyna, Wojciecha Blecharza.

+

3. Festiwal Tradycji i Awangardy Muzycznej „Kody” (14–21 maja)

Na odbywający się w Lublinie od roku 2009 festiwal warto zwrócić uwagę ze względu na niebanalne założenia programowe – łączenie i przenikanie się tradycji muzyki archaicznej i nowoczesnych poszukiwań muzycznych. W latach poprzednich koncepcja ta zaowocowała ciekawymi dokonaniem, jak choćby utwór *Gorzkie żale* (2010) Aleksandra Kościowa. Zdaniem organizatorów „zestawienie estetyki tradycyjnej i współczesnej tworzy nową jakość, gdy funkcja magiczna muzyki archaicznej spotyka się z funkcją estetyczną muzyki nowoczesnej”. Zgodnie z tą koncepcją artystami zestawionymi w programie na koncercie zatytułowanym „Krzyki” byli: Tadeusz Wielecki, Orkiestra Muzyki Nowej, Anastazja Bernad, Klaudia Niemkiewicz, Barbara Czajkowska, Wojciech Kaproń, zaś w koncercie „W świetle zielonego słońca” współdziałali

kompozytorka Jagoda Szmytka, zespół Kwartludium i polski Zespół Międzynarodowej Szkoły Muzyki Tradycyjnej.

+

21. Międzynarodowy Festiwal Muzyki Sakralnej „Gaude Mater”

(1–6 maja)

Dużo miejsca w programie festiwalu zajmuje współcześnie pisana muzyka sakralna. Paweł Łukaszewski, którego wykonana po raz pierwszy *Missa de Maria a Magdala* wypełniła jeden z koncertów częstochowskiego festiwalu, laureat Nagrody Prymasa Polski „Srebrna piszczałka”, jest chyba najczęściej prezentowanym na tym festiwalu polskim kompozytorem współczesnym.

+

aXes – triduum nowej muzyki (26–28 maja)

Warto zwrócić uwagę na nowy festiwal w krakowskiej Akademii Muzycznej powstały z inicjatywy Karola Nepelskiego, organizowany przez ośrodki akademickie z Bratysławy, Budapesztu, Stuttgartu, łączący muzykę młodych kompozytorów z refleksją o niej.

+

23. Międzynarodowe Dni Muzyki Kompozytorów Krakowskich

(11–19 czerwca)

Festiwal był przede wszystkim przeglądem muzyki kompozytorów krakowskich różnych pokoleń (od Jabłońskiego i Papary do Łuciuka), lecz w programie znalazła się także muzyka innych polskich kompozytorów (Kisielewski, Stachowski, Bargielski, Sikora), twórców z regionów Europy, z którymi Jerzy Stankiewicz, organizator festiwalu, utrzymuje bliższe kontakty (Ukraina, Białoruś, Słowacja), nie zabrakło na nim też ulubionych przez Stankiewicza, cennych nieraz wątków historycznych (na przykład muzyki Konstantego Regameya).

+

7. Festiwal Muzyki Polskiej (15–24 lipca)

W stosunku do poprzednich lat udział muzyki współczesnej nieco się zmniejszył, specjalnością krakowskiego festiwalu stały się rzadko grywane pozycje muzyki XVIII i XIX wieku, a także wcześniejszej (interesujący dobór) – odbyły się na nim tylko dwa koncerty (z dwunastu) z muzyką aktualnie tworzoną: amerykańskiego kwartetu Kronos i duetu TWOgether (m.in. Kulenty, Bargielski, Nowak), wykonano też kilka utworów z klasyki polskiej współczesności (Górecki, Laks, Palester, Bacewicz).

+

Sacrum Profanum IX (11–17 września)

Zasobny i dobrze rozreklamowany krakowski festiwal znajduje duży oddźwięk w mediach. Począwszy od „amerykańskiej” edycji w roku 2007 Sacrum Profanum stał się festiwalem muzyki współczesnej, na którym wykonania utworów współczesnych kompozytorów sąsiadują z koncertami z udziałem gwiazd popularnych gatunków muzycznych. Formuła programowa w zakresie twórczości zwanej niekiedy „akademicką” była prosta i dość schematyczna – zaprasza się najwyżej na świecie notowane zespoły specjalizujące się we współczesnym repertuarze (ci sami wykonawcy występują co roku, chociaż do „żelaznego” zestawu dochodzą też nowi), których prosi się o przygotowanie koncertów monograficznych najwyżej notowanych współczesnych kompozytorów z danego kraju. Po dość „bezkompromisowych” festiwalach w latach 2008–2011 dominujący w roku 2011 przegląd amerykańskiego minimalizmu wytyczył „crossoverowy” kierunek, w którym festiwal będzie zmierzać w przyszłych latach. Wspomniane już wspólne przedsięwzięcie Pendereckiego/Orkiestry Aukso/Greenwooda/Aphexa Twina jest pozafestiwalowym produktem Sacrum Profanum, czyli komercyjnie skutecznej polityki „wiązanej sprzedaży” współczesnych kompozycji i produktów kultury masowej. + Program w roku 2011 wzbogacony został wątkiem polskim – w obchody Roku Miłosza festiwal włączył się projektem „Made in Poland – Miłosz Sounds”, w ramach którego u młodych i nieco starszych polskich kompozytorów (Mykietyn, Zubel, Szmytka, Zych, Gryka) zamówiono utwory inspirowane poezją Miłosza, wykonane na Sacrum Profanum przez zagranicznych gości (Ensemble Modern, Klangforum Wien, Asko/Schönberg Ensemble, Alarm Will Sound, Bang On A Can). Udział młodej krakowskiej grupy perkusyjnej Amadrums (koncert z utworami amerykańskich minimalistów) pozwalał w roku 2011 żywić nadzieje na przełamanie dotychczasowej praktyki zapraszania wykonawców.

+

Warszawska Jesień (16–24 września)

W roku 2011 na Warszawskiej Jesieni muzyki polskiej było mniej niż zwykle, być może trudno było polskie utwory dopasować do obowiązującego w tym roku tematu „Muzyka społecznie zaangażowana i komentująca rzeczywistość”. Ważnym polskim wydarzeniem festiwalu było prawykonanie na koncercie finałowym *I Symfonii* Andrzeja Krzanowskiego przez Orkiestrę Filharmonii Narodowej pod dyrekcją Lucasa Visa, utworu powstałego w roku 1975, oraz „powrót” wzbudzającej mocne kontrowersje *Brygady śmierci* Pendereckiego. Nową ważną inicjatywą w roku 2011 była Mała Warszawska Jesień odbywająca

się w czasie „dorosłej” i skierowana do najmłodszych słuchaczy – według organizatorów „pierwszy festiwal muzyki współczesnej przygotowany z myślą o młodszych odbiorcach”. W programie znalazły się koncerty i instalacje przygotowane przez Jarosława Siwińskiego, Michała Moca, Patryka Zakrockiego, opera radiowa *Przygody Sindbada Żeglarza* Tomasza Sikorskiego, a także koncert-prezentacja wydanego przez koloński zespół „musikFabrik” zbioru utworów do wykonania również przez osoby niegrające na co dzień na instrumentach (z udziałem muzyków zespołu i polskich nauczycieli).

+

16. Festiwal Muzyki Kompozytorów Polskich (5–8 października)

Odbywający się w Bielsku-Białej festiwal poświęcony był pamięci Henryka Mikołaja Góreckiego oraz muzyce filmowej (Kilar, Kazanecki, Jan A.P. Kaczmarek, Henryk Wars).

+

Śląska Trybuna Kompozytorów (październik–listopad)

Trzy koncerty organizowanej przez ZKP Katowice Trybuny (na przemian ze Śląskimi Dniami Muzyki Współczesnej) poświęcono muzyce Henryka Mikołaja Góreckiego.

+

Łańcuch VIII (23–26 października)

Drugi z festiwali upamiętniających Witolda Lutosławskiego organizowany jest w Warszawie przez towarzystwo jego imienia.

+

Laboratorium Jeleniogórskie (28–29 listopada)

W programie nowych, cyklicznych w założeniu spotkań zainicjowanych przez grupę młodych muzykologów, humanistów i kompozytorów znalazły się dyskusje i koncerty z udziałem Wrocław Modern Quartet z utworami m.in. Sławomira Kupczaka i Witolda Szalonka.

+

10. Festiwal Muzyki Nowej w Bytomiu (8–10 grudnia)

Jubileuszowa edycja festiwalu wiązała się z piętnastoleciem działalności artystycznej współgospodarzy festiwalu Orkiestry Muzyki Nowej i Kwartetu Akademos. W programie, oprócz kompozycji znanych twórców zagranicznych (Takemitsu, Gubajdulina), znalazły się liczne prawykonania oraz wykonania dobrze już znanych pozycji współczesnej muzyki polskiej (Górecki, Szalonek, Szymański, Mykietyn).

+

2.2. Cykle koncertowe z muzyką współczesną

+

Cykl Filharmonii Łódzkiej **contem.ucha** to jedyny cykl koncertów muzyki współczesnej w polskich filharmoniach, przedstawiane są w nim utwory twórców zagranicznych i polskich. W cyklu zainaugurowanym w 2008 roku (*Hymnen* Stockhausena) wystąpili m.in. Agata Zubel, Kronos Quartet, Kwartludium, Lutosławski Piano Duo i Dominik Połoński. W programie roku 2011 znalazł się koncert niemieckiego zespołu fletowego Trio Soli Sono upamiętniający 10. rocznicę śmierci Witolda Szalonka.

+

Portrety kompozytorów – na organizowanych w Warszawie przez ZKP monograficznych koncertach przedstawiono muzykę Marcela Chyrzyńskiego, Bernadetty Matuszczak, Mikołaja Góreckiego i Marii Pokrzywińskiej.

+

Musica Moderna – zainicjowany w Łodzi przez zmarłego w roku 2011 Bronisława Kazimierza Przybylskiego, pomyślany jest jako cykl sesji. W roku 2011 odbyły się sesje 58. i 59. z koncertowo-seminaryjnym programem, w którym wyeksponowany jest dorobek środowiska łódzkiego, lecz program bynajmniej do niego się nie ogranicza.

+

Muzyka współczesna nie gryzie – zainicjowany przez Polskie Wydawnictwo Muzyczne cykl spotkań raczej niż koncertów odbywający się w Warszawie w Lokalu Użytkowym przy ul. Brzozowej rozpoczął się od spotkania z twórczością Krzysztofa Knittla, kolejne spotkania dotyczyły muzyki Romualda Twardowskiego i Aleksandra Kościowa.

+

2.3. Rezydencje kompozytorów

+

Nowym i ważnym elementem w polskim życiu muzycznym były programy rezydencji kompozytorów w filharmoniach, które obejmują wykonania ich utworów (w tym prawykonania), czasem także możliwość zaprogramowania przez rezydentów koncertów filharmonicznych. + W Filharmonii Narodowej rezydentami byli w sezonie 2010/2011 Paweł Mykietyn (wykonania jego utworów oraz cykl „Paweł Mykietyn zaprasza”) i w sezonie 2011/2012 Paweł Łukaszewski (kompozytor ten z powodzeniem szuka swego miejsca poza ośrodkami muzyki współczesnej; o sobie mówi: „Identyfikuję się w swojej

twórczości z pierwiastkiem religijnym i patriotycznym”), zaś w Filharmonii Krakowskiej – Agata Zubel (2010/2011, 2011/2012 – dwa sezony). W sezonie 2011/2012 Instytut Muzyki i Tańca zorganizował pierwszą edycję programu dla młodych kompozytorów (do 40. roku życia), który objął rezydencje Macieja Zielińskiego w Polskiej Orkiestrze Radiowej, Przemysława Zycha w Radomskiej Orkiestrze Kameralnej i Andrzeja Kwiecińskiego w Filharmonii Łódzkiej. Rozwijanie tych cennych inicjatyw wymagałoby pogłębienia współpracy między kompozytorami i orkiestrami (na przykład w wielu krajach w ramach programów rezydencji kompozytorzy mają możliwość wypróbowania swych pomysłów z orkiestrą jeszcze w trakcie pisania utworu).

+

3. TWÓRCZOŚĆ

3.1. Opery

+

Za pozytywny należy uznać fakt, że ważne nowe polskie opery miały swoje premiery w Operze Bałtyckiej i w Teatrze Wielkim w Poznaniu – miejscach wcześniej stroniących od współczesnego repertuaru. + Największe chyba zainteresowanie wzbudziła *Madame Curie* Elżbiety Sikory. Utwór zamieszkałej w Paryżu gdańskiej kompozytorki miał prawykonanie 15 listopada w Paryżu w sali UNESCO, a w Operze Bałtyckiej pokazany został 25 listopada. Spektakl zyskał uznanie nie tylko dzięki muzyce Sikory, lecz także dzięki Wojciechowi Michniewskiemu, który tę niełatwą i nowoczesną partyturę przygotował, wykonującej tytułową rolę Annie Mikołajczyk, pomysłem scenicznym reżysera Marka Weissa oraz chórowi Opery Bałtyckiej. *Madame Curie* wystawiono w ramach cyklu „Opera Gedaniensis”, w którym Opera Bałtycka co dwa lata zamierza wystawić nowe dzieło powstałe na jej zamówienie.

+

Prawykonanie opery Zygmunta Krauzego *Pułapka* (17 grudnia, Wrocław) było jednym z wydarzeń Roku Różewicza. Opera do napisanego przez kompozytora i Grzegorza Jarzynę libretta, wyreżyserowana przez Ewelinę Pietrowiak, poświęcona jest biografii Franza Kafki. Osobiste dramaty pisarza powiązane zostały za pomocą onirycznych wizji z przeczuwanym przez niego Holokaustem, w którym zginęły jego trzy siostry. Poprzednia opera Zygmunta Krauzego *Polieukt*, napisana na zamówienie Warszawskiej Opery Kameralnej, otrzymała nagrodę Związku Krytyków Francuskich za najlepszą kreację sezonu 2011/2012

(spektakl w reżyserii Jorge Lavellego wystawiono w Teatrze Capitol w Tuluzie w listopadzie 2011 roku, wykonawcami byli soliści, orkiestra i chór Warszawskiej Opery Kameralnej pod dyrekcją Rubena Silvy).

+

Dużym zainteresowaniem cieszyła się również opera Prasquala (czyli Tomasza Praszczalka) *Ofelia*, wystawiona po raz pierwszy 26 lutego przez Teatr Wielki w Poznaniu, która według słów kompozytora jest „próbą nowego zdefiniowania teatru muzycznego, liryczną operą kameralną rozpisaną na troje śpiewaków, piętnastu instrumentalistów i dźwięki elektroniczne”. Młody (ur. 1981) twórca, zamieszkały obecnie w Kolonii, ma już w swoim dorobku kilka oper: *Esther* (prawykonanie w roku 2006 w Operze Wrocławskiej) oraz wystawiane dotychczas tylko w Niemczech *Carp&Bread* i *Moses muss singen*.

+

Odnotowanym przez krytykę wydarzeniem było też wznowienie przez Operę Wrocławską w ramach festiwalu *Musica Electronica Nova* prezentowanej już na Warszawskiej Jesieni i w Lipsku (wersja koncertowa) opery Cezarego Duchnowskiego *Ogród Marty*.

+

3.2. Prawykonania i inne ważniejsze wydarzenia koncertowe

+

Spośród dzieł polskich kompozytorów, których wykonania w Polsce wzbudziły szerszy odzew, można wymienić traktującą o Zagładzie *VIII Symfonię „Sinfonia da requiem”* Krzysztofa Meyera, wykonaną po raz pierwszy 14 stycznia przez NOSPR pod dyrekcją Michała Jurowskiego. Szeroko komentowanym wydarzeniem stało się prawykonanie (1 lipca w Filharmonii Narodowej) *III Symfonii* Pawła Mykietyna, napisanej na inaugurację polskiej prezydencji w Unii Europejskiej. Zamówienia państwowe z ważnych okazji (utwór *Vivo XXX* powstały w roku 2010 na uczczenie obchodów trzydziestolecia „Solidarności” w Gdańsku) mogą być uważane za miarę prestiżu kompozytora.

+

Wspomniany już projekt autorstwa Michała Merczyńskiego, Filipa Berkowicza i Marka Mosia, zestawiający muzykę Krzysztofa Pendereckiego z inspirowanymi nią utworami Johna Greenwooda oraz jej remiksami w wykonaniu Aphexa Twina, zorganizowany został w ramach Kongresu Kultury podczas Krajowego Programu Kulturalnego Polskiej Prezydencji. Koncerty – widowiska odbyły się 9 i 10 września w Hali Ludowej we Wrocławiu.

Przypadające w 2011 roku 60. urodziny Eugeniusza Knapika uczczone zostały poświęconym mu festiwalem „W górę, w ciszę...” (13–16 grudnia, Katowice), na którym wykonano jego ważniejsze utwory.

+

3.3. Młodzi kompozytorzy

+

Do listy młodych kompozytorów wymienionych we wspomnianym raporcie Andrzeja Chłopeckiego warto dodać kilka nowych nazwisk twórców, którzy w roku 2011 wzbudzili swą muzyką szersze zainteresowanie.

+

Wojciech Blecharz, urodzony w roku 1981, od roku 2008 przybywa w San Diego na studiach doktoranckich z kompozycji u Philippe’a Manoury’ego na Uniwersytecie Kalifornijskim. Zainteresowany niekonwencjonalnym użyciem instrumentów i elektroniką twórca w roku 2011 na festiwalu Musica Electronica Nova przedstawił kameralny utwór zatytułowany *Onym*, z użyciem live electronics.

+

Jagoda Szymtka, urodzona w roku 1982 wrocławska kompozytorka, mieszka obecnie w Niemczech, gdzie studiowała m.in. u Wolfganga Rihma i Beata Furrera oraz współpracowała z ośrodkiem ZKM w Karlsruhe, gdzie w roku 2011 zrealizowała utwór *Watch out! of the box*. W swej twórczości łączy elementy dźwiękowe, wizualne, tekstowe i inscenizowane jako integralne części muzyki.

+

Marcin Stańczyk, urodzony w roku 1977, studiował w Łodzi u Zygmunta Krauzego i w Rzymie u Ivana Fedele, w roku 2011 otrzymał stypendium im. Witolda Lutosławskiego. Jest twórcą zainteresowanym niekonwencjonalnymi brzmieniami, sięgającym do spektralizmu i do estetyki post-noisowej. W roku 2011 przedstawił m.in. utwór *Archeopteryx* na Łódzkich Spotkaniach Baletowych.

+

Dla młodej muzyki polskiej sporą wartość promocyjną mógł mieć 19. numer czasopisma „Glissando” wydany w języku niemieckim i w całości poświęcony młodym kompozytorom i wykonawcom, z obszernymi i wnikliwymi tekstami o nich. Niestety, nie ukazała się zapowiadana wersja angielska, co prawdopodobnie należy tłumaczyć trudnościami, z jakimi spotyka się wydawanie tego pisma.

+

4. NAGRANIA PŁYTOWE WSPÓŁCZESNEJ MUZYKI POLSKIEJ

+

Ostatnie lata przyniosły wyraźną poprawę w liczbie wydawanych w Polsce płyt z polską muzyką współczesną – dziś można mówić co najwyżej o poszczególnych brakach w jej płytowej dokumentacji, nie zaś o absolutnym braku. Wspomnieć także należy o ważnych nagraniach muzyki polskiej dokonanych za granicą, które objęły także pozycje mniej znane odbiorcom zagranicznym. Sukcesem było na przykład wydanie przez Deutsche Grammophon nagranej przez Krystiana Zimermana i Kaję Danczowską oraz Agatę Szymczewską, Ryszarda Groblewskiego i Rafała Kwiatkowskiego płyty z *II Sonatą fortepianową* oraz *I i II Kwintetem fortepianowym* Grażyny Bacewicz, które mocno przyczyniło się do popularyzacji twórczości kompozytorki na świecie. + Nie tak głośnym, lecz z uwagi na poziom artystyczny wartym odnotowania wydarzeniem była wydana przez austriacką Channel Records płyta z utworami Józefa Kofflera (*Trio smyczkowe*, *Kantata „Miłość”*) i Konstantego Regameya (powstały w czasie wojny *Kwintet* na klarnet, fagot, skrzypce, wiolonczelę i fortepian) w wykonaniu holenderskiego zespołu Ebony Band i sopranistki Barbary Hannigan – zdaniem Wernera Herbersa, kierownika zespołu, nagranie to winno przyczynić się do uświadomienia szerszym kręgom odbiorców, że twórczość obu kompozytorów należy postawić w jednym rzędzie z dokonaniem „mniejszych mistrzów” XX wieku, jak choćby Wolpe, Schulhoff czy Revueltas. W Polsce i za granicą nie słabnie fala zainteresowania twórczością Mieczysława Weinberga, która przyniosła ogromną liczbę nagrań renomowanych wytwórni, jak Chandos, CPO, NEOS, Naxos, Toccata Classics, Claves – w roku 2011 dyskografia jego muzyki wzbogaciła się o nagrania dokonane m.in. przez Danel Quartet, Gothenburg Symphony Orchestra, Wiener Symphoniker, Josefa Feigelsona.

+

W Polsce najpoważniejszym wydawcą płyt z polską muzyką współczesną jest wytwórnia DUX – wydawane przez nią płyty znajdują oddźwięk nie tylko w Polsce, lecz także w najważniejszych na świecie czasopismach omawiających płytowe nowości. W roku 2011 DUX wydał sporo pozycji z polską muzyką współczesną takich twórców, jak Krzysztof Baculewski, Henryk Mikołaj Górecki, Marcin Gumiela, Wojciech Kilar, Eugeniusz Knapik, Hanna Kulenty, Michał Moc, Piotr Moss, Krzysztof Penderecki, Bronisław Kazimierz Przybylski, Dariusz Przybylski, Bolesław Szabelski, Sławomir Zamuszko, oraz wykonawców:

Kwartludium, Neo Quartet i fletowy duet Flute O'Clock. + + We współpracy z DUX powstały również ważne dokumentacje działalności Studia Eksperymentalnego Polskiego Radia dokonane przez założoną przez Michała Mendyka wytwórnę Bôlt – w roku 2011 ukazały się płyty *PRES Revisited* (utwory Schaeffera, Rudnika, Pendereckiego, Mazurka), dwupłytowy album poświęcony twórczości Bohdana Mazurka, *Zeitkratzer plays PRES* (Sikora, Rudnik, Mazurek, Knittel, Eberhardt) oraz płyta z instrumentalnymi „transkrypcjami” utworów powstałych w Studio, dokonanymi przez niemiecki zespół Zeitkratzer. + Klasyczne pozycje polskiej muzyki współczesnej obejmuje wydawana przez Polskie Nagrania seria „Awangarda”. Ukazały się w niej dwie płyty z muzyką Krzysztofa Pendereckiego – pierwsza to reedycja *Jutrzni* w nagraniu Chóru i Orkiestry Filharmonii Narodowej pod dyrekcją Andrzeja Markowskiego, druga z niewydanymi wcześniej historycznymi nagraniami (*Psalmy Dawida, Strofy, Anaklasis, Wymiary czasu i ciszy, Ofiarom Hiroszimy – Tren, Polymorphia i Fluorescencje*). + + Wydana przez Polskie Nagrania płyta z *Requiem – Missa pro defunctis* Romana Maciejewskiego w wykonaniu Orkiestry Symfonicznej i Chóru Filharmonii Narodowej pod dyrekcją Tadeusza Strugały i Henryka Wojnarowskiego otrzymała w roku 2011 nagrodę Fryderyk za najwybitniejsze nagranie muzyki polskiej. + + W tym samym roku do tej nagrody nominowana została również płyta z muzyką Rafała Augustyna w wykonaniu Kwartetu Śląskiego, Agaty Zubel i Jana Krzeszowca, wydana przez Accord Music Edition.

+

5. RADIO

+

W roku 2011 w Programie 2 Polskiego Radia, podobnie jak w latach poprzednich, muzyka współczesna miała swoje stałe miejsca w ramówce i jej udział w całości programów muzycznych, w stosunku do odpowiednich proporcji w wielu innych rozgłośniach publicznych w Europie, można uznać za niemały. Muzyce współczesnej poświęcone były dwie audycje w tygodniu („Nokturny” w poniedziałki i wtorki od godz. 23 do 1 w nocy), które prowadzili Andrzej Chłopecki, Ewa Szczecińska i Marek Zwyrzykowski, ponadto czwartkowy „Nokturn”, w którym dominowała współczesna muzyka alternatywna.

+ + W nocnych audycjach „Fantazja polska” (po godzinie pierwszej) około 50 procent stanowiła polska muzyka współczesna. Czwartkowa „Filharmonia

Dwójki” od godz. 19 do 21.30 nadawała koncerty muzyki współczesnej, często z materiałów otrzymanych z Europejskiej Unii Radiowej. + + + + +
 + Gorzej wyglądała sytuacja pod względem innych funkcji pełnionych przez radio publiczne – w połowie lat dziewięćdziesiątych przeprowadzono reformę strukturalną redakcji i przestała istnieć kierowana przez Andrzeja Chłopeckiego redakcja muzyki współczesnej jako osobny dział, co wpłynęło na stopniowe obniżenie znaczenia muzyki współczesnej w polityce programowej. Dla porównania: redakcja muzyki ludowej przekształciła się wówczas w Centrum Kultury Ludowej z kierownikiem, osobną strukturą, dużą liczbą audycji oraz etatów dla osób, które zajmują się festiwalem i konkursem muzyki folkowej, wydawaniem płyt z muzyką ludową; dział ten otrzymuje dotacje z Ministerstwa Kultury. Program 2, podobnie jak całe Polskie Radio, od lat znajduje się na granicy wypłacalności – wydaje się jednak, że w sytuacji ogólnego niedostatku muzyka współczesna jest na szarym końcu.

+

Zespoły radiowe (Narodowa Orkiestra Symfoniczna Polskiego Radia [NOSPR], Polska Orkiestra Radiowa, Orkiestra „Amadeus” Agnieszki Duczmal), w ramach obowiązkowych nagrań wzbogaciły dźwiękową dokumentację polskiej muzyki współczesnej, jednak w stopniu niewystarczającym. Zasługuje ona na znacznie większe zainteresowanie mediów publicznych. To ona właśnie, a nie światowy repertuar romantyczny i klasyczny w wykonaniu radiowych zespołów, może stać się atutem na rynku międzynarodowym. + + + Przez wiele lat nagrania dokonywane przez zespoły radiowe były corocznie zgłaszane do Trybuny Kompozytorów UNESCO – czuwał nad tym zmarły we wrześniu 2012 Andrzej Chłopecki. Pozostaje żywić nadzieję, że ta dobra tradycja będzie jednak kontynuowana.

+

6. MUZYKA POLSKA ZA GRANICĄ

+

W roku 2011, podobnie jak w latach poprzednich, nie brakło zagranicznych wykonań muzyki twórców najlepiej z Polską kojarzonych: Lutosławskiego, Góreckiego, Pendereckiego. Warto zatem zwrócić uwagę na wydarzenia związane z muzyką innych polskich kompozytorów współczesnych. + + + + +
 + + + Najobszerniejszym zagranicznym przeglądem nowej muzyki polskiej był w roku 2011 festiwal Focus w Nowym Jorku (22–28 stycznia), jej wyłącznie

poświęcony. Inicjatorem przedsięwzięcia był Joel Sachs, dobrze znający muzykę polską i utrzymujący liczne kontakty z naszym środowiskiem muzycznym amerykański dyrygent, muzykolog, pianista, pedagog, autor książek, animator nowej muzyki i kreator wydarzeń muzycznych. Współorganizatorami były Instytut Kultury Polskiej i Julliard School of Music. Koncerty odbywały się m.in. w Alice Tully Hall, jednej z najbardziej prestiżowych sal koncertowych Nowego Jorku, wykonawcami byli muzycy amerykańscy (Julliard Orchestra, studenci). Program obejmował utwory m.in. Lutosławskiego (poświęcono mu koncert monograficzny), Góreckiego, Pendereckiego, Serockiego, Szalonka, Lasonia, Ptaszyńskiej, Wieleckiego, Gryki, Zycha. Recenzję z wydarzenia zamieścił „New York Times”. Za zasługi w propagowaniu muzyki polskiej Joel Sachs otrzymał Nagrodę Honorową ZKP oraz przyznany przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego Medal „Gloria Artis” – Zasłużony Kulturze.

+ + + Mniejszych wydarzeń i wykonań pojedynczych utworów dałoby się wymienić sporo. Zwraca jednak uwagę całkowita lub niemal całkowita nieobecność polskiej muzyki na najbardziej prestiżowych festiwalach nowej muzyki na świecie, jak Festiwal Nowej Muzyki Kameralnej w Witten, Wien Modern, Agora w Paryżu, Ultima w Oslo. + + Na Donaueschinger Musiktage, najważniejszym chyba przeglądzie nowych zjawisk w muzyce, muzyka polska nie gościła od czasu, gdy wykonywano tam wczesne utwory Pendereckiego, na weneckim Biennale di Musica (nazwa myląca, bo festiwal odbywa się co roku) w roku 2011 i w pięciu poprzednich latach jedynym twórcą, którego muzyka znalazła się w programie, był Witold Lutosławski. Nie wydaje się, że jedyną przyczyną tej nieobecności jest brak odpowiedniej promocji ze strony polskiej, jako że występujący na wymienionych festiwalach zagraniczni muzycy i zespoły nierzadko wykazują chęć poznania polskiej sceny kompozytorskiej i wykonują polskie utwory w Polsce na życzenie organizatorów festiwali (Warszawska Jesień, Sacrum Profanum, Musica Electronica Nova). + + + Zastanawia choćby dysproporcja między ogromnym prestiżem, jakim w Polsce cieszy się twórczość Pawła Szymańskiego i Pawła Mykietyna a nikłym zainteresowaniem ich muzyką na Zachodzie, a przecież dobrze wpisuje się ona w orientację estetyczną wielu ośrodków muzycznych, jak choćby monachijskiej wytwórni płytowej ECM. + + + + + Spośród młodszych (poniżej 40 lat) polskich kompozytorów być może najlepiej znaną za granicą postacią jest Agata Zubel – wszechstronność jej talentu i szeroki repertuar w zakresie współczesnej muzyki wokalne niewątpliwie sprzyja uznaniu jej dokonań również jako kompozytorki. W roku 2011 Agata Zubel była, obok m.in. Louisa

Andriessena, kompozytorem-rezydentem festiwalu Other Minds w San Francisco (3–5 marca), jako kompozytorka i śpiewaczka współpracuje m.in. z London Sinfonietą (na festiwalu w Huddersfield zespół ten wykonał jej *Odcienie lodu* – utwór na klarnet, wiolonczelę i elektronikę, bez głosu), Klangforum Wien, musikFabrik, Seattle Chamber Players, Eighth Blackbird.

+

+

+

Dorota Szwarzman

+

Muzyka klasyczna

+

Filharmonie i opery – zmiany

+

Do listy polskich filharmonii przybyła w 2011 roku jedna. 18 maja odbyła się inauguracja nowej sali, a zarazem instytucji, w Gorzowie Wielkopolskim.

Filharmonia Gorzowska – Centrum Edukacji Artystycznej jako instytucja kultury została utworzona na mocy uchwały Rady Miasta Gorzowa Wlkp. i wpisana do rejestru instytucji kulturalnych jeszcze w 2010 roku. To pierwsza tego typu instytucja w III RP stworzona całkowicie od podstaw. Budynek o przeszklonej bryle ma ciekawą koncepcję architektoniczną, a znakomicie wyposażona sala koncertowa na 598 miejsc – świetną akustykę, ponoć jedną z najlepszych w Polsce. Orkiestrę, złożoną z muzyków dojeżdżających z innych miast i orkiestr (m.in. z NOSPR), a także okazjonalnie z innych krajów (Włochy, Niemcy, Afryka Południowa, Japonia, Korea Południowa; jako gościnnie koncertmistrz występował działający w Deutsche Oper Berlin Tomasz Tomaszewski), prowadził jej współzałożyciel, dyrygent Piotr Borkowski. Gmach Filharmonii Gorzowskiej nie był w 2011 roku jedynym oddanym do użytku. + W marcu do nowej siedziby przenieśli się muzycy **Filharmonii Warmińsko-Mazurskiej** w Olsztynie. Uroczysty koncert inauguracyjny odbył się 15 września, już pod nową dyrekcją – 1 lipca w wyniku wygranego konkursu nowym dyrektorem naczelnym i artystycznym został Piotr Sułkowski. Sala liczy 505 miejsc. Jej otwarcie zbiegło się z 65-leciem zespołu; jubileusz obchodzono w październiku. Nowy szef wprowadził cykl mistrzowskich recitali fortepianowych, muzykę jazzową, spektakle operowe i muzyczne, dni otwarte „Poznaj

swoją Filharmonię”, a także transmisje *HD live* z Metropolitan Opera w Nowym Jorku (jako druga po Łódzkiej filharmonia w Polsce). + + +
 + + Rok 2011 był też ostatnim rokiem budowy nowej siedziby **Filharmonii Świętokrzyskiej** (oficjalne otwarcie nastąpiło w styczniu 2012 r.).

+ + + **Filharmonia Zabrzeńska** w nowej siedzibie zainstalowała się od połowy 2010 roku. Jest to zabytkowy budynek Biblioteki Donnersmarcków; jego dostosowanie do potrzeb filharmonii było współfinansowane przez UE i Fundusz Rozwoju Regionalnego. + + Nie zakończyła się za to rozbudowa **Filharmonii Śląskiej** w Katowicach, która miała zostać rozliczona z końcem 2011 roku, ale prace się przeciągnęły. Zespół koncertował w sali katowickiej Akademii Muzycznej lub w kościołach. + + + Rozbudowa rozpoczęła się również w **Filharmonii Opolskiej**, ale ponadto nastąpiły tam też niemiłe perturbacje. Ówczesny dyrektor, dyrygent Bogusław Dawidów, odbył z orkiestrą dwumiesięczne tournée po Stanach Zjednoczonych, dając aż 46 koncertów w 19 stanach, m.in. w Nowym Jorku, Las Vegas, Sacramento, West Palm Beach. Później jednak, po ostrym konflikcie na tle finansowym (przyczyną były nadużycia związane m.in. z tym wyjazdem i wynikające stąd zadłużenie instytucji), w grudniu rozstał się z zespołem.

+

Zmiana nastąpiła również w **Operze i Filharmonii Podlaskiej** w Białymstoku – tu przyczyną były starcia personalne między członkami orkiestry a dyrektorem, dyrygentem Marcinem Nałęczem-Niesiołowskim. Konflikt ten zakończył się odejściem dyrektora w kwietniu. Na jego miejsce został powołany reżyser Roberto Skolmowski, któremu miało ostatecznie przypaść w udziale osobiste oddanie do użytku nowej siedziby instytucji – projektu zainicjowanego przez poprzednika. + + + Drobną zmianą, łagodnie przeprowadzoną, nastąpiła w **Filharmonii Łódzkiej** – od listopada dyrektorem naczelnym został Tomasz Bęben, dotychczasowy dyrektor do spraw rozwoju, a Lech Dzierżanowski pozostał na stanowisku dyrektora artystycznego. Głównym dyrygentem był nadal Daniel Raikin. + W **Filharmonii Częstochowskiej** zaś na stanowisko dyrektora naczelnego powrócił w listopadzie Ireneusz Kozera, który wcześniej piastował to stanowisko w latach 1986–1992. Natomiast w **Filharmonii Poznańskiej** od sezonu 2011/2012 doszedł jeszcze jeden główny dyrygent gościnnie, Christopher Hogwood. + + Nadal budowała się nowa siedziba **Filharmonii Wrocławskiej (Narodowe Forum Muzyki)**. + + + W grudniu w Katowicach rozpoczęła się z kolei budowa nowej siedziby **Narodowej Orkiestry Symfonicznej Polskiego Radia [NOSPR]**. + +

Trwała też modernizacja gmachu **Filharmonii Częstochowskiej**. + + Opery w 2011 r. przechodziły mniej perturbacji, tylko w **Teatrze Wielkim w Łodzi** na ten rok przypadły duże zmiany. Z końcem sezonu 2010/2011 rozstał się z dyrekcją Marek Szyjko; zastąpił go Wojciech Nowicki, jednocześnie dyrektor Teatru im. Stefana Jaracza. Ten sprowadził na stanowisko szefa artystycznego Teatru Wielkiego swojego kolegę z Teatru im. Jaracza, także tam pełniącego tę funkcję, reżysera Waldemara Zawodnińskiego, znanego również jako jeden z najpopularniejszych w Polsce realizatorów operowych. W teatrze zaczął się remont, którego koniec przewidywany jest na wiosnę 2013 roku; działalność gościnna zespołu, siłą rzeczy bardzo ograniczona, przeniosła się oczywiście do Teatru im. Jaracza.

+

Repertuary filharmonii i orkiestr

+

W filharmoniach, jak zawsze, w wykonywanym repertuarze przeważała klasyka i romantyzm; w bardziej prowincjonalnych duży udział ma też muzyka lżejsza, operetkowa. Im mniejszy ośrodek, tym mniejsze zróżnicowanie repertuaru. Znamienny tu będzie przykład nowej **Filharmonii Gorzowskiej**, gdzie repertuar ograniczał się do klasyków i opery, ale i tak dużą część działalności stanowiły gościnne imprezy kabaretowe lub muzyki lżejszej („Filharmonia dowcipu”, Hanna Banaszak, Majka Jeżowska). + + + Polskiej muzyki grywa się w filharmoniach niewiele, dosłownie pojedyncze utwory (wyjątkiem jest tu Filharmonia Narodowa oraz festiwale poświęcone muzyce współczesnej, jak Forum Lutosławskiego czy Świętokrzyskie Dni Muzyki). Rok Mahlera został uczczony z największym naciskiem w Filharmonii Krakowskiej, gdzie dyr. Paweł Przytocki zainicjował wykonanie wszystkich symfonii, zapraszając również orkiestry gościnne. Pojedyncze dzieła były też wykonywane w innych miejscach kraju. Nie było zwiększonej obecności muzyki Liszta w związku z jego rocznicą – tylko pojedyncze koncerty. Każda z polskich filharmonii ma swoją specyfikę i politykę repertuarową, zależną z jednej strony od osobowości kierujących, z drugiej od wnętrza, jakim dysponuje (np. w Filharmonii Poznańskiej niemal nie ma koncertów kameralnych). + Najbardziej wszechstronny w 2011 roku był repertuar **Filharmonii Narodowej**, chociaż koncertów muzyki dawnej, przedklasycznej było zaledwie 3. Kontynuowane były cykle: „Orkiestry świata” (5), „Wielkie symfonie romantyczne”, „Wielkie symfonie XX i XXI w.”. Muzyka polska była uwzględniana w programach częściej niż

w innych filharmoniach; dwa programy były całkowicie polskie: koncert monograficzny Karola Kurpińskiego i uroczysty wieczór poświęcony 110-leciu filharmonii. + + + + Filharmonia Narodowa gościła też największej koncertów zewnętrznych imprez: Wielkanocnego Festiwalu im. Ludwiga van Beethovena, Festiwalu „Chopin i jego Europa”, Warszawskiej Jesieni. + + W siedzibie **Filharmonii Krakowskiej** odbywają się pojedyncze koncerty festiwalu Misteria Paschalia czy cyklu „Opera rara”. Większość filharmonii jednak organizuje własne festiwale, np. wspomniane Forum Lutosławskiego czy Świętokrzyskie Dni Muzyki. + + **Filharmonia Częstochowska** ma Festiwal Wiolinistyczny im. Bronisława Hubermana (wielki skrzypek urodził się w tym mieście), **Filharmonia Pomorska** organizuje Bydgoski Festiwal Muzyczny (w 2011 roku pod hasłem polskiej prezydencji, pod tytułem „W hołdzie Henrykowi Mikołajowi Góreckiemu”) i Musica Antiqua Europae Orientalis (co trzy lata; w 2011 roku nie odbył się). Łódź ma swój wakacyjny cykl koncertów poza siedzibą – „Kolory Polski”, a w czerwcu odbyła się kolejna edycja Festiwalu „Anderszewski i przyjaciele”. + + + Wratislavia Cantans jest organizowany obecnie, jak w dawnych czasach, przez Filharmonię Wrocławską.

+

Wszechstronny repertuar mają orkiestry radiowe, zwłaszcza NOSPR oraz **Polska Orkiestra Radiowa**, której specyfiką jest wykonywanie (i rejestrowanie) nieznanych lub zapomnianych dzieł muzyki polskiej. W 2011 roku Polska Orkiestra Radiowa wykonała dzieła: Franciszka Lessla, Józefa Brzowskiego, Emila Młynarskiego, Czesława Marka, Krzysztofa Baculewskiego, Tadeusza Majerskiego, Michała Pawełka, Andrzeja Dobrowolskiego, Macieja Zielińskiego, Sławomira Kupczaka, Krzysztofa Pendereckiego, Zygmunta Stojowskiego, Feliksa Nowowiejskiego (opera *Legenda Bałtyku*, wykonanie koncertowe), Ludomira Różyckiego, Stefana Kisielewskiego, Witolda Lutosławskiego, Agaty Zubeł, Krzysztofa Meyera. W cyklu przypominania nieznanych oper na Festiwalu Beethovenowskim Polska Orkiestra Radiowa pod batutą swego szefa Łukasza Borowicza wykonała *Marię Padillę* Donizettiego. Brała też udział w koncertach muzyki lżejszej, np. muzyki filmowej w Sali Kongresowej czy Jana A.P. Kaczmarka w Muzeum Powstania Warszawskiego. + Domeną NOSPR jest przede wszystkim muzyka romantyczna, dwudziestowieczna i współczesna; organizuje Festiwal Prawykonań jako biennale (w 2011 roku odbyła się czwarta edycja). + + + Orkiestry działające niezależnie, jak **Sinfonia Varsovia** czy **Aukso**, też mają wszechstronny repertuar. Ta pierwsza organizuje własne festiwale, jak „Sinfonia Varsovia swojemu miastu” czy

Szalone Dni Muzyki, odbywające się w siedzibie Opery Narodowej (w 2011 roku pod hasłem „Tytani”, zawierające muzykę m.in. Brahmsa, Mahlera, Liszta, Richarda Straussa i Szymanowskiego). W swej siedzibie na Grochowskiej (zyskała w 2011 roku salę prób; budowa nowego gmachu odacza się na czas nieokreślony) organizuje cykle koncertowe dla mieszkańców Grochowa i warsztaty dla dzieci Labirynt. + + Koncerty i zajęcia edukacyjne to bardzo ważny element działalności naszych instytucji muzycznych, należałoby mu się osobne opracowanie. Obok koncertów dla dzieci szkolnych i młodzieży, jakie są organizowane w siedzibach tych instytucji oraz poza nimi (np. w szkołach), duże powodzenie miały koncerty dla najmłodszych, w wieku wręcz żłobkowym, typu Baby Boom Bum w Filharmonii Łódzkiej czy Smykofonie organizowane przez Fundację „Muzyka jest dla wszystkich”.

+

Opery

+

Ciekawy był 2011 rok dla **Opery Narodowej**. Kilka premier efemerycznych, lecz bardzo interesujących i na wysokim poziomie: *Trojanie* Berlioza przygotowany przez artystów „La Fura dels Baus”, *Matsukaze* Toshio Hosokawy w reżyserii Sashy Waltz, wykonanie koncertowe *Roberto Devereux* Donizettiego z myślą o Edicie Gruberovej. Pokazano też parokrotnie *Króla Rogera* Szymanowskiego w reżyserii Davida Pountneya (wystawionego wcześniej na festiwalu w Bregencji oraz w Teatro Liceu w Barcelonie), w związku z rozpoczęciem polskiej prezydencji w Unii Europejskiej. W repertuarze należy odnotować premiery *Turandota* Pucciniego w reżyserii Mariusza Trelińskiego, dwa spektakle w reżyserii Natalii Korczakowskiej – *Jakob Lenz* Wolfganga Rihma oraz *Halkę* Moniuszki (pod batutą Marca Minkowskiego), a z premier baletowych wyjątkowe przedsięwzięcie, czyli trzykrotne w ciągu jednego wieczoru wystawienie *Święta wiosny* Strawińskiego w trzech różnych choreografiach (w tym odtworzonej premierowej Wacława Niżyńskiego, a także Maurice’a Bédarta) oraz nowe wystawienie *Dziadka do orzechów* Czajkowskiego.

+ + + Specjalnie na występy Mariusza Kwietnia został wznowiony *Don Giovanni* w reżyserii Mariusza Trelińskiego. Na zakończenie sezonu ogłoszono, że nowym szefem muzycznym Opery zostaje Carlo Montanaro, który prowadził premierę *Turandota*. + + + W **Operze Wrocławskiej** najważniejszymi wydarzeniami były premiery *Giovanny d’Arco* Verdiego (reż. Natascha Ursuliak), *Parsifala* Wagnera (reż. Georg Rooterling) oraz

prapremiera *Pułapki* Zygmunta Krauzego, napisanej z okazji Roku Tadeusza Różewicza (reż. Ewelina Pietrowiak). Zaadaptowano też na tę scenę znaną z Warszawy realizację *Don Giovanniego* Trelińskiego. + +

+ + + + **W poznańskim Teatrze Wielkim** ówczesny dyrektor Michał Znaniecki ogłosił rok 2011 Rokiem Kobiet. Stosownie do tego zaplanował premiery: od *Marii Stuardy* Donizettiego poprzez prapremierę *Ophelii* Prasquala (Tomasza Praszczalka) po *Lady Makbet mceńskiego powiatu* Szostakowicza. **W łódzkim Teatrze Wielkim** przed remontem odbyła się podwójna premiera: *Dydony i Eneasza* Henry’ego Purcella oraz *Zamku Sinobrodego* Béli Bartóka. + + + + +

+ + W Krakowie najważniejszymi premierami były *Traviata* w reżyserii Krzysztofa Nazara oraz *Halka* w reżyserii Waldemara Zawodzińskiego (w roli Janusza miał wystąpić Mariusz Kwiecień, ale odwołał występy z powodu choroby). Również w **Operze Bałtyckiej** wystawiono *Traviatę*, a ponadto odbyły się premiery *Salome* Richarda Straussa (reż. Marek Weiss) oraz kilku spektakli Bałtyckiego Teatru Tańca: *Sen z muzyką* Arvö Parta, *Święto wiosny* Strawińskiego, *Kopciuszek* Prokofiewa. + Najważniejsze jednak dla teatru (i nie tylko) wydarzenie odbyło się poza siedzibą teatru. 15 listopada zespół Opery Bałtyckiej wystąpił w Paryżu w siedzibie UNESCO, by przedstawić tam prapremierę nowej opery Elżbiety Sikory *Madame Curie*, napisanej z okazji Roku Marii Skłodowskiej-Curie. + + +

+ + + + + Nie były to jedyne wystawienia polskiej twórczości operowej za granicą. W Tuluzie wystawiono *Polieukta* Zygmunta Krauzego (spektakl ten, który reżyserował Jorge Lavelli, potem został nagrodzony), a na festiwalu operowym w Wexford w Irlandii, poświęconym operom zapomnianym, *Marię* Romana Statkowskiego w reżyserii Michaela Gielety, z miejscowym zespołem pod batutą Tomasza Tokarczyka. + + Polskie teatry operowe również mają swoje festiwale, z których najważniejszy jest Bydgoski Festiwal Operowy. Odbyły się też poznańskie Dni Verdiego, Festiwal Opery Współczesnej we Wrocławiu oraz Festiwal Mozartowski Warszawskiej Opery Kameralnej. Ta ostatnia instytucja rozpoczęła również w 2011 roku obchody półwiecza istnienia – z tej okazji odbył się Festiwal Oper Kameralnych XX i XXI. Rozpoczął się we wrześniu spektaklem premierowym *La Voix Humaine* Francisca Poulenca (z Olgą Pasiecznik w roli głównej), a w jego ramach w 2011 roku przedstawiono jeszcze wznowienia *Quo vadis* i *Prometeusza* Bernadetty Matuszczak oraz *The Burning Fiery Furnace* Benjamin Brittena (kolejne spektakle festiwalu odbyły się już w 2012 roku).

Najważniejsze festiwale

+

Z wielkich festiwali najciekawiej zaprezentował się **Chopin i jego Europa** organizowany przez Narodowy Instytut Fryderyka Chopina, którego program, mimo obstrukcji ze strony ówczesnego dyrektora naczelnego, udało się skonstruować atrakcyjnie. Pojawiło się wiele wielkich osobowości świata pianistycznego, m.in. Elisabeth Leonskaja, Dina Yoffe, Lilya Zilberstein, Ingrid Fliter, Plamena Mangova, Alexander Lonquich, Alexei Lubimov, Nelson Goerner. + Wielkim wydarzeniem było wykonanie *Kwintetu* Juliusza Zarębskiego przez Marthę Argerich z młodymi polskimi muzykami. Wystąpiło też kilka osobowości z Konkursu Chopinowskiego 2010: zwyciężczyni Yulianna Avdeeva, Daniil Trifonov, Evgeni Bozhanov, François Dumont, Leonora Armellini i Irene Veneziano. Wśród orkiestr znalazły się: Rosyjska Orkiestra Narodowa, Sinfonia Varsovia, Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Wrocławskiej. Jak zawsze, wyraźny był nurt wykonawstwa historycznego.

+ + Orchestre des Champs-Élysées pod dyktando Philippe’a Herreweghe’a obok utworów Brahmsa wykonała *Step* Zygmunta Noskowskiego, z Orkiestrą Wieku Oświecenia Avdeeva wykonała oba koncerty Chopina. Z muzyki polskiej, oczywiście poza licznymi dziełami Chopina, wykonano *Koncert fortepianowy* Ignacego Jana Paderewskiego, pieśni Stanisława Moniuszki, *Kwartet fortepianowy d-moll* Noskowskiego, *Oktet fortepianowy d-moll* oraz *Koncert fortepianowy E-dur* Józefa Krogulskiego, *Sekstet* Krzysztofa Pendereckiego, *Variations de bravoure* na skrzypce i orkiestrę Karola Lipińskiego. + + Jak na festiwal głównie pianistyczny przystało, szeroko uczczono rocznicę zaprzyjaźnionego z Chopinem Liszta (*Concerto pathétique* na dwa fortepiany, poematy symfoniczne *Hérold de funèbre* i *Orfeusz*, oba koncerty fortepianowe, *Rapsodia hiszpańska*, utwory fortepianowe, *Symfonia faustowska* i wreszcie *Via crucis*), ale nie zabrakło też zrekonstruowanej *X Symfonii* Mahlera. + +

+

Rocznice Mahlera i Liszta zostały szeroko uczczone na jubileuszowym

15. Festiwalu Beethovenowskim: na koncercie inauguracyjnym zabrzmiała *II Symfonia „Zmartwychwstanie”*, na kolejnych – *Adagio z X Symfonii*, *Des Knaben Wunderhorn* oraz pieśni Almy Mahler; Liszt został uczczony wykonaniem poematu symfonicznego *Hamlet*, fortepianowej *Sonaty h-moll* oraz *Symfonią faustowską*. W programie znalazły się też utwory Beethovena, Richarda Straussa, wykonano obie pasje Bacha oraz *Pasję wg św. Łukasza* Pendereckiego. Poza polskimi zespołami (Filharmonia Narodowa, NOSPR,

Sinfonia Varsovia, Polska Orkiestra Radiowa, Sinfonietta Cracovia, Wrocławska Orkiestra Barokowa) wystąpiły zagraniczne (Württembergische Philharmonie, Dresdner Philharmonie, Lahti Symphony Orchestra, Rundfunk Sinfonieorchester Berlin, Elbipolis Barockorchester Hamburg).

+ + + + Festiwal **Wratislavia Cantans**, wciąż jeszcze pod dyktando artystyczną Paula McCreesha (była to przedostatnia przygotowana przezeń edycja), odbywał się podczas trzech weekendów września, a jego repertuar rozciągał się pomiędzy średniowieczem a współczesnością. Jednym z wątków był temat przemijania, w którym obok średniowiecznych pieśni w wykonaniu Gabrieli Consort znalazła się *VIII Symfonia „Pieśni przemijania”* Krzysztofa Pendereckiego oraz *Symfonia pieśni żalonych* zmarłego w poprzednim roku Henryka Mikołaja Góreckiego. Odbyła się też seria recitali wybitnych solistów, jak Rachel Podger, Pieter Wispelwey, Nicholas Daniel, Gustav Leonhardt, Henning Kraggerud. + + W ostatni weekend w ramach występu zespołu Camerata Silesia prawykonanie swe miał utwór Pawła Szymańskiego *Phylakterion*, a festiwal zakończono *Eliaszem* Mendelssohna w wykonaniu połączonych sił polsko-brytyjskich pod dyktando McCreesha. + + + +

+

Festiwal Muzyki Polskiej, który do tej pory odbywał się w okolicach listopadowego święta narodowego, w 2011 roku po raz pierwszy odbył się latem (15–23 lipca). Wykonano na nim kompozycje Grażyny Bacewicz, Romana Palestra, Karola Lipińskiego, Fryderyka Chopina, Ignacego Jana Paderewskiego, Juliusza Zarębskiego, Karola Szymanowskiego, Zbigniewa Bargielskiego, Dariusza Przybylskiego, Mikołaja Majkusiaka, Aleksandra Nowaka, Rafała Janiaka, Hanny Kulenty, Zygmunta Noskowskiego, Szymona Laksa, Franciszka Brzezińskiego, Józefa Nowakowskiego, Józefa Elsnera, Karola Kurpińskiego; szczególnymi wydarzeniami były wykonania utworów księcia Józefa Michała Ksawerego Poniatowskiego (*Missa in F* oraz opera *Pierre de Medicis*), a także występ Kronos Quartet, który wykonał m.in. kompozycje Olgi Hans i Hanny Kulenty. + + + O pozostałych ważnych festiwalach więcej w rozdziałach poświęconych muzyce dawnej i współczesnej.

+

+

+

Prezydencja

+

Z okazji polskiej prezydencji w Unii Europejskiej, której początek przypadł w połowie 2011 roku, najważniejszą inicjatywą było powołanie przez Instytut Adama Mickiewicza nowego zespołu – Międzynarodowej Orkiestry Młodzieżowej **I, Culture Orchestra**, w skład której weszło 104 młodych muzyków z krajów Partnerstwa Wschodniego (Armenii, Azerbejdżanu, Białorusi, Gruzji, Mołdawii i Ukrainy) i oczywiście z Polski, wyłonionych w przesłuchaniach. Po warsztatach w Gdańsku pod kierownictwem wybitnych muzyków orkiestrowych (London Symphony Orchestra, London Philharmonic Orchestra, Philharmonia Orchestra, City of Birmingham Symphony Orchestra i Opéra de Lyon) ruszyli pod koniec sierpnia w trasę, na której znalazły się: Gdańsk (Filharmonia Bałtycka), Kraków (Filharmonia Krakowska), Sztokholm (Berwaldhallen), Lublin (Filharmonia Lubelska), Kijów (Opera Narodowa), Berlin (Filharmonia Berlińska), Bruksela (Palais des Beaux-Arts), Londyn (Royal Festival Hall), Madryt (Teatro Real) i w końcu Warszawa (Filharmonia Narodowa). Koncertami dyrygował Sir Neville Marriner oraz Paweł Kotla. W programach znalazły się utwory Karola Szymanowskiego (*I Koncert skrzypcowy* grały Arabella Steinbacher lub Alena Baeva), Piotra Czajkowskiego, Sergiusza Prokofiewa i Dymitra Szostakowicza.

+

Krajowe projekty prezydenckie leżały w gestii Narodowego Instytutu Audio-wizualnego. Pierwszym było zamówienie nowego utworu symfonicznego u Pawła Mykietyna – prawykonanie *III Symfonii* odbyło się na inaugurację prezydencji w Filharmonii Narodowej, a parę dni później w tym samym miejscu odbyło się prawykonanie zamówionego przez Instytut Adama Mickiewicza *Koncertu Jankiela* Jana A.P. Kaczmarka. + + + + + Najważniejszy jednak projekt wiązał się z wrześnieowym **Międzynarodowym Kongresem Kultury we Wrocławiu**. W tamtejszej monumentalnej Hali Stulecia odbyły się dwa koncerty – łączący muzykę Krzysztofa Pendereckiego z lat 60. (*Polymorphia, Anaklasis, Kanon*) z twórczością Jonny’ego Greenwooda (gitarzysty zespołu Radiohead i kompozytora muzyki filmowej) oraz Aphexa Twina. Pierwsze z tych połączeń doczekało się wydania płytowego (wyd. Nonesuch) oraz dalszych wykonań. + + +

+

+

Konkursy instrumentalne

+

Najważniejszy w 2011 roku był Międzynarodowy **Konkurs Skrzypcowy im. Henryka Wieniawskiego** w Poznaniu. Wygrała go Koreanka Soyoung Yoon. Niestety, nikomu z polskiej ekipy nie udało się zdobyć żadnej z nagród. Tylko Maria Włoszczowska otrzymała nagrodę specjalną Maxima Vengerova.

+ + W kolejnej edycji Międzynarodowego **Konkursu Wiolonczelowego im. Witolda Lutosławskiego** dwa pierwsze miejsca zdobyli Polacy: Tomasz Daroch (I nagroda) i Magdalena Bojanowicz (II nagroda). Oboje otrzymali też nagrody specjalne.

+

+

+

Nazwa instytucji kultury	Status prawny instytucji	Liczba zespołów artystycznych	Liczba etatów	Liczba etatowych pracowników ogółem	Liczba etatowych pracowników artystycznych	Koncerty/spektakle w 2011 r.:			
						Razem	W siedzibie	W Polsce	Za granicą
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
FILHARMONIE									
Filharmonia Częstochowska	samorządowa miejska	1	98	98	71	40	36	4	–
Filharmonia Dolnośląska, Jelenia Góra	samorządowa wojewódzka	1	87,75	90	67	122	94	12	–
Filharmonia Gorzowska	samorządowa	1	58	58	30	34	32	–	–
Filharmonia Kaliska	samorządowa	1	60	62	50	55	36	7	12
Filharmonia Kameralna im. W. Lutosławskiego, Łomża	samorządowa wojewódzka	1	23	23	18	62	31	18	2
Filharmonia Koszalińska im. S. Moniuszki	samorządowa miejska	1	73	73	59	98	55	15	2
Filharmonia im. K. Szymanowskiego, Kraków	samorządowa wojewódzka	3	236	236	182	116	92	7	2
Filharmonia im. H. Wieniawskiego, Lublin	samorządowa wojewódzka	1	109,25	b.d.	b.d.	70	50	11	–
Filharmonia Łódzka im. A. Rubinsteina	samorządowa wojewódzka	2	175,08	b.d.	b.d.	110	b.d.	24	14
Filharmonia Narodowa	państwowa	2	285,75	296	204	94	77	b.d.	12
Filharmonia Opolska im. J. Elsnera	samorządowa wojewódzka	20	127,5	132	80	114	26	42	46
Filharmonia Podkarpacka im. A. Malawskiego, Rzeszów	samorządowa wojewódzka	1	123	123	84	111	103	7	1
Opera i Filharmonia Podlaska – Europejskie Centrum Sztuki, Białystok	współfinansowanie: samorząd wojewódzki i MKiDN	6	192,4	197	156	107	106	–	1
Filharmonia Pomorska, Bydgoszcz	współfinansowanie: samorząd wojewódzki i MKiDN	2	b.d.	133	92	102	401	b.d.	3
Filharmonia Poznańska im. T. Szeligowskiego	samorządowa wojewódzka	2	129	129	101	57	47	10	–
Filharmonia Sudecka, Wałbrzych	samorządowa wojewódzka	1	84,34	b.d.	b.d.	54	47	7	–
Filharmonia im. M. Karłowicza, Szczecin	samorządowa miejska	1	101,2	105	81	69	63	–	2
Filharmonia Śląska, Katowice	samorządowa wojewódzka	3	213,75	b.d.	b.d.	111	33	73	5
Filharmonia Świętokrzyska im. O. Kolberga, Kielce	samorządowa wojewódzka	1	99	99	72	65	51	14	–
Filharmonia im. W. Lutosławskiego, Wrocław	współfinans.: sam. wojewódzki, miasto Wrocław i MKiDN	6	b.d.	210	164	134	119	b.d.	15
Polska Filharmonia Bałtycka im. F. Chopina, Gdańsk	samorządowa wojewódzka	4	20	20	20	302	221	80	2
Polska Filharmonia Kameralna, Sopot	samorządowa miejska	1	21,5	21	18	53	b.d.	34	16
Warmińsko-Mazurska Filharmonia im. F. Nowowiejskiego, Olsztyn	samorządowa wojewódzka	1	88	88	57	68	65	–	3
Filharmonia Zabrzeńska	samorządowa miejska	1	75	79	60	51	28	23	–
Filharmonia Zielonogórska im. T. Bairda	współfin.: sam. woj. i MKiDN	1	89,45	b.d.	71	62	47	8	7
ORKIESTRY SYMFONICZNE									
Narodowa Orkiestra Symfoniczna Polskiego Radia w Katowicach	współfinans.: sam. miejski, Polskie Radio i MKiDN	1	143	145	122	35	23	9	3
Orkiestra Akademii Beethovenowskiej	reprezentowana przez Stow. im. L. van Beethovena	1	–	–	–	46	–	41	5
Orkiestra „Sinfonia Varsovia”	samorządowa miejska	2	72,5	b.d.	62	225	47	157	68
Płocka Orkiestra Symfoniczna im. W. Lutosławskiego	samorządowa miejska	1	47	47	35	39	35	–	–
Polska Orkiestra Radiowa	jednostka Polskiego Radia	1	60	64	60	22	13	4	–
Polska Orkiestra „Sinfonia Iuventus”	państwowa	1	83,5	b.d.	b.d.	44	b.d.	41	3
Toruńska Orkiestra Symfoniczna	samorządowa miejska	1	b.d.	64	54	54	25	–	–

Koncerty, audycje muzyczne dla dzieci i młodzieży	Festiwale, konkursy, i inne poza działalnością koncertową	Frekwencja w 2011 r.:		Prawykonywania lub premiery w 2011 r.	Czy orkiestra/opera posiada własną salę koncertową?		Sposoby finansowania instytucji			Środki od sponsorów	Inne przychody
		Na wszystkich koncertach / spektaklach w 2011 r.	Na wszystkich koncertach dla dzieci i młodzieży		TAK liczba miejsc na widowni	NIE liczba miejsc na widowni	Środki organizatora	Przychody ze sprzedaży biletów	Dotacje z MKiDN + [z funduszy UE]		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
122	2	36 480	b.d.	–	825+156	–	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
873	150	41 263	81 985	–	321+111	–	5 082 328	723 141	111 000 + [191 395]	27 409	185 059
133	1	13 820	18 223	3	598+150	–	5 614 000	548 969	40 000	582 200	–
162	4	41 407	17 037	4	408	–	3 094 000	125 057	–	40 000	–
86	1	22 976	7 790	2	493+200	–	1 795 500	156 835	35 000	19 634	–
8	2	37 189	3 360	1	–	425	3 758 600	633 106	50 000	16 243	–
503	2	47 696	50 400	–	–	693+100	12 160 000	1 499 895	0 + [1 995 427]	133 383	–
16	10	42 000	5 900	2	534	–	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
1081	6	58 003	91 348	6	658+100	–	16 226 617	1 082 079	546 477	287 696	–
2 407	–	79 186	381 699	68	1072+378	–	25 605 500	4 128 286	[vide tab. 18]	815 718	–
101	2	100 761	18 953	b.d.	495+120	–	8 938 000	214 463	–	55 000	–
738	1	48 293	67 586	–	666+185	–	6 110 000	1 006 077	–	412 878	100 000
536	1	32 123	94 858	42	447+99	–	7 737 000	767 000	3 715 000	25 000	–
1090	1	57 000	152 000	–	1200	–	8 283 000	1 731 000	1 489 000	15 000	–
708	1	57 074	75 707	1	855	–	12 620 000	1 109 278	–	b.d.	148 015
613	2	19 626	37 897	–	273	–	4 510 558	179 273	–	31 028	–
19	–	29 588	3 721	–	–	427	5 300 000	487 197	–	813	–
914	2	57 716	105 291	6	–	584	11 731 476	341 547	–	9000	518 548
587	1	28 434	103 293	2	–	713	4 920 000	347 411	105 000	8000	–
441	3	58 052	39 777	35	461	–	14 983 213	952 008	2 905 000	376 899	–
7	8	170 523	b.d.	b.d.	1510	–	9 800 000	2 601 157	720 000	583 068	38 496
2	1	27 400	750	3	250	–	1 290 000	21 700	–	–	–
961	b.d.	30 499	130 047	–	505+100	–	6 364 767	481 303	–	61 306	–
41	1	27 406	6150	4	192	–	2 987 900	446 128	–	–	–
30	2	27 197	6393	–	–	400	4 508 000	611 621	62 320	–	304 474
6	1	26 627	4828	12	–	1008	11 530 000	270 673	11 150 000	123 160	–
6	–	21 000	5300	2	–	850	300 000	11 500	–	40 000	80 000
196	2	126 329	4000	1	–	b.d.	11 389 000	77 214	463 419	–	–
324	1	13 802	43 953	–	–	482	3 502 284	347 353	22 342	164 000	–
1	–	27 100	1000	9	420	–	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
6	3	27 857	10 962	–	–	410	6 200 000	7504	[vide tab. 18]	–	–
440	3	12 835	60 666	–	–	320	3 450 000	274 048	–	60 000	–

Nazwa instytucji kultury	Status prawny instytucji	Liczba zespołów artystycznych	Liczba etatów	Liczba etatowych pracowników ogółem	Liczba etatowych pracowników artystycznych	Koncerty/spektakle w 2011 r.:			
						Razem	W siedzibie	W Polsce	Za granicą
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
INNE ORKIESTRY	samorządowa miejska								
„Aukso” Orkiestra Kameralna Miasta Tychy	samorządowa miejska	1	20	20	20	40	4	28	8
„Capella Cracoviensis”	samorządowa miejska	2	45	46	36	69	–	20	1
Elbląska Orkiestra Kameralna	samorządowa miejska	1	13,5	22	15	49	35	14	–
I. Culture Orchestra	państwowa	1	1	b.d.	–	10	–	4	6
Nowa Orkiestra Kameralna	jedn. organiz. Polskiego Radia	3	–	–	–	12	–	1	–
Orkiestra Kameralna Polskiego Radia „Amadeus”	stowarzyszenie	1	25,75	b.d.	b.d.	28	12	11	5
Orkiestra Muzyki Nowej, Katowice	samorządowa miejska	1	–	–	–	12	4	6	2
„Sinfonietta Cracovia”, Orkiestra St. Królewskiego Miasta Krakowa	samorządowa miejska	1	23,9	b.d.	19	41	13	6	22
Radomska Orkiestra Kameralna	samorządowa	1	27	27	17	23	22	1	–
Warszawscy Soliści „Concerto Avenna”	fundacja	1	–	–	–	9	–	9	–
Zespół Muzyki Dawnej „Cappella Gedanensis”	samorządowa	1	28	28	22	85	8	1	7
OPERY									
Krakowska Opera Kameralna	fundacja	1	–	–	–	18	16	2	–
Opera Krakowska	samorządowa wojewódzka	4	318,6	325	178	152	152	–	–
Opera Nova, Bydgoszcz	współfinansowanie: samorząd wojewódzki i MKiDN	3	307	318	175	112	112	–	–
Opera Śląska w Bytomiu	samorządowa wojewódzka	4	269	269	145	142	82	60	–
Opera Wroclawska	współfinansowanie: samorząd wojewódzki i MKiDN	1	306	306	198	183	178	3	2
Opera Na Zamku w Szczecinie	samorządowa wojewódzka	3	175,65	181	102	102	35	10	10
Państwowa Opera Bałtycka, Gdańsk	samorządowa wojewódzka	3	252	252	145	112	106	4	2
Teatr Wielki w Łodzi	samorządowa wojewódzka	4	475	475	211	116	116	–	–
Teatr Wielki – Opera Narodowa	państwowa	3	1027	683	344	186	186	–	–
Teatr Wielki w Poznaniu	współfinansowanie: samorząd wojewódzki i MKiDN	5	407,3	b.d.	b.d.	229	211	7	11
Warszawska Opera Kameralna	samorządowa wojewódzka	4	317,65	338	242	87	60	1	10
TEATRY MUZYCZNE									
Teatr Muzyczny „Capitol” we Wrocławiu	samorządowa miejska	3	109,75	b.d.	b.d.	148	–	–	–
Teatr Muzyczny w Lublinie	samorządowa wojewódzka	5	174	174	107	116	105	11	–
Teatr Muzyczny w Łodzi	samorządowa miejska	4	164,5	164	99	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Teatr Muzyczny „Roma”, Warszawa	samorządowa miejska	1	b.d.	85	15	495	471	24	–

Koncerty, audycje muzyczne dla dzieci i młodzieży	Festiwale, konkursy, i inne poza działalnością koncertową	Frekwencja w 2011 r.:		Prawykonywania lub premiery w 2011 r.	Czy orkiestra/opera posiada własną salę koncertową?		Sposoby finansowania instytucji				
		Na wszystkich koncertach/spektaklach w 2011 r.	Na wszystkich koncertach dla dzieci i młodzieży		TAK liczba miejsc na widowni	NIE liczba miejsc na widowni	Środki organizatora	Przychody ze sprzedaży biletów	Dotacje z MKiDN + [z funduszy UE]	Środki od sponsorów	Inne przychody
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
2	-	40 000	1000	23	-	1000	500 000	-	-	1 200 000	-
2	5	21 977	197	-	-	200	5 067 565	65 390	223 500	-	-
10	-	16 750	2100	1	150	-	1 034 600	104 315	-	170 500	-
-	-	9246	-	-	-	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
40	1	3000	6500	6	-	b.d.	241 730	335	60 000	-	-
1	-	b.d.	350	2	-	900	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
-	-	2200	-	13	-	500	147 000	-	-	-	-
-	-	50 400	-	-	-	693	1 763 000	69 394	-	-	-
30	b.d.	28 000	14 000	2	597	-	1 704 600	426 283	85 000	37 045	-
-	-	4000	-	-	-	b.d.	90 000	-	-	-	-
4	1	76 342	377	5	b.d.	-	1 888 280	-	-	12 100	-
3	2	b.d.	b.d.	b.d.	150	-	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
50	1	b.d.	b.d.	4	750+180	-	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
b.d.	1	70 181	b.d.	4	803+189	-	16 820 000	2 641 233	2 890 000	13 000	-
42	-	73 445	15 134	4	391+172	-	16 183 054	2 516 363	-	-	-
15	1	118 915	6403	7	600	-	19 998 000	4 416 000	-	1 607 000	-
-	1	b.d.	10 252	7	568	-	9 531 615	777 695	50 000	470 275	-
15	1	49 179	5422	6	476	-	17 010 000	1 055 000	460 000	2 023 000	-
-	1	111 249	-	4	1074	-	29 554 469	2 776 222	-	30 000	-
15	5	b.d.	b.d.	10	1772+248	-	78 901 351	12 501 623	[vide tab. 18]	500 707	-
-	2	96 907	-	11	858+70	-	24 319 515	2 468 176	309 525	40 445	-
-	2	20 379	-	3	156	-	18 913 235	419 856	62 000	-	-
-	1	b.d.	-	2	750	-	10 030 008	1 676 199	150 000	20 000	-
56	-	43 317	19 334	2	383	-	7 563 000	1 142 742	b.d.	b.d.	-
b.d.	-	b.d.	8814	1	853	-	8 104 200	1 053 594	-	2500	-
-	-	b.d.	-	1	958+151	-	8 250 000	17 263 082	-	-	-

Dorota Kosińska

Muzyka dawna

+

Środowisko polskiej muzyki dawnej, po pierwszym zachłyśnięciu się światem dźwiękowym dawnych epok, wciąż nie może znaleźć godnego miejsca w tak zwanym mainstreamie wykonawczym. + + Stosunkowo najlepiej radzą sobie soliści i orkiestry zajmujące się muzyką barokową, coraz częściej korzystając z doświadczeń nabytych za granicą i podejmując wspólne inicjatywy z uznanymi, niejednokrotnie wybitnymi przedstawicielami wykonawstwa historycznego na świecie. Zmierzcha nurt rekonstrukcji i odtwarzania praktyk z epok wcześniejszych – wąskie grono entuzjastów repertuaru średniowiecznego i renesansowego wybiera karierę poza krajem lub włącza się w szereg przedsięwzięć z pogranicza, angażując się w działania wykraczające poza standardowe ramy stylów – projekty *world music*, muzykę teatralną, współpracę z muzykami popowymi. + + + Przyczyny tego niepokojącego zjawiska są różnorakie – od uwarunkowań natury ekonomicznej (brak zainteresowania utrzymaniem stałych zespołów muzyki dawnej), poprzez skąpość i utrudniony dostęp do materiałów źródłowych, skończywszy na niedostatecznym przygotowaniu kadry i ułomności programów dydaktycznych w wyższych uczelniach artystycznych. Traktowanie muzyki średniowiecznej i renesansowej w kategoriach folkloru w historycznym kostiumie zaczyna zbierać smutne żniwo – półamatorskie produkcje niektórych zespołów dzieli już przepaść od dokonań muzyków zachodnich, prowadzących żmudne badania rękopiśmienne, ikonograficzne i archiwalne w ścisłej współpracy z instytucjami naukowymi i wydawniczymi na całym świecie. + + Dodatkowym zagrożeniem dla tej sfery wykonawstwa jest utrata przychylności młodego słuchacza, którego interesuje nie tyle ocalenie dawnego materiału, co nowe sposoby na powiązanie przeszłości z dniem dzisiejszym. + + + + + Jeszcze więcej obaw wzbudza całkowity brak dawnych oper na deskach teatrów muzycznych. Pojedyncze inicjatywy w rodzaju krakowskiego cyklu „Opera rara” nie są w stanie zapełnić pustki repertuarowej na polskich scenach – wykonawstwo tej formy z poszanowaniem

praktyk epoki wymaga utrzymania stałego zespołu doskonale wykwalifikowanych muzyków. Dotyczy to zresztą nie tylko opery barokowej i klasycznej, ale też dzieł późniejszych. Rekonstrukcja kształtu dźwiękowego oper – także romantycznych, neoromantycznych i modernistycznych – jest na Zachodzie normą od kilkudziesięciu lat. Jeśli zrezygnujemy z prób dorównania standardom światowym, w dziedzinie teatru muzycznego zostaniemy prowincją na długie lata. + + + Dyskusja na temat miejsca muzyki dawnej w polskiej kulturze wciąż się poszerza, między innymi dlatego, że nurt wykonawstwa historycznego obejmuje coraz rozleglejszy repertuar. To, co na świecie uchodzi za w pełni uprawnioną praktykę rekonstrukcji utworu w jego kształcie pierwotnym, w Polsce bywa nazywane „zawłaszczaniem rynku muzycznego” w imię „wątpliwej poprawności historycznej”. + Urządzenie recitali z muzyką romantyczną na dawnych fortepianach wciąż bywa interpretowane jako łagodne dziwactwo zwolenników „autentyzmu”. Argumenty nielicznych znawców przedmiotu, że wykonawstwo zgodne z praktyką epoki pozwala odkryć nieznane walory dzieła, wciąż jeszcze ustępują pod naporem orędowników tezy, że głównym celem artysty powinna być dążność do doskonałości brzmieniowej, uwarunkowanej postępowaniem technicznym w konstrukcji instrumentów. + + Nie oznacza to jednak, że w minionym roku obyło się bez inicjatyw i wydarzeń artystycznych dużego kalibru. Warto jednak pamiętać, że niektóre przebiegły w atmosferze ostrego sporu, inne zlekceważono, jeszcze inne doczekały się nierzetelnych bądź zdawkowych omówień w mediach.

+

Rok 2011 rozpoczął się kontrowersjami wokół zmiany statusu zasłużonej **Capelli Cracoviensis**, którą Jan Tomasz Adamus, prowadzący zespół od 2008 roku, konsekwentnie przekształcił w zespół wykonujący muzykę dawną na instrumentach historycznych. Inicjatywy zaakceptowane przez finansujące zespół władze miejskie – przesłuchania muzyków, zwolnienia części grupy dętej oraz lekcje u specjalistów z Zachodu – spotkały się z ostrym sprzeciwem części środowiska krakowskiego, argumentującego, że dokonuje się zamachu na czterdziestoletnią tradycję orkiestry Stanisława Gałońskiego. Na szczęście zrealizowane w 2011 roku przedsięwzięcia w pełni potwierdziły słuszność zamysłu Adamusa i wyniosły Capellę na poziom jednej z najbardziej dynamicznych i kreatywnych „filharmonii” muzyki dawnej w Europie. W programie znalazły się między innymi *Wesele Figara* Mozarta w reżyserii Jana Peszka i Cezarego Tomaszewskiego (w ramach cyklu „CC Opera House”), oratoria *Teodora* i *Debora* Händla, *Twory Prometeusza* i *Missa solemnis* Beethovena, *Msza c-moll* i *Requiem* Mozarta,

Msza Nelsonska Haydna (w ramach „Cracovia Sacra”), *Alcina* Händla („Opera rara”, we współpracy z Krakowskim Biurem Festiwalowym), wersje koncertowe *Orfeusza i Eurydyki* Glucka i *Tamerlana* Händla oraz kilka koncertów muzyki renesansowej, barokowej i współczesnej w wykonaniu gości Capelli z kraju i zagranicy.

+

Obiecujący festiwal **Mazovia Goes Baroque**, współorganizowany przez Mazowieckie Centrum Kultury i Program 2 Polskiego Radia, miał w 2011 roku aż cztery odsłony. Pierwsza, z udziałem francuskiego zespołu Les Musiciens de Saint-Julien pod dyrekcją François Lazarevitcha (26–27 lutego), niestety utrwaliła stereotyp wykonawcy muzyki dawnej jako zręcznego improwizatora poruszającego się na obrzeżach folklu i muzyki pop. Znacznie ciekawsza była listopadowa edycja czwarta, w której wystąpił między innymi Hidemi Suzuki z zespołem Orchestra Libera Classica (utwory Haydna i Mozarta). Impreza przybrała modną ostatnio postać festiwalu „wędrującego” i mocno rozciągniętego w czasie – godną polecenia w kraju, gdzie coraz trudniej pozyskać fundusze na spójny przegląd technik i stylów wykonawczych. + + + Na krakowskim festiwalu **Misteria Paschalia** (18–25 kwietnia) po raz pierwszy od 2006 roku pojawił się zespół założony przez muzyka z Polski – lutnistę Michał Gondko prowadzi ansambl La Morra wraz z włoską klawesynistką Coriną Marti, w składzie znajdują się absolwenci Schola Cantorum Basiliensis. To dobry prognostyk na przyszłość tej imprezy, choć koncert utworów kapeli papieża Leona X odbył się poza nurtem głównym, na „wieczorze debiutów”. + Nieobecność polskich artystów (zwłaszcza tych poszukujących, pogłębiających swą wiedzę na renomowanych uczelniach za granicą) na prestiżowych festiwalach muzyki dawnej jest niedopuszczalna, tym bardziej że ich organizatorzy układają programy „gwiazdorskie”, nie dając słuchaczom okazji do zapoznania się z najnowszymi tendencjami w wykonawstwie historycznym. + + + Zwinął jakby skrzydła „latający” festiwal **Muzyka Dawna – Persona Grata**, organizowany przez Fundację Muzyki Dawnej „Canor” i Cezarego Zycha. W tym roku ograniczył się do trzech koncertów z muzyką Telemanna w wykonaniu Arte dei Suonatori (Kliczków, Puławy, Warszawa, 18–21 maja). Zych skupił więcej uwagi na drugiej ze swoich inicjatyw, sierpniowej **Muzyce w Raju** (czyli w Paradyżu, zespole poklasztornym w Gościkowie koło Świebodzina), gdzie po raz pierwszy poznańską orkiestrę zastąpił międzynarodowy zespół Les Ambassadeurs, kierowany przez francuskiego flecistę Alexisa Kossenkę. W programie imprezy pojawiła się muzyka klasyczna i romantyczna – zgodnie z nowymi standardami

pojmowania wykonawstwa historycznego. + + + Cieszy systematyczny wzrost poziomu sierpniowego festiwalu **Pieśń Naszych Korzeni** w Jarosławiu, od 2006 roku prowadzonego przez Macieja Kazińskiego, który konsekwentnie trzyma się formuły opartej na równowadze kontrastów: *sacrum* i *profanum*, przeszłości i teraźniejszości, swojskości i obcości. + Jednym z ciekawszych wydarzeń w tym roku był koncert pieśni pokutnych i pasyjnych w wykonaniu **Monodii Polskiej** pod kierunkiem Adama Struga – to frapujące zjawisko na naszej mapie muzyki dawnej, zespół wokalny, który umiejętnie wykorzystuje tradycję ustną i badania terenowe w pracy nad strojem i emisją.

+

Warto obserwować **Actus Humanus**, nowy festiwal Filipa Berkowicza w Gdańsku (14–18 grudnia), na razie powtarzający formułę krakowskich Misteria Paschalia, czyli imprezę z udziałem sprawdzonych gwiazd światowego wykonawstwa. Miejmy nadzieję, że w przyszłych latach stanie się również areną najciekawszych propozycji polskich artystów. + + Nie sposób przecenić sukcesów **Wrocławskiej Orkiestry Barokowej** pod dyrekcją Jarosława Thiela, jedyne zespołu filharmonicznego grającego na instrumentach historycznych. Jej płyta z symfoniami czeskich klasyków zdobyła nagrodę Fryderyk 2011 w kategorii Fonograficzny Debiut Roku. Warto też wspomnieć o nominacji Agnieszki Budzińskiej-Bennett, członkini kadry badawczej Schola Cantorum Basiliensis i szefowej zespołu muzyki średniowiecznej Peregrina, do prestiżowego Paszportu „Polityki” za znakomite płyty *Crux* i *Sacer nidus*. + +

+

Niestety, rok 2011 okazał się ostatnim rokiem względnej prosperity **Warszawskiej Opery Kameralnej**, która obchodziła właśnie pięćdziesięciolecie istnienia. Teatr – założony i od 1961 roku prowadzony przez Stefana Sutkowskiego, kojarzony przez melomanów przede wszystkim z Festiwalem Mozartowskim oraz inscenizacjami oper barokowych i klasycystycznych – postanowił uczcić swój jubileusz **Festiwal Oper Kameralnych XX i XXI Wieku**. Zmniejszenie dotacji przez Sejmik Województwa Mazowieckiego na początku 2012 roku zmusiło WOK do okrojenia nawet tej imprezy. Znaczącemu zmniejszeniu uległa też dotacja MKiDN na **Festiwal Mozartowski**. + + Bez względu na dalszy rozwój sytuacji, zaprzepaszczanie dorobku jedynej polskiej sceny, która próbowała wystawiać dawne opery w zgodzie z regułami wykonawstwa historycznego i służyła jako swoisty poligon szkoleniowy dla zainteresowanych tą dziedziną śpiewaków, wydaje się decyzją szkodliwą i mocno nieprzemyślaną.

+

Jak widać z powyższego zestawienia, polskie wykonawstwo historyczne skupia się wciąż wokół przeglądów festiwalowych, w większości organizowanych przez prawdziwych zapaleńców, borykających się z mnóstwem kłopotów natury logistycznej i finansowej. Artystom trudno się zakotwiczyć w głównym nurcie koncertowym, a „oswojone” już miejsca znajdują się często z dala od dużych ośrodków kultury, co ogranicza ich dostępność dla szerszej publiczności. „Odświętność” tych wydarzeń utrudnia uplasowanie wykonawstwa historycznego w szerszym kontekście artystycznym, spycha wykonawców na margines polskiego życia muzycznego. Wiele koncertów odbywa się w miejscach nieprzystosowanych do odbioru muzyki granej na instrumentach dawnych – w filharmoniach, nowoczesnych salach koncertowych, aulach uczelniowych.

+

Po części ma to związek z systematycznym rugowaniem muzyki z wnętrz kościelnych, co w przypadku muzyki dawnej często zabija jej istotę. Palącą kwestią są trudności z pozyskiwaniem funduszy, zwłaszcza na działalność bieżącą małych zespołów, niezwiązanych z żadną fundacją bądź instytucją kultury. Rzetelne wykonawstwo historyczne wymaga ogromnych nakładów na prowadzenie badań źródłowych, zakup kopii instrumentów, udział w kursach mistrzowskich, szkolenia z dziedzin pokrewnych – nie sposób ująć tych kosztów we wnioskach o dotacje celowe na realizację konkretnych przedsięwzięć. Żeby ograniczyć odpływ najzdolniejszych muzyków na Zachód, trzeba zreformować programy dydaktyczne uczelni artystycznych i stworzyć interdyscyplinarne szkoły wykonawstwa historycznego w ścisłej współpracy z muzykologami, historykami, specjalistami ikonografii, budowniczymi instrumentów itd. + + +

Dotyczy to zwłaszcza wykonawstwa muzyki przedbarokowej, przedmiotu szczególnie zaniedbanego w polskim szkolnictwie wyższym. Nieliczne kursy, w tym najbardziej godna polecenia Międzynarodowa Letnia Szkoła Muzyki Dawnej w Lidzbarku Warmińskim, nie zastąpią spójnych programów uczelniowych. Przede wszystkim zaś trzeba zmienić sposób myślenia o wykonawstwie historycznym? uświadomić słuchaczom, że nie jest ono przejściową modą, lecz niezbywalnym elementem współczesnego życia koncertowego; śledzić na bieżąco nurty w muzykologii światowej; rzetelnie oceniać występy polskich muzyków, promować najzdolniejszych, zapobiegać zacieraniu granic między artyzmem a kiczem. + + + To już zadanie dla krytyków, którzy coraz mniej chętnie piszą o muzyce dawnej, zrażeni koniecznością nieustannego szlifowania warsztatu w tej wyjątkowo kapryśnej dyscyplinie.

+

Monika Mamińska-Domagalska

Muzyka tradycyjna

+

W czasie ponaddwudziestoletniego istnienia ruchu wskrzeszającego w Polsce zainteresowanie muzyką tradycyjną byliśmy świadkami wielu toczących się dyskusji. Każde z rozwijających się środowisk starało się dopracować odrębnej, własnej filozofii, a czasem i ideologii dotyczącej wizji rekonstruowania tej muzyki, a nawet sensu jej wykonywania. Wszelkie te zjawiska zostały znakomicie opisane przez Marię Baliszewską i Remigiusza Mazura-Hanaja w *Raporcie o stanie muzyki polskiej* z 2011 roku. Pokolenie, które wyrosło na glebie stworzonej przez prekursorów opisywanego zjawiska zadaje już inne pytania, szuka innych odpowiedzi – bardziej uniwersalnych. Warto zauważyć, że wielką karierę robi ostatnio stwierdzenie skrzypka Jana Gacy – „muzyka jest najważniejsza”. Z jednej strony jest ono bardzo ogólne, z drugiej jednak, poprzez swoją prostotę i bezkompromisowość staje się rodzajem jedyne drogowskazu. Kolejne pokolenie wykonujących muzykę *in crudo* już wie, że: „Folklor taki jak dziś wymyślili nie wiejscy, ale miejscy. To ułuda miejskiego człowieka, że ocalamy tradycję, że tradycyjna kultura to coś dobrego. Na wsi żadnej tradycyjnej kultury nie znają, tam jest ciężkie życie, każdy by chętnie wyjechał do miasta. Tradycyjne życie to chodzić do pracy, kultura nie z pieśni się składa. To w mieście wymyślono, że stare pieśni są cenne. Wieśniacy już dawno zamienili te (stare) pieśni na inne. Istnieje stereotyp kultury tradycyjnej, na który folklorysty się orientują, a tak naprawdę przez te pieśni rozwiązują pytania miejskiego człowieka. Ludzie z miasta nie zajmują się folklorem, żeby komuś pomagać. Zajmują się folklorem dla siebie samych” – to słowa jednego z najznakomitszych znawców pieśni kozackich Władimira Iwanowa, które podają za Marią Bikont z niepublikowanej jeszcze pracy magisterskiej pt.

Dotrzeć do sedna pieśni. Proces przyswajania pieśni wiejskich w środowisku miejskim. + + + Pesymizm, jaki mogło odczuwać nasze, bardziej zwrócone ku ideom, pokolenie po usłyszeniu tych słów, nie dotyka już w żaden sposób generacji naszych dzieci. + + To, czym, najogólniej rzecz ujmując, dzisiaj kierują się muzycy odkrywający dla siebie przestrzenie muzyki tradycyjnej, odzwierciedlają słowa prof. Ihora Macijewskiego z St Petersburga wygłoszone na konferencji zorganizowanej z okazji 20-lecia istnienia Fundacji „Muzyka Kresów”: „Muzyka tradycyjna, zawierająca w sobie nieskończoną ilość wariantów, możliwość nieskończonej ilości improwizacji, przeciwstawia się schematyzacji nauczania, a tym samym stereotypizacji myślenia, co pociąga za sobą wolność jednostki, jej obronę przed zewnętrzną manipulacją”. Wolność, o której mowa, można zauważyć, śledząc kierunki, w jakich rozwijają się najbardziej znaczące środowiska.

+

Ośrodki, festiwale

+

Od roku 2010 istnieje międzynarodowy Festiwal **Wszystkie Mazurki Świata**, organizowany w Warszawie przez fundację o tej samej nazwie, z jej liderem Januszem Prusinowskim. W 2011 roku odbyła się trzecia już edycja tego festiwalu. Formuła jest niezwykle pojemna, gdyż oprócz koncertów muzyki *in crudo* w wykonaniu autentycznych wiejskich muzyków, a także miejskich kontynuatorów tego rodzaju wykonawstwa, zapraszani są muzycy jazzowi i klasyczni z różnych krajów. Od roku 2011 przy festiwalu odbywa się konkurs „Stara Tradycja”, w którym mają okazję rywalizować ze sobą młodzi instrumentalści kultywujący styl *in crudo*. W trakcie festiwalu wielką liczbę miłośników muzyki tradycyjnej przyciągają także „Noce Tańca”, warsztaty instrumentalne prowadzone przez mistrzów, i „Targowisko Instrumentów”. + W roku 2011 odbyła się też konferencja dotycząca archiwizacji zbiorów muzycznych „Muzyka Ocalona”. „Wszystkie Mazurki Świata” gromadzą największą chyba liczbę uczestników, są atrakcyjne dla wszystkich środowisk i muzyków, niezależnie od wieku. + + + + Nieco inną formułę ma istniejący od 1999 roku lubelski Festiwal **Najstarsze Pieśni Europy**, organizowany przez powołaną do życia przez Jana Bernada Fundację „Muzyka Kresów”, od roku 2008 wspólnie z Ośrodkiem Międzykulturowych Inicjatyw Twórczych „Rozdroża”. Na festiwal składają się koncerty zaproszonych zespołów, zarówno autentycznych, jak i tzw. etnograficznych z całej Europy (z przewagą Europy Wschodniej), koncerty

i noce tańca w klubie festiwalowym oraz zwykle konferencja. Każda edycja jest ukierunkowana tematycznie. W 2011 roku była to tradycja i awangarda. To dość nietypowe dla tego festiwalu, szczególnie że pod tym hasłem odbywa się inny organizowany przez Rozdroża festiwal, ale wynikało to z zamówienia polskiej prezydencji w Unii Europejskiej, która miała miejsce właśnie w roku 2011.

+ + + Tak się złożyło, że był to też rok jubileuszu dwudziestolecia istnienia Fundacji „Muzyka Kresów”. Konferencja zorganizowana w ramach festiwalu była więc swego rodzaju podsumowaniem jej działalności i nosiła tytuł: „Nowe problemy starej muzyki. O kontynuacji wiejskich tradycji muzycznych”. Ze względu na szczególny, związany z polską prezydencją charakter festiwalu, jego program był bardzo bogaty. Znalazły się w nim występy zespołów i solistów z Europy Północnej (Norwegia, Finlandia), a także z Gruzji, Albanii, Rosji, Ukrainy, Białorusi, Litwy, Polski, Serbii i Szkocji. Śpiewaczki szkockie poprowadziły także warsztaty śpiewu. + + Festiwal ten przez lata istnienia wykształcił własną, wierną i od lat powiększającą się publiczność. Ośrodek „Rozdroża” od 2009 roku realizuje, jak już wspomniałam, jeszcze jeden festiwal inspirowany muzyką tradycyjną. Są to **Kody. Festiwal tradycji i awangardy muzycznej**, odbywający się w maju w Lublinie. Jego pomysłodawcami są Jan Bernad i pracownicy Ośrodka „Rozdroża” oraz Jerzy Kornowicz, pełniący funkcję komisarza festiwalu. Spotykają się tu twórcy muzyki współczesnej, dla których tradycja pozostaje ważna i inspirująca. Festiwal gościł kompozytorów i wykonawców najwyższej światowej klasy, dość wspomnieć Jana Garbarka, Philipa Glassa, wykonywane były utwory Arvo Pärta (jeden z nich miał nawet swe prawykonanie w Lublinie), a także wielu kompozytorów i muzyków „niszowych”, poszukujących, eksperymentujących z dźwiękiem, brzmieniem, poszukujących nowej formy. Edycja z roku 2011 zgromadziła artystów eksperymentujących, szczególnie na polu muzyki elektronicznej, jazzowej (Leszek Możdżer, Iva Bittová), prowadzone były również warsztaty, m.in. z Philem Mintonem. + + + + W roku 2011 odbył się także szósty już festiwal organizowany przez Stowarzyszenie „Krusznia” działające na Suwalszczyźnie – **Oj, wiosna, ty wiosna**. Składał się, tak jak większość tego typu imprez, z koncertów, warsztatów i potańcówek. Oprócz duetu Liarman z Hiszpanii większość wykonawców i prowadzących warsztaty to lokalni muzycy, co jest swego rodzaju nowością w podobnych działaniach.

+

+

Edukacja

+

Festiwale tworzą sytuację święta, odbywając się zwykle raz lub dwa razy do roku, ale tym, co jest potrzebne w największym stopniu, jest oczywiście edukacja.

Zarówno opisane organizacje lubelskie, jak i warszawskie jako główne swoje zadanie realizują właśnie projekty edukacyjne. Począwszy od powołanej w 2011 roku Szkoły Mistrzów Tradycji (program Instytutu Muzyki i Tańca), poprzez letnie Taborzy Domu Tańca (2011, Becejły), Międzynarodowe Letnie Szkoły Muzyki Tradycyjnej (Fundacja MK, 2011, Łukowiska k. Janowa Podlaskiego), przez cały rok są prowadzone warsztaty śpiewu, gry i tańca właśnie przez warszawski Dom Tańca, lubelską Fundację „Muzyka Kresów” i Ośrodek „Rozdroża”, Szkołę Suki Biłgorajskiej, Mazowiecką Szkołę Muzyki Ludowej.

+ + + Działalność edukacyjna, w zależności od zainteresowań liderów poszczególnych organizacji, przybiera różne formy, np. prowadzony przez Jacka Hałasa Dom Tańca w Poznaniu zaprasza na zajęcia warsztatowe artystów z całego świata, także z pogranicza różnych sztuk – teatru, tańca, działań plastycznych. Można tam jednak usłyszeć również muzyków kultywujących sztukę gry *in crudo*, m.in. charyzmatycznego skrzypka młodszego pokolenia Macieja Filipczuka czy koźlarzy zbąszyńskich. + + We Wrocławiu od kilku lat cykliczne warsztaty śpiewu tradycyjnego prowadzi Centrala Muzyki Tradycyjnej z jej założycielką Olgą Chojak, a także Fundacja Ovo (w 2011 – 11. Międzynarodowe Warsztaty Śpiewu Białego w Rzepedzi). + + + + +

+ Jednym z większych projektów są wielowątkowe działania zainicjowane przez Stowarzyszenie „Tratwa” z Olsztyna (we współpracy z Ośrodkiem Kultury w Knyszynie i gminą Rusinów) pod nazwą „Serce Dzwonu”, które nie poprzestają na jednym wydarzeniu w roku, ale animują niejako życie kulturalne kilku wiosek koło Przysuchy. Zrodziły się w najbardziej naturalny sposób – z przyjaźni Macieja Żurka i innych członków Tratwy z jednym z najlepszych i najbardziej otwartych skrzypków tego regionu – Janem Gacą, mającym ogromną liczbę uczniów. „Serce Dzwonu” składa się z kilku spotkań w roku, w wioskach Rusinów, Gałki Rusinowskie i Przysiałowice. Są to: Karnawałowe Święto Muzyki, Kusoki, Pieśni Wielkiego Postu i cykliczne potańcówki w wymienionych miejscowościach. Od 2007 roku projekt bardzo się rozwinął i należy do najbardziej lubianych przez młodzież rozpoczynającą swoją przygodę z muzyką tradycyjną, ze względu na wspaniałą atmosferę i naturalne warunki, w jakich się odbywa. + + Spotkania z muzykami tradycyjnymi organizowane są w ich domach, a nie w salach koncertowych, co zupełnie zmienia jakość kontaktu

i sposób przejmowania najważniejszych wartości kultury tradycyjnej – społecznych i estetycznych.

+

Wydawnictwa

+

Rok 2011 przyniósł także kilka bardzo ważnych wydawnictw płytowych. Jednym z nich są *Pieśni ze wsi Kożyno* wydane przez białostockie Stowarzyszenie „Dziedzictwo Podlasia” (inicjatorka – Julita Charytoniuk). Płyta ta zajęła II miejsce w konkursie Fonogram Źródeł 2011. Jest to zapis repertuaru pieśniowego i opowieści dwóch śpiewaczek z wymienionej wsi. Stowarzyszenie w tymże roku zorganizowało także warsztaty „Wyśpiewać podlaską tradycję – ze wsi do miasta”. + + + + Od kilku lat prężnie rozwija się wydawnictwo Andrzeja i Małgorzaty Bieńkowskich Muzyka Odnaleziona. + +

Wydawnictwo In Crudo, istniejące przy Stowarzyszeniu „Dom Tańca” w Warszawie, wydało dwie znaczące płyty – długo oczekiwaną drugą część (pierwsza – 2002) albumu *Jest drabina do nieba*, oraz *Spod niebieskiej góry*. Płyty te noszą znamię pomysłodawcy wydawnictwa Remigiusza Mazura Hanaja, który nie tylko jest animatorem ruchu *in crudo*, muzykiem, organizatorem, filozofem i filmowcem, ale też do wszystkiego, czym się zajmuje, dodaje cząstkę swojej osobowości, niezwykłą afirmację dla świata, a także tak niezmiernie deficytowy dziś szacunek do ludzi, w których sztukę wnika. I nie jest to jakaś wartość poboczna, dla mnie jest ona pierwszoplanowa. + + + + + W 2011 roku powstało także kilka nowych fundacji i stowarzyszeń w miejscach, gdzie ich wcześniej nie było (np. Stowarzyszenie „To.Pole” w Krakowie i kapela Gęsty Kozuch Kurzu w Łodzi, których działania od razu zostały zauważone).

+ Nie sposób opisać tu wszystkich inicjatyw czy wydarzeń, jakie miały miejsce w 2011 roku. Z konieczności skupiłam się na tych, które uważałam za najważniejsze, „popychające świat do przodu” w dziedzinie, o której wciąż się wiele dyskutuje i, w zasadzie, każdy z jej realizatorów ma, i bardzo dobrze, na ten temat inne zdanie.

+

+

Krystian Brodacki

Jazz

+

W 2011 roku w muzyce jazzowej raczej nie zdarzyło się nic, co zasługiwałoby na miano przełomu, a przynajmniej nowego zjawiska, które mogłoby wywrzeć istotny wpływ na kierunek rozwoju jazzu w Polsce. Był to bowiem rok raczej kontynuacji niż rewolucji, co jednak nie oznacza stagnacji – nie zabrakło ciekawych wydarzeń. Nieoczekiwane skutki obchodzonego w Polsce dwa lata temu Roku Chopinowskiego to fala jazzowych przetworzeń wielu utworów Chopina – zjawisko fenomenalne! Mieliśmy też do czynienia z serią nagrań jazzowych związanych z religią, zwłaszcza katolicką, jak też z różnorodnymi projektami nawiązującymi do polskiego folkloru, a uczestniczyli w nich – obok Polaków – sławni muzycy amerykańscy. + + Do nurtów charakterystycznych dla jazzu uprawianego współcześnie w Polsce zaliczyć wypada wzmożone zainteresowanie spuścizną kompozytorską Krzysztofa Komedy. Oczywiście rozwijały się i inne nurty: jazz tradycyjny, jazz post-hardbopowy, neo-free jazz, nowy jazz elektroniczny, nu jazz czy muzyka improwizowana, czerpiąca natchnienie m.in. z osiągnięć skandynawskich. Osobny nurt, w 2011 roku szczególnie widoczny, to fuzja jazzu z poezją.

+

WETERANI

+

83-letni (w 2011 roku) Jerzy „Duduś” Matuszkiewicz z racji problemów zdrowotnych musiał przerwać występy na estradzie, jednak inni wybitni muzycy, którzy zaczęli swą działalność „u brzegów jazzu”, a więc już w latach 50. i 60., byli nadal aktywni. + Jan Ptaszyn Wróblewski obchodził 75. urodziny, ale mimo kłopotów ze zdrowiem zachował wysoką formę artystyczną, niestety występował rzadko. 72-letni Zbigniew Namysłowski także miał mało koncertów;

nie doczekaliśmy się również jego nowej płyty (ostatnią, pt. *Nice And Easy*, nagrał w 2009 roku), a to dlatego, że wytwórnie płytowe „zapomniały” o jednym z największych polskich jazzmanów, zaś on sam nie miał środków na jej wydanie własnym sumptem. + + + Trwała niezła passa 72-letniego Wojciecha Karolaka – miał sporo koncertów, m.in. z Jarosławem Śmietaną, z którym nagrał płytę *I Love The Blues*; Śmietana w 2011 roku obchodził 60. urodziny i 40-lecie pracy artystycznej, które uczcił skomponowaniem *Suity wiosennej*. + + + + Zamieszkały w Kanadzie równolatek Karolaka Adam Makowicz często grał w Polsce; ukazał się tomik pt. *Grać pierwszy fortepian*, zawierający 16 rozmów z Makowiczem. Janusz Muniak, lat 70, występował głównie w swoim klubie „U Muniaka” w Krakowie, pełniąc tam rolę mentora wielu młodych muzyków (jesienią 2012 roku klub obchodził 20-lecie istnienia!). + + 70-letni Włodzimierz Nahorny dyskutował powodzenie swych płyt „chopinowskich”, zwłaszcza albumu *Chopin Genius Loci* z 2010 roku. + + + 68-letni Czesław Bartkowski, od 50 lat na jazzowych estradach, niegdyś polski perkusista numer 1, koncertował w wielu krajach świata jako członek Tria Andrzeja Jagodzińskiego w programach poświęconych u jazzowanej muzyce Chopina. + + Michał Urbaniak, lat 68, wystąpił jako aktor w filmie fabularnym Piotra Trzaskalskiego *Mój rower* w jednej z głównych ról (film ukończono w 2012 r.) i wydał swą autobiografię pt. *Ja, Urbanator* (współautorem jest Andrzej Makowiecki, pisarz, były trębacz łódzkiego zespołu Tiger Rag). Była żona Michała Urszula Dudziak nie pozostała w tyle: opublikowała swoje wspomnienia pt. *Wyśpiewam wam wszystko*; mimo swych 68 lat nadal tryskała energią i optymizmem. Oboje koncertowali ze swymi zespołami – Urbaniak z amerykańską All Stars, Dudziak z polską Superband.

+

Duże sukcesy odnotował 70-letni Tomasz Stańko. U progu 2011 roku triumfował w dorocznej ankiecie „Jazz Forum” jako Muzyk Roku 2010, najlepszy trębacz i kompozytor. W styczniu przez 4 dni rezydował w nowojorskim klubie Jazz Standard, po czym wystąpił na Sydney Jazz Festival w Australii. Jego międzynarodowy zespół zagrał na największym w Europie festiwalu North Sea; później Stańko występował w Japonii i wielu innych miejscach. Przewodnik po najlepszych płytach jazzowych świata *Penguin Jazz Guide* wymienił tylko dwie płyty polskie: *Astigmatic* Krzysztofa Komedy i *Leosię* Stańki. + + W „antologii stulecia”, wydanej pod hasłem *Jazz. The Smithsonian Anthology* zamieszczono tylko dwa przykłady z Europy: zespół Hot Club de France i płytę Stańki *Suspended Night*.

MŁODSI, JUŻ ZNANI I UZNANI

+

Grupa znakomitych muzyków w wieku od 30 do 65 lat decyduje dziś o obliczu jazzu w Polsce. W 2011 roku zaznaczyli swą obecność nowymi ciekawymi płytami bądź udziałem w ambitnych projektach. ++ Polscy jazzmani nadal interesowali się muzyką Fryderyka Chopina – po Polsce i Norwegii podróżowała pod wodzą saksofonisty Grzegorza Piotrowskiego grupa muzyków polskich i norweskich (wśród nich gwiazdy Arild Andersen i Jon Christensen) pod hasłem „Grieg & Chopin – A Music Bridge Between Norway and Poland”; +++ w Pekinie i Singapurze pianista Sławomir Jaskulke zaproponował kuriozalny projekt: „Chopin na 5 fortepianów” (grali Jaskulke, Katarzyna Borek, Joanna Duda, Paweł Kaczmarczyk i Jan Tomaszewski); ukazała się płyta *In The Rhythm Of Chopin* Józefa Eliasza i jego Eljazz Big Bandu oraz orkiestry Filharmonii Pomorskiej – pierwszy chyba przykład jazzu wielkoorkiestrowego w nurcie chopinowskim. Na otwarcie polskiej prezydencji w Radzie Europy na pl. Defilad w Warszawie dla ponad 10 tysięcy słuchaczy amerykański gwiazdor trąbki Chris Botti zagrał *Preludium c-moll* Chopina w aranżacji Vince’a Mendozy.

+

Saksofonista Piotr Baron, rocznik 1961, po swych wcześniejszych płytach o religijnym przesłaniu, nagrał kolejną, pt. *Kaddish* – w jazzowej oprawie judaistyczna modlitwa za zmarłych sąsiaduje tu z wątkami chrześcijańskimi, jak listy św. Pawła do Filipian. Próbę przełożenia stałych części mszy katolickiej na język jazzowy podjął wokalista Marcin Wawrzynowicz i jego sekstet na płycie *Missa Pacis*. Polscy artyści jazzowi uczcili beatyfikację Jana Pawła II – na wiosnę Marek Bałata wystąpił w Zakopanem w programie „Santo subito – jazzmani Janowi Pawłowi II”, a potem w Toronto w koncercie „Totus Tuus”. W dzień beatyfikacji 1 maja 2011 roku na placu Zwycięstwa w Warszawie swą kantatę *Miłość mi wszystko wyjaśniła* wraz z plejadą artystów polskich i zagranicznych (m.in. Richard Galliano i Dave Liebman) przedstawił Joachim Mencil (prapremiera tego monumentalnego utworu odbyła się w Krakowie w 2006 roku). ++++ Zespół Voice Factory, założony w 2009 roku we Wrocławiu przez Waldemara Parzyńskiego ze słynnej grupy Novi, nagrał płytę pt. *Fabryka kołęd* z wokalistami Markiem Bałatą i Januszem Szromem jako gośćmi. Saksofonista, kompozytor i poeta Michał Kulenty podczas koncertu z okazji 30-lecia uruchomienia klasy saksofonu w warszawskiej

Akademii Muzycznej zagrał w duecie z Krzysztofem Herdzinem swój utwór *Walczące korzenie*, z parafrazą hymnu św. Tomasza z Akwinu *Zbliżam się w pokorze* na wstępie.

+

Nie osłabło zainteresowanie twórczością Krzysztofa Komedy, tym bardziej że w 2011 r. mijala 80. rocznica jego urodzin. Owacją na stojąco przyjęty został na festiwalu Jazz nad Odrą we Wrocławiu komedowski koncert Adama Pierończyka z amerykańskim alceistą Gregiem Osbyem (w 2010 roku Pierończyk nagrał płytę *Komeda – The Innocent Sorcerer*). Motywem przewodnim czwartej edycji Letniej Akademii Jazzu w Łodzi była twórczość Komedy: koncerty, spotkania, projekcje oraz wystawy fotografii Marka A. Karewicza i malarstwa Antoniego Studzińskiego (byłego perkusisty legendarnego zespołu Melomani). Plonem Akademii jest płyta *Tribute to Komeda* z udziałem m.in. kwartetu Andrzeja Olejniczaka i Władysława Sendeckiego. W ramach jubileuszowego festiwalu Warsaw Summer Jazz Days kwartet Dominika Wani i Macieja Obary przedstawił swoje ciekawe interpretacje muzyki Komedy. + + + +

Polskie Nagrania wydały 3-płytowy album poświęcony nagraniom Komedy na festiwalach Jazz Jamboree w latach 1961–1967. Ale najważniejszymi akcentami komedowskimi były płyta Leszka Możdżera pt. *Komeda* (która osiągnęła status „platynowej” i w ankiecie „Jazz Forum” – Albumu Roku; on sam otrzymał tytuły Muzyka Roku i najlepszego pianisty) + + oraz festiwal Berliner Jazz Fest 2011, podczas którego muzykę autora *Svantetic* prezentowali Możdżer, Pierończyk i Stańko. Był to w ogóle „polski” festiwal, bowiem ok. jednej czwartej programu wypełnili muzycy polscy.

+

Polscy jazzmani wnieśli swój wkład w obchody Roku Miłosza. Jego wiersze śpiewał Stanisław Soyka, a Aga Zaryan poświęciła poecie oraz trzem bliskim mu poetkom – Annie Świrszczyńskiej, Denise Levertov i Jane Hirshfield – album pt. *Księga olśnień*, wydany w prestiżowej wytwórni Blue Note w dwóch wersjach, po polsku i po angielsku, i było to niewątpliwie wydarzenie! Utwory z tej płyty Aga Zaryan prezentowała w USA i w Japonii oraz z okazji polskiej prezydencji w Radzie Europy. + + W nurcie „jazz i poezja” świetnie odnalazła się Lora Szafran, nagrywając w 2011 roku płytę *Sekrety życia według Leonarda Cohena* (premiera w 2012 roku). Płyta *Struny na ziemi* pianisty Włodka Pawlika powstała z inspiracji poezją Jarosława Iwaszkiewicza; + + w przeszłości taką inspiracją był dla niego *Anhelli* Juliusza Słowackiego. Do tejże kategorii należy płyta *Zjesienniony*, na której kontrabasista i kompozytor

Jacek Niedziela-Meira przedstawił swą muzykę do wierszy Sergiusza Jesienina, Aleksandra Puszkina, Jerzego Harasymowicza i Kazimierza Przerwy-Tetmajera (dwie poprzednie płyty Niedzieli w tym nurcie to *Jazzowe poetycje* i *Historia roku minionego*).

+

Oprócz dotąd wymienionych, w 2011 r. zostały nagrane bądź pojawiły się na rynku inne płyty godne zauważenia (poniższa lista nie wyczerpuje tematu).

+ + ECM wydał płytę *Faithfull Tria* Marcina Wasilewskiego (Wasilewski – fortepian, Sławomir Kurkiewicz – kontrabas, Michał Miśkiewicz – perkusja), z kompozycjami lidera oraz Paula Bleya, Ornette’a Colemana, Hermeto’a Pascoala i innych. Pianista Krzysztof Herdzin, dziś jeden z naszych najwybitniejszych kompozytorów i aranżerów, zarejestrował wraz z Robertem Kubiszynem i Cezarym Konradem kompakt pt. *Capacity*. Z datą 2011 ukazał się też nagrany rok wcześniej kompakt Herdzina *Looking For Balance* (sektet lidera i Sinfonia Viva). „Powstała cudowna płyta, o której powinno być głośno w mediach...” – napisał muzyk i krytyk Ryszard Borowski. Kwartet pianisty Michała Wierby i trębacza Piotra Schmidta nagrał wraz z amerykańskim puzonistą Dante Lucianim post-hard-bopową płytę *Black Monolith*. +

+

O płycie *The Madman Rambles Again* gitarzysty Rafała Sarneckiego recenzent „Jazz Forum” Konrad Żywiecki napisał, że będzie jedną z ważniejszych wydanych w 2011 roku, a jego kompozycje i aranżacje ocenił jako „zachwycające”. + + + Utrzymaną w konwencji nowoczesnego mainstreamu płytę balladową *My One And Only Love* nagrał trębacz Robert Majewski wraz z amerykańskim perkusistą Joeyem Baronem i Szwedami Bobo Stensonem i Palle Danielssonem. Przykładem wykorzystywania w jazzie muzyki pop i rock są płyty *The Beatles Nova* (Grażyna Auguścik – śpiew, Paulinho Garcia – gitara, śpiew) i *Jazz Tribute to Michael Jackson* kwintetu kontrabasisty Piotra Filipowicza. Auguścik, od 17 lat zamieszkała w Stanach Zjednoczonych, wygrała doroczny konkurs „Wybitny Polak w USA”. + + Do wydarzeń zaliczam wydaną w 2011 roku jazz-rockową płytę *String Connection 2012* Krzesimira Dębskiego z 8 nowymi kompozycjami lidera (poprzednia płyta tego zespołu ukazała się... 25 lat temu). + Słowacka wytwórnia Hevhetia wydała płytę *Karnas*, na której Grzegorz Karnas w różnorodnych utworach udowodnił, że jest wokalistą nieprzeciętnym. Wspomnę jeszcze o zabawnej (kto chce, może ją nazwać awangardową) płycie pianisty Marcina Maseckiego *Profesjonalizm*; dodatkowy tytuł tej płyty brzmi *Chopin Chopin Chopin*.

Fenomenem samym w sobie jest nagranie przez wokalistkę Annę Marię Jopek pod koniec roku 2011 aż trzech płyt, i to o odmiennym charakterze: *Polanna* na bazie muzyki polskiej, *Haiku* (konfrontacja tradycji japońskiej z polską) i *Sobremesa*, z udziałem muzyków portugalskich.

+

Nowe twarze

Do młodych muzyków już dobrze znanych, ale relatywnie „nowych” należą skrzypki Adam Bałdych (po studiach w Berklee College Of Music nagrał w 2010 roku płytę *Magical Theatre*), trębacz Maciej Fortuna (płyta *Solar Ring* nagrana z Piotrem Lemańczykiem i Frankiem Parkerem z USA), wokalistka Monika Borzym, która nagrała swą pierwszą płytę *Girl Talk* z tak znanymi Amerykanami jak Gil Goldstein i Seamus Blake, + + + wreszcie zespoły: obsypany już nagrodami w kraju i za granicą kwartet High Definition (z wyróżniającym się stylistyczną oryginalnością pianistą Piotrem Orzechowskim; pozostali członkowie to Mateusz Śliwa – saksofon, Alan Wykpiusz – kontrabas, Patryk Dobosz – perkusja) oraz + + prawdziwe odkrycie 2011 roku – Atom String Quartet (Dawid Lubowicz, Mateusz Smoczyński – skrzypce, Michał Zaborski – altówka, Krzysztof Lenczowski – wiolonczela; w repertuarze utwory własne oraz Komedy, Corei itp.). W 2011 roku nagrali płytę *Fade In*. Zdaniem Borowskiego, Atom String Quartet jest obok amerykańskiego The Turtle Island Quartet jedynym jazzowym kwartetem smyczkowym na świecie.

+

Gwiazdy z USA w Polsce

Gdyby spisać wszystkich mistrzów jazzu z Ameryki, jacy w 2011 roku odwiedzili Polskę, zajęłoby to jedną piątą tego tekstu. Ograniczymy się tylko do największych. Na pierwsze miejsce wysuwa się jedyny koncert Sonny’ego Rollinsa na stosunkowo nowym festiwalu wrocławskim Jazztopad. + + + A oto inni wielcy: Geri Allen, Dee Dee Bridgewater, Gary Burton, Uri Caine, Joey Calderazzo, James Carter, Ron Carter, Chick Corea, Randy Crawford, Joey De Francesco, Al Di Meola, Dave Douglas, Kurt Elling, Tom Harrell, Ahmad Jamal, Dave Liebman, Bobby McFerrin, Benny Maupin, Pat Metheny, Marcus Miller, David Murray, Joshua Redman, Dianne Reeves, Joe Sample, Dave Sanborn, Pharoah Sanders, John Scofield, Mike Stern, Gary Thomas, Cecil Taylor, Cassandra Wilson, grupy Charlie Haden Quartet West, Joe Lovano US Five, Manhattan Transfer i Return To Forever. Nieźle!

Festiwale

Mimo nastrojów kryzysowych wszystkie główne festiwale jazzowe w Polsce utrzymały swe pozycje, a nawet w Warszawie pojawiły się dwa nowe: polsko-szwedzki Vasa Swing Festival (nazwa nawiązuje do króla Polski i Szwecji Zygmunta III) i Jazzarium Festival w kinie „Praha”. Polskim fenomenem są doroczne zjazdy jazzmanów w Tatrach w schronisku na Kalatówkach – swego rodzaju festiwalowo-warsztaty; w 2011 roku odbyły się po raz 15. Szefem artystycznym „Kalatówek” był jak zwykle Zbigniew Namysłowski. Muzycy dyktowali kilku innym festiwalom, np. Leszek Możdżer decydował o profilu Music Enter Festiwalu w Poznaniu, Adam Pierończyk niezwykle wzbogacił program 11. Festiwalu Jazzowego w Sopocie. + + Taką rolę pełnił jak zwykle Tomasz Stańko w czasie Jesieni Jazzowej w Bielsku-Białej. Różnymi festiwalami jazzu tradycyjnego sterował trębacz Tadeusz Erhardt-Orgielewski, założyciel w 2011 roku Polskiego Stowarzyszenia Jazzu Tradycyjnego, w którym pomaga mu pianista Wojciech Kamiński, lider reaktywowanego zespołu Swing Workshop. Dodajmy w tym miejscu, że w 2011 r. minęła 50. rocznica powstania niezmordowanej Jazz Band Ball Orchestra.

+

Zwraca uwagę pomoc finansowa wielkich firm: Zadymkę Jazzową w Bielsku-Białej sponsorował jak zwykle potentat naftowy Lotos, firma Renault wsparła trasę koncertową Leszka Możdżera z programem Komedowskim, + + firma BMW łożyła na koncerty pod hasłem BMW Jazz Club w Warszawie – np. w 2011 roku na koncert Urbaniak All Stars w Teatrze Wielkim – a Nordea Bank pomagał szczecińskiej organizacji Stowarzyszenie Orkiestra Jazzowa, które w 2011 r. świętowało swe 10-lecie i zorganizowało serię ambitnych koncertów, m.in. Billy Harpera i Kenny Garretta. Szefem Stowarzyszenia Orkiestra Jazzowa jest saksofonista Sylwester Ostrowski.

+

Edukacja

Jest to bardzo szeroki temat, którego tu nie wyczerpiemy. Jednak na tym właśnie polu można odnotować w 2011 roku pewne zjawiska o charakterze przełomowym. Po pierwsze, w Bibliotece Narodowej rozpoczęto organizowanie Archiwum Polskiego Jazzu; już trafił doń zbiór archiwalny Krzysztofa Komedy. Rola archiwum we wzbogacaniu wiedzy o jazzie w Polsce będzie fundamentalna. Po drugie, z inicjatywy autorki książki o Zbigniewie Seifercie Anety Norek i perkusisty Janusza Stefańskiego dokonano digitalizacji zawartości wszystkich

numerów „Jazz Forum” z lat 1965–1989. Odtąd treść czasopisma jest dostępna w internecie [www.polishjazzarch.com] dla wszystkich zainteresowanych – nie trzeba przekonywać o znaczeniu tego faktu. + + Po trzecie: w ślad za książką *Historia jazzu w Polsce* (wyżej podpisanego autora niniejszego tekstu, Kraków 2010), Polskie Wydawnictwo Muzyczne wydało szereg następujących publikacji, a mianowicie Stanisława Danielewicza *Jazzowisko Trójmiasta – historia jazzu w Gdańsku, Gdyni i Sopocie 1945–2010*, Jacka Delonga *My, saksofon – o historii i dniu dzisiejszym kariery tego instrumentu*, z rozdziałem poświęconym jego funkcji w jazzie, wspomniane wyżej *Rozmowy z Adamem Makowiczem* oraz Lucjana i Marcina Kydryńskich *Gershwin – Audiobook*. + + +

Pod hasłem „Jazzowisko” PWM przeprowadził akcję promocyjną w całej Polsce. Oby ten trend wydawniczy się utrzymał. Trzy przytoczone wyżej fakty budzą nadzieję, że stopniowo nastąpi podniesienie poziomu kultury jazzowej w Polsce, a jest on niski! + + + + Ten optymizm studzą inne zjawiska, których doświadczamy: za mała liczba koncertów i znikoma liczba klubów jazzowych z prawdziwego zdarzenia, ba, klub „Tygmont” w Warszawie, cieszący się już pewną renomą za granicą, obecnie *de facto* zrezygnował z jazzu! + Są pewne „światelka w tunelu”, jak wspomniany klub „U Muniaka”, ale powodów do super-optymizmu generalnie nie ma.

+

+

+

Bartek Chaciński

Nowe prądy w muzyce pop, rock, hip-hop

+

Cyfrowy dostęp do muzyki rozrywkowej w Polsce

W roku 2011 na całym świecie rosła dynamicznie cyfrowa sprzedaż muzyki – i to pomimo dalszego spadku wartości całego przemysłu fonograficznego. Przychody wydawców ze sprzedaży nagrań w postaci niematerialnej wzrosły o 8 proc. Internauci na całym świecie legalnie nabyli o 17 proc. więcej albumów i pojedynczych piosenek w postaci cyfrowej niż rok wcześniej i wykupili o 65 proc. więcej abonamentów na słuchanie muzyki (wszystkie dane za raportem IFPI¹). Ta ostatnia informacja robi szczególne wrażenie i pozwala na wiązanie dużych nadziei z zarabianiem na streamingu muzyki (czyli jej przesyłaniu do odsłuchu *on-line*, bez konieczności ściągania na swój komputer – tak jak z treściami wideo w serwisie [YouTube](#)). + Rok był przełomowy, jeśli chodzi o pojawianie się w Polsce największych firm zajmujących się cyfrową dystrybucją muzyki. Po ośmiu latach od powstania i po długich negocjacjach z ZAiKS-em wszedł do nas muzyczny sklep [iTunes](#) firmy Apple, który przez te lata sprzedał na świecie ponad 15 miliardów utworów muzycznych², pozostając liderem rynku w tej dziedzinie. Ceny w polskiej wersji iTunes liczone są w euro i nie odbiegają od światowych – pojedyncza piosenka kosztuje tu wyjściowo 0,99 €, album – 9,99 €. + + Pod koniec 2011 roku pojawiła się też polska wersja serwisu streamingowego [Deezer](#), który (podobnie jak jego największy konkurent [Spotify](#), wciąż w Polsce niedostępny) oferuje ok. 18 milionów utworów stale dostępnych za miesięczny abonament w wysokości 14,99 zł lub 24,99 zł, w zależności od tego, na jakich urządzeniach chcemy korzystać z serwisu. Oba te debiuty zasadniczo zmieniają obraz na polskim rynku muzycznym. Przemysł muzyczny próbuje też mierzyć największe fenomeny sprzedaży

elektronicznej. Po raz trzeci przyznano w Polsce nagrodę Cyfrowa Piosenka Roku – wręczaną za najwyższą wartość sprzedaży w formatach cyfrowych utworów w danym roku kalendarzowym. W kategorii polskiej piosenki trofeum zdobyła *Buena* grupy Blue Cafe (Universal Music).

+

Polskie festiwale w czołówce

Letnie festiwale muzyczne organizowane w naszym kraju przez dziesięć lat (liczonych od startu Open’era, który w roku 2011 odbywał się po raz dziesiąty) zdobyły nie tylko publiczność na miejscu, ale i uznanie za granicą. Gdyński Open’er po raz drugi z rzędu otrzymał wyróżnienie European Festival Award w kategorii „duże festiwale”. Regularnie promują Open’era w różnych zestawieniach brytyjskie media. Z kolei Off Festival w Katowicach otrzymał na zakończenie sezonu 2011 nagrodę European Festival Award w kategorii „festiwale średniej wielkości”. + + + + + Powyżej mowa oczywiście o płatnych imprezach – w dziedzinie darmowych przodującą na świecie (także od strony frekwencyjnej) imprezą pozostaje Przystanek Woodstock, który od czasu przeniesienia do nadgranicznego Kostrzyna nad Odrą nabrał bardziej międzynarodowego charakteru, zarówno jeśli chodzi o publiczność, jak i występujących artystów. + + + Duża agencja marketingowa Havas Sports & Entertainment zajmująca się doradztwem i wymyślaniem strategii dla sponsorów w dziedzinie sportu i rozrywki, ogłosiła w 2011 roku wyniki badań 64 letnich festiwali na terenie całej Europy, biorąc pod uwagę cztery z polskich imprez. Wszystkie trafiły do pierwszej dwudziestki podsumowania. A w zestawieniu biorącym pod uwagę bardzo rynkowy wskaźnik – stosunek jakości do ceny – polskie festiwale okazały się bezkonkurencyjne, zajmując cztery z sześciu pierwszych miejsc. Pierwszą pozycję zajął oczywiście bezpłatny Przystanek Woodstock, na drugim miejscu znalazł się Off Festival z Katowic, na trzecim Open’er, a na szóstym – organizowany przez tę samą agencję (Alter Art) krakowski Coke Music Live. + Rezultaty specjaliści z Havasa oparli na 24 mierzalnych kryteriach związanych z *line-up* (czyli zestawem zaproszonych artystów), cenami biletów i dodatkowych usług na miejscu, logistyką, organizacją i bezpieczeństwem. Kończącą grupę dobrali na podstawie liczby odniesień i wzmianek w mediach. Przy okazji okazało się, że Polska jest – obok Serbii (Exit Festival), Węgier (Sziget Festival) i Słowacji (Pohoda Festival) – jednym z tych krajów, które najmocniej zapracowały na przyrost publiczności festiwalowej w Europie – średnio o 8 tys. osób w przeliczeniu na jedną imprezę od roku 2008³.

Poezja z muzyką

Trudno w Polsce łączyć muzykę popularną i poezję, nie wracając do modeli zaproponowanych przez Marka Grechutę czy grupę Świetliki. W 2011 roku udało się to jednak kilku młodym artystom. Duet Kopyt/Kowalski tworzony przez Szczepana Kopyta i Piotra Kowalskiego zaproponował nową formułę – „płytomik”, jak to sami opisywali, czyli płytę-tomik poetycki zatytułowany *buch* (płyta-książka wyszła nakładem Wielkopolskiej Biblioteki Publicznej i Centrum Animacji Kultury), za co otrzymali nominację do Paszportu „Polityki”. Promowali tę słowno-muzyczną całość na koncertach (m.in. w trakcie Off Festiwalu). Konkurował z nimi w tej dziedzinie drugi duet – Brzoska i Gawroński, tworzony przez poetę Wojciecha Brzoskę i muzyka Dominika Gawrońskiego. + + + Drugi pomost między poezją a muzyką zbudowały w 2011 roku obchody Roku Miłosza. Wydawało się, że nie będą one miały na świat muzyki rozrywkowej większego wpływu niż świętowany niedawno Rok Chopinowski, tymczasem pomysłów na wykorzystanie wierszy Czesława Miłosza znalazło się zaskakująco wiele.

+

Nie bez znaczenia był fakt dofinansowywania projektów z dwóch programów: „Miłosz 2011” i Polskiej Prezydencji 2011. Niemalże zamieszanie wywołał też album *Rzeki* (Stowarzyszenie Artystyczne Muzyka Centrum) firmowany przez Czesława i Anthony’ego Miłoszów, mimo że nie był dostępny w otwartej sprzedaży. Anthony, syn poety, pojawił się jako wykonawca i zdążył wejść z utworem do wiersza *Tak mało* na listę przebojów radiowej Trójki (na pięć tygodni). + + Jeszcze głośniejszą oprawę medialną miała premiera *Księgi olśnienie* Agi Zaryan (EMI Music Poland), płyty, która najpierw wiosną wyszła w wersji angielskiej, a jesienią – po polsku. Wokalistka na utrzymanym w konwencji orkiestrowego jazzu albumie zebrała interpretacje wierszy noblisty oraz przyjaźniących się z nim poetek amerykańskich i polskich (Hirschfield, Levertov, Świrszczyńska). + Stanisław Soyka na wydanej wiosną płycie *7 wierszy Czesława Miłosza* (Universal Music) pozostał blisko polskiej tradycji piosenki poetyckiej. Gościnnie u Soyki pojawia się Czesław Mozil, który jesienią zdążył też wydać autorski album poświęcony Miłoszowi – *Czesław Śpiewa Miłosza* (Mystic Records). Barbara i Zuzanna Wrońskie, nagrywające jako „Ballady i Romanse”, zestawiły wiersze Miłosza z własnymi tekstami. Atutem ich płyty *Zapomnij* (Chaos Management) okazały się prostota i naturalność. W sposób oryginalny – dzięki rockowej konwencji, ale i angielskim wersjom wierszy – udało się wykonać zadanie Tomo Żyżykowi, który na płycie

Songs onf the End of the World projektu Rosemary's Kids (w którym gra m.in. Radek Łukasiewicz, gitarzysta Pustek; album wydany przez 2.47 Records) poszukiwał u noblisty rock'n'rollowego języka, charakterystycznego dla Kalifornii końca lat 60. + + + Wszystkie te wydawnictwa stanowią dobre uzupełnienie zamierzonego na szeroką skalę programu Miłosz Sounds, w ramach którego krakowski festiwal Sacrum Profanum zamówił poświęcone poecie utwory u pięciu polskich kompozytorów muzyki współczesnej.

+

Retro i lokalność ponad wszystko

Najważniejszym opracowaniem krytycznym dotyczącym muzyki rozrywkowej w 2011 roku okazała się książka brytyjskiego dziennikarza Simona Reynoldsa *Retromania*, w której autor pokazuje świat dzisiejszej muzyki jako coraz mocniej zdominowany przez nieustające powroty do przeszłości. + +

W polskiej piosence, konserwowanej przez telewizyjne festiwale, to czerpanie z dawnych wzorców wydawało się dość naturalne, ale i tak przyniosło w roku 2011 swoje zaskoczenia. Największym był sukces płyty Ani Rusowicz *Mój big-bit* (Universal Music) – autorka, córka popularnej w latach 60. wokalistki Ady Rusowicz, starała się odtworzyć na albumie klimat nagrań swojej matki i jej epoki, co zostało dobrze przyjęte przez rynek, a jeszcze lepiej – przez branżę fonograficzną (Ania Rusowicz zdobyła aż cztery Fryderyki). + Ponadto Maciej Maleńczuk kontynuował nagrania i koncerty z grupą Psychodancing, która z założenia prezentuje nowe wersje starych przebojów, a Andrzej Piaseczny – współpracę z Sewerynem Krajewskim, wykorzystując znany z poprzednich dekad talent tego kompozytora i pisząc teksty do jego nowych melodii.

+

Specyficznym efektem odkrywania przeszłości na nowo był debiut formacji R.U.T.A. kierowanej przez założyciela Kapeli Ze Wsi Warszawa Macieja Szajkowskiego. Wymykający się gatunkowej klasyfikacji album *Gore* (Karrot Kommando) przyniósł współczesne wizje dawnych pieśni ludowego buntu, opierając się na starych tekstach, ale w folkowym kontekście umieszczając wokalistów legendarnych grup punkowych Dezerter i Moskwa. Tym samym nawiązywał więc również do tradycji polskich lat 80. Równie ciekawe zjawisko pojawiło się w kręgu polskiego rocka alternatywnego. Po raz kolejny dało o sobie znać całe środowisko polskich zespołów odwołujących się do rodzimych tradycji rockowych lat 80. i big-bitu z końca lat 60.

+

Ważną nowością roku 2011 był album *Polish Rock* grupy Nerwowe Wakacje (Wytwórnia Krajowa). Autor tekstów i wokalista Jacek Szabrański, osłuchany w starych polskich przebojach, stawia na lokalną tradycję. Chcąc śpiewać muzykę rockową po polsku, zespół choćby mimochodem musiał nawiązać do poprzednich dekad, za bazę uznając przede wszystkim lata 60. i wprost odwołując się w utworze *Superman jest dead* do stylu grupy Skaldowie.

+

Na tych ostatnich powołują się także członkowie Muzyki Końca Lata na płycie *PKP Anielina* (Thin Man Records). Ta grupa konsekwentnie od paru lat czerpie inspiracje z archiwum polskiego rocka, w tym również big-bitu (słyszalnego nawet w tekstach: „Już na dworcu czekam, do rodzinnych stron/Droga jest daleka, osiem godzin stąd/Czeka mama, tata, czeka stary pies/Czeka ukochana, dla niej wiozę wiersz” – z utworu *Dworcowa*). Bartosz Chmielewski, lider formacji, swoje inspiracje wymienia jednym tchem: Skaldowie, Alibabki, Krzysztof Klenczon, Marek Grechuta. + + + +

Zespołu Skaldowie dotyczył też jeden z najgorętszych ostatnio sporów młodej krytyki muzycznej. Grupa braci Zielińskich – „polscy The Beach Boys”, jak się ich ostatnio coraz częściej opisuje, nie tylko ze względu na rodzinny charakter obu zespołów – stała się więc symbolem całego zjawiska w obrębie alternatywnego rocka. + Nie tylko dla muzyków, ale i dla krytyków. „Teraz ich tradycja to Trzaskowski, Grechuta, Seifert, Dębski, Trojanowska, Vox, Sztynny Pal Azji, Varius Manx i Piasek. I wcale nie chcą gonić Zachodu – coraz mniej imponuje im biegła znajomość anglosaskiego *undergroundu* i bycie na bieżąco ze wszystkimi tamtejszymi modami” – pisał krytyk i muzyk Borys Dejnarowicz o zmieniającej się perspektywie najbardziej osłuchanych polskich dziennikarzy muzycznych w swoim felietonie opublikowanym na łamach serwisu T-Mobile Music. + O zainteresowaniu światem polskiego rocka lat 80. świadczą nagrania poznańskiej grupy Muchy, a także pomysły na odgrywanie przez artystów pokroju Lecha Janerki czy VooVoo w całości materiału z ich najgłośniejszych płyt dla kolejnego pokolenia słuchaczy podczas Off Festivalu. Zjawisko uzupełnił w roku 2011 cykl kompilacji *Polskie single* (Agencja MTJ), zbierający w ciekawy i szeroki sposób ważne utwory z tamtej dekady. + + +

O kształtowaniu się sceny neobig-bitowej pisał już wcześniej magazyn „Pulp”. Na bieżąco opisywał ją też inny miesięcznik – kierowana przez regularnie poszukującego w polskiej muzyce dobrych tekstów Pawła Dunina-Wąsowicza „Lampa”. + + Paradoksalnie – jeśli się odwołać do Simona Reynoldsa –

ten nurt lokalności i powrotów do przeszłości w polskiej muzyce stawał nas w roku 2011 blisko tego, co działo się w wielkim muzycznym świecie.

+

1. Raport IFPI nt. muzyki cyfrowej (*Digital Music Report*), 2012.
2. Dane z czerwca 2011 roku za serwisem news.cnet.com
3. Raport *The Top 2011 European Summer Music Festivals* dostępny na stronie agencji Havas Sports & Entertainment, www.havas-se.com

Antoni Beksiak

Muzyka alternatywna

Cyfrowy dostęp do muzyki rozrywkowej w Polsce

+

Granice zespołu zjawisk nazywanego „muzyką alternatywną” są trudne do określenia, jednak jego wyodrębnienie potrzebne jest dla scharakteryzowania dziedziny pełniącej opozycyjną lub uzupełniającą rolę wobec innych obszarów kultury muzycznej. Próby dookreślenia terenów „alternatywy”, jej aktualnej mapy, którą wyznaczyły wydarzenia roku 2011, dokonałem na podstawie zestawienia wybranych podsumowań, jakie ukazały się (przede wszystkim) w internecie (lista serwisów pod tekstem) oraz wyróżnień najważniejszych – zdaniem autorów, redakcji, a okazjonalnie także czytelników – płyt w roku 2011.

+ + + + + Koniecznie trzeba przy okazji podkreślić, że płyta wciąż jest najważniejszym wyznacznikiem w tej dziedzinie kultury muzycznej. Krytyka w tym obszarze jest wyjątkowo rozproszona, a autorami są przede wszystkim osoby niezwiązane zawodowo z tego rodzaju działalnością. Większym zainteresowaniem darzy się tu taką twórczość, której bliżej do mainstreamu popkultury.

+ + Większość podsumowań wskazuje przede wszystkim płyty z dziedziny szeroko pojętego avant-popu, a nawet po prostu popu, którego kwalifikacja do alternatywy jest sprawą dyskusyjną. Obok płyt raperów Łony lub Mesa na blogach „alternatywnych” pisze się także o płytach z muzyką poważną. Andżelika Kaczorowska na portalu screenagers.pl, wśród wielu wskazań z dziedziny „rozrywki”, ogłosiła „rok rehabilitacji akordeonu”, przytaczając wykonanie *I Symfonii* Krzanowskiego na Warszawskiej Jesieni. Zwykle sięganie po muzykę poważną dotyczy jednak elektroniki i innych rodzajów twórczości raczej odległych od idiomu filharmonicznego. + + + + By zacząć od uogólnień, portal [Uwolnij Muzykę!](http://UwolnijMuzykę!) ogłosił: „To był znakomity rok w polskiej muzyce”. Wojtek Zrałek-Kossakowski uznaje za znaczące, że Macio Moretti otrzymał Paszport „Polityki” w dziedzinie muzyki popularnej: „Także w Polsce zaciera się granica między tym, co zwykle nazywać się muzycznym mainstreamem, a tym, co nosi zazwyczaj nazwę muzyki eksperymentalnej” i tę tendencję odnosi

nawet do dokonań Maryli Rodowicz. Zauważa też, że „nawet jeśli bardzo nieśmiało, to jednak coraz wyraźniej pojawia się w naszym kraju nowy język pisanie o muzyce”. W dziedzinie piśmiennictwa dostrzeżono książkę Aleksa Rossa *Reszta jest hałasem*, która jednak otrzymała także negatywne recenzje – z perspektywy dokonań muzyki XX wieku jest to „apologia twórców »reakcyjnych« kosztem uznanych mistrzów postępu” (Marcin Krajewski). + + W zakresie fonografii bezapelacyjnym zwycięzcą rankingów jest Michał Jacaszek z płytą *Glimmer*, co wiąże się także z tym, że płyta ta wywołała spore zainteresowanie za granicą. Bez wątplenia jest to „płyta roku” w dziedzinie muzyki alternatywnej, swoista wizytówka Polski, ukazująca, w jaki sposób wyrafinowanie kompozytorskie, przede wszystkim kolorystyczne, może iść w parze z piosenkowym idiomem. Płyta Jacaszka wyprzedziła nawet takie pozycje, jak *8* Katarzyny Nosowskiej i *Quiet Giant* Twilite, które należą do obszaru scharakteryzowanego w rozdziale „Nowe prądy w polskiej muzyce rozrywkowej: pop, rock, hip-hop”, podobnie jak płyta Profesjonalizmu, zespołu Marcina Maseckiego, uznana za jedną z dwóch najważniejszych (obok płyty Nosowskiej) w 2011 roku. + + + + Ze środowiska off-jazzu wraz z Maseckim wyróżniony został Waław Zimpel. Pierwszy przede wszystkim za sprawą płyty *Chopin Chopin Chopin*, która „namawia do Złego, rzecz jasna Tyrmanda” (Paweł Szczepanik), „grana jest krzywo, w poprzek i na przekór” (Paweł Franczak). Przy tej okazji warto wspomnieć o rozwoju składów instrumentalnych, który na Zachodzie jest nieodłączną częścią działalności improwizatorów i kompozytorów, u nas, z przyczyn przede wszystkim logistycznych, wyjątkiem. Obok Profesjonalizmu Masecki kieruje Warszawską Orkiestrą Rozrywkową im. I. Krenza (17 osób), która zadebiutowała na festiwalu Malta i podobnie jak sekstet łączy wirtuozowskie, skomplikowane struktury z lekkością, zabawą i humorem. Zimpel z kolei wziął udział w nagraniu *Kafka in Flight* tentetu Resonance Ensemble Kena Vandermarka, udziela się w Trifonidis Free Orchestra; jego płyty w roku 2011 to także *Where My Complete Beloved Is, Hery* (Jakub Lemiszewski: „kontemplacyjny, wielowątkowy free jazz”), *Last Train to the First Station* Reed Trio z Vandermarkiem i Trzaską oraz *Moves Between Clouds: Live in Warsaw* zespołu Undivided. + + „Marcin Masecki i Waław Zimpel to pokolenie muzyków wykształconych trochę klasycznie, a trochę jazzowo, którzy do końca nie odnajdują się już chyba w żadnej z tych dziedzin, ale zarazem w obu spokojnie mogliby działać” (Chaciński). + + + + Szczególnym, wysoko ocenionym zjawiskiem fonograficznym stały się płyty wydawnictwa Bólt i powiązanej z nim Fundacji 4.99 – trzy albumy z dorobkiem Studia Ekспери-

mentalnego Polskiego Radia oraz jego reinterpretacjami dokonanymi przez znanych międzynarodowych artystów, początek serii nadrabiającej skandaliczne zaniedbanie polskiej fonografii. Zyskały one między innymi bezprecedensowe w polskiej muzyce uznanie „The Wire”. Uzupełniają je muzyczne „nagrobki” działań w Domu Pracy Twórczej w Wigrach – pierwsze na świecie kompletne wydanie *Great Learning* Corneliusa Cardew (wykonanego w Wigrach przez międzynarodowy zespół amatorów), *Wigry*, koncertowe nagranie międzynarodowej elektroorkiestry MIMEO (Monotype Rec.), i inne tytuły.

+

Kilkakrotnie wskazywano w publikacjach na album *Komeda* Leszka Możdżera, najwyżej oceniony ze stricte jazzowych: „Rozbudowane aranżacje zachwycają pomysłowością i przestrzenią” (Daniel Barnaś), Możdżer „wyekstrahował z kompozycji Komedy liryczną esencję” (Michał Nierobisz). + + +

Wśród „nieakademickich” kompozytorów muzyki elektroakustycznej Piotr Kurek zabłysnął albumami *Heat* i *Dalia* (pod szyldem Piętnastka, wydanie na kasecie): „Erudycyjności *Heat* daleko do suchej zonglerki odniesieniami. To raczej praktyczna umiejętność olśniewania retoryką” (Filip Szałasek); „Zamknął IDM-owe skomplikowanie w pełnych emocji folkowych reminiscencjach rustykalnego dzieciństwa” (Łukasz Warna-Wiesławski). + +

+ Kilkakrotnie pojawiły się także *Smells Like Tape Spirit* Kwintetu Wojtka Mazolewskiego oraz *This Is the Last Song I Wrote About Jews, Volume 1* Dakтари. Liczne dalsze tytuły, wymienione dwu lub jednokrotnie, w niniejszym opracowaniu pomijam, choć rzecz jasna stanowią one o różnorodności sceny. Najważniejsze wśród festiwali alternatywy to krakowski Unsound oraz katowicki Off (wchodzący w sferę opisywaną w rozdziale „Nowe prądy w polskiej muzyce rozrywkowej: pop, rock, hip-hop”). Unsound przedstawił „artystów ze sceny klubowej, niszowych twórców wydających na limitowanych kasetach i winylach oraz klasyków, którzy mieli olbrzymi wpływ na dzisiejszą muzykę” (Łukasz Warna-Wiesławski). Wskazywano także i chwalono działania w ramach polskiej prezydencji w UE (w szczególności „TrzeciE Ucho” w Elektrociepłowni Powiśle w Warszawie) oraz Europejskiego Kongresu Kultury we Wrocławiu, który obfitował w wydarzenia będące „nie lada gratką dla świadomego odbiorcy” (Krzysztof Kowalczyk). + + + Przy czym najbardziej „medialne” działanie na Europejskim Kongresie Kultury spotkało się z oceną negatywną: „na Kongresie Kultury [...] Aphex Twin »remiksował« Pendereckiego. [...] (interesujące, że zaproszono artystę wypalonego, który od dekady, a może i dekad, nie zaproponował nic interesującego)” (Kamil

Antosiewicz), „Publiczność może czuć się oszukana – efekt tych kolaboracji był bowiem mizerny” (Jacek Plewicki). + + Echem odbiło się także Sacrum Profanum, które konsekwentnie przyciąga także „alternatywną” publiczność. Liczne koncerty artystów zagranicznych wskazywano jako dowód rosnącej skali życia muzycznego. Kowalczyk pisze: „Ten rok – jak zresztą kilka poprzednich – udowodnił, że z koncertami w Polsce jest coraz lepiej. Jeśli w mojej senniej metropolii, zwanej Trójmiastem, potrafiło odbyć się kilka ambitnych koncertów jednego dnia, to oznacza, iż rzeczywiście coś drgnęło. [...] Nie zawiodły festiwale [...] małego i średniego formatu, skierowane do specyficznej publiczności”.

+ + + Przy okazji jednak Mariusz „nietendon” Depardieu zauważa, że wzrosły ceny biletów na koncerty zagranicznych wykonawców. „Nagle przestało mnie być stać na to, żeby zobaczyć wszystko, co bym chciał. Smutnym standardem stała się trzycyfrowa kwota”. + + + + + Przechodząc do refleksji ogólnych, Zrałek-Kossakowski wytyka „wyraźnie mniejsze dotacje przyznane w 2011 roku festiwalom i wydarzeniom prezentującym muzykę mniej medialną” i dodaje, że „tłumaczenie tego kryzysem jest naprawdę nadużyciem”, natomiast Kuba Ambrożewski zwraca uwagę na „zjawisko patronatów medialnych, na którego punkcie polski rynek muzyczny ma prawdziwą, unikalną chyba w skali świata obsesję. Fenomen ten ma skłonność do generowania mikropatologicznych sytuacji, w których za niewinnym, marketingowym barterem czai się ciśnienie recenzji w tonie przynajmniej przyzwoitym”. + + + + + Wobec przeważającego optymistycznego tonu, na koniec jeszcze raz oddaję głos Zrałkowi-Kossakowskiemu: „Ten rok był kolejnym rokiem wyrastania pewnej części sceny muzycznej z rytualnych zachowań i utartych schematów”.

+

Korzystałem z następujących serwisów:

80bpm.net / brzydkieslowonaf.wordpress.com / chacinski.wordpress.com
 fyh.com.pl / glissando.pl / impropozycja.blogspot.com / kasetta.org
 kochamjazz.blox.pl / krytykapolityczna.pl / musicspot.pl
 nausznie.blogspot.com / niebieskagodzina.blogspot.com
 nowamuzyka.pl / polifonia.blog.polityka.pl / popupmusic.pl
 porcys.com / screenagers.pl / uwolnijmuzyke.pl / wyborcza.pl

+

+

Jan Topolski

Muzyka filmowa

+

Tekst ten dotyczy polskich filmów z roku 2011, obejmuje te obrazy, które miały swoją premierę kinową w roku 2011 (choć wiele z nich wyprodukowano w roku 2010) i Polskę jako wyłączny kraj produkcji lub jeden z kilku – a więc łącznie 38 filmów (w tym dwa dokumenty).

+

Rok 2011 był świetnym czasem dla polskiego kina zarówno komercyjnie, bo kilka filmów rodzimych zdobyło szczyty *box office'u* (ponad milion widzów przyciągnęły *Listy do M.*, *Och, Karol 2*, *Bitwa warszawska 1920*), jak i artystycznie – kilka innych zostało zgodnie uznanych przez krytykę polską i międzynarodową za wybitne (koprodukcje *Droga na drugą stronę* oraz *Młyn i Krzyż*; debiuty *Sala samobójców*, *Daas* i *Ki*; mocne drugie filmy *Wymyk* i *Erratum*). Mówimy jednak o muzyce i jej stanie, a jak wiadomo, „dobra muzyka filmowa to taka, której nie słyhać”. I faktycznie, przygotowując ten raport, zorientowałem się ze zgrozą, iż wielu ścieżek dźwiękowych nie pamiętam i musiałem wrócić do źródeł; pomocne okazało się też słuchanie samych płyt, bez oglądania obrazu. Warto uwzględnić dwie najważniejsze nagrody za muzykę: marcowe Orły (2012, bo przyznawane za poprzedni rok) i majowe Lwy festiwalu w Gdyni (2012). Pierwszą otrzymał weteran Michał Lorenc za *Czarny czwartek. Janek Wiśniewski padł* (reż. Antoni Krauze), drugą nowicjusz Piotr Dziubek za polsko-rumuńską *Droga na drugą stronę* (reż. Anca Damian). + + +
+ Aż trzy filmy umuzyczył w tym roku Michał Lorenc, specjalista w branży – oprócz wyżej wspomnianego także *W imieniu diabła* (reż. Barbara Sass) i *Jan Paweł II. Szukałem Was...* (reż. Tomasz Szmidt). To jednak w *Czarnym*

czwartku... najlepiej widać maestrię kompozytora – oscylowanie między symfoniczną orkiestrą a własnym zespołem kameralno-folkowym (Des Orient), świetny warsztat (kontrapunktyczne ścieżki, praca przetworzeniowa, orkiestracyjne cymesy w postaci cymbałów czy klarnetu basowego). Nawet jeśli czasem Lorenc ociera się o patos, dość zrozumiały w kontekście tego zaangażowanego filmu rekonstruującego okoliczności Grudnia 1970, to współczesnego rysu dodaje tytułowa ballada w ognistej interpretacji Kazika. + Od patosu nie stronił też zmarły niedawno bard „Solidarności” Przemysław Gintrowski w *Trzech minutach*. 21:37 (reż. Maciej Ślesicki) o zjednoczeniu rodaków po śmierci papieża. + + + + + Wszechobecny jeszcze niedawno Krzesimir Dębski zaangażowany był w zeszłym roku tylko przy dwóch filmach, ale za to kasowych: *Bitwa warszawska 1920* (reż. Jerzy Hoffman) oraz *Pokaż kotku, co masz w środku* (reż. Sławomir Kryński). W pierwszym dominują oczywiście mniej lub bardziej zadzierzyste marsze z dużym udziałem „trąbotaktów”, ale lżejszego kolorytu dodają bigbandowe aranżacje międzywojennych szlagierów w scenach z udziałem jednej z bohaterek (śpiewająca aktorka Natasza Urbańska). + + Maciej Zieliński, znany z muzyki do seriali i komedii romantycznych, postawił na rozpoznawalny lejtmotyw i swobodniejszy styl, między popem a jazzem, gdzie do smyczków dołączają sample oraz znane piosenki (Afromental, Natalia Kukulska, Kate Perry). W podobne tony uderza coraz lepiej radzący sobie na rynku Łukasz Targosz, 35-letni absolwent wydziału kompozycji i jazzu katowickiej Akademii Muzycznej – ważnej uczelni dla polskiej muzyki filmowej. Jego muzyka do *Listów do M.* (reż. Mitja Okorn) i *Los Numeros* (reż. Ryszard Zatorski) przeznaczona jest na zbliżoną obsadę: fortepian (sam autor), gitara (Jacek Tarkowski), sekcja rytmiczna, kwartet smyczkowy, opcjonalnie instrumenty dęte i chórki. + + + Taki skład, może z większym udziałem partii wokalnych, wyznacza także muzykę Filipa Siejki do *Weekendu* (reż. Cezary Pazura). + Jeśli już płynnie, jakże typowo dla muzyki filmowej, przeszliśmy do jazzu i popu, to trzeba wspomnieć, że zdarzają się także ścieżki dźwiękowe czystej próby, bez gatunkowych stopów. I tak Leszek Możdżer napisał muzykę do *Miliona dolarów* (reż. Janusz Kondratiuk) na smyczki, saksofony, gitary i oczywiście fortepian, aranżując także kilka piosenek. Z kolei Tomasz Stańko zagrał ze znanymi jazzmanami (Jose Manuel Alban Juarez – instrumenty perkusyjne, Marek Napiórkowski – gitary, Sławomir Kurkiewicz – kontrabas, Janusz Skowron – instrumenty klawiszowe, Dominik Wania – fortepian, Fender Rhodes) do *Małej matury 1947* (reż. Janusz Majewski). Oba przypadki to raczej rezultat przyjaźni z reżyserami niż początek kariery filmowej uznanych

improwizatorów, jednak efekt okazuje się nadzwyczaj miły dla ucha. Co innego taki weteran jak Zygmunt Konieczny, twórca dość jednak przewidywalnej muzyki do *Nie tego człowieka* (reż. Paweł Wendorff) na flet, saksofon, instrumenty klawiszowe, bas i kwartet smyczkowy. + Niemal niezauważalna okazała się ścieżka dźwiękowa do *Kreta* (reż. Rafael Lewandowski), zgodnie z narodowością kompozytora Jérôme'a Raubatiera lekka i francuska niczym z *Amelii*, mimo ponurego dość wydźwięku filmu o synowsko-ojcowskich rozrachunkach z peerelowską przeszłością. Bardziej awangardowo podszedł do sprawy Olgierd „Olo” Walicki – zresztą nie miał wyboru, bo *Ewa* (reż. Adam Sikora i Ingmar Villquist) to tylko z pozoru prosta opowieść o emancypacji kobiety. Stąd dużo śmiałych dysonansów, modulacji i improwizacji na sopran, klarnet, fortepian, perkusję, a także kontrabas, gitarę basową, instrumenty klawiszowe i komputer, które obsługuje autor. + Inne jednak zjawisko zwraca uwagę – oto sporo filmów, także tych wysokobudżetowych, obywa się niemal zupełnie bez specjalnie dla nich pisanej muzyki! Zastępują ją znane i lubiane piosenki zespołów takich jak: Kombi (*Wyjazd integracyjny*, reż. Przemysław Angerman), Varius Manx Roberta Jansona (*Wojna żeńsko-męska*, reż. Łukasz Palkowski), Farba i inne (*Świnki*, reż. Robert Gliński), czy wreszcie wszystkie hity lat 80. w wykonaniu Perfectu, Maanamu, Lombardu, Turbo, Kaczmarek i Trzcieniego/Brylla/Prońko (*Osiemdziesiąt milionów*, reż. Waldemar Krzystek). Oczywiście, w pierwszych wymienionych komediach romantycznych daje to dodatkowy efekt zderzenia treści tekstu z akcją na ekranie; w ostatniej nostalgicznej sensacji sprzyja kreowaniu nastroju. Podobną rolę grają szlagiery kabaretowe i patriotyczne w *Bitwie warszawskiej 1920* czy szlagiery Warsa i Petersburskiego w *Pokaż kotku...* Piosenki Krawczyka i Trzcieniego funkcjonują jako cytaty z epoki i ironiczne odwołanie w zbuntowanym *Made in Poland* (reż. Przemysław Wojcieszek), wplecione w ostry punk Jakuba Kapsy (gitara, bas, syntezator, perkusja i saksofon). Szczególną rolę zyskują z kolei w pamfletcie na prowincjonalność, jakim jest *Maraton tańca* (reż. Magdalena Łazarkiewicz), gdzie liczne numery Bartosza Dziedzica stylizowane są na parkietowe hity, zaś muzykę autonomiczną skomponował Antoni Komasa-Łazarkiewicz. + + +

+

Podobne kompilacje żywią się oczywiście także klasyką. W gadanym kinie drogi *Baby są jakieś inne* (reż. Marek Koterski) znalazło się miejsce tylko dla *Preludium c-moll* Chopina i piosenki Roberta Friedricha. W *Erratum* (reż. Marek Lechki) rozbrzmiewają fragmenty *Ave Maria* Schuberta i *Koncertu*

fortepianowego Es-dur Liszta obok niezwykle dyskretnej muzyki Bartosza Straburzyńskiego i zespołu o apetycznej nazwie Chicken On Pasta z udziałem samego reżysera. Manieryzmu eksperymentalnych *Italiani* (reż. Łukasz Barczyk) nie jest w stanie uratować nawet Vivaldi. + + + Muzyka klasyczna jako taka odegrała ważną rolę fabularną tylko w jednym filmie roku 2011, *Wygranym* (reż. Wiesław Saniewski) o święcącym tryumfy młodym pianiście, który rezygnuje z kariery. Z licznymi utworami Chopina (*Koncert fortepianowy f-moll, Sonata h-moll, Scherzo b-moll, Walc* op. 64 nr 2, *Fantazja-Impromptu* op. 66, *Nokturn* op. posth) rywalizują tu, co znamienne, Elvis Presley (trzy piosenki) i... Gienek Loska. + + + +

+

Muzyka w najlepszych filmach tego sezonu nie trzyma się sztywnych podziałów gatunkowych. Choć *Sala samobójców* (reż. Jan Komasa) zaczyna się od *Sobowtóra* Schuberta, a kończy *Orfeuszem i Eurydyką* Glucka, to w środku rozbrzmiewa alternatywna elektronika Michała Jacaszka i innych. Świetnie ilustruje to konflikt między nastoletnim bohaterem zagubionym w świecie wirtualnym a wiecznie zapracowanymi rodzicami aspirującymi do elity. + + + Trudne zadanie stanęło przed Isidorosem Papadakisem, autorem ścieżki dźwiękowej do jednego z najlepszych filmów roku, oryginalnego debiutu *Daas* (reż. Adeian Panek). Historia XVIII-wiecznego mesjasza lub szarlatana z jednej strony skłania do stylizacji na epokę przełomu baroku i klasycyzmu (flet, obój, klarnet, fortepian i kwintet smyczkowy), a z drugiej – otwiera możliwości oddania walki rozumu i ducha w partiach wokalnych, pełnych intrygujących efektów. + +

+

Z kolei w *Wymyku* (reż. Greg Zgliński) kompozytor Jacek Grudzień, znany z muzyki współczesnej, postawił na przestrzenne, nieco ambientowe brzmienia gitar (także sam reżyser), fortepianu (także sam kompozytor), oraz sekcji rytmicznej i chóru, z pięknym końcowym numerem. Znamienne, że autorstwo rozciąga się w tym wypadku także na muzykę, podobnie jak we wspomnianym *Erratum* czy *Młynie i Krzyżu* (reż. Lech Majewski), gdzie za ścieżkę dźwiękową odpowiadał sam reżyser wraz z Józefem Skrzekiem. W efekcie dużo tu uduchowionych, archaicznych chórów – w końcu film w niezwykle wyrafinowany sposób ożywia obraz Breughla – ale nie bez anachronicznego fortepianu. + + + Wreszcie szczególnie trudne zadanie stanęło przed kompozytorami do dwóch animacji: wspomnianym Piotrem Dziubkiem z *Drogi na drugą stronę* oraz Janem Duszyńskim i Jackiem Szymkiewiczem z *Jeża Jerzego* (reż. Wojciech

Wawszczyk, Jakub Tarkowski, Tomasz Leśniak). W pierwszym jest sporo nawiązań do tradycji gatunku, a całość ma nostalgiczno-cyrkowy charakter; w drugim – znacznie więcej trafnych i samoświadomych parodii muzyki młodzieżowej i filmowej. + + + + + + +

+

Ta skrótowa wyliczanka bynajmniej nie wyczerpuje tematu. Aktywnie działają kompozytorzy polscy za granicą: Jan A.P. Kaczmarek (jedyny nasz laureat Oscara w kategorii muzyki filmowej) czy Abel Korzeniowski (coraz większe sukcesy w Hollywood). To właśnie ten pierwszy w roku 2011 powołał do życia w Poznaniu Międzynarodowy Festiwal Filmu i Muzyki „Transatlantyk”, pionierską imprezę tego typu w kraju. W jej ramach, oprócz szeregu świetnych koncertów (Balnescu Quartet, Atom String Quartet, Orkiestra Rybczyńskiego z muzyką *live*), odbyły się dwa konkursy dla młodych twórców do lat 35 – kompozycji i improwizacji do zadanych fragmentów. + + W pierwszym laureatem nagrody Transatlantyk Young Composer (20 000 dolarów!) został Matthijs Kieboom z Holandii, a wśród dziesięciu finalistów znaleźli się Monika Cybulska i Krzysztof Janczak, absolwent muzykologii Uniwersytetu Warszawskiego, który zdobył III nagrodę. Z kolei nagroda Instant Composition Contest (10 000 dolarów) powędrowała do Dawida Rudnickiego, absolwenta Akademii Muzycznej w Katowicach. Poznański Transatlantyk odbył się w roku 2012 ponownie i w ten sposób wraz z krakowskim Festiwalem Muzyki Filmowej oraz warszawsko-wrocławskim Świętem Kina Niemego spółem przyczyniają się do tego, by muzykę filmową jednak było słyhać...

+

+

+

Marcin Majchrowski

Muzyka polska w mediach w 2011 roku

+

Obecność muzyki polskiej w mediach elektronicznych regulują przepisy „Ustawy o radiofonii i telewizji”. Jej nowelizacja z 2011 roku wprowadziła m.in. zmiany w art. 15 ust. 2 – kluczowym, jeśli chodzi o obecność muzyki polskiej w krajowym eterze. Przepisy te weszły w życie z dniem 23 maja 2011 roku.

Artykuł 15 otrzymał następujące brzmienie:

„2. Nadawcy programów radiowych, z wyłączeniem programów tworzonych w całości w języku mniejszości narodowej lub etnicznej lub w języku regionalnym w rozumieniu art. 19 ustawy z dnia 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym (DzU nr 17, poz. 141 i nr 62, poz. 550 oraz z 2009 r. nr 31, poz. 206 i nr 157, poz. 1241), przeznaczają co najmniej 33% miesięcznego czasu nadawania w programie utworów słowno-muzycznych na utwory, które są wykonywane w języku polskim, z tego co najmniej 60% w godzinach 5–24”.

Ustawodawca dodał jeszcze dwa ustępy (2a i 2b), w brzmieniu:

„2a. Przy ustalaniu czasu nadawania w godzinach 5–24, o którym mowa w ust. 2, czas nadawania utworu słowno-muzycznego w tych godzinach wykonywanego w języku polskim przez debiutanta jest liczony jako 200% czasu nadawania utworu.

2b. Za utwór wykonywany przez debiutanta uważa się utwór słowno-muzyczny wykonywany w języku polskim, który w danym okresie rozliczeniowym został rozpowszechniony w programie radiowym, a od daty pierwszego rozpowszechnienia nie minęło 18 miesięcy, przy czym za debiutanta uważa się wyłącznie artystę lub zespół muzyczny, który w powyższym okresie 18 miesięcy po raz pierwszy opublikował album zawierający utwory słowno-muzyczne lub pojedyncze nagranie utworu słowno-muzycznego”.

Według sprawozdania Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji z działalności w 2011 roku: „Wszyscy nadawcy ogólnokrajowych, koncesjonowanych programów

radiowych realizowali przepis nakazujący przeznaczać 33% kwartalnego czasu nadawania utworów słowno-muzycznych na utwory wykonywane w języku polskim. W programach RMF FM i Radio Zet udział tych utworów pozostawał na poziomie ustawowym (33%), w Radiu Maryja był znacznie wyższy (83% w I kwartale)”. Z ustawowego obowiązku przestrzegania narzuconych kwot wywiązali się również nadawcy programów radiowych o zasięgu regionalnym i zdecydowana większość nadawców lokalnych. Wśród tych rozgłośni, które nie wywiązały się z realizacji postanowień artykułu 15 ust. 2 ustawy, sprawozdanie Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji wymienia: Radio Weekend (32,6% w II kwartale), Radio Kołobrzeg (27% w I kwartale, 30,4% w II kwartale i 28% w III kwartale), Radio Hobby (31% w I i II kwartale), Radio Plus (stacje katolickie): Lipiany, Szczecin, Podhale, Olsztyn, Łódź, Kraków i Koszalin (w I i II kwartale). Z drugiej strony bardzo duży udział utworów słowno-muzycznych wykonywanych w języku polskim (powyżej 80%) odnotowano w grupie diecezjalnych i parafialnych stacji radiowych oraz rozgłośni działających samodzielnie.

+

Nieco inaczej przedstawia się sytuacja muzyki w stacjach telewizyjnych. Wynika to z profilu programowego albo formatu poszczególnych anten. Wśród koncesjonowanych nadawców telewizyjnych istnieje taka, która w ogóle nie emituje utworów słowno-muzycznych w języku polskim oraz nadająca wyłącznie utwory słowno-muzyczne w rozumieniu zapisów ustawowych. Sprawozdanie podkreśla, że stacje debiutujące w 2011 roku na polskim rynku telewizyjnym osiągnęły pod tym względem „wyniki dużo wyższe niż przewiduje minimum ustawowe”. W sprawozdaniu KRRiT podkreślono, że „ze sprawozdań kwartalnych Polskiego Radia [...] wynika, że nadawca we wszystkich kwartałach 2011 roku w każdym z programów przeznaczał na utwory słowno-muzyczne wykonywane w języku polskim więcej niż 33% kwartalnego czasu nadawania w programie tych utworów. Wyjątkiem był Program 2, w którym w III kwartale udział tych utworów był nieco niższy od wymaganego w przepisie ustawy (32,2%). Wysoki udział został odnotowany w IV kwartale w programie Polskiego Radia Dla Zagranicy (99%)”. + + + Owe dość suche wyczerpanie nie precyzują jednak wartości i jakości prezentowanej muzyki polskiej. W większości przypadków są to piosenki z nurtu szeroko pojętej muzyki rozrywkowej. Twórczość ambitna i wysoka (w potocznym rozumieniu kryjąca się pod hasłem „muzyka poważna” bądź „muzyka klasyczna”) – jeśli chodzi o rozgłoszenie ogólnopolskie – właściwie pojawia się wyłącznie w ofercie Programu 2 Polskiego Radia oraz w dość ślodo-

wych ilościach w Programie 1 Polskiego Radia (78 godzin – tzn. 0,9%). Literalne rozumienie zapisów art. 15 ust. 2 ustawy prawdopodobnie wypacza również faktyczny stan obecności muzyki polskiej w audycjach Programu 2 Polskiego Radia. Sformułowania prawne wyłączają bowiem z tej kategorii sporą liczbę dzieł kompozytorów polskich napisanych do tekstów obcojęzycznych. W efekcie utwory takie, jak np. *Polskie Requiem* Krzysztofa Pendereckiego albo *Chantefleurs et chantefables* Witolda Lutosławskiego nie mogą być wliczone do puli „utworów słowno-muzycznych w języku polskim” ze względów oczywistych. Pozostaje zadać retoryczne pytanie – czy wg ustawodawcy jest to „muzyka polska” czy nie? A jeśli nie – to dlaczego?

+

Program 2 Polskiego Radia

Jest to jedyna antena w krajowym eterze, której oferta programowa obejmuje niemal wyłącznie kulturę wysoką – muzykę (poważną, jazzową i folkową, twórczość eksperymentalną), literaturę, sztukę, teatr i film oraz szeroko rozumianą publicystykę poruszającą problemy i zjawiska z tych dziedzin. W strukturze gatunkowej radiowej Dwójki na muzykę nadawaną w audycjach muzycznych i słowno-muzycznych oraz w blokach programowych i pasmach muzycznych w 2011 roku ogółem przypadło 64,2% czasu antenowego (5621 godzin). Muzyka poważna stanowiła 59% (5169 godzin), ludowa i etniczna 2% (172 godziny), jazz 3% (267 godzin), a inne gatunki 0,1% (13 godzin).

Repertuar audycji muzycznych Programu 2 obejmował bieżące transmisje oraz retransmisje koncertów krajowych i zagranicznych, nagrania archiwalne zespołów Polskiego Radia i innych, koncerty w wykonaniu zespołów artystycznych Polskiego Radia, nagrania płytowe polskie i światowe oraz bogatą ofertę muzyczną Europejskiej Unii Radiowej (EBU). W ofercie programowej Dwójki znajdują swoje odzwierciedlenie wszystkie najważniejsze wydarzenia artystyczne kraju – koncerty okolicznościowe i festiwale (ogólnopolskie i regionalne).

W roku 2011 transmitowane lub retransmitowane były m.in. koncerty następujących polskich festiwali: „Chopin i jego Europa”, Wielkanocny Festiwal Ludwiga van Beethovena, Misteria Paschalia, Sacrum Profanum, Opera Rara, Festiwal Muzyki Polskiej (Kraków), Mazovia Goes Baroque (współorganizowany przez Program 2 PR), Wratislavia Cantans, Musica Polonica Nova, Musica Electronica Nova (Wrocław), Warszawska Jesień, Festiwal Muzyki Dawnej „Pieśń naszych korzeni”, Festiwal Witolda Lutosławskiego „Łańcuch”, Festiwal Goldbergowski (Gdańsk), Międzynarodowy Festiwal Chopinowski w Dusznikach-

-Zdroju, Festiwal Prawykonan – Polska Muzyka Najnowsza (Katowice; organizator: NOSPR), Festiwal Muzyki Sakralnej „Gaude Mater” (Częstochowa). Dwójka transmitowała także przesłuchania Międzynarodowego Konkursu Skrzypcowego im. Henryka Wieniawskiego w Poznaniu. W ofercie programowej uwzględnione zostały najważniejsze rocznice przypadające w 2011 roku: setne rocznice urodzin Stefana Kisielewskiego, Bohdana Wodiczki i Władysława Szpilmana, 90. rocznica urodzin Stanisława Wisłockiego, 90. urodziny profesora Michała Bristigera, 85. urodziny Jana Krenza, 25. rocznica śmierci Aleksandra Tansmana, 20. rocznica śmierci Andrzeja Panufnika, 10. rocznica śmierci Haliny Czerny-Stefańskiej, 110. rocznica powstania Filharmonii Narodowej, rocznica śmierci Henryka Mikołaja Góreckiego, 30. rocznica powstania zespołu Bornus Consort i inne.

+

Muzyka polska pojawia się we wszystkich pasmach programowych Dwójki (w różnych proporcjach). W nocnym paśmie zarezerwowany jest natomiast czas przeznaczony wyłącznie na twórczość kompozytorów polskich. To audycja „Fantazja polska” – emitowana od poniedziałku do piątku w godzinach 1.00–2.00 (w wymiarze 60 minut), a w soboty i niedziele od 2.00 do 6.00 (240 minut). Prezentowane są tu archiwalne nagrania Polskiego Radia oraz nagrania płytowe.

+

Muzyka polska w repertuarach i działalności zespołów muzycznych Polskiego Radia

W 2011 roku w ramach struktur Polskiego Radia działały cztery zespoły:

- Narodowa Orkiestra Symfoniczna Polskiego Radia (z siedzibą w Katowicach, współfinansowana przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz miasto Katowice),
- Polska Orkiestra Radiowa (Warszawa),
- Orkiestra Kameralna Polskiego Radia „Amadeus” (Poznań),
- Chór Polskiego Radia (Kraków).

+

Narodowa Orkiestra Symfoniczna Polskiego Radia [NOSPR]

Jest nie tylko najstarszym i najbardziej utytułowanym zespołem muzycznym Polskiego Radia (założonym w Warszawie w 1935 przez Grzegorza Fitelberga), ale przede wszystkim wiodącym polskim zespołem symfonicznym, pełniącym na forum międzynarodowym obowiązki ambasadora kultury naszego kraju.

Od 2000 roku funkcję dyrektora naczelnego i programowego NOSPR sprawuje Joanna Wnuk-Nazarowa. Dwa podstawowe nurty działalności orkiestry to koncerty we własnej siedzibie (Górnośląskie Centrum Kultury im. Krystyny Bochenek) oraz w całym kraju (występy na festiwalach) i za granicą, a także nagrania archiwalne dla Polskiego Radia.

+

W 2011 roku zespół dał 43 koncerty [więcej na str. 136]. + + + NOSPR kontynuowała tradycję uczestnictwa w festiwalach podczas koncertów wyjazdowych i w ramach wydarzeń organizowanych w stolicy Górnego Śląska. Najważniejsze występy festiwalowe: 4. Festiwal Prawykonań „Polska Muzyka Najnowsza” (własna organizacja; Katowice, 25–27 marca), Warszawska Jesień (wrzesień), Festiwal Muzyki Kameralnej „Kwartet Śląski i jego goście – Pokolenie Stalowowolskie” (Katowice, 18 listopada), 2. Festiwal Grudniowy „Eugeniusz Knapik *W górę w ciszę...*” (Katowice, 16 grudnia). + Programy występów koncertowych były bardzo różnorodne, w wielu uwzględnione zostały przypadające w 2011 roku rocznice. Znaczące miejsce zarezerwowano dla twórczości Eugeniusza Knapika, wpisując się tym samym w obchody 60. rocznicy urodzin kompozytora. Jego utwory zostały zaprezentowane na 2 koncertach w Katowicach: 18 listopada (*Moby Dick. Introduction To Mystery*) i 16 grudnia (*Up Into The Silence*). W 20. rocznicę wprowadzenia stanu wojennego (13 grudnia) w programie specjalnego koncertu „Pamięci ofiar stanu wojennego” (Archikatedra w Katowicach) znalazł się *Exodus* Wojciecha Kilara. Profil repertuarowy koncertów NOSPR wydaje się być szczególnie ważny ze względu na liczbę premier i prawykonań. Znalazło się w nich 13 światowych prawykonań (utwory Krzysztofa Meyera, Dariusza Przybylskiego, Zaida Jabri, Zbigniewa Bargielskiego, Justyny Kowalskiej-Lasoń, Macieja Jabłońskiego, Mikołaja Góreckiego, Marka Rull Walarowskiego, Macieja Małeckiego, Krzesimira Dębskiego, Wolfa Kerscheka, Georga Gershwina i Wojciecha Kilara) oraz 5 pierwszych polskich wykonań (kompozycje Piotra Mossa, Stanisława Skrowaczewskiego, Broniusa Kutavičiusa, Joji Yuasy i Rolfa Wallina). Zespół brał udział również w projektach interdyscyplinarnych, wychodzących poza wąsko pojmowaną przestrzeń tzw. muzyki poważnej – łączących się z nurtami twórczości jazzowej, a nawet muzyki rozrywkowej, albo z wykorzystaniem technik multimedialnych. + + + Na szczególną uwagę zasługuje Festiwal Prawykonań, stworzony z inicjatywy NOSPR. Jedyne w kraju, na którego program składają się wyłącznie premierowe dzieła kompozytorów polskich wszystkich generacji, z dużym akcentem postawionym na twórczość pokolenia najmłodszego.

W roku 2011 listę nagrań archiwalnych NOPSR wzbogaciło 15 kompozycji. Czternaście z nich to dzieła kompozytorów polskich. Szczególnie ważne wydają się być rejestracje utworów wokalnie-instrumentalnych: operetki *Loteria na mężów czyli Narzeczony nr 69* Karola Szymanowskiego (przedsięwzięcie wymagające zaangażowania dużej liczby solistów – w obsadzie 21 postaci) oraz oratorium *Stworzenie świata* Krzysztofa Meyera. Pełna lista nagranych dzieł kompozytorów polskich przedstawia się następująco:

- Zbigniew Bujarski – *Contraria na orkiestrę*,
- Stefan Kisielewski – *Mała uwertura*,
- Hanna Kulenty – *Twenty-Five* na wielką orkiestrę symfoniczną,
- Aleksander Lasoń – *hyMMny* na orkiestrę,
- Juliusz Łuciuk – *Melorytmy* na orkiestrę,
- Krzysztof Meyer – *Stworzenie świata*,
- Krzysztof Penderecki – *Koncert altówkowy* (w wersji na wiolonczelę),
- Kazimierz Serocki – *Freski symfoniczne, Musica concertante per orchestra, Serce nocy na baryton i orkiestrę*,
- Zygmunt Stojowski – *Prolog, Scherzo i Wariacje (II Koncert fortepianowy As-dur)* op. 32,
- Karol Szymanowski – operetka *Loteria na mężów czyli Narzeczony nr 69*
- Stanisław Wisłocki – *Koncert fortepianowy*,
- Lidia Zielińska – *Melodramat* na orkiestrę symfoniczną.

+

Polska Orkiestra Radiowa [POR]

Drugi pod względem wielkości i znaczenia zespół muzyczny Polskiego Radia. Zespół, działający od 1945 roku w Warszawie (założony przez Stefana Rachonia), w zakresie swoich obowiązków (tzw. normy) ma koncerty publiczne oraz nagrania archiwalne. W 2011 roku funkcję dyrektora artystycznego sprawował Łukasz Borowicz. Zdecydowana większość aktywności POR przypada na rzecz Programu 2 Polskiego Radia. Na tej antenie regularnie transmitowane są koncerty sezonu artystycznego POR organizowane w Studiu Koncertowym Polskiego Radia im. Witolda Lutosławskiego, jak również prezentowane są nagrania archiwalne. + Koncerty odbywają się w niedziele, w trybie comiesięcznym. W programach tych koncertów znalazły się między innymi utwory Krzysztofa Pendereckiego, Witolda Lutosławskiego, Zygmunta Stojowskiego, Feliksa Nowowiejskiego, Ludomira Różyckiego, Krzysztofa Meyera, Stefana Kisielewskiego, Franciszka Lessla, Józefa Brzowskiego, Emila

Młynarskiego, Czesława Marka, Krzysztofa Baculewskiego, Agaty Zubel i Macieja Zielińskiego. Ten ostatni w sezonie artystycznym 2011/2012 sprawował funkcję kompozytora-rezydenta w POR, w ramach programu Instytutu Muzyki i Tańca „Kompozytor – rezydent”.

+

Do ważnych wydarzeń w działalności POR należy zaliczyć ponowną premierę odnalezionego po ponad 100 latach *I Koncertu skrzypcowego* Emila Młynarskiego (20 lutego; solista: Piotr Pławner). Utwór – nagrodzony na konkursie kompozytorskim w Lipsku – powstał w 1897 roku, a po raz ostatni wykonany był 6 listopada 1989 w Warszawie. Materiały wykonawcze odnalezione zostały w Filadelfii. W sezonie artystycznym orkiestry znalazł się również koncert z cyklu „Generacje” – zorganizowany we współpracy ze Stowarzyszeniem Autorów ZAiKS i Związkiem Kompozytorów Polskich (27 marca). POR wystąpiła pod dyrekcją Moniki Wolińskiej, a na program złożyły się utwory Krzysztofa Baculewskiego (*Ground* na orkiestrę), Tadeusza Majerskiego (*Koncert – Poemat* na fortepian i orkiestrę), Michała Pawelka (*Ardeaglais*), Andrzeja Dobrowolskiego (*Muzyka na smyczki, 2 grupy instrumentów dętych i 2 głościki*) oraz Macieja Zielińskiego (*Concerto inquieto* na klarnet i orkiestrę) i Sławomira Kupczaka (*Figment*). Na przypadającą 18 września inaugurację sezonu artystycznego 2011/2012 zaprezentowano koncertową wersję opery *Legenda Bałtyku* Feliksa Nowowiejskiego. Było to pierwsze wykonanie tego dzieła po ponad 50 latach. Wśród zrealizowanych w 2011 roku nagrań archiwalnych (w porozumieniu z Programem 2 Polskiego Radia) znalazły się głównie utwory kompozytorów polskich, m.in. Stefana Kisielewskiego (w 100. rocznicę urodzin i 20. rocznicę śmierci). Orkiestra dokończyła nagrywanie koncertów skrzypcowych Grażyny Bacewicz (solistka: Joanna Kurkowicz) oraz zrealizowała nagrania arii operowych (Moniuszko, Szymanowski) z Mariuszem Kwietniem.

+

Orkiestra Kameralna Polskiego Radia „Amadeus”

Zespół zgodnie ze swoim statusem realizuje nagrania i koncerty na potrzeby Polskiego Radia. Występy zagraniczne orkiestry są okazją dla promowania twórczości kompozytorów polskich. W 2011 roku zespół prowadzony przez Agnieszkę Duczmal dokonał trzech światowych prawykonań, były to: *Koncert na gitarę i orkiestrę kameralną* Aleksandra Tansmana, *Divertimento* na orkiestrę smyczkową i *Pożegnanie* (utwór dedykowany Orkiestrze) Mikołaja Góreckiego. Kilka innych pozycji repertuarowych było polskimi premierami,

ich wykonania spotkały się z przychylnym zainteresowaniem krytyki. Zbiory archiwalne Polskiego Radia wzbogaciły się o nagrania następujących dzieł: *Krzyki* na orkiestrę smyczkową Pawła Mykietyna, *Koncert na skrzypce i orkiestrę smyczkową* Romualda Twardowskiego, *Koncert na flet i orkiestrę smyczkową w czterech epizodach* Macieja Maleckiego, *Px48* Jerzego Zieleniaka oraz *Musique pour harpe et orchestre à cordes* Aleksandra Tansmana (w opracowaniu Piotra Mossa). + + + W 2011 roku odbył się w Poznaniu jeden z trzech najważniejszych konkursów wykonawczych w Polsce – Międzynarodowy Konkurs Skrzypcowy im. Henryka Wieniawskiego. Po raz pierwszy drugi etap turnieju rozegrany został w nowej formule – młodzi skrzypkowie mieli za zadanie wykonać utwory Wolfganga Amadeusza Mozarta z towarzyszeniem orkiestry kameralnej. Do uczestnictwa w przedsięwzięciu została zaproszona właśnie Orkiestra Kameralna PR „Amadeus”. + + + + W programach koncertów wynikających z obowiązków wobec Polskiego Radia (tzw. normy), jak i pozostałych, muzyka polska zajmowała dość eksponowane miejsce. Zespół wykonywał zarówno premierowe, wspomniane wyżej utwory, jak i kompozycje Adama Jarzębskiego, Fryderyka Chopina, Grażyny Bacewicz, Henryka Mikołaja Góreckiego, Wojciecha Kilara, Aleksandra Lasonia, Witolda Lutosławskiego, Krzysztofa Meyera, Andrzeja Panufnika, Bogusława Schaeffera, Michała Spisaka, Mieczysława Weinberga i Piotra Wróbla.

+

Chór Polskiego Radia

Założony w roku 1948 przez Jerzego Gerta zespół w roku 2011 działał od 63 lat. Funkcję p.o. dyrektora w 2011 roku sprawowali Artur Sędzielarz (do końca lipca) i Aleksander Małkiewicz (od 1 sierpnia), a opiekę artystyczną nad działalnością chóru roztaczał rektor Akademii Muzycznej w Krakowie prof. Stanisław Krawczyński. Wypełniając swoje statutowe obowiązki Chór współpracował z innymi zespołami Polskiego Radia (NOSPR, POR). Do najważniejszych zagranicznych przedsięwzięć koncertowych zaliczyć należy udział w koncercie inauguracyjnym polską prezydencję w Unii Europejskiej (Bruksela – udział w wykonaniu opery *Król Roger* Karola Szymanowskiego) oraz bardzo gorąco przyjmowane przez publiczność i krytykę listopadowe tournée po Wielkiej Brytanii z muzyką Henryka Mikołaja Góreckiego. + Chór PR brał udział w prawykonaniach nowych utworów, były to: *Sinfonia da Requiem* op. 111 Krzysztofa Meyera (Katowice, 14 stycznia) oraz *Miłość i miłosierdzie* Zaida Jabriego i *Za horyzontem* Zbigniewa Bargielskiego (Festiwal Prawykonania,

Katowice, 25 marca). W repertuarze koncertów zespołu obecne były dzieła Karola Szymanowskiego, Henryka Mikołaja Góreckiego, Krzysztofa Pendereckiego, Ignacego Feliksa Dobrzyńskiego i Józefa Elsnera, a także Eugeniusza Knapika, wykonywane w ramach obchodów 60. rocznicy urodzin kompozytora (*Introduction To Mystery* – Katowice, 18 listopada; Festiwal „Eugeniusz Knapik – *W górę, w ciszę...*”, 15 grudnia). Należy podkreślić, że ta oratoryjno-kantatowa twórczość polskich kompozytorów znalazła szczególnie eksponowane miejsce w repertuarze zespołu na ważnych festiwalach i okolicznościowych koncertach.

+

TVP Kultura

To kanał tematyczny telewizji publicznej poświęcony bardzo szeroko pojmowanym zjawiskom z dziedziny kultury (literatura, teatr, film, muzyka i inne). Został uruchomiony stosunkowo niedawno – 24 kwietnia 2005 roku. Na polskim rynku telewizyjnym jest to jedyna stacja o takim profilu. Oferta programowa TVP Kultura oparta jest przede wszystkim na archiwaliach – stanowią one 50% całego czasu antenowego. Produkcja własna – programy kulturalne oraz relacje z wydarzeń kulturalnych – to zaledwie 12,5% czasu emisji.

+

Programy i audycje muzyczne w 2011 roku emitowane były w pierwszych trzech kwartałach roku w pasmach południowym (ok. godz. 13) oraz wieczornym i nocnym, a od jesieni także w paśmie porannym (między godz. 8.00 a 10.00). TVP Kultura transmitowała jedno z najważniejszych wydarzeń muzycznych roku – Międzynarodowy Konkurs Skrzypcowy im. Henryka Wieniawskiego. Bezpośrednie przekazy z Poznania obejmowały III etap i finał konkursu oraz koncert laureatów (16–22 października). Zarejestrowane występy uczestników Konkursu im. Henryka Wieniawskiego emitowano także w niedzielne przedpołudnia w grudniu. Z innych wydarzeń polskiego życia muzycznego TVP Kultura pokazała na żywo uroczysty koncert z okazji zakończenia Roku Chopinowskiego (1 marca, godz. 19.30), uroczysty koncert poświęcony pamięci ofiar katastrofy pod Smoleńskiem (10 kwietnia), koncert finałowy 15. Wielkanocnego Festiwalu Ludwika van Beethovena (22 kwietnia), koncert z dziedzina Pałacu Prezydenckiego „W hołdzie Ignacemu Janowi Paderewskiemu” (29 czerwca) oraz galę wręczenia nagród „Koryfeusz muzyki polskiej” (1 października). + + W programach stacji (m.in. „Studio TVP Kultura”) pojawiały się także relacje z festiwalu: „Interpretacje” w Krakowie (31 marca),

„Konktrapunkt” w Szczecinie (12 kwietnia) i 2. Rubinstein Piano Festival 2011 (27 kwietnia) oraz nagrane materiały z Wrocławskiego Festiwalu Gitarowego. Zarejestrowaną inauguracją Festiwalu „Gaude Mater” w Częstochowie wyemitowano 1 października w godzinach porannych. Wiele miejsca w ofercie muzycznej TVP Kultura zarezerwowane zostało dla twórczości Fryderyka Chopina – były to zarówno emisje wybranych fragmentów ostatniego Konkursu Chopinowskiego z 2010 roku, jak i własne i licencyjne archiwalia w bogatym wyborze. Na uwagę zasługuje fakt pokazania dużej retrospektywy twórczości Henryka Mikołaja Góreckiego w rocznicę jego śmierci („Listopad z Henrykiem Mikołajem Góreckim”) oraz podkreślenie 20. rocznicy śmierci Andrzeja Panufnika („Noc z Andrzejem Panufnikiem” – 27 października) i 100. rocznicy urodzin Stefana Kisielewskiego (marzec). Bardzo ważną inicjatywą promocyjno-popularyzatorską wydaje się także cykl programów „Młodzi polscy instrumentalści”. Widzom TVP Kultura zostały przybliżone sylwetki m.in.: Łukasza Długosza, Jakuba Jakowicza, Mateusza Kołakowskiego, Łukasza Kuropaczewskiego, Marcina Zdunika oraz zespołów Kwadrofonik i Meccore String Quartet. W jesiennej ofercie programowej pojawił się także cykl audycji o profilu popularyzatorsko-edukacyjnym „Wszystko jest muzyką” poruszający wybrane aspekty z historii muzyki.

+

RMF Classic

Krakowska stacja RMF Classic jest rozgłośnią komercyjną. Należy do Grupy RMF, wchodzącej w skład dużego medialnego koncernu Bauer. Jej specyfika polega na tym, że skupia się na prezentacji muzyki poważnej, filmowej, jazzu i piosenki poetyckiej. W audycjach (pasmach programowych) pojawiają się też materiały publicystyczne – wywiady z artystami i postaciami ze świata kultury oraz bieżące informacje o wydarzeniach kulturalnych. W sprawozdaniu Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, w rozdziale dotyczącym przestrzegania art. 15 ust. 2 Ustawy o Radiofonii i Telewizji, RMF Classic nie zostało wymienione. Oznacza to, że stacja wywiązała się z ustawowego obowiązku nakazującego „przeznaczać 33% kwartalnego czasu nadawania utworów słowno-muzycznych na utwory wykonywane w języku polskim”. Wnioskować z tego można, że zrealizowane zostało minimum ustawowe.

+

+

2:

+
TANIEC I MUZYKA

Joanna Szymajda

Taniec i muzyka

+

W niniejszym tekście zebrane zostały najistotniejsze wydarzenia dotyczące tańca współczesnego i baletowego w 2011, podstawowe informacje faktograficzne, przedstawiono też obraz polskiej sceny tanecznej (instytucje, zespoły, artyści niezależni, festiwale oraz edukacja i wydarzenia specjalne).

+

Instytut Muzyki i Tańca

+

Rok 2011 dla polskiego tańca był okresem znaczący z uwagi na rozpoczęcie praktycznej działalności przez Instytut Muzyki i Tańca. Najważniejszą inicjatywą IMiT w 2011 był niewątpliwie 1. Kongres Tańca, zorganizowany w kwietniu w Warszawie. Było to pierwsze tego typu wydarzenie w powojennej Polsce, wzięło w nim udział ponad 300 przedstawicieli środowiska tańca w Polsce, goście z francuskiego ministerstwa kultury, Dance Council UNESCO oraz kilkuset internautów śledzących obrady online. Dyskutowano m.in. o sytuacji zawodowej tancerzy, infrastrukturze, edukacji i promocji sztuki tańca (www.kongrestanca.pl). Również w 2011 uruchomione zostały pierwsze edycje programów „Scena dla tańca” oraz „Wspieranie aktywności międzynarodowej”.

+ + „Scena...” jest programem własnym Instytutu, wspierającym regularne pokazy spektakli tańca w Polsce poza obiegiem festiwalowym, w miejscach, gdzie istnieje środowisko tańca bez stałej sceny lub gdzie taniec jest pokazywany bardzo rzadko. W ramach tego projektu pokazano kilkadziesiąt spektakli w całym kraju. „Wspieranie aktywności międzynarodowej” to projekt przeznaczony dla osób, które chcą na szkoleniach, kwerendach i warsztatach za granicą podnosić swoje kwalifikacje z zakresu tańca. W 2011 roku wsparcie otrzymało kilkunastu tancerzy i dwóch menedżerów. + + +

W drugiej połowie roku zaczął funkcjonować portal taniecPOLSKA.pl, również prowadzony przez IMiT. Jest to pełna baza danych o polskich artystach tańca, instytucjach, szkołach, festiwalach etc. Zawiera pełne kalendarium wydarzeń, publikuje także teksty teoretyczne i popularyzujące taniec. W 2011 został zorganizowany we współpracy z Instytutem Teatralnym przegląd „Polityki tańca”, skoncentrowany na młodym, zaangażowanym tańcu polskim oraz „Polski taniec w Berlinie”, w ramach którego kilkoro młodych choreografów mogło skorzystać z rezydencji oferowanej przez organizatorów berlińskiego projektu „Mica Moca”.

+

Działalność zespołów baletowych

2011 to trzeci rok działalności **Polskiego Baletu Narodowego** pod dyrekcją Krzysztofa Pastora. Najważniejszym wydarzeniem była pierwsza premiera Krzysztofa Pastora, przygotowana specjalnie dla tego zespołu *I przejdą deszcze...*, dzieło nawiązujące do historii Polski, ilustrowane muzyką Henryka Mikołaja Góreckiego. Balet ten został nominowany do nagrody Koryfeusz Muzyki Polskiej w tym samym roku. + + + Drugim istotnym przedsięwzięciem Polskiego Baletu Narodowego w 2011 była niewątpliwie monumentalna realizacja potrójnego wieczoru *Święta Wiosny* – z choreografiami Waława Niżyńskiego, Maurice’a Bejarta i Emanuela Gatta. + Warto podkreślić także wysiłek rewitalizacji repertuaru baletowego podjęty przez Jacka Przybyłowicza w **Teatrze Polskim w Poznaniu** (m.in. dzięki zaproszeniu do współpracy takich choreografów jak Rami Be’er) oraz otwarcie sceny **Opery Nowej** w Bydgoszczy na twórczość młodego polskiego choreografa Roberta Bondary.

+

Działalność zespołów tańca współczesnego i artystów niezależnych

Zespoły – nieliczne – tańca współczesnego oraz artyści niezależni działają przede wszystkim w systemie projektowym, premiery odbywają się zazwyczaj w ramach festiwalu, przeglądów etc. W 2011 roku odbyło się kilkadziesiąt premier, w większości mniejszych form. Warto podkreślić wydarzenie, jakim była polska premiera spektaklu *The show must go on* w choreografii Jérôme’a Bela, który w obsadzie złożonej z wyłonionych w castingu tancerzy i amatorów został zrealizowany w Teatrze Studio w Warszawie w ramach Międzynarodowego Festiwalu Tańca Współczesnego „Ciało/Umysł”. Jest to najpopularniejsza choreografia tzw. tańca konceptualnego, która doczekała się przeniesienia

na kilkadziesiąt scen na całym świecie. Na tym samym festiwalu miała miejsce premiera spektaklu Edyty Kozak i Rolanda Rowińskiego *Folk, a ja się nie zgadzam* – opartego na ścisłej współpracy choreografa i reżysera, a także występ solowy *Dance (Rafał)* w choreografii Daniela Almgrena Recena – projekt pomysłany na tancerza i choreografa Rafała Dziemidoka. + + +
 + + Odbyły się także premiery w ramach Solo Project („Stary Browar Nowy Taniec”), tym razem swoje prace zaprezentowały Iza Szostak, Anna Nowicka oraz Irena Lipińska. + Natomiast w ramach projektu „Re//mix” odbyły się dwie premiery taneczne – Weroniki Pelczyńskiej o Yvonne Rainer oraz Kai Kołodziejczyk o Annie Teresie de Keersmaeker. + + + Z licznych premier zespołów niezależnych oraz indywidualnych artystów wymienimy tutaj te, które wzbudziły najwięcej dyskusji oraz na dłużej zagościły w repertuarach scen i festiwali w całym kraju: *Duety nieistniejące* (Dada von Bzdülov), *Tralfamadoria* (Izabela Chlewińska), *Testament optymisty* (Harakiri Farmers), *Rekonstrukcja* (Joanna Leśnierowska), *Tryptyk* (Mikołaj Mikołajczyk), *Święto Wiosny* (Janusz Orlik), *Dali* (Sopocki Teatr Tańca). Działalność grup niezależnych realizuje się także w licznych projektach opartych na improwizacji i tutaj należy wymienić przede wszystkim łódzką grupę Pracownia Fizyczna oraz Ilonę Trybułę (Warszawa) i Ilonę Olszowską (Kraków).

+

Zespoły instytucjonalne tańca współczesnego

W zespołach instytucjonalnych tańca współczesnego kilka premier powstało we współpracy z zagranicznymi artystami (Lubelski Teatr Tańca czy Kielecki Teatr Tańca), zaś w przypadku ostatniego spektaklu Jacka Łumińskiego jego premiera miała miejsce najpierw w USA, a potem dopiero w Polsce. Rok 2011 zaowocował następującymi premierowymi wykonaniami:

+

- Bałtycki Teatr Tańca: *Święto Wiosny* (chor. Izadora Weiss), *Czekając na...* (chor. Izadora Weiss), *Sen* (chor. Wojciech Misiuro), *Kopciuszek* (chor. Eugenio Scigliano);
- Kielecki Teatr Tańca: *Tranzyt Wenus* (chor. Stacy Boeddeker i Ricky Palomino);
- Lubelski Teatr Tańca: *Nano* (chor. Ryszard Kalinowski), *gracerunners* (chor. Karen Foss we współpracy z tancerzami biorącymi udział w oryginalnej wersji produkcji – Lea Capkova, Marianne Kjærund, Daniel Racek);;
- Polski Teatr Tańca: *Spotkania w dwóch niespełnionych aktach* (chor. i reż. Ewa Wycichowska), *Desert* (chor. Paulina Wycichowska);

Atelier Choreograficzne – swoje prace zrealizowali w 2011 roku: Paweł Malicki, Karolina Wyrwał i Daniel Stryjecki;

– Śląski Teatr Tańca: *Nie całkiem ciemny, nawet kolorowy (na szczycie góry trudno się zgubić)* (chor. Jacek Łumiński).

+

Festiwale

+

Taniec współczesny w Polsce animowany jest przede wszystkim dzięki stałej obecności w programach festiwali krajowych i międzynarodowych. Również dla baletu ta formuła nabiera coraz istotniejszego znaczenia jako urozmaicenie repertuaru i okazja do zaproszenia zagranicznych zespołów. W 2011 roku odbyły się kolejne edycje tych imprez, które od lat pełnią funkcję głównych scen i miejsc aktywizujących środowisko, kontynuowane były także przedsięwzięcia o relatywnie krótkiej historii oraz pojawiły się nowe inicjatywy. ++

+

Były to w kolejności kalendarzowej:

- 8. Festiwal „Kalejdoskop” w Białymstoku;
- 8. Poznańska Wiosna Baletowa w Teatrze Wielkim w Poznaniu;
- 21. Łódzkie Spotkania Baletowe – Biennale, w 2011 hasłem przewodnim byli „Wielcy choreografowie XX wieku”, w programie pojawiły się takie nazwiska jak William Forsythe, Georges Balanchine, Akram Khan czy Sylvie Guillem i Russel Maliphant;
- 4. Gdański Festiwal Tańca, w ramach którego odbyła się konferencja Baltic Movement Conference poświęcona tematyce nowych mediów w tańcu. Po raz kolejny odbył się także międzynarodowy konkurs Baltic Movement Contest, w którym zwyciężył uczestnik z Włoch Piergorgio Milano;
- 18. Międzynarodowa Konferencja Tańca Współczesnego i Festiwal Sztuki Tanecznej – program spektakli i warsztatów różnorodnych technik współczesnych; w jej ramach odbyła się także 1. edycja Europejskiego Festiwalu Tańca Współczesnego Bytom – Kraków;
- 7. edycja Festiwalu Teatrów Tańca „Zawierania” – w ramach cyklu „Skandywania tańczy w Warszawie” wystąpił m.in. Cullberg Ballet;
- 21. edycja Festiwalu Malta w Poznaniu – idiom „Wykluczeni” – z programem towarzyszącym „Stary Browar Nowy Taniec”; w ramach programu występował m.in. Gilles Jobin, natomiast w ramach nurtu głównego można było zobaczyć zespół Troubelyn Jana Fabre’a;

- 18. Międzynarodowa Konferencja Tańca Współczesnego i Festiwal Sztuki Tanecznej w Bytomiu;
  - 12. Festiwal Tańców Dworskich „Cracovia Danza” zorganizowany pod hasłem „Taniec ludowy w tańcu dworskim i balecie”;
  - 8. Międzynarodowy Festiwal Teatrów Tańca „Dancing Poznań” i 18. Międzynarodowe Warsztaty Tańca Współczesnego (Poznań);
  - 10. Międzynarodowy Festiwal Tańca Współczesnego „Ciało/Umysł” (Warszawa). Motywem przewodnim rocznicowej edycji była historia tańca w XX wieku, towarzyszyła mu konferencja poświęcona dziedzictwu Piny Bausch, zaś wśród zaproszonych artystów był m.in. Raimund Hoghe;
  - 3. Dni Sztuki Tańca – festiwal organizowany przez Teatr Wielki – Operę Narodową, gwiazdą tej edycji był zespół Wuppertal Tanztheater Piny Bausch;
  - 2. Wrocławski Festiwal Ruchu „Cyrkulacje”, obejmujący m.in. warsztaty pisania o tańcu i warsztaty tańca współczesnego;
  - 36. Krakowskie Reminiscencje Teatralne ze specjalnym programem prezentacji polskiego tańca niezależnego (Dada von Bzdülów, Janusz Orlik, Koncentrat, Harakiri Farmers);
  - 5. edycja Festiwalu Improwizacji Tańca (Warszawa) połączona z 6. Festiwalem Muzyki Improwizowanej „Ad Libitum”;
  - 3. edycja Maat Festival „Peryferie ciała” w ramach Festiwalu Konfrontacje Teatralne w Lublinie;
  - 18. Międzynarodowe Spotkania Sztuki Akcji „Rozdroża” (Warszawa), edycja 2011 skoncentrowana była na artystach włoskich i warszawskich, gośćmi byli m.in. Compagnia Virgilio Sieni oraz Paola Bianchi;
  - 15. Międzynarodowe Spotkania Teatrów Tańca w Lublinie – prezentacja polskich i zagranicznych artystów, w tym m.in. przegląd prac holenderskiej artystki Anne van den Broek;
  - 5. re:wizje sztuki – interdyscyplinarny festiwal sztuki niezależnej w Warszawie.
- +

Nowe inicjatywy

+

Rok 2011 był także momentem pojawienia się nowych inicjatyw kuratorskich, uzupełniających geograficznie i artystycznie imprezy utrwalone już w tanecznym kalendarzu. Były to:

- 1. edycja Przeglądu Nowego Tańca w Warszawie – autorska idea Marysi Stokłosy „radykalnego spotkania z tańcem”;

- Warszawska Scena Tańca – projekt zmierzający do stworzenia systemu konsekwentnej prezentacji tańca w stolicy, prowadzony przez Fundację „Ciało/Umysł”;
- projekt „Re//mix” Komuny Warszawa, odwołujący się do wielkich dzieł teatru, muzyki i tańca, w ramach którego powstają także prace nawiązujące do twórczości wielkich choreografów;
- 1. edycja Międzynarodowego Festiwalu Teatrów Tańca „Scena Otwarta” w Tarnowie – nowe miejsce na mapie festiwalowej kraju, prezentujące eklektyczny program krajowych i zagranicznych produkcji. Ważnym wydarzeniem związanym z festiwalem była także premiera książki Anny Królicy *Sztuka do odkrycia. Szkice o polskim tańcu*, będącej jedną z pierwszych prób autorskiego zarysowania wybranych aspektów historyczno-teoretycznych związanych z rozkwitem tańca współczesnego w Polsce.

+

Edukacja

+

Ważną rolę w kształtowaniu świata tańca spełniają programy edukacyjne, również te wykraczające poza skierowane do specjalistów liczne warsztaty tańca. Wspomniany został już projekt „Myśl w ruchu”, w 2011 realizowany w Lublinie i Wrocławiu, propagujący szeroko rozumianą sztukę tańca. Analogicznie pomyślany projekt „Więcej niż tańczące parabole – młodzież w teatrze tańca” zrealizowało Podlaskie Stowarzyszenie Tańca. Regularne zajęcia edukacyjne od lat prowadzi także Śląski Teatr Tańca, z których szczególnie należy wyróżnić skierowany do grup zagrożonych wykluczeniem projekt „Bobrek Dance”.

+ + + + Art Stations Foundations zapoczątkowało w 2011 projekt „Stary Browar Nowy Taniec” dla dzieci, cykliczne zajęcia i spektakle współczesnego tańca skierowane do najmłodszych odbiorców. + + + + +

+

Teatr Wielki – Opera Narodowa w Warszawie i Teatr Wielki w Poznaniu prowadziły z kolei zakrojone na szeroką skalę projekty dla dzieci i młodzieży popularyzujące balet. Teatr Wielki w Łodzi prowadził natomiast program „ProOpera”, w ramach którego w trakcie spotkań baletowych odbywały się spotkania publiczności z zaproszonymi choreografami. Projekty edukacyjne związane z baletem i tańcem prowadziły także m.in. Fundacja „Artbale”, Fundacja Sztuki Tańca czy Kielecki Teatr Tańca. + + +

+

Powstało także wiele inicjatyw podejmowanych przez zespoły, fundacje i stowarzyszenia, z których na wyróżnienie zasługuje Oratorium Dance Project na 200-osobową grupę artystów amatorów i zawodowców, zrealizowany przez Stowarzyszenie Teatralne „Chorea”. Projekt ten zwyciężył w plebiscycie „Energia Kultury 2011”. + Z inicjatyw skierowanych do profesjonalistów warto wymienić Kreacje Choreograficzne Polskiego Baletu Narodowego – warsztat dla tancerzy, którzy chcą sprawdzić się w roli choreografa lub innego specjalisty związanego z realizacją spektakli tańca. Podobnie, przy Polskim Teatrze Tańca działa Atelier Choreograficzne. Obydwa projekty zaowocowały premierami młodych twórców. + + + + + Pierwsze spektakle dyplomowe w 2011 zaprezentowali również absolwenci Wydziału Teatru Tańca krakowskiej PWST, były to *Hamlet* (reż. Jan Peszek i Cezary Tomaszewski) oraz *Jezioro Łabędzie* (chor. Idan Cohen). + + +
 + + Natomiast „Stary Browar Nowy Taniec” przeprowadził kolejną edycję Alternatywnej Akademii Tańca, czyli systemowego kształcenia warsztatowego dla zawodowych tancerzy.

+

Wydarzenia specjalne

+

W roku 2011 po raz czwarty gościł w Polsce legendarny zespół Wuppertal Tanztheater Piny Bausch. Po śmierci artystki (w czerwcu 2009, w czasie, gdy zespół występował we Wrocławiu) istniały poważne obawy co do ciągłości działań grupy. Zespół nadal jednak jeździ na tournée. W Warszawie zaprezentowane zostały zarówno klasyczne już dla tego zespołu pozycje, czyli *Święto Wiosny* oraz *Café Müller*, jak i bardziej współczesna praca – *Vollmond*, wszystkie entuzjastycznie przyjęte przez publiczność i krytykę. Wizyta możliwa była w ramach projektu promującego sztukę Nadrenii-Westfalii w Polsce (Instytut Goethego). + + +

+

Innym wyjątkowym wydarzeniem w Teatrze Wielkim – Operze Narodowej była współprodukcja opery *Matsukaze* Toshio Hosokawy, do której niezwykłą choreografię stworzyła Sasha Waltz, niejako kontynuująca nowatorskie myślenie o Tanztheater. + + + + + W tym samym roku zawitali także do Polski Holland Dance Theatre II i Jirí Kylián, Cullberg Ballet czy Raimund Hoghe. + Natomiast w związku z polską prezydencją w UE polski taniec pojawił się w Moskwie, Mińsku, Madrycie, Tokio i Berlinie.

Podsumowanie

+

Rok 2011 był w historii tańca w Polsce istotny, przede wszystkim z uwagi na I. Kongres Tańca i zainicjowanie działalności programowej przez Instytut Muzyki i Tańca. Na podkreślenie zasługuje także ogromna aktywność środowiska, które podejmuje nieustannie nowe inicjatywy, pielęgnując jednocześnie zasługi poprzedników. Ważne dla upowszechniania informacji i wiedzy o tańcu jest powstanie portalu taniecPolska.pl, a także książka o nowym tańcu w Polsce, która wzbudza wiele dyskusji i debat, co tylko unaocznia potrzebę kolejnych takich publikacji. + + Program polskiej prezydencji pozwolił z kolei w wyjątkowo skoncentrowany sposób na zaistnienie polskiego tańca w wielu odsłonach zarówno za granicą, jak i w kraju (m.in. Old Music New Dance w ramach projektu „Stary Browar Nowy Taniec”). + + + +

Nie można jednak mówić o stanie optymalnym, gdyż nadal środowisko tańca walczy z poważnym niedofinansowaniem, przede wszystkim nowych produkcji, bardzo ograniczonymi możliwościami rezydencji, brakiem sal (np. Polski Teatr Tańca nadal pozostaje bez własnej siedziby). Te niedostatki infrastrukturalno-budżetowe muszą być korygowane, zarówno na poziomie instytucji państwowych, jak i samorządowych (budżety na produkcję spektakli dla zespołów instytucjonalnych, grup i artystów niezależnych, tworzenie nowych miejsc dla tańca), aby rozwój tej sztuki w Polsce był nadal możliwy. To właśnie rozwój infrastruktury tanecznej był jednym z głównym postulatów podsumowujących I. Kongres Tańca w 2011 roku.

+

+

+

3:

+
EDUKACJA MUZYCZNA

Andrzej Białkowski

Edukacja muzyczna – poszukiwanie nowej perspektywy

+

Uwagi wstępne

+

Jeżeli za punkt wyjścia tego tekstu przyjmijmy diagnozę „Edukacja muzyczna. Problemy, wyzwania, kierunki rozwoju”⁻¹ opublikowaną w 2011 roku w ramach *Raportu o stanie muzyki polskiej* i założymy, że jego celem jest podjęcie zagadnień potraktowanych wówczas marginalnie oraz wskazanie problemów, które pojawiły się w badaniach naukowych i praktycznych debatach toczonych wokół edukacji muzycznej w Polsce w roku 2011, to niezbędne będzie poczynienie kilku uwag wstępnych. Po pierwsze, procesy edukacyjne mają na ogół charakter długofalowy. Monitorowanie ich przebiegu i rezultatów, identyfikowanie trendów czy kierunków rozwoju wymaga czasowego dystansu, czego na ogół nie gwarantuje skupianie się na kwestiach bieżących. Tekst ten jest więc tylko szkicem problemów, przed którymi stoją dziś muzyczni animatorzy, nauczyciele, instytucje kulturalne i edukacyjne oraz organizatorzy oświaty muzycznej w Polsce. Po drugie, nawiązanie do tej optyki oznacza podjęcie jedynie wybranych wątków zagadnienia oraz pozostawienie na uboczu innych, często równie istotnych i nośnych merytorycznie. Oznacza też rezygnację z próby hierarchizowania lub wyznaczania ważności spraw, pozostawiając to zadanie analizom bardziej kompleksowym i zaawansowanym. Po trzecie, badanie procesów w toku wymaga większej niż się na ogół sądzi wrażliwości na kontekst, na bliższe i dalsze otoczenie analizowanych zagadnień. W przypadku analiz muzyczno-edukacyjnych oznacza to zarówno konieczność skupienia się na trendach w obszarze oświaty oraz sytuacji innych podmiotów bądź instytucji oferujących usługi edukacyjne, jak

i na przeobrażeniach, z którymi mamy do czynienia w sferze socjokultury, w tym zwłaszcza na zagadnieniach będących następstwem rozwoju technologicznego, który zmienił nie tylko sytuację na muzycznej scenie i wokół niej, ale zmusił też do przemyślenia celów i priorytetów w sferze nauczania i nabywania kompetencji muzycznych. + + Bez uwzględnienia tych czynników, które w znacznym stopniu decydują zarówno o pojawieniu się określonych trendów, jak i ich późniejszej dynamice, każda analiza edukacyjna jest powierzchowna i uproszczona. + + + + + + +

+ + Większość diagnoz dotyczących stanu edukacji muzycznej, a także opracowań poświęconych różnym zakresom i aspektom funkcjonowania rynku muzyczno-edukacyjnego w Polsce przyjmuje za punkt wyjścia sytuację podmiotów i instytucji edukujących. Akceptuje więc, przynajmniej milcząco, sytuację, którą A. Rakowski nazywa „dominacją rynku producenta”. Skupia się na barierach i ograniczeniach tkwiących wewnątrz określonych instytucji, niesłusznie zakładając, że ich usunięcie spowoduje zasadniczy wzrost efektywności. Niemal zupełnie pomija się zmiany w szerszym kontekście kulturowym, które zdają się wskazywać na potrzebę bardziej fundamentalnego przemyślenia priorytetów. Uwaga ta dotyczy w pewnym stopniu także analiz prowadzonych w tym tekście (który skupia się głównie na instytucjach), choć staramy się tu spojrzeć na problem z nowej perspektywy, a także wprowadzić do debaty wątki wynikające ze zwrócenia uwagi na nowe potrzeby i oczekiwania edukowanych. +

Różne konteksty i obszary muzycznego edukowania

+ W. Bowman i A.L. Frega we wstępie do *The Oxford Handbook of Philosophy in Music Education*, jednego z nowszych podręczników poświęconych teoretycznym kontekstom nauczania, zwracają uwagę, że powracające, systematyczne i krytyczne badanie przekonań i założeń (będących podstawą działań edukacyjnych) ma podstawowe znaczenie dla profesjonalnej praktyki w dziedzinie nauczania muzyki. Bez uwzględnienia tego kontekstu nie ma bowiem żadnych solidnych podstaw do twierdzenia, że nasze wysiłki edukacyjne osiągają cel, dla którego realizacji powołana została nasza profesja.⁻² + + + Jest rzeczą charakterystyczną, że większość analiz dotyczących podstaw nauczania muzyki, a także badań jego efektywności koncentrowała się w minionym okresie na edukacji szkolnej. To właśnie w zaniedbaniu tego obszaru upatrywano głównej przyczyny niskiego poziomu muzycznego wyedukowania polskiej młodzieży

oraz narastania kompetencyjnej luki pomiędzy muzyczną elitą a resztą społeczeństwa (dość powszechnie sądzi się, że jest ona w Polsce zdecydowanie większa niż w innych krajach Europy, choć brakuje danych empirycznych potwierdzających tę tezę). Jest to bez wątpienia perspektywa zbyt wąska. + + + Jej niewystarczalność wynika z faktu, że wyłącza z pola zainteresowania badaczy ogromny obszar praktyk edukacyjnych realizowanych w przestrzeni społecznej i budzących szerokie zainteresowanie w środowisku młodych miłośników muzyki (oraz mających istotny wpływ na ich kompetencje w tym zakresie). Osłabia też zainteresowanie nowatorskimi działaniami edukacyjnymi, które ze względu na swoją specyfikę nie mieszczą się w ramach szkoły, oraz działaniami nauczycieli i animatorów pragnących indywidualnie definiować sens i powołanie własnej profesji. Ujęcie kompleksowe wymaga więc wyjścia poza utrwalony schemat oraz uwzględnienia szerszego spektrum muzycznych praktyk, realizowanych zarówno w sferze edukacji formalnej, jak i nieformalnej. + + + + + Podążanie tym tropem charakterystyczne jest dla analiz pojawiających się w ostatnim czasie i jest jedną z najłatwiej dostrzegalnych jej cech. + Formalna edukacja muzyczna w Polsce to przede wszystkim działania (głównie, choć nie wyłącznie, o charakterze ekstensywnym) realizowane przez szkolnictwo ogólnokształcące, ale także szkolnictwo muzyczne I st., które „zapewnia dzieciom i młodzieży – w szerokiej skali społecznej – możliwości wykrycia i wspierania talentów, rozwijania uzdolnień i zainteresowań muzycznych; zapewnia intensywny model oraz możliwie najkorzystniejsze warunki (bezpłatnego) kształcenia, a także wychowania w atmosferze szacunku dla indywidualnych uzdolnień i zamiłowań oraz dorobku i społecznego znaczenia kultury wysokiej; możliwości kształcenia się pod kierunkiem wysoko kwalifikowanych muzyków”.⁻³ + + Edukacja nieformalna to obszerny i zróżnicowany kompleks praktyk nauczania realizowanych przez instytucje i ośrodki kultury, organizacje pozarządowe oraz działających na szczeblu lokalnym animatorów i miłośników muzyki. Obejmuje on też działania samych artystów, zarówno profesjonalnych, jak i nieprofesjonalnych, którzy, jak słusznie zwracał uwagę A. Chłopecki, „dzięki zawartości sieci dysponują komputerowymi narzędziami, które w całkowicie profesjonalny sposób mogą wyrażać ich artystyczne idee”.⁻⁴ + Terenem ich działania jest bardzo często internet, który oferując nieograniczone zasoby oraz proste narzędzia komunikacji, pozwala nie tylko na uzupełnianie kompetencyjnych niedostatków, ale także efektywne dzielenie się własnymi doświadczeniami i umiejętnościami. Owe doświadczenia postrzegane są często przez młodych użytkowników jako bardziej cenne i znaczące niż propozycje szkoły, której oferta

traktowana jest często jako zbyt odległa od codziennych praktyk i upodobań muzycznych. + + + Warto też uwzględnić to, że chociaż działania w obu sferach (formalnej i nieformalnej) charakteryzuje odrębność specyfiki i skłonność do wykorzystywania właściwego sobie asortymentu, środków, metod i form realizacji celów, posiadają one znaczący potencjał wzajemnego przenikania się. Na przykład charakterystyczne dla nieformalnych działań edukacyjnych praktyki wzajemnego „uczenia się od siebie” mają szansę wzbogacić metodykę prowadzenia zajęć artystycznych w szkołach oraz podnieść ich atrakcyjność dla uczniów.

+

Szkoła ogólnokształcąca – edukacja muzyczna dla wszystkich

+

Okres, który minął od opublikowania *Raportu o stanie muzyki polskiej*, nie przyniósł w obszarze powszechnej edukacji muzycznej znaczących zmian w kategoriach ilościowych. Większość przywołanych w nim danych odnoszących się do liczby godzin przeznaczonych na poszczególnych etapach nauczania na zajęcia muzyczne, liczby i kwalifikacji nauczycieli itp., zmieniła się w sposób nieznaczny, dlatego kwestie te pominiemy. Skupimy się tu jedynie na dwóch obszarach, które z dzisiejszej perspektywy wydają się szczególnie istotne. Mam tutaj na myśli obowiązującą podstawę programową, której wdrożenie pozwoliło na zgromadzenie doświadczeń ułatwiających ocenę, oraz zajęcia pozalekcyjne będące jednym z najważniejszych obszarów działań szkoły nakierowanych na potrzeby i zainteresowania uczniów. + + + +

+

Muzyka w podstawie programowej kształcenia ogólnego

+

Podstawa programowa kształcenia ogólnego jest strategicznym dokumentem oświaty w Polsce, określającym cele i treści nauczania. Jej aktualnie obowiązująca wersja wprowadzona została Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 roku. To, co zaproponowano w niej dla przedmiotu „muzyka”, przyjęte zostało zarówno przez środowiska nauczycielskie, jak i akademickie w sposób dość sceptyczny, zwłaszcza w zakresie treści nauczania (w zakresie celów dokument bez wątpienia jest mniej kontrowersyjny). + Atrakcyjna i dobrze przemyślana forma dokumentu (charakterystyczna dla całej podstawy programowej) nie zmienia bowiem faktu, że w istocie jest on

realnym wcieleniem sposobu myślenia i aspiracji pedagogów muzyki z lat siedemdziesiątych i osiemdziesiątych. Z dzisiejszej perspektywy wydaje się niezbyt nowoczesny i w niewystarczającym stopniu nakierowany na rzeczywiste potrzeby związane z rozwojem muzycznym uczniów. Nie znaczy to oczywiście, że w rękach kreatywnych nauczycieli nie jest dokumentem użytecznym i sprzyjającym konstruowaniu nowoczesnej praktyki nauczania. Należy pamiętać, że podstawa programowa nie jest programem nauczania, a jedynie zbiorem treści, które twórcy programów (nauczyciele) zobligowani są uwzględniać, wykorzystując przy tym cały asortyment indywidualnych zasobów i możliwości, a także preferencji w zakresie form czy metod pracy. Doświadczenia ostatnich lat wskazują, że ten właśnie aspekt zmian, które dokonały się w ostatnim czasie w systemie oświaty, jest jednym z bardziej znaczących i obiecujących. + + + + +

+ + + Niezależnie od wskazanych powyżej niedostatków nowej podstawy programowej nauczania muzyki, warto zwrócić uwagę, że jej wprowadzenie wiąże się także z kilkoma rozstrzygnięciami (zawartymi w samej podstawie bądź innych uregulowaniach powiązanych z jej wdrożeniem) potencjalnie korzystnymi z punktu widzenia dalszego rozwoju powszechnego umuzykalnienia. +

+ Po pierwsze, należy tu wskazać wyodrębnienie treści związanych z muzyką w pakiecie dla I etapu nauczania (edukacja wczesnoszkolna) oraz określenie liczby godzin przeznaczonych na zajęcia muzyczne (łącznie 95 na cykl w klasach I–III). Zajęcia te realizowane są dzisiaj głównie przez nauczycieli nauczania zintegrowanego (co w praktyce nie jest korzystne), choć podstawa programowa wskazuje, że „prowadzenie zajęć z zakresu edukacji muzycznej, plastycznej, wychowania fizycznego, zajęć komputerowych i języka obcego nowożytnego można powierzyć nauczycielom posiadającym odpowiednie kwalifikacje”.⁵

+ + + Jest to rozwiązanie, z którego korzystają czasami dyrektorzy szkół odpowiedzialni za organizację nauczania, oferując uczniom dostęp do profesjonalnie prowadzonych zajęć muzycznych. W praktyce należałoby jednak zmienić istniejącą formułę „można powierzyć” na sformułowanie „należy powierzać wyłącznie nauczycielom posiadającym odpowiednie kwalifikacje”, co przywróciłoby zasadę, że zajęcia muzyczne w szkołach ogólnokształcących powinni realizować wyłącznie specjaliści. Rozwiązanie tego typu funkcjonuje w Unii Europejskiej w takich krajach, jak Łotwa, Dania czy Niemcy i jest niewątpliwie kierunkiem godnym polecenia reformatorom oświaty muzycznej w Polsce.

Po drugie, rzeczą wartą odnotowania jest także przywrócenie pełnego cyklu kształcenia w klasach IV–VI szkoły podstawowej. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach

publicznych liczba godzin muzyki w szkołach podstawowych (klasy IV–VI) winna teraz wynosić nie mniej niż 95. Jest to rozwiązanie korzystne zarówno ze względu na efektywność kształcenia, jak i stabilizację kadry nauczającej (co w Polsce stanowi jedną z głównych barier rozwoju powszechnej edukacji muzycznej). Zostało ono przyjęte z dużym zadowoleniem zarówno przez środowiska nauczycielskie, jak i artystyczne. Upatruje się w nim jednego z pozytywnych skutków realizacji porozumienia pomiędzy Ministerstwem Edukacji Narodowej i Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Podobny kierunek zmian winien teraz objąć gimnazja, gdzie liczba godzin muzyki wynosi tylko 30.

+

Po trzecie wreszcie, istotne wydaje się włączenie do siatki godzin uzupełniającego przedmiotu „zajęcia artystyczne” (w gimnazjum w wymiarze 60 godzin i w liceum w wymiarze 30 godzin). Uwagę zwraca tu atrakcyjna formuła proponowanych zajęć, które winny być – zdaniem autorów podstawy programowej – „dostosowane do zainteresowań uczniów”. Proponuje się też, by zajęcia były „realizowane w trybie regularnych, cotygodniowych spotkań lub w trybie projektu wskazanego przez nauczyciela lub zaproponowanego przez uczniów, także w korelacji z pracą nad projektami z innych zajęć edukacyjnych”

oraz zaleca się stworzenie „możliwości publicznego prezentowania efektów pracy uczniów w ramach zajęć artystycznych” poprzez włączanie prezentacji w „organizację szkolnych i środowiskowych uroczystości i imprez” bądź zachęcanie uczniów do „udziału w koncertach, przeglądach i konkursach”.⁶ + + + + Dotychczasowe doświadczenia związane z realizacją przedmiotu „zajęcia artystyczne” nie są, niestety, zachęcające. Ich dobrze przemyślana formuła spotkała się tu bowiem z licznymi barierami o charakterze kadrowym i organizacyjnym, utrudniającymi realizację. Bariery te należy oczywiście usunąć, gdyż wybrany kierunek zmian jest bez wątpienia właściwy.

+ + + W diagnozach dotyczących stanu powszechnej edukacji muzycznej, które pojawiają się w ostatnim czasie dość licznie, wskazuje się na ogół, że jest to obszar w szczególności sposób zaniedbany i wymagający zmiany. Rzadko zauważa się jednak, że pojawiają się w nim także wysiłki i działania o charakterze konstruktywnym, które warto nie tylko odnotować, ale także wspierać. Fakty wskazane powyżej należą bez wątpienia do tej grupy zagadnień. Można się tylko zastanawiać, w jakim stopniu są one powiązane z bardziej trwałymi zamierzeniami reformatorskimi.

+

+

Artystyczne zajęcia pozalekcyjne

+

Ważnym i pozytywnym aspektem przemian edukacyjnych w Polsce jest systematyczny wzrost liczby zajęć pozalekcyjnych. Jak wynika z danych opublikowanych przez GUS,⁻⁷ w roku szkolnym 2010/2011 funkcjonowało w szkołach 291 tys. szkolnych kół, klubów i zespołów prowadzących zajęcia pozalekcyjne i nadobowiązkowe, co stanowi wzrost o 12% w stosunku do roku poprzedniego. Znaczącą część tej oferty stanowią zajęcia artystyczne (por. rysunek 1). ++ Niestety, istniejące statystyki nie pozwalają precyzyjnie określić, jaką część tych zajęć stanowią zajęcia muzyczne. Z prowadzonych szacunków sądzić można, że w przybliżeniu połowę.

RYS. 1. Struktura zajęć pozalekcyjnych w szkołach (na podstawie danych GUS⁻⁸).

+

Dane GUS wskazują także, że zajęcia artystyczne są trzecim pod względem popularności rodzajem zajęć pozalekcyjnych wybieranym przez uczniów. Wynika z nich także, że „zarówno placówki w miastach, jak i na wsi zapewniają swoim podopiecznym zbliżoną liczbę zajęć pozalekcyjnych i nadobowiązkowych (uwzględniając większą liczbę dzieci uczących się w miastach)”. Podobne wyniki w miastach i na wsi notujemy także „pod względem średniej liczby uczniów przypadających na jedno koło zainteresowań”.⁻⁹ Jest to oczywiście tendencja zdecydowanie pozytywna. Niepokój budzi jednak fakt, że liczba zajęć artystycznych spada wraz ze wzrostem poziomu nauczania – jak się okazuje, są one blisko trzykrotnie rzadziej oferowane licealistom niż uczniom szkół podstawowych (por. rysunek 2). Choć jest to bez wątpienia trend jednoznacznie negatywny, przy istniejących rozwiązaniach, które przyjęto w Polskim szkolnictwie

dla edukacji artystycznej, trudno byłoby oczekiwać innego. Tam, gdzie zajęcia artystyczne (w tym muzyczne) funkcjonują jedynie na obrzeżach obowiązującej siatki godzin i gdzie szkoły nie zatrudniają specjalistów do prowadzenia zajęć artystycznych, trudno byłoby oczekiwać ich atrakcyjnej i budzącej zainteresowanie uczniów oferty.

SZKOŁY PODSTAWOWE

20%

GIMNAZJA

12%

SZKOŁY PONADGIMNAZJALNE

7%

RYS. 2. Zajęcia artystyczne na różnych poziomach nauczania (na podstawie danych GUS⁻¹⁰).

+

W podstawie programowej przedmiotu „zajęcia artystyczne” (zalecane warunki i sposób realizacji), autorzy zwracają uwagę, że mogą one „stanowić podstawę do stworzenia lokalnej (gminnej, powiatowej, dzielnicowej) oferty, z której uczniowie mogą wybrać interesujące ich zajęcia”.⁻¹¹ Wydaje się, że w zdecydowanie większym stopniu funkcję taką pełnić mogą (i powinny) zajęcia pozalekcyjne. Ich dalszy korzystny rozwój wymaga jednak od resortu oświaty całego szeregu działań programowych, organizacyjnych i legislacyjnych ułatwiających współpracę z instytucjami, ośrodkami kultury i artystami działającymi na szczeblu lokalnym. Pozytywne zmiany w tym zakresie dałyby dobrą podstawę do tworzenia na terenie szkół oryginalnych przedsięwzięć artystycznych o większej niż dotychczas atrakcyjności dla uczniów, a także stworzyły właściwe wsparcie dla ich własnych projektów. Przykładów atrakcyjnych działań na tym polu oczywiście nie brakuje. Można tu przytoczyć chociażby projekty Centrum Edukacji Obywatelskiej opisany w inspirującej pracy *Kulthurra. Zajęcia artystyczne w szkole. Materiały pomocnicze dla nauczycieli*.⁻¹²

+

+

Podstawowa i średnia szkoła artystyczna – edukacja muzyczna dla muzycznie uzdolnionych

+

Jedną z charakterystycznych cech myślenia o systemie edukacji muzycznej w Polsce jest skłonność do traktowania go jako składającego się z dwóch odrębnych i niepowiązanych ze sobą obszarów (powszechnej edukacji muzycznej w szkołach ogólnokształcących i szkolnictwa muzycznego). Jest to oczywiście tendencja nie w pełni słuszna, która w znacznym stopniu jest już przezwyciężana. Nie chodzi tu o zamazywanie specyfiki każdego z tych obszarów. Owa specyfika, dostatecznie zresztą wyrazista i dobrze skryształizowana, jest bowiem „polską jakością”, specyficznie polską „drogą do muzyki”, budzącą zainteresowanie i podziw w wielu krajach świata. Mam tutaj raczej na myśli kształtowanie się optyki, która próbuje spojrzeć na każdy z obszarów z perspektywy jego przeznaczenia i funkcji oraz możliwości konstruktywnego wykorzystywania doświadczeń służących podniesieniu jakości funkcjonowania każdego z nich. W tej właśnie perspektywie szkolnictwo muzyczne I stopnia jawi się nie tylko jako wstępny etap kształcenia, dający kompetencje umożliwiające kontynuowanie nauki na wyższych szczeblach nauczania, ale przede wszystkim jako miejsce oferujące w szerokim zakresie efektywne formy umuzykalnienia. Miejscem, gdzie – jak słusznie zauważył Wojciech Jankowski – „stworzone zostały szczególnie korzystne i profesjonalne warunki do:

- a) rozwijania zdolności muzycznych i muzycznych kompetencji, zwłaszcza w zakresie podstaw nauki gry na wybranym instrumencie i muzykowania zespołowego;
- b) budowania fundamentów wiedzy i umiejętności ogólnomuzycznych (zwłaszcza w zakresie śpiewu i czytania nut głosem oraz orientacji w dziejach i dorobku kultury muzycznej);
- c) rozwijania postaw promuzycznych, zwłaszcza zamiłowania do czynnego zajmowania się muzyką klasyczną zarówno dla celów profesjonalnych, jak i dla pogłębionego, osobistego, aktywnego udziału w kulturze muzycznej oraz świadomego wyboru swojej dalszej – w tej dziedzinie – drogi życiowej;
- d) wdrażania do stałej, systematycznej i świadomej pracy nad sobą, swoim zasobem muzycznych umiejętności, ale także swoim charakterem i osobistą kulturą;
- e) nauki i wychowania od najmłodszych lat w korzystnym, dalece zindywidualizowanym klimacie kultu pracy, zespołowego wysiłku i szlachetnej rywalizacji”⁻¹³

+

Porównując dane dotyczące stanu szkolnictwa muzycznego, a zwłaszcza liczby szkół, zgromadzone w trakcie tworzenia *Raportu o stanie muzyki polskiej* z danymi z roku 2011/2012, uzyskanymi z Centrum Edukacji Artystycznej (por. Tab. 1 i 2), nietrudno zauważyć, że pod względem ilościowym szkolnictwo muzyczne w Polsce charakteryzuje się stabilnością. Na przestrzeni ostatnich lat nie obserwujemy zasadniczych zmian w strukturze i liczbie podstawowych i średnich szkół muzycznych, liczbie nauczycieli czy uczniów.

+

TABELA 1. Liczba podstawowych i średnich szkół muzycznych w Polsce w roku szkolnym 2011/2012

+

Typ szkoły	Szkoly muzyczne prowadzone przez MKiDN			Szkoly muzyczne prowadzone przez samorzady			Szkoly niepubliczne z uprawnieniami szkoly publicznych			Razem
	MK	w ZSM	Razem	JST	w ZSM	Razem	Niepub. bez uprawn.	Niepub. z uprawn.	Razem	
PSM I st.	135	3	138	57	1	58	104	61	165	361
PSM I i II st.	44	16	60	8	6	14	–	–	–	74
PSM II st.	2	5	7	2	1	3	28	26	54	64
OSM I st.	1	4	5	9	4	13	–	4	4	22
OSM II st.	1	4	5	11	–	11	–	4	4	10
OSM I i II st.	6	11	17	1	3	4	–	–	–	21
Ponadgimn.	–	2	2	–	–	–	–	–	–	2
ZSM	26	–	26	7	–	7	–	–	–	33
Razem	215	45	260	95	15	110	132	95	227	587

[Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez CEA]

TABELA 2. **Liczba nauczycieli i uczniów** w podstawowych i średnich szkołach muzycznych w Polsce w roku szkolnym 2011/2012

+

Typ szkoły	Szkoły muzyczne prowadzone przez MKiDN	Szkoły muzyczne prowadzone przez samorządy	Szkoły niepubliczne z uprawnieniami szkół publicznych
	NAUCZYCIELE / UCZNIOWIE		
PSM I st.	2 899 / 20 961	1 217 / 8 040	874 / 3 617
PSM I i II st.	2 180 / 13 696	469 / 2 783	--
PSM II st.	195 / 633	84 / 260	286 / 800
OSM I st.	29 / 112	459 / 1 641	44 / 104
OSM II st.	134 / 278	b.d.	27 / 49
OSM I i II st.	815 / 2 833	154 / 319	--
ZSM	2 631 / 10 184	1 202 / 6 139	--
Razem	8 883 / 48 697	3 585 / 19 182	1 231 / 4 570

[Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez CEA]

+

Najistotniejszym obszarem debaty w dziedzinie szkolnictwa muzycznego nie są dziś jednak kwestie ilościowe, na plan pierwszy wysuwa się tu raczej kompleksowa reforma szkolnictwa muzycznego. Jej ogólna, ewolucyjna strategia jest bez wątpienia słuszna i zgodna z charakterem i kierunkami przemian edukacyjnych typowymi dla pierwszej połowy XXI wieku. Zasadnicze przesłanki zmian stanowią: konieczność dostosowania kształcenia do możliwości i potrzeb coraz młodszych dzieci, ekspansja nowych technologii i konieczność dostosowania metod nauczania do nowych realiów, zmiany na rynku pracy, a także wprowadzenie Krajowych Ram Kwalifikacyjnych, które wymuszają inne niż dotychczas opisywanie efektów kształcenia.⁻¹⁴ Są to przesłanki ogólne wymuszające zmiany nie tylko w obszarze edukacji artystycznej, ale oddziałujące na cały system szkolny w Polsce. + + Właściwe i dające szansę na pozytywną ewolucję systemu wydają się także strategiczne kierunki zmian. W obszarze szkolnictwa I stopnia będą się one koncentrować wokół wzrostu roli muzykowania zespołowego, szerszego dostępu do kształcenia muzycznego i świadomego jego wyboru,

indywidualizacji procesu nauczania oraz zwiększenia autonomii dyrektorów szkół. W obszarze szkolnictwa II stopnia obejmować będą koncentrację na bardziej wszechstronnych kompetencjach i umiejętnościach absolwenta, podniesieniu atrakcyjności zajęć, zwiększeniu roli muzykowania zespołowego, uruchomieniu nowych specjalności i wreszcie położeniu szczególnego nacisku na praktyczny aspekt realizacji zajęć pozalekcyjnych.⁻¹⁵ Niezależnie od tego jednym z głównych obszarów troski w obszarze reformy winno być zachowanie znakomitych tradycji polskiego szkolnictwa muzycznego oraz stworzenie warunków do bardziej efektywnego niż dotychczas wykorzystania jego głównych zasobów, w tym także zasobów kadrowych.

+

Wyższe szkolnictwo muzyczne i kształcenie muzyczne w wyższych szkołach nieartystycznych

+

Skoncentruję się głównie na wybranych charakterystykach ilościowych wyższego szkolnictwa muzycznego oraz kształcenia muzycznego realizowanego w Polsce przez uniwersytety i wyższe szkoły zawodowe. Mam oczywiście świadomość, że – przynajmniej przez niektórych czytelników – sprawy te mogą zostać uznane za drugoplanowe wobec zasadniczej dziś kwestii przemian w szkolnictwie wyższym wynikających z utrwalania się i krzepnięcia nowego ładu akademickiego (zarówno zewnętrznego – związanego z otoczeniem szkolnictwa, jak i wewnętrznego, określającego strategię, spójność i sposób funkcjonowania poszczególnych uczelni, ich wizje dalszego rozwoju oraz sposób ich wdrażania).

+

Statystyki, które zostaną tu zaprezentowane, opracowane zostały na podstawie danych udostępnionych przez Departament Szkolnictwa Artystycznego i Edukacji Kulturalnej MKiDN oraz bezpośrednio przez poszczególne ośrodki kształcenia (chodzi tu głównie o dane z uniwersytetów i wyższych szkół zawodowych). Wynika z nich, że na ogólną liczbę 16 096 studentów szkół artystycznych w Polsce 5944 (36,93%) to studenci uczelni muzycznych. Stanowią oni drugą pod względem liczebności grupę studentów szkół artystycznych (grupę najliczniejszą stanowią studenci uczelni plastycznych – 7840, co stanowi 48,71% wszystkich studentów szkół artystycznych). Precyzyjne dane dotyczące liczby studentów uczących się w poszczególnych ośrodkach zestawia tabela 3.

TABELA 3. Liczba studentów uczelni muzycznych z podziałem na typ studiów i ośrodki kształcenia (rok akademicki 2011/2012)

+

Ośrodki kształcenia	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne	Razem
UMFC, Warszawa	877	98	975
Akademia Muzyczna, Katowice	606	308	914
Akademia Muzyczna, Gdańsk	694	146	840
Akademia Muzyczna, Poznań	660	92	752
Akademia Muzyczna, Kraków	638	39	677
Akademia Muzyczna, Łódź	511	143	654
Akademia Muzyczna, Wrocław	525	79	604
Akademia Muzyczna, Bydgoszcz	526	2	528
Razem	5037	907	5944
Akademia Sztuki, Szczecin*	483	--	483

[Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez MKiDN]

* Dane Akademii Sztuki w Szczecinie traktujemy tu odrębnie, ponieważ zestawiają one dane łączne szkoły, która prowadzi nie tylko kształcenie muzyczne.

+

+

+

Dane wskazują, że największymi pod względem liczby studentów ośrodkami kształcenia muzycznego w Polsce są: Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w Warszawie i Akademia Muzyczna w Katowicach, która zawdzięcza swoją pozycję w rankingu głównie liczbie studentów zaocznych. Uwagę zwraca też, że na ogólny odsetek studentów 15,25%, to studenci studiów niestacjonarnych, a 84,74% to studenci studiów stacjonarnych. Dobre uzupełnienie tych danych stanowią statystyki ukazujące kadrowy potencjał poszczególnych uczelni. Pod względem struktury od lat kształtują się one na zbliżonym poziomie i wskazują na silne zaplecze polskich uczelni muzycznych. Dane w tym zakresie zestawia tabela 4.

+

TABELA 4. Nauczyciele akademicy polskich uczelni muzycznych

+

Ośrodki kształcenia	Prof.	Prof. wizyt.	Doc.	Adj.	Asyst.	St. wykł.	Wykł.	Inni	Razem
UMFC, Warszawa	121	1	4	95	38	70	36	0	365
Akademia Muzyczna, Katowice	52	0	0	48	26	33	14	1	174
Akademia Muzyczna, Gdańsk	56	1	0	46	21	38	13	4	179
Akademia Muzyczna, Poznań	69	0	1	48	47	54	44	4	267
Akademia Muzyczna, Kraków	46	1	1	105	33	46	6	13	251
Akademia Muzyczna, Łódź	54	8	0	58	36	30	31	0	217
Akademia Muzyczna, Wrocław	48	3	0	40	3	56	15	0	165
Akademia Muzyczna, Bydgoszcz	53	1	0	33	14	14	14	10	139
Razem	499	15	6	473	218	341	173	32	1757
Akademia Sztuki, Szczecin*	34	0	1	36	29	12	9	4	125

[Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez MKiDN]

* Dane AS w Szczecinie traktujemy tu odrębnie, ponieważ zestawiają one dane łączne szkoły, która prowadzi nie tylko kształcenie muzyczne.

+

W świetle powyższych danych liczebnie największym zapleczem kadrowym w Polsce dysponuje Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w Warszawie. Zatrudnia on nie tylko największą liczbę nauczycieli akademickich, ale też blisko dwukrotnie więcej profesorów niż druga pod tym względem Akademia Muzyczna w Poznaniu. Znaczącym pod względem ilościowym (wskaźniki jakościowe nie są uwzględniane w tej analizie) potencjałem kadrowym dysponują także akademie muzyczne w Poznaniu, Krakowie i Łodzi. Warto też zauważyć, że niezależnie od danych szczegółowych większość ośrodków ma bardzo racjonalną strukturę zatrudnienia, abstrahując od wyraźnie się tu uwydatniającej specyfiki każdego z nich.

+

+

+

Przyglądając się sytuacji wyższego szkolnictwa muzycznego w Polsce, nie sposób pominąć danych dotyczących kształcenia w strukturach uniwersytetów i państwowych wyższych szkół zawodowych. Mam tutaj na myśli takie kierunki (specjalności), jak: muzykologia, edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej oraz jazz i muzyka estradowa. Rozpocznijmy od przyjrzenia się sytuacji w dziedzinie kształcenia muzykologów. Tabela poniżej zestawia dane dotyczące ośrodków kształcenia oraz liczby pobierających w nich naukę studentów.

TABELA 5. Liczba studentów muzykologii i podziałem na ośrodki kształcenia +

Ośrodki kształcenia	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne	Razem
Uniwersytet Warszawski	125	38	163
Uniwersytet Jagielloński	144	2	146
UAM, Poznań	123	–	123
KUL, Lublin	106	–	106
Uniwersytet Wrocławski	81	–	81
Uniwersytet Opolski	37	–	37
Razem	616	40	656

[Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez ośrodki kształcenia]

+

Jak wynika z zestawienia, największymi ośrodkami kształcenia muzykologów w Polsce są Uniwersytet Warszawski i Uniwersytet Jagielloński, oba ośrodki prowadzą zarówno studia stacjonarne, jak i niestacjonarne, choć ta druga forma kształcenia ma ograniczony wymiar. Należy jednak mieć na uwadze, że prezentowane w tabeli 5 dane zestawiają wyłącznie osoby kształcące się na studiach I i II st. i nie uwzględniają studiów doktoranckich, które realizowane są w większości ośrodków.

+

Ważnym wskaźnikiem potencjału ośrodków kształcenia muzykologów jest ich sytuacja kadrowa. Dane w tym zakresie zestawia tabela 6.

+

+

TABELA 6. Nauczyciele akademicy instytutów (katedr) muzykologii z podziałem na ośrodki kształcenia

+

Ośrodki kształcenia	Prof., dr hab.	Dr	Mgr	Razem
Uniwersytet Warszawski	9	11	9	29
Uniwersytet Jagielloński	6	9	15	30
UAM, Poznań	6	10	5	21
KUL, Lublin	11	7	–	18
Uniwersytet Wrocławski	5	8	12	25
Uniwersytet Opolski	4	5	1	10
Razem	40	51	42	133

[Źródło: opracowanie własne podstawie danych udostępnionych przez ośrodki kształcenia]

+

Biorąc pod uwagę potrzeby edukacyjne (zwłaszcza liczbę studentów i ofertę studiów), uznać należy, że sytuacja kadrowa, zwłaszcza wiodących ośrodków kształcenia muzykologów w Polsce, jest relatywnie dobra. Dotyczy to zarówno liczby tzw. pracowników samodzielnych, jak i liczby adiunktów (z tytułem doktora). Korzystne są w tym zakresie także perspektywy dotyczące rozwoju kadry, które w większości ośrodków przyniosą w niedługim czasie dalszą poprawę sytuacji.

+

+

Jeżeli chodzi o kształcenie na kierunkach edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej oraz jazz i muzyka estradowa, to podstawowe dane dotyczące liczby ośrodków, studentów i kadry akademickiej zestawiają tabele 7 i 8.

+

Uwagę zwraca tu przede wszystkim wyraźnie zanikająca praktyka kształcenia na studiach niestacjonarnych, z której zrezygnowało większość ośrodków, a także dysproporcja pomiędzy liczbą studentów studiujących w uniwersyteckich a tymi w pozostałych uczelniach. Wynika ona po części z tego, że PWSZ prowadzą wyłącznie studia I stopnia i nie realizują studiów magisterskich, o czym warto pamiętać, analizując przytoczone dane. Dane ujawniają też,

że największymi w Polsce ośrodkami kształcenia artystycznego w szkołach nieartystycznych jest Uniwersytet Rzeszowski oraz Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie.

TABELA 7. Liczba studentów kierunków muzycznych (edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej oraz jazz i muzyka estradowa), w uniwersytetach i PWSZ z podziałem na typ studiów i ośrodki kształcenia.

+

Ośrodki kształcenia	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne	Razem
Uniwersytet Rzeszowski*	146	49	195
UMCS, Lublin**	168	–	168
Uniwersytet Śląski, filia Cieszyn*	113	24	137
UJK, Kielce*	125	–	125
UAM, WPA Kalisz*	86	21	107
UKW, Bydgoszcz*	103	–	103
UWM, Olsztyn*	90	–	90
UZ, Zielona Góra**	45	20	65
AP, Słupsk*	58	–	58
PWSZ, Nysa ***	55	–	55
PWSZ, Sanok*	53	–	53
PWSZ, Leszno*	32	–	32
Razem	1074	114	1188

[Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez ośrodki kształcenia]

*Studenci kierunku edukacja artystyczna w zakresie sztuki

**Studenci kierunku edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej oraz jazz i muzyka estradowa

***Studenci kierunku jazz i muzyka estradowa

+

Podobnie jak w przypadku pozostałych uczelni, warto przyrzeć się też danym dotyczącym stanu kadry nauczającej. Dysponujemy jednak w tym zakresie wyłącznie danymi uporządkowanymi w nieco inny sposób, co w znacznym stopniu utrudnia analizę. Dane te zestawia tabela 8.

TABELA 8. Nauczyciele akademicki zatrudnieni w ośrodkach kształcenia artystycznego na uczelniach nieartystycznych

+

Ośrodki kształcenia	Prof. dr hab. kwalif. II st.	Dr kwalif. I st.	Mgr	Razem
Uniwersytet Rzeszowski	14	25	7	46
UMCS, Lublin	12	26	9	47
Uniwersytet Śląski, filia Cieszyn	15	21	19	55
UJK, Kielce	6	11	12	29
UAM, WPA Kalisz	5	10	16	31
UKW, Bydgoszcz	11	10	9	30
UWM, Olsztyn	14	10	7	31
UZ, Zielona Góra	13	8	5	26
AP, Słupsk	4	9	7	20
PWSZ, Nysa	3	5	9	17
PWSZ, Sanok	3	4	16	23
PWSZ, Leszno	4	4	6	14
Razem	104	143	122	369

[Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez ośrodki kształcenia]

+

W świetle powyższych danych nie ulega wątpliwości, że uczelnie nieartystyczne prowadzące kierunki artystyczne dysponują dziś znaczącym potencjałem kadrowym (przynajmniej w uwzględnianych tu kategoriach ilościowych). Ze względu na specyfikę dominujących kierunków kształcenia, a także rodzaj zestawień, którymi dysponujemy, trudno byłoby porównać je z danymi uzyskanymi w uczelniach muzycznych. Bardziej stosowne i istotne w tym kontekście będzie odwołanie się do danych pozwalających uchwycić dynamikę dokonujących się tu przemian kadrowych. Z danych zebranych w roku 2002 dla potrzeb raportu „Kształcenie nauczycieli muzyki w wyższych szkołach pedagogicznych i uniwersytetach”⁻¹⁶ wynika, że uczelnie nieartystyczne prowadzące kierunki muzyczne zatrudniały 414 nauczycieli akademickich, z

pracownicy samodzielni (prof., kwalifikacje II st., dr hab.) stanowili 16,67%, doktorzy (i kwalifikacje I st.) 21,98% oraz magiŝtrowie 61,35%. Dzisiaj odsetki te wynoszą odpowiednio: 28,18%, 38,75% oraz 33,07. Nie ulega więc wątpliwości, że uległy one radykalnej poprawie. Problemem zasadniczym jest tu jednak w dalszym ciągu proporcja kadry naukowej do artystycznej, która pomimo upływu lat nie uległa znaczącej poprawie.

+

+

+

1. A. Białkowski, Edukacja muzyczna. Problemy, wyzwania, kierunki rozwoju. [w:] J. Grotkowska, A. Chłopecki (red.), *Raport o stanie muzyki polskiej*, Warszawa 2011, IMiT.
2. W.D. Bowman, A.L. Frega, Introduction, [in:] W.D. Bowman i A.L. Frega (eds.), *The Oxford Handbook of Philosophy in Music Education*, Oxford 2012, Oxford University Press.
3. W.B. Jankowski, Wprowadzenie, [w:] W.B. Jankowski (red.), *Raport o stanie szkolnictwa muzycznego I st.*, Warszawa 2012, IMiT, s. 9.
4. A. Chłopecki, Muzyka współczesna, [w:] J. Grotkowska, A. Chłopecki (red.), *Raport o stanie muzyki polskiej*, Warszawa 2011, IMiT, s. 29.
5. Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych, s. 19, dostępna pod adresem: http://bip.men.gov.pl/men_bip/akty_prawne/rozporzadzenie_20081223_zal_2.pdf, data dostępu: 26.12.2012.
6. Podstawa programowa z komentarzami, tom 7, Edukacja artystyczna w szkole podstawowej, gimnazjum i liceum, s. 65, dostępna pod adresem: http://www.nck.pl/files/2012-08-02/men_tomom_7.pdf, data dostępu: 27.12.2012.
7. *Oświata i wychowanie w roku szkolnym 2010/11* (2011), Warszawa, ZWS, s. 109.
9. Tamże, s. 109.
10. Tamże, s. 109.
11. Tamże, s. 110.
12. Podstawa programowa z komentarzami, s. 67.
13. K. Grubek, A. Mirska-Czerwińska (red.), *Kulthurra. Zajęcia artystyczne w szkole. Materiały pomocnicze dla nauczycieli*, Warszawa 2011, Centrum Edukacji Obywatelskiej, dostępna pod adresem: http://www.ceo.org.pl/sites/default/files/news-files/publikacja_kulthurra_materiały_pomocnicze_dla_nauczycieli_0.pdf, data dostępu: 28-12-2012.
14. W.B. Jankowski, Wprowadzenie, [w:] W.B. Jankowski (red.), *Raport o stanie szkolnictwa muzycznego I st.*, Warszawa 2012, IMiT, s. 9.
15. *Informacje o pracach nad projektem zmian w szkolnictwie artystycznym*, Warszawa 2012, MKiDN, s. 2, dostępne pod adresem: <http://www.mkidn.gov.pl/media/docs/2012/20121017Prezentacja.pdf> (data dostępu: 24.01.2013).
15. Tamże, s. 12 i 22.
16. M. Przychodzińska, A. Białkowski, *Kształcenie nauczycieli muzyki w wyższych szkołach pedagogicznych i uniwersytetach*, Lublin 2002, Wydawnictwo UMCS, s. 14–15.

```

+ + + + + + + + +
+ + + + + + + + + + + + + + +
+ + + + + + + + + + + + + +
+ +
+ + + + + + + + + + + + +

```

+ + +

+ + + + + + + + +

```

+ + +
+ + + + + + + + + + + + + + +
+ + + + + + + + +
+ + +
+ + +
+ + +

```

```

+ + + + + + + + +
+ + + + + + + + + + + + + + + + + + + + + + + + +
+

```

```

+ + + + + + + + + + + +
+ + + + + + + + +
+ + +

```

+ +

4:

+
FINANSOWANIE MUZYKI

+
WYBRANE DANE STATYSTYCZNE

Kamila Stepień-Kutera

FINANSOWANIE MUZYKI W POLSCE W 2011 ROKU

+

W celu zebrania danych dotyczących wydatków ponoszonych przez samorządy na kulturę, w tym na kulturę muzyczną, zastosowano dwie metody zbierania danych: ankietę i pozyskanie informacji ze sprawozdań zamieszczanych w Biuletynie Informacji Publicznej.

+

Ankieta

+

Ankieta rozesłana do wszystkich urzędów marszałkowskich oraz do urzędów miast będących stolicami województw zawierała prośbę o przesłanie danych finansowych, które pozwalałyby na podsumowanie planu i realizacji budżetu w zakresie wydatków na kulturę liczonych łącznie, wyszczególnionych wydatków na dotacje bieżące dla instytucji muzycznych (filharmonii, teatrów operowych, teatrów muzycznych etc.), wyszczególnionych wydatków na otwarte konkursy ofert w dziedzinie kultury, w ich ramach zaś – na projekty z dziedziny muzyki. Otrzymano dane z 9 województw i 9 miast wojewódzkich. Poniższe tabele ujmują pozyskane informacje – województwa i miasta ułożono w kolejności alfabetycznej.

+

+

TABELA 1. **Wydatki na kulturę.** Dane pozyskane z urzędów marszałkowskich (sumy zaokrąglone do 1 zł).

+

Rodzaj wydatku	Plan na 2011 rok	Wykonanie za 2011 rok
WOJEWÓDZTWO KUJAWSKO-POMORSKIE:		
wydatki na kulturę (dział 921)	81 753 820	80 971 282
w tym dotacje bieżące dla muzycznych instytucji kultury (filharmonie, teatry operowe, teatry muzyczne)	24 300 000	24 300 000
w tym budżet przeznaczony na otwarte konkursy ofert w dziedzinie kultury	1 035 000	1 026 691
w tym na projekty z dziedziny muzyki	–	534 251
WOJEWÓDZTWO MAŁOPOLSKIE:		
wydatki na kulturę (dział 921)	109 040 661	108 111 646
w tym dotacje bieżące dla muzycznych instytucji kultury (filharmonie, teatry operowe, teatry muzyczne)	40 269 885	40 974 985
w tym budżet przeznaczony na otwarte konkursy ofert w dziedzinie kultury	2 100 000	1 984 881
w tym na projekty z dziedziny muzyki	1 171 500	1 097 549
WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE:		
wydatki na kulturę (dział 921)	155 775 744	155 624 668
w tym dotacje bieżące dla muzycznych instytucji kultury (filharmonie, teatry operowe, teatry muzyczne)	32 300 735	32 300 735
w tym budżet przeznaczony na otwarte konkursy ofert w dziedzinie kultury	1 300 000	1 281 799
w tym na projekty z dziedziny muzyki	259 500	244 033
WOJEWÓDZTWO OPOLSKIE:		
wydatki na kulturę (dział 921)	¹ 34 274 088	33 333 399
w tym dotacje bieżące dla muzycznych instytucji kultury (filharmonie, teatry operowe, teatry muzyczne)	8 938 000	8 938 000
w tym budżet przeznaczony na otwarte konkursy ofert w dziedzinie kultury	200 000	189 907
w tym na projekty z dziedziny muzyki	81 000	71 000

120 . FINANSOWANIE MUZYKI W POLSCE W 2011 ROKU

Kamila Stępień-Kutera

Rodzaj wydatku	Plan na 2011 rok	Wykonanie za 2011 rok
WOJEWÓDZTWO PODLASKIE:		
wydatki na kulturę (dział 921)	38 209 863	38 192 353
w tym dotacje bieżące dla muzycznych instytucji kultury (filharmonie, teatry operowe, teatry muzyczne)	7 439 450	7 439 450
w tym budżet przeznaczony na otwarte konkursy ofert w dziedzinie kultury	1 220 450	1 219 770
w tym na projekty z dziedziny muzyki	461 100	461 100
WOJEWÓDZTWO POMORSKIE:		
wydatki na kulturę (dział 921)	² 94 204 581	92 518 611
w tym dotacje bieżące dla muzycznych instytucji kultury (filharmonie, teatry operowe, teatry muzyczne)	45 485 000	45 485 000
w tym budżet przeznaczony na otwarte konkursy ofert w dziedzinie kultury	1 797 000	1 721 175
w tym na projekty z dziedziny muzyki	583 000	583 000
WOJEWÓDZTWO ŚLĄSKIE:		
wydatki na kulturę (dział 921)	194 379 802	154 245 369
w tym dotacje bieżące dla muzycznych instytucji kultury (filharmonie, teatry operowe, teatry muzyczne)	45 593 772	45 593 771
w tym budżet przeznaczony na otwarte konkursy ofert w dziedzinie kultury	2 382 817	2 295 964
w tym na projekty z dziedziny muzyki ³	668 000	639 000
WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE:		
wydatki na kulturę (dział 921)	131 739 873	128 870 986
w tym dotacje bieżące dla muzycznych instytucji kultury (filharmonie, teatry operowe, teatry muzyczne)	34 358 249	34 353 515
w tym budżet przeznaczony na otwarte konkursy ofert w dziedzinie kultury	3 656 000	3 544 976
w tym na projekty z dziedziny muzyki	2 106 000	⁴ 2 051 245

Rodzaj wydatku	Plan na 2011 rok	Wykonanie za 2011 rok
WOJEWÓDZTWO ZACHODNIOPOMORSKIE:		
wydatki na kulturę (dział 921)	50 281 204	49 621 469
w tym dotacje bieżące dla muzycznych instytucji kultury (filharmonie, teatry operowe, teatry muzyczne)	9 831 615	9 831 615
w tym wydatki bieżące – na recital fortepianowy	12 000	12 000
tym budżet przeznaczony na otwarte konkursy ofert w dziedzinie kultury	444 500	⁵ 419 404
----- w tym na projekty z dziedziny muzyki	211 500	⁶ 196 499

1. Plan po zmianach, na dzień 31 grudnia 2011 roku.
2. Wszystkie wydatki w kolumnie dotyczące województwa pomorskiego dotyczą planu po zmianach.
3. Dodatkowo z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego nadesłano informację o sfinansowaniu 10 projektów nieujętych w tabeli, z pogranicza muzyki i innych dziedzin (np. teatru tańca, folkloru, literatury) – łączna kwota ich dofinansowania wyniosła 114 999 zł.
4. Z dziedziny muzyki zatwierdzono do realizacji 111 zadań. W tym niektóre projekty obejmują również inne dziedziny kultury i sztuki.
5. W tym tryb bezkonkursowy.
6. W tym tryb bezkonkursowy.

+

+

W roku 2011 zwraca uwagę występująca we wszystkich wymienionych wyżej województwach tendencja do niższego wykonania budżetu w zakresie wydatków na kulturę w stosunku do zakładanego planu – największa rozbieżność w tym zakresie pojawia się w województwie śląskim, w pozostałych regionach odchylenia są niewielkie. Zarazem jednak w zasadzie we wszystkich przypadkach plan równy jest wykonaniu, jeśli chodzi o dotacje bieżące przekazane na działalność instytucji muzycznych (jedyna nieznaczna różnica – wykonanie niższe o 4734 zł w stosunku do planu – występuje na tym polu w danych przekazanych przez Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego).

+

Należy podkreślić, że dane nie są w pełni jednorodne – tylko niektóre urzędy marszałkowskie uwzględniały np. stypendia przyznawane muzykom lub wydatki ponoszone na wydarzenia muzyczne, które dofinansowały jako ich współorganizator.

TABELA 2. **Wydatki na kulturę.** Dane otrzymane z 9 Urzędów Miast będących stolicami województw (sumy zaokrąglone do 1 zł).

+

Rodzaj wydatku	Plan na 2011 rok	Wykonanie za 2011 rok
BIAŁYSTOK:		
wydatki na kulturę (dział 921)	27 750 000	27 300 000
w tym dotacje bieżące dla muzycznych instytucji kultury (filharmonie, teatry operowe, teatry muzyczne)	–	–
w tym budżet przeznaczony na otwarte konkursy ofert w dziedzinie kultury	2 200 000	1 980 000
w tym na projekty z dziedziny muzyki ¹	–	630 000
KIELCE:		
wydatki na kulturę (dział 921)	38 247 172	33 193 892
w tym dotacje bieżące dla muzycznych instytucji kultury (filharmonie, teatry operowe, teatry muzyczne)	–	–
w tym budżet przeznaczony na otwarte konkursy ofert w dziedzinie kultury	422 374	420 527
w tym na projekty z dziedziny muzyki	67 000	57 000
KRAKÓW:		
wydatki na kulturę (dział 921) ²	220 493 021	185 490 998
w tym dotacje bieżące dla muzycznych instytucji kultury (filharmonie, teatry operowe, teatry muzyczne)	6 361 000	6 361 000
w tym budżet przeznaczony na otwarte konkursy ofert w dziedzinie kultury	5 169 100	5 113 041
w tym na projekty z dziedziny muzyki	2 325 047	2 325 047
ŁÓDŹ:		
wydatki na kulturę (dział 921)	76 415 865	76 399 959
w tym dotacje bieżące dla muzycznych instytucji kultury (filharmonie, teatry operowe, teatry muzyczne)	8 104 200	8 104 200
w tym budżet przeznaczony na otwarte konkursy ofert w dziedzinie kultury	1 231 500	1 229 970
w tym na projekty z dziedziny muzyki	530 435	445 435

Rodzaj wydatku	Plan na 2011 rok	Wykonanie za 2011 rok
OLSZTYN:		
wydatki na kulturę (dział 921)	15 478 585	15 340 092
w tym dotacje bieżące dla muzycznych instytucji kultury (filharmonie, teatry operowe, teatry muzyczne)	–	–
w tym budżet przeznaczony na otwarte konkursy ofert w dziedzinie kultury	400 000	399 918
w tym na projekty z dziedziny muzyki ³	227 000	226 867
POZNAŃ:		
wydatki na kulturę (dział 921) ⁴	113 523 880	112 217 840
w tym dotacje bieżące dla muzycznych instytucji kultury (filharmonie, teatry operowe, teatry muzyczne)	7 987 875	7 964 620
w tym budżet przeznaczony na otwarte konkursy ofert w dziedzinie kultury	7 500 000	7 473 699
w tym na projekty z dziedziny muzyki	2 180 430	2 165 330
RZESZÓW:		
wydatki na kulturę (dział 921)	14 846 212	14 471 279
w tym dotacje bieżące dla muzycznych instytucji kultury (filharmonie, teatry operowe, teatry muzyczne)	–	–
w tym budżet przeznaczony na otwarte konkursy ofert w dziedzinie kultury	360 700	360 700
w tym na projekty z dziedziny muzyki	920 000	920 000
SZCZECIN:		
wydatki na kulturę (dział 921)	35 710 564	35 658 896
w tym dotacje bieżące dla muzycznych instytucji kultury (filharmonie, teatry operowe, teatry muzyczne)	5 330 000	5 330 000
w tym budżet przeznaczony na otwarte konkursy ofert w dziedzinie kultury	⁵ 2 000 000	⁶ 1 989 471
w tym na projekty z dziedziny muzyki	2 200 000	2 200 000

Rodzaj wydatku	Plan na 2011 rok	Wykonanie za 2011 rok
WROCLAW:		
wydatki na kulturę (dział 921)	137 189 778	135 075 491
w tym dotacje bieżące dla muzycznych instytucji kultury (filharmonie, teatry operowe, teatry muzyczne)	25 315 383	25 315 383
w tym budżet przeznaczony na otwarte konkursy ofert w dziedzinie kultury	10 400 000	10 391 279
w tym na projekty z dziedziny muzyki	1 445 400	1 445 400
w tym zamówienia i usługi z dziedziny muzyki ⁷	2 081 598	2 081 598

1. W budżecie nie jest planowana oddzielna kwota na projekty z dziedziny muzyki.
2. Plan po zmianach, na dzień 31 grudnia 2011 roku.
3. W ramach otwartych konkursów, w ramach dotacji celowej dla marszałkowskich instytucji oraz inne.
4. Plan po zmianach wydatków na kulturę realizowanych wyłącznie przez Wydział Kultury i Sztuki Urzędu Miasta Poznania.
5. W tym na projekty muzyczne 963 000 zł.
6. W tym na projekty muzyczne 963 000 zł.
7. Zgodnie z uzupełnieniem tabeli nadesłanym przez Urząd Miasta Wrocławia.

+

Podobnie jak to miało miejsce w przypadku urzędów marszałkowskich, również w budżetach miejskich widoczna jest w 2011 tendencja do niższego wykonania wydatków na kulturę w porównaniu z planem – największa różnica występuje w planowanych i wydatkowanych kwotach w Krakowie. Zarazem analogicznie do urzędów marszałkowskich urzędy miejskie wykazują w zasadzie niezmiennione kwoty planowane i wydatkowane na dotacje dla muzycznych instytucji kultury.

+

Zarówno wśród urzędów marszałkowskich, jak i miejskich były takie, które zwracały uwagę w dodatkowych opisach na praktykowane inne jeszcze sposoby wspierania kultury muzycznej, poza podstawowymi drogami wskazanymi w tabeli – m.in. poprzez współorganizację wydarzeń artystycznych lub poprzez dotacje celowe dla instytucji innych niż muzyczne.

+

+

Dane finansowe z Biuletynu Informacji Publicznej

+

Dane na temat kwot dotacji przekazanych przez organizatorów dla niektórych spośród instytucji muzycznych samorządowych i państwowych w 2011 roku zawiera poniższa tabela. Informacje finansowe w niej zawarte pochodzą ze sprawozdań z wykonania budżetu zamieszczonych w Biuletynie Informacji Publicznej przez poszczególnych organizatorów.

TABELA 3. **Wydatki na kulturę.** Dotacje na działalność bieżącą przekazane instytucjom artystycznym – teatrom operowym i filharmoniom – przez ich organizatorów w roku 2011 (sumy zaokrąglone do 1 zł).

+

Instytucja [organizator/strona umowy]	Dotacje łącznie	MKiDN	Urząd Marszałk.	Urząd Miasta
TEATRY OPEROWE:				
Teatr Wielki – Opera Narodowa [Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego]	78 783 979	78 783 979	–	–
Opera i Filharmonia Podlaska [Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Województwo Podlaskie]	11 154 450	3 715 000	7 439 450	–
Opera Nova w Bydgoszczy [Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Województwo Kujawsko-Pomorskie]	19 440 000	2 890 000	16 550 000	–
Teatr Wielki im. Stanisława Moniuszki w Poznaniu [Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Województwo Wielkopolskie, Miasto Poznań]	24 519 515	2 686 000	21 733 515	100 000
Opera Wroclawska [Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Województwo Dolnośląskie]	20 286 265	5 978 000	14 308 265	–
Opera Śląska w Bytomiu [Województwo Śląskie]	16 163 462	–	16 163 462	–
Państwowa Opera Bałtycka w Gdańsku [Województwo Pomorskie, Miasto Gdańsk]	17 610 000	–	17 010 000	600 000
Opera Krakowska [Województwo Małopolskie]	19 136 220	–	*19 136 220	–
Teatr Wielki w Łodzi [Województwo Łódzkie]	29 554 469	–	29 554 469	–

Institucja [organizator/strona umowy]	Dotacje łącznie	MKiDN	Urząd Marszałk.	Urząd Miasta
TEATRY OPEROWE c.d.:				
Opera na Zamku w Szczecinie [Województwo Zachodniopomorskie]	9 531 615	–	9 531 615	–
Warszawska Opera Kameralna [Województwo Mazowieckie]	18 913 235	–	18 913 235	–
FILHARMONIE:				
Filharmonia Narodowa [Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego]	25 519 000	25 519 000	–	–
[Filharmonia Podlaska] zob. s. 115, „Teatry operowe”	–	–	–	–
Filharmonia Pomorska im. Ignacego Jana Paderewskiego w Bydgoszczy [Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Województwo Kujawsko-Pomorskie]	9 238 820	1 488 820	7 750 000	–
Filharmonia im. Witolda Lutosławskiego we Wrocławiu [Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Województwo Dolnośląskie]	7 525 000	2 905 000	4 620 000	–
Filharmonia Zielonogórska im. Tadeusza Bairda w Zielonej Górze [Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Województwo Lubuskie]	4 509 000	1 519 000	2 990 000	–
Filharmonia Dolnośląska w Jeleniej Górze [Województwo Dolnośląskie]	4 456 713	–	4 456 713	–
Filharmonia Sudecka w Wałbrzychu [Województwo Dolnośląskie]	4 278 267	–	4 278 267	–
Filharmonia im. Henryka Wieniawskiego w Lublinie [Województwo Lubelskie]	5 238 314	–	5 238 314	–
Filharmonia Łódzka im. Artura Rubinsteina w Łodzi [Województwo Dolnośląskie]	16 232 674	–	16 232 674	–
Filharmonia im. Karola Szymanowskiego w Krakowie [Województwo Małopolskie]	11 970 000	–	*11 970 000	–
Filharmonia Opolska im. Józefa Elsnera w Opolu [Województwo Opolskie]	8 938 000	–	8 938 000	–
Filharmonia im. Artura Malawskiego w Rzeszowie [Województwo Podkarpackie]	6 110 000	–	6 110 000	–

Institucja [organizator/strona umowy]	Dotacje łącznie	MKiDN	Urząd Marszałk.	Urząd Miasta
FILHARMONIE c.d.:				
Polska Filharmonia Bałtycka im. Fryderyka Chopina w Gdańsku [Województwo Pomorskie, Miasto Gdańsk]	10 100 000	–	9 800 000	300 000
Polska Filharmonia Kameralna w Sopocie [Miasto Gdańsk]	290 000	–	–	290 000
Filharmonia Śląska w Katowicach [Województwo Śląskie]	11 731 476	–	11 731 476	–
Filharmonia Świętokrzyska im. Oskara Kolberga w Kielcach [Województwo Świętokrzyskie]	4 920 000	–	4 920 000	–
Warmińsko-Mazurska Filharmonia im. Feliksa Nowowiejskiego w Olsztynie [Województwo Warmińsko-Mazurskie]	6 364 767	–	6 364 767	–
Filharmonia Poznańska im. Tadeusza Szeligowskiego w Poznaniu [Województwo Wielkopolskie, Miasto Poznań]	12 810 000	–	12 620 000	190 000
Filharmonia Częstochowska [Miasto Częstochowa]	4 000 000	–	–	* 4 000 000
CEA – Filharmonia Gorzowska [Miasto Gorzów Wielkopolski]	5 614 000	–	–	5 614 000
Filharmonia Kaliska [Miasto Kalisz]	3 178 000	–	–	3 178 000
Filharmonia Koszalińska im. Stanisława Moniuszki w Koszalinie [Województwo Zachodniopomorskie, Miasto Koszalin]	3 758 600	–	–	3 758 600
Filharmonia Kameralna im. Witolda Lutosławskiego w Łomży [Miasto Łomża]	1 115 500	–	–	* 1 115 500
Polska Filharmonia „Sinfonia Baltica” w Słupsku [Miasto Słupsk]	4 021 465	–	–	4 021 465
Filharmonia im. Mieczysława Karłowicza w Szczecinie [Miasto Szczecin]	5 330 000	–	–	5 330 000
Filharmonia Zabrzeńska [Miasto Zabrze]	2 700 000	–	–	* 2 700 000

* Według planu na 2011 rok.

W kontekście powyższego zestawienia należy dodać, że nie uwzględnia ono dotacji celowych na wydatki bieżące i inwestycyjne przyznawanych przez organizatorów instytucjom zgodnie z art. 28 Ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej.

+

Dofinansowanie w ramach programów Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

+

Dopełnieniem powyższych danych jest informacja o wsparciu finansowym na przedsięwzięcia artystyczne pozyskiwanym przez samorządowe instytucje kultury, w tym także instytucje artystyczne w ramach programów ministra kultury i dziedzictwa narodowego. Poniższa tabela zawiera zestawienie kwot przyznanych w ramach programu „Wydarzenia artystyczne” priorytet »Muzyka« – w celach porównawczych obok kwot za rok 2011 przedstawiono znane już dane z roku 2012. W ogólnej kwocie dotacji wyróżniono sumę dofinansowania dla instytucji kultury, w tym artystycznych.

TABELA 4. Dofinansowanie przedsięwzięć artystycznych w ramach programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Wydarzenia artystyczne” – priorytet »Muzyka« w latach 2011 i 2012

+

	2011	2012
Dotacje przyznane ogółem	14 189 000	24 523 000
w tym dla samorządowych instytucji kultury	5 271 000	8 092 000

Zarówno instytucje samorządowe, jak i państwowe mogą się ponadto ubiegać o dotacje na zakup instrumentów muzycznych w ramach programu „Rozwój infrastruktury kultury” priorytet »Infrastruktura kultury«. Należy podkreślić, że jakkolwiek nadal w niewielkim tylko stopniu powyższe dane obrazują finansowanie kultury muzycznej w Polsce, to dzięki udziałowi w ich pozyskiwaniu niektórych spośród samorządów informacje te sukcesywnie zyskują na precyzji i obiektywności.

+

Aleksandra Jagiełło-Skupińska

+

WYBRANE DANE STATYSTYCZNE

Uwagi do publikacji Głównego Urzędu Statystycznego

+

W ubiegłym roku Instytut Muzyki i Tańca wydał *Raport o stanie muzyki polskiej*, w którym zostały opisane: system edukacyjny, sposoby finansowania kultury muzycznej, ramy prawne, działalność mediów, wydawnictw, firm fonograficznych oraz udział słuchaczy i widzów w życiu muzycznym Polski. Podczas zbierania danych do publikacji zespół autorów napotkał duże trudności – dane statystyczne dotyczące muzyki w Polsce były słabo dostępne, a w istniejących badaniach napotymano na ogromne luki. Na temat wielu dziedzin życia muzycznego w ogóle nie prowadzi się badań lub są to badania wrywkowe, na przykład komercyjne badania pod kątem sprzedaży usług. W związku ze społecznym zapotrzebowaniem na tego typu informacje Instytut Muzyki i Tańca ma w planach wydawanie podobnego dokumentu co roku; obecnie trwają prace nad drugą edycją.

+

W publikacjach Głównego Urzędu Statystycznego można znaleźć wiele informacji na temat muzyki. Jednak nawet GUS nieco marginalizuje tę część kultury. Sposób prezentowania danych w wydawnictwach *Kultura w 2007 r.*, *Rocznik statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej*, *Oświata i wychowanie*, *Szkoły wyższe i ich finanse* oraz *Rocznik statystyki międzynarodowej* utrudnia dostęp do danych dotyczących tylko i wyłącznie życia muzycznego.

+

Kultura w 2010 r.

Jeszcze w publikacji *Kultura w 2007 r.* spośród wydatków budżetu państwa na kulturę wyodrębnione były wydatki na „teatry muzyczne, opery i operetki”, tymczasem w *Kultura w 2010 r.* wydzielone są już tylko „teatry”, czyli teatry muzyczne razem z dramatycznymi (s. 113–7). Zespół redakcyjny *Raportu o stanie muzyki polskiej* postuluje powrót do poprzedniego sposobu prezentacji

danych, który pozwala wyodrębnić wydatki na muzykę. Na tablicy „Przeciętne miesięczne wydatki na rekreację i kulturę na jedną osobę w gospodarstwach domowych według grup społeczno-ekonomicznych w latach 2008–2010 r.” wydatki na muzykę nie są wyodrębnione w ogóle – wydatki na „opłaty za wstęp do instytucji muzycznych” prezentowane są łącznie z wydatkami na bilety do kina i teatru (s. 118). Przydatne byłoby rozdzielenie tych kategorii, a dodatkowo wydzielenie z instytucji muzycznych co najmniej teatrów muzycznych i filharmonii. Z wydatków, które można uznać za najbardziej związane z muzyką, wydzielone są natomiast tylko wydatki na nośniki do nagrywania (a wiadomo, że nagrywa się nie tylko muzykę) i na odtwarzacze muzyki. Te same uwagi dotyczą następnych tablic prezentujących przeciętne wydatki na artykuły użytku kulturalnego (s. 124–5). Można by również pokusić się o ujęcie tu dodatkowych wydatków, na przykład na płyty z muzyką (a także zakup plików muzycznych w internecie), instrumenty muzyczne czy też bilety na koncerty muzyczne (nie tylko odbywające się w instytucjach muzycznych, ale również w innych obiektach lub na świeżym powietrzu).

+

W „Dziale III. Wydawnictwa” wskazane byłoby podanie liczby wydanych wydawnictw nutowych (s. 132).

+

Jeśli chodzi o dane dotyczące bibliotek publicznych i specjalistycznych – wyodrębniane są wyłącznie zbiory audiowizualne (s. 142–3, 146–63, 168–73, 176–7); nie są z nich wydzielone nawet zbiory dźwiękowe, nie mówiąc już o muzycznych (do nagrań dźwiękowych oprócz zbiorów muzycznych zaliczamy również audiobooki, a nawet wydawnictwa językowe). Dobrze byłoby wyodrębnić zbiory dźwiękowe, a jeśli to możliwe, również zbiory *stricte* muzyczne. Spośród zbiorów bibliotecznych można by wyodrębnić także partytury.

+

Spośród muzeów i muzealiów nie zostały wyodrębnione muzea i muzealia muzyczne – wydzielona jest tylko kategoria „artystyczne” (s. 210–21, 226–31, 234–7).

+

Bardzo wartościowe są nowe kategorie danych wprowadzone od 2010 roku: udział teatrów i instytucji muzycznych w festiwalach, działalność wydawnicza i inna, jednak przydatne byłoby rozdzielenie tych danych na teatry dramatyczne, teatry muzyczne, filharmonie, orkiestry, chóry oraz zespoły pieśni i tańca (s. 273–6).

W części „Dział IX. Szkolnictwo artystyczne” dobrze byłoby wyodrębnić w prezentowanych tabelach typy szkół: muzyczne, baletowe, plastyczne i inne (s. 305–9).

+

Rocznik statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej 2011

W danych na temat rynku pracy i wynagrodzeń opublikowanych w *Roczniku statystycznym Rzeczypospolitej Polskiej 2010* wyodrębnia się tylko „działalność związana z kulturą, rozrywką, rekreacją” (s. 224–42, 251–9). Wskazany byłby podział tej sekcji na szczegółowe działy.

+

Oświata i wychowanie w roku szkolnym 2010/2011

W podrozdziale „System kształcenia artystycznego” i tabelach „Szkoly artystyczne” ze szkół artystycznych – tak jak w przypadku publikacji *Kultura w 2010 r.* – nie wyodrębniono szkół muzycznych (s. 90, 381–3, 393), co byłoby bardzo wartościowe.

+

Szkoły wyższe i ich finanse w 2010 roku

W tym wydawnictwie, co warte odnotowania, podana jest bardzo szczegółowo liczba studentów i absolwentów w poszczególnych akademiach muzycznych, liczba doktoratów i nadawane tytuły naukowe. Brakuje natomiast wydzielenia wyższych szkół muzycznych w większości zestawień, między innymi w informacji na temat finansowania. Zwykle wymieniane są „wyższe szkoły artystyczne”, co uniemożliwia ocenienie sytuacji w szkolnictwie muzycznym. Brakuje również wyodrębnienia nauk o muzyce w klasyfikacji kierunków studiów (zaliczają się one do „podgrupy artystycznej” wydzielonej z grupy „Nauki humanistyczne i sztuka”).

+

Rocznik statystyki międzynarodowej [wyd. 2012]

W „Roczniku statystyki międzynarodowej” dział dotyczący kultury ogranicza się do prezentacji danych na temat muzeów, produkcji filmów fabularnych i widzów w kinach. W zeszłych latach były także zamieszczane informacje o gazetach codziennych i liczbie dziennikarzy. Brakuje danych związanych z muzyką.

+

+

Dane statystyczne Głównego Urzędu Statystycznego (wybór)

+

TABELA 1. Dane statystyczne Głównego Urzędu Statystycznego o uczestnictwie Polaków w muzycznych wydarzeniach kulturalnych w 2011 roku.

+

	Opery	Rozrywkowe teatry muz., balet, operetki	Filharmonie	Orkiestry symfoniczne i kameralne	Chóry	
Liczba instytucji muzycznych						30
						25
						20
						15
						10
	10	15	25	12	4	5
Liczba koncertów i przedstawień w stałych salach ogółem						3000
						2500
						2000
						1500
						1000
	1273	2535	2434	393	5	500
Liczba słuchaczy i widzów w stałych salach ogółem						800 tys.
						600 tys.
						400 tys.
						200 tys.
		727 107	914 125	897 730	95 895	400

W 2011 roku odbyło się o 3,4% mniej przedstawień i koncertów w teatrach i instytucjach muzycznych niż w roku poprzednim, czyli 53,6 tys. spektakli (w tym 32,6 tys. w stałych salach). Najwięcej wydarzeń artystycznych miało miejsce w teatrach dramatycznych (39,2%) i filharmoniach (26,4%).

Publiczność również dopisywała mniej licznie w porównaniu z zeszłym rokiem – liczba widzów i słuchaczy wyniosła 10,9 mln osób, czyli o 5,1% mniej niż w 2010 roku.

+

Jeśli chodzi o liczbę słuchaczy i widzów uczestniczących średnio w jednym koncercie lub przedstawieniu, największą publiczność gromadziły przedstawienia zespołów pieśni i tańca – 784 osoby. Nieco mniej osób na jednym spektaklu gromadziły opery (584 osoby) i operetki (363 osoby). Każdego koncertu w filharmonii wysłuchało przeciętnie 180 osób.

Instytucjami najbardziej aktywnymi w dziedzinie działalności edukacyjnej były filharmonie, które w 2011 roku zorganizowały 10,1 tysięcy szkolnych audycji muzycznych dla dzieci i młodzieży.

+

Masowe imprezy artystyczno-rozrywkowe

+

W Polsce w 2011 roku miało miejsce 2,7 tys. masowych imprez artystyczno-rozrywkowych, czyli imprez z co najmniej pięciuset dostępnymi miejscami w budynku lub co najmniej tysiącem miejsc w obiekcie niebędącym budynkiem. W tych imprezach wzięło udział 7,6 mln osób – średnio prawie 3 tys. widzów i słuchaczy na jedno wydarzenie. 62,6% ogółu uczestników stanowiła publiczność imprez z bezpłatnym wstępem. Co drugą masową imprezą artystyczno-rozrywkową była impreza muzyczna, a 72,1% z tych koncertów zorganizowanych zostało na terenie otwartym.

+

Źródła:

Bank Danych Lokalnych, GUS, http://www.stat.gov.pl/bdl/app/strona.html?p_name=indeks [10.12.2012].

Działalność instytucji kultury w Polsce w 2011 r. Informacja sygnałna. Wyniki badań GUS, Urząd Statystyczny w Krakowie – Ośrodek Statystyki Kultury, 26.07.2012, http://www.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/gus/KTS_dzialalnosc_instyt_kultury_w_polsce-2011.pdf [10.12.2012].

TABELA 2. Dane statystyczne Głównego Urzędu Statystycznego o finansowaniu kultury muzycznej ze źródeł państwowych i wydatkach na kulturę w gospodarstwach domowych w 2011 roku.

+

Wyszczególnienie	Wydatki budżetu państwa		Wydatki budżetów jednostek samorządu teryt.	
	w tys. zł	w %	w tys. zł	w %
Wydatki na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego	1 422 771	100	6 654 537	100
w tym: filharmonie, orkiestry chóry, kapele	50 600	3,4	277 900	4,1

+

Wydatki z budżetu państwa na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w 2011 roku stanowiły 0,5% wydatków budżetu państwa i 3,7% wydatków jednostek samorządu terytorialnego ogółem.

+

Wydatki z budżetu państwa na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w 2011 roku w przeliczeniu na 1 mieszkańca zwiększyły się w porównaniu z poprzednim rokiem i wyniosły 39,11 zł (37,91 zł w 2010 roku).

+

Natomiast przeciętne roczne wydatki na zakup artykułów i usług kulturalnych w gospodarstwach domowych zmniejszyły się z 406,56 zł na 1 osobę w 2010 do 405,72 zł w 2011 roku. Wydatki na kulturę wyniosły 3,3% łącznych wydatków gospodarstw domowych – o 0,1% mniej niż w zeszłym roku. Na opłaty za wstęp do teatrów, instytucji muzycznych i kina Polacy przeznaczali po 19,32 zł na osobę (4,8% wydatków poniesionych na kulturę).

+

Źródło:

Wydatki na kulturę w 2011 r., Główny Urząd Statystyczny, Kraków 25.09.2012,

http://www.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/gus/KTS_wydatki_kultura_2011.pdf [19.12.2012]

Inne badania opinii społecznej dotyczące muzyki w 2011 roku

+

Centrum Badania Opinii Społecznej

+

Mania kupowania, czyli o postawach konsumenckich Polaków, styczeń 2011 (BS/5/2011, opracowała Katarzyna Wądołowska)

Z badania dotyczącego postaw konsumenckich Polaków wynika, że książki, płyty muzyczne i filmy należą do zdecydowanie najrzadziej nabywanych dóbr spośród tych, które zostały wyszczególnione w badaniu (artykuły spożywcze, środki czystości, odzież, bielizna, buty, kosmetyki). Jedna trzecia respondentów zadeklarowała, że w ogóle nie robi tego typu zakupów.

TABELA 3. Postawy konsumenckie. **Miejsca zakupów książek, płyt, filmów.**

+

Miejsce robienia zakupów	Odsetek osób kupujących książki, płyty, filmy [%]		
	2004	2008	2010
Supermarket, hipermarket*	21	30	19
Mały sklep lub kiosk, gdzie towar podaje ekspedient	35	25	16
Sklep określonej sieci, firmy, sklep patronacki	20	23	28
Mały lub średni sklep samoobsługowy (do 3 kas)	19	12	10
Bazar, targowisko, stragany	8	4	1
Hurtownia lub sklep, gdzie kupuje się tylko hurtowe ilości	2	2	1
Sklep internetowy, przez internet	–	12	17
Inny sklep	6	15	13
Trudno powiedzieć	12	8	9

Uwaga! Odsetki nie sumują się do 100, ponieważ respondenci mogli wskazać różne miejsca zakupów.

* W latach 1997–2008 pytaliśmy o zakupy w dużym supermarkecie, supersamie, zatem porównanie wyników może być tylko przybliżone.

Źródło: http://www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2011/K_005_11.PDF

Z badania dowiadujemy się, że Polacy kupują książki, płyty muzyczne i filmy głównie w sklepach określonej sieci (28%) i ten trend wykazuje tendencję wzrostową od 2004 roku. Co piąta osoba (19%) nabywa je w supermarketach i hipermarketach. Coraz rzadziej nabywamy te artykuły w małych sklepach, w których towar jest podawany przez sprzedawcę (16%) oraz w małych i średnich sklepach samoobsługowych (10%), a także na bazarach (tylko 1% respondentów). Relatywnie często Polacy zamawiają tego typu produkty za pośrednictwem internetu (17%).

+

Korzystanie z internetu, sierpień 2011 (BS/99/2011, opracował Michał Feliksiak)

W sierpniu 2011 roku Centrum Badania Opinii Społecznej zapytało internautów, którzy w ciągu ostatniego miesiąca kupili coś przez internet, jakiego typu przedmioty nabyli. Większość osób odpowiedziała, że najczęściej była to odzież, obuwie, sprzęt elektroniczny, artykuły motoryzacyjne, dziecięce i książki. Nieco rzadziej kupowano bilety na samolot lub pociąg, płyty (4%), programy i gry komputerowe, dostęp do usług lub treści on-line. Natomiast najrzadziej nabywanymi dobrami były artykuły spożywcze, leki i pliki z muzyką (tylko 1%).

+

TABELA 4. Postawy konsumenckie. **Zakupy muzyki przez internet.**

+

Co kupił(a) Pan(i) przez internet w ciągu ostatniego miesiąca? Czy kupił(a) Pan(i)?	Odsetek odpowiedzi twierdzących [%]	
	Użytkownicy internetu	Wśród ogółu dorosłych
Płyty	4	2
Pliki cyfrowe z muzyką	1	1

Zupełnie inaczej przedstawia się sytuacja dotycząca pobierania przez Polaków bezpłatnych programów, muzyki i filmów. Z darmowych zasobów sieci korzysta prawie dwie piąte użytkowników sieci (38%), czyli około jedna piąta ogółu badanych. Ściąganie darmowych programów, muzyki i filmów jest najpopularniejsze wśród najmłodszych respondentów – ponad trzy piąte młodych (61%) deklaruje pobieranie tego typu plików. Jedna trzecia użytkowników internetu słucha radia przez internet.

Źródło: http://www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2011/K_099_11.PDF

Aktywność i doświadczenia Polaków w roku 2011, luty 2012

(BS/17/2012, opracował Michał Feliksiak)

W lutym 2012 roku na pytanie: *Czy w minionym roku był(a) Pan(i) na koncercie?* twierdząco odpowiedziała jedna trzecia Polaków (34%). Niemal co piąty Polak był na kilku koncertach (19%), jednego koncertu wysłuchało w 2011 roku 12% respondentów, tylko 3% pytanych było na koncercie wiele razy.

Źródło: http://www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2012/K_017_12.PDF

+

TNS Polska [przedtem TNS OBOP]

Firma nie posiada ogólnodostępnych materiałów dotyczących muzyki z badań przeprowadzonych w latach 2011–2012.

+

Millward Brown SMG/KRC

Millward Brown SMG/KRC uwzględnił słuchanie muzyki w badaniu Target Group Index dotyczącym spędzania wolnego czasu. Dowiadujemy się z niego, że w okresie od lipca 2011 do czerwca 2012 roku 31,9% Polaków spędzało czas wolny, słuchając muzyki, a od lipca 2010 do czerwca 2012 roku – 32,88%.

Źródło: Projekt Millward Brown SMG/KRC, TGI

+

Janusz Czapiński i Tomasz Panek [red.]
Rada Monitoringu Społecznego, Warszawa

+

Diagnoza społeczna 2011. Warunki i jakość życia Polaków

Głównym celem diagnozy jest badanie jakości życia Polaków – zarówno w sensie obiektywnym, jak i w subiektywnym odczuciu respondentów. Najważniejszym badaniem problemem dotyczącym muzyki jest więc rezygnacja przez respondentów z wyjścia do opery, operetki, filharmonii lub na koncert z powodów finansowych.

Na pytanie: *Czy ktokolwiek z członków gospodarstwa domowego musiał z powodu braku pieniędzy zrezygnować w ostatnim roku z wyjścia do teatru, opery, operetki, filharmonii lub na koncert?* twierdząco odpowiedziało 16,6% respondentów, przecząco – 39,2%. Pozostali nie odczuwali potrzeby korzystania z tej formy uczestnictwa w kulturze. Jak dowiadujemy się z badania:

„Zdecydowanie najwyższy odsetek gospodarstw (nawet ponad 57% w przypadku teatru, opery, operetki, filharmonii lub koncertu) zmuszonych do rezygnacji z korzystania z wybranych form uczestnictwa w kulturze charakteryzował w marcu 2011 roku grupę gospodarstw najuboższych, utrzymujących się z niezarobkowych źródeł, a najmniejszy (16% lub mniej) – gospodarstw pracujących na własny rachunek. Jednocześnie właśnie w tej pierwszej grupie gospodarstw zwiększyła się znacząco w 2011 r. w porównaniu z 2009 rokiem liczba tych rezygnacji (od prawie 4 p.p. w przypadku kina do ponad 9 p.p. w przypadku teatru, opery, operetki, filharmonii, koncertu oraz muzeum lub wystawy). Drugą grupą gospodarstw, w której zanotowano wzrost tego typu rezygnacji w ostatnich dwóch latach były gospodarstwa domowe pracowników (o ponad 2 p.p. w przypadku teatru, opery, operetki, filharmonii i koncertu oraz o ponad 1 punkt procentowy w przypadku muzeum lub wystawy)”.
+

Trzeba jednak zaznaczyć, że 44,2% gospodarstw domowych zadeklarowało **brak potrzeby** wyjścia do teatru, opery, operetki, filharmonii i na koncert.

„W latach 2007–2011 wzrósł znacząco odsetek gospodarstw domowych nieodczuwających potrzeby korzystania z każdej z analizowanych form uczestnictwa w kulturze. Teatrem, operą, operetką, filharmonią czy koncertem najczęściej niezainteresowane są gospodarstwa rencistów (ponad 61% gospodarstw), rolników i emerytów (odpowiednio 54% i prawie 53%), a najrzadziej gospodarstwa pracujących na własny rachunek (niecałe 26% gospodarstw) i pracowników (ponad 33% gospodarstw)”.
+

Źródło: *Diagnoza społeczna 2011. Warunki i jakość życia Polaków*, red. Janusz Czapiński, Tomasz Panek, (in:) *Contemporary Economics, Quarterly of University of Finance and Management in Warsaw, Volume 5 Issue 3 (Special Issue)*, Sept. 2011, Rada Monitoringu Społecznego, Warszawa, www.diagnoza.com [06.10.2012]

+

+

Mirosław Filiciak, Justyna Hofmokl, Alek Tarkowski
Centrum Cyfrowe, Warszawa

+

Obiegi kultury. Społeczna cyrkulacja treści, styczeń 2012

Autorzy raportu „Obiegi kultury” badali nieformalny przepływ treści kulturalnych wśród Polaków, ze szczególnym uwzględnieniem aktywnych użytkowników internetu, czyli osób posiadających stały dostęp do internetu w gospodarstwie domowym oraz korzystających z internetu i poczty e-mail przynajmniej kilka razy w tygodniu. Udowodnili, że Polacy korzystają z treści kultury w o wiele większym stopniu niż wskazywałyby na to fakt, że tylko 13% naszych rodaków zakupiło książkę, film lub nagranie muzyczne w 2011 roku.

+

Co trzeci Polak bierze udział w „sferze nieformalnej, rozumianej jako wymiana książek, muzyki i filmów w postaci cyfrowej za pośrednictwem internetu”. Przeprowadzone badania podważyły tezę, że pozyskiwanie treści kulturalnych w sieci wpływa negatywnie na ich kupowanie. Okazało się między innymi, że osoby, które ściągają pliki muzyczne, częściej kupują płyty i nieco częściej chodzą na koncerty i festiwale muzyczne niż osoby niekorzystające aktywnie z internetu. Internauci pobierający muzykę z sieci posiadają również podobną liczbę oryginalnych płyt z muzyką, co osoby niekorzystające z zasobów internetu.

+

Podczas kwartału poprzedzającego badanie 91% internautów deklarowało słuchanie radia; 81% słuchało muzyki z innych źródeł niż oryginalne nośniki; 71% słuchało muzyki w internetowych serwisach typu [Last.fm](#) czy [YouTube](#); 55% respondentów słuchało muzyki z oryginalnych albumów; 30% uczestniczyło w koncertach. Blisko 29% respondentów w ostatnim kwartale przed badaniem kupiło płytę CD. Jednak aż 51% badanych nie wydało na zakup muzyki ani złotych. Autorzy zwracają uwagę na to, że aktywni internauci są też aktywniejszymi konsumentami – spośród nich za muzykę nie zapłacilo bowiem nieco mniej osób, bo 47%.

+

Jeśli chodzi o sumy przeznaczane na muzykę, 21% respondentów wydaje miesięcznie do 30 zł, zaś 28% – powyżej 30 zł. Najwięcej ankietowanych – 44% – posiada nie więcej niż 25 oryginalnych płyt, 24% to właściciele od 26 do 50 płyt, 13% ankietowanych posiada od 51 do 100 płyt, powyżej 100 płyt CD posiada 14%, a tylko 5% nie posiada żadnej płyty. 61% ankietowanych posiada

nieoryginalne nagrania w formie płyt muzycznych i plików mp3, z czego aż 48% posiada wyłącznie pojedyncze pliki z nagraniami, a tylko 9% organizuje wszystkie posiadane pliki w albumy.

+

22% respondentów zadeklarowało w badaniu, że chodzi na koncerty raz do roku, 24% – 2–3 razy, 10% co dwa, trzy miesiące, zaś 4% minimum raz w miesiącu. Autorzy raportu zwracają uwagę, że uczestnicy nieformalnego obiegu wykazują w tej kwestii aktywność tylko niewiele większą od średniej. Podobna sytuacja ma miejsce w przypadku festiwalu muzycznych. Spośród wszystkich badanych raz w roku uczestniczy w nich 24% osób, a 2–3 razy – 15% respondentów.

+

88% aktywnych internautów uczestniczy w nieformalnym obiegu muzyki. Większość osób pobierających muzykę ściąga pojedyncze pliki (61%), 31% – albumy i pliki, 8% – tylko albumy. Ponad 58% badanych aktywnych internautów regularnie ściąga muzykę z internetu (najczęściej osoby do 34. roku życia). Jednak większość badanych nie ściąga muzyki bardzo intensywnie. 63% pobierających muzykę z sieci w ciągu kwartału pobrało 5 lub mniej albumów, 16% – między 6 a 10 albumami, a więcej niż 10 ściągnęło 12% respondentów.

+

Źródło: Mirosław Filiciak, Justyna Hofmokl, Alek Tarkowski, *Obiegi kultury. Społeczna cyrkulacja treści*. Raport z badań, Centrum Cyfrowe, Warszawa 2012, <http://obiegikultury.centrumcyfrowe.pl> [12.11.2012]

+

+

+

+

+ + + + + +
+ + +
+ + + + + + + + + +
+ +
+ + + + + + +

+ +

+ + + + + +

+ +
+ + + + + + + +
+ + + +
+ + +
+
+ +

+ + + + + + +
+ + + + + + + + + + + +

+ + + + + +

+ + + + + + + + + +
+ + + + + +
+ +

+ + + +

+ + + + + +

5:

+
OPIS DZIAŁALNOŚCI:

**FILHARMONIE
ORKIESTRY SYMFONICZNE
OPERY
TEATRY MUZYCZNE**

+
WYDAWNICTWA MUZYCZNE

+
WYDAWNICTWA KSIĄŻKOWE

+
CZASOPISMA MUZYCZNE

+
**BIBLIOTEKI MUZYCZNE I OŚRODKI
DOKUMENTACJI MUZYCZNEJ**

+
INTERNETOWE PORTALE MUZYCZNE

+
LAUREACI KONKURSÓW I NAGRÓD MUZYCZNYCH

+
REJESTR ODZNACZEŃ PAŃSTWOWYCH

+
**WYKAZ PRAC MAGISTERSKICH, DOKTORSKICH
I HABILITACYJNYCH Z ZAKRESU MUZYKOLOGII,
TEORII MUZYKI I EDUKACJI MUZYCZNEJ**

+

+

OPIS DZIAŁALNOŚCI FILHARMONII, ORKIESTR, OPER, ZESPOŁÓW Z UWZGLĘDNIENIEM NAJWAŻNIEJSZYCH WYDARZEŃ

+

FILHARMONIE

+

Filharmonia Częstochowska

Oprócz piątkowych koncertów symfonicznych filharmonia organizowała koncerty rozrywkowe i okolicznościowe, takie jak Koncert Noworoczny, „Koncert dla babci i dziadka”, koncert karnawałowy, „Koncert nie tylko dla pań” itp.

W marcu odbył się 2. Konkurs Wokalny im. Jana, Edwarda i Józefiny Reszków.

Laureatką I nagrody została Joanna Freszel (sopran), II – Joanna Zawartko (sopran), III – Eryk Rymanowski (bas). Wyróżnienie otrzymał Piotr Halicki (baryton).

+ + + W kwietniu kontynuowano wiosenny festiwal jazzowy

Jazz Spring Częstochowa, na który złożyły się następujące projekty:

– „Inny Chopin”, z udziałem Orkiestry Filharmonii Częstochowskiej pod batutą Bohdana Jarłołowicza oraz Tria Filipa Wojciechowskiego, z kompozycjami Fryderyka Chopina w jazzowych aranżacjach autorstwa Filipa Wojciechowskiego i Bohdana Jarłołowicza;

– „QuintophoniQ” stworzony przez Tomasza Gołębiewskiego, koncertmistrza Filharmonii Łódzkiej, i pianistę jazzowego Leszka Kułakowskiego oraz ich zespoły – Duo Q4Q i Leszek Kułakowski Trio. Gościnnie wystąpił Krzesimir Dębski.

+

W roku 2011 kontynuowane były projekty edukacyjne – audycje umuzykalniające z cyklu „Filharmonia dzieciom” oraz koncerty szkolne z cyklu „Szkoła na Parnasie”. Organizowano też niedzielne poranki. Z powodu trwającej rozbudowy gmachu filharmonii większość koncertów, w tym koncerty edukacyjne, odbywała się w sali Akademickiego Centrum Kultury i Sportu Politechniki Częstochowskiej, a „Poranki z filharmonią” w Galerii Jurajskiej. Z tego powodu rok 2011 nie może być uznany za reprezentatywny.

Filharmonia Dolnośląska, Jelenia Góra

Filharmonia zorganizowała następujące wydarzenia artystyczne:

- Ogólnopolski Festiwal „Gwiazdy promują”;
- Dni Muzyki Pasyjnej;
- Festiwal Muzyki Wiedeńskiej;
- 5. Międzynarodowy Konkurs Chopinowski Dla Dzieci (odbywający się co 3 lata). + + + +

Filharmonia była współorganizatorem Festiwalu Muzyki Teatralnej. Orkiestra Filharmonii występowała m.in. na Ogólnopolskim Festiwalu Filmów Komediodowych w Lubomierzu, Międzynarodowym Festiwalu im. Henryka Wieniawskiego w Szczawnie Zdroju, Festiwalu „Laboratorium Myśli Muzycznej”.

+

Realizowane były cykle koncertowe:

- Niedzielne Poranki Muzyczne – Akademia Młodego Melomana (skierowane do najmłodszych odbiorców muzyki);
- Arcydzieła Muzyki Kameralnej – koncerty najlepszych zespołów kameralnych prezentujące najwybitniejsze dzieła kameralistyki.

Filharmonia prowadziła działalność edukacyjną dla dzieci z przedszkoli, szkół podstawowych, gimnazjów. W placówkach oświatowych na terenie dawnego województwa jeleniogórskiego organizowane były audycje umuzykalniające dla dzieci i młodzieży. + + Filharmonia wspierała również działalność

stowarzyszeń popularyzujących muzykę. Udostępniała Karkonoskiemu Uniwersytetowi Trzeciego Wieku salę na spotkania w ramach „Salonów muzycznych”, współorganizowała z Towarzystwem Miłośników Muzyki cykliczne spotkania z wybitnymi postaciami świata muzycznego. Wspierała działalność charytatywną. Filharmonia, poza festiwalami i konkursem, zorganizowała 145 warsztatów.

+

Filharmonia Łódzka im. Artura Rubinsteina

Rok 2011 obfitował w wydarzenia artystyczne i projekty. Orkiestra odbyła europejskie tournée, dając 14 koncertów, m.in. w Bergen, Zurychu, Mediolanie. Filharmonia gościła orkiestry symfoniczne: European Union Youth Orchestra, Polską Orkiestrę „Sinfonia Iuventus”, Filharmonię Krakowską, a także zespoły, takie jak: Accademia Bizantina, Holland Baroque Society, Musica Florea, Concerto Köln, The King’s Singers, iBaroque, Hugo Wolf Quartett. Wystąpili znakomici artyści: Jan Krenz, Daniel Barenboim, Rafał Blechacz, Alexei

Volodin, Alexander Korsantia, Simon Gaudenz, Sharon Kamm, Louis Lortie, Ewa Kupiec.

+

Filharmonia współorganizowała 2. Międzynarodowy Festiwal Muzyczny im. Artura Rubinsteina (Rubinstein Piano Festival), konferencję Łódź–Bergen w ramach Funduszy Norweskich oraz Festiwal „Piotr Anderszewski i przyjaciele”. + + + + Odbyła się 12. edycja Wędrownego Festiwalu „Kolory Polski” (19 koncertów w województwie łódzkim). + Kontynuowano transmisje z Metropolitan Opera, cykl warsztatów i koncertów skierowanych do najmłodszych (80 warsztatów z cyklu „Baby Boom Bum” i 30 warsztatów z cyklu „Odkrywcy muzyki”), oraz cykl koncertów edukacyjnych „O co tyle hałasu?”.

+

Filharmonia utrzymuje 2 stałe zespoły: Orkiestrę Filharmonii Łódzkiej i Chór Filharmonii Łódzkiej.

+

Filharmonia Kameralna im. Witolda Lutosławskiego, Łomża

Filharmonia zrealizowała roczny plan koncertowy w stu procentach, opracowując 39 programów muzycznych oraz 10 programów edukacyjnych. Zrealizowano 3 koncerty specjalne:

- „Muzyczna majówka” z okazji 3 Maja;
- „Melodie świata” z okazji Dni Łomży;
- uroczysty koncert w ramach obchodów Narodowego Święta Niepodległości. W ramach 7. edycji Jesiennego Festiwalu „Sacrum et Musica” instytucja zorganizowała 19 koncertów, które odbyły się w kościołach i domach kultury w Łomży oraz na terenie województwa podlaskiego i mazowieckiego. Filharmonia koncertowała w Grodnie na Białorusi (na zaproszenie Konsula Generalnego RP) oraz na Festiwalu „Uzutario Vasari” w Trokach na Litwie. We współpracy z Urzędem Miejskim w Łomży Filharmonia zrealizowała cykl 8 koncertów w ramach „Łomżyńskiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz patologii społecznej” dedykowanych młodzieży szkolnej pod hasłem „Muzyczny relaks – trzeźwe szkoły”.

+

Na uwagę zasługuje wydanie w nakładzie 1000 egzemplarzy kolejnej już, szóstej płyty Filharmonii Kameralnej, tym razem z *Requiem* Johna Ruttera w wykonaniu Justyny Stępień (sopran), Chóru Katedry Warszawsko-Praskiej „Musica

Sacra” oraz filharmoników łomżyńskich pod dyrekcją Jana Miłosza Zarzyckiego. Album otrzymał nominację do prestiżowej nagrody polskiego przemysłu fonograficznego Fryderyk 2012 w kategorii „Album roku – Muzyka chóralna i oratoryjna”. + + + + Na estradzie Filharmonii Kameralnej gościli dyrygenci: Peder Rensvik (Norwegia), Jacek Rogala, Tomasz Biernacki, Janusz Przybylski, Jerzy Salwarowski, Tomasz Chmiel, oraz soliści: Leszek Świdziński, Jacek Wójcicki, Piotr Kołodziej, Wiesław Bednarek, Aleksandra Kubas, Lindsay Davidson (Szkocja).

+

Filharmonia Koszalińska im. Stanisława Moniuszki

Filharmonia realizowała podobny schemat programowy jak w latach poprzednich. W okresie karnawału i wiosną były to cykle koncertów popularnych, cieszących się olbrzymim zainteresowaniem publiczności, i koncertów o nieco lżejszym charakterze, od września do grudnia tradycyjne koncerty abonamentowe, a w lecie przedstawienie operowe (*Straszny dwór* Stanisława Moniuszki) w koszalińskim amfiteatrze (4200 widzów) oraz 46. Międzynarodowy Festiwal Organowy w 9 miejscowościach Pomorza Środkowego. + + W ciągu roku orkiestra filharmonii występowała także z koncertami na terenie całego województwa zachodniopomorskiego. Filharmonia zorganizowała 8 symfonicznych koncertów edukacyjnych, współpracowała przy organizacji kameralnych koncertów umuzykalniających. Najważniejsze wydarzenia artystyczne:

- wystawienie operetki E. Kalmana *Hrabina Marica* i wspomnianego wyżej *Straszego dworu*;
- występy Piotra Pławnera, Massimiliano Caldiego, Krzysztofa Meisingera, Iwony Sochy, Jerzego Salwarowskiego, Adama Wodnickiego, Pawła Skaluby, Leszka Skrzy, Piotra Palecznego, Tomasza Strahla, Zbigniewa Raubo;
- 2. Festiwal Muzyki Polskiej „Swego nie znacie” organizowany przez filharmonię (wykonania *Koncertu skrzypcowego* Zygmunta Stojowskiego, *Farewall music. Witold Lutoslawski in memoriam*, *II Koncertu skrzypcowego* i *Symfonii D-dur w stylu Wolfganga Amadeusa Mozarta* Krzysztofa Meyera, *Koncertu fortepianowego* Władysława Żeleńskiego, *Symfonii* Grzegorza Fitelberga, *Symfonii* i *Uwertyury dramatycznej „Gauillaume le taciture”* Józefa Wieniawskiego).

+

Filharmonia im. Karola Szymanowskiego, Kraków

Rok 2011 obfitował w koncerty symfoniczne, recitale oraz koncerty kameralne. Filharmonia gościła takich artystów, jak: Noam Sheriff, Peter Jablonski, JoAnn Falletta, Jean-Luc Tingaud, Ingolf Wunder, Edin Karamazov, Kazimierz Kord, Ewa Pobłocka, Daniel Raitskin, Sharon Kam, Carole Cerasi, Piotr Anderszewski, Franz Peter Zimmermann, Łukasz Borowicz, Łukasz Długosz, Kaja Danczowska, Marek Pijarowski, Forbidden City Chamber Orchestra (Chiny), Bradley Lubman, Marek Moś, Olga Pasiecznik, Magdalena Kožená, Andrea Marcon, Massimiliano Caldi, Maurizio Baglini, Elżbieta Chojnacka, Adam Makowicz.

+

W maju i czerwcu odbywał się Gustav Mahler Festival 2011 – w 100. rocznicę śmierci Gustava Mahlera. Oprócz zespołów Filharmonii w projekcie wzięły udział: Orkiestra Filharmonii Narodowej w Budapeszcie, Orkiestra Filharmonii Wrocławskiej, Orkiestra Filharmonii Słowackiej, Orkiestra Filharmonii Słoweńskiej, Orkiestra Filharmonii w Brnie, Wiener Virtuosen, Orkiestra Filharmonii Czeskiej, Praski Chór Filharmoniczny, Chór Dziecięcy MDR Leipzig, Chór Filharmonii Słowackiej. Podczas koncertów wykonane zostały m.in. wszystkie symfonie G. Mahlera. + + + W ramach festiwalu odbyło się 14 koncertów. W I połowie 2011 r. odbyły się dwa koncerty nadzwyczajne: oratoryjny z okazji beatyfikacji Jana Pawła II i symfoniczny z okazji 20-lecia Konsulatu Generalnego Republiki Federalnej Niemiec w Krakowie.

W II połowie roku zainaugurowane zostały dwa nowe cykle: „Musica da camera, musica da chiesa” (poświęcony muzyce dawnej, który zastąpił Wieczory Wawelskie, rozszerzając ich formułę) i „Smykowe granie” dla dzieci w wieku do 3 lat oraz kobiet w ciąży, z wykorzystaniem metody prof. E.E. Gordona.

W ramach misji edukacyjnej odbyły się koncerty dla młodzieży z cyklu „Musica ars Amanda”, specjalny koncert dla młodzieży „Lato w filharmonii”, koncerty dla dzieci oraz audycje umuzykalniające w szkołach województwa małopolskiego i śląskiego, a także w siedzibie filharmonii. + + W 2011 roku zorganizowano także Dni Muzyki Organowo-Klawesynowej. Orkiestra Filharmonii dała dwa koncerty za granicą – w Zagrzebiu i Paryżu (nadzwyczajna gala koncertowa poprzedzająca objęcie przez Polskę prezydencji w Radzie UE).

+

Filharmonia utrzymuje 3 stałe zespoły artystyczne: Orkiestrę Filharmonii Krakowskiej, Chór Filharmonii Krakowskiej i Chór Chłopięcy Filharmonii Krakowskiej.

Filharmonia im. Henryka Wieniawskiego, Lublin

Odbyły się następujące wydarzenia:

- koncert symfoniczny, wyk. Leszek Możdżer (fortepian), Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Lubelskiej, dyr. Piotr Wijatkowski;
- koncert symfoniczny, wyk. Michał Urbaniak (skrzypce), Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Lubelskiej, dyr. Wojciech Rodek;
- koncert w ramach 15. Wielkanocnego Festiwalu im. Ludwiga van Beethovena, wyk. Anneli Peebo (mezzosopran), Württembergische Philharmonie, dyr. Ola Rudner;
- 15. Lubelskie Forum Sztuki Współczesnej im. Witolda Lutosławskiego;
- recital fortepianowy Ingolfa Wundera;
- koncert symfoniczny, wyk. Jadwiga Rappé (alt), Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Lubelskiej, dyr. Piotr Wijatkowski;
- koncert z okazji XX-lecia niepodległości Ukrainy wyk. József Örmény (fortepian), Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Lubelskiej, dyr. Roman Rewakowicz;
- koncert symfoniczny, wyk. Bogdan Makal (bas-baryton), Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Lubelskiej, Męski Zespół Wokalny „Kairos”, Akademicki Chór Politechniki Lubelskiej, dyr. Wojciech Rodek (Dymitr Szostakowicz: *XIII Symfonia b-moll „Babi Jar”* op. 113 – lubelskie prawykonanie).

+

Filharmonia w 2011 roku zorganizowała także:

- Festiwal Spotkań Kultur;
- cykl Filharmonia Familijna;
- Od Wieniawskiego do Sarasatego;
- Nałęczowskie Divertimento;
- Europa – Mała Ojczyzna Braci Wieniawskich;
- Wirydarz Dawnej Europy;
- Sanus Per Arte;
- Lubelskie Atrium Muzyczne;
- Czas Mazurka.

+

+

+

Filharmonia Narodowa

Orkiestra FN wzięła udział w dwóch koncertach w ramach Festiwalu Beethovenowskiego 2011, Chór FN – w trzech koncertach. Inaugurację festiwalu, z udziałem obu zespołów FN, poprowadził Maestro Antoni Wit. Wykonana została *II Symfonia „Zmartwychwstanie”* Gustawa Mahlera. Orkiestra i Chór wzięły także udział w koncercie pod batutą Jerzego Semkowa, z *Mszą c-moll* Mozarta oraz *V Symfonią* Beethovena. Chór FN, wraz z orkiestrą Sinfonia Varsovia, uczestniczył ponadto w wielkopiątkowym koncercie wykonując *Pasję* Krzysztofa Pendereckiego pod batutą kompozytora. + + + + W lipcu Orkiestra FN pod batutą Antoniego Wita uczestniczyła w jednym z największych festiwali pianistycznych na świecie – w La Roque-d’Anthéron we Francji. Z orkiestrą wystąpili wybitni pianiści: Yuja Wang, Boris Berezovsky oraz Nikolai Lugansky. + Orkiestra FN pod batutą Antoniego Wita wykonała koncert w ramach festiwalu La Folle Journée. Program złożony był w całości z utworów Franciszka Liszta. *I Koncert fortepianowy Es-dur* wykonał z towarzyszeniem Orkiestry francuski pianista Bertrand Chamayou.

+

Orkiestra Symfoniczna FN pod dyr. Antoniego Wita odbyła w 2011 roku kilka tournée zagranicznych. W styczniu artyści wystąpili na koncertach w Chinach i Japonii wraz z laureatami ostatniego Konkursu Chopinowskiego. W listopadzie Orkiestra FN wraz z Antonim Witem odwiedzili Wielką Brytanię. Podczas tego wyjazdu solistą był Jakub Jakowicz. + + W grudniu Orkiestra FN dała 4 koncerty na terenie Chin. Zespołem dyrygowali Antoni Wit oraz Yoel Levi. Solistką koncertów była chińska skrzypaczka Zhijiong Wang. Z Orkiestrą grała na wszystkich koncertach w Chinach arcydzieło polskiej literatury muzycznej – *II Koncert skrzypcowy d-moll* Henryka Wieniawskiego.

+

Orkiestra i Chór FN pod batutą Antoniego Wita w 2011 roku nagrali dla wytwórni Naxos:

- Stanisław Moniuszko – utwory orkiestrowe;
- Stanisław Moniuszko – uwertury;
- Leoš Janaček – *Suita na orkiestrę symfoniczną*;
- Henryk Mikołaj Górecki – *Concerto–Cantata, Małe requiem dla pewnej polki, Koncert na klawesyn* (wersja na fortepian), *Trzy tańce*;
- Mieczysław Weinberg – *VIII Symfonia „Kwiaty polskie”* do tekstów Juliana Tuwima.

+

Filharmonia utrzymuje 2 stałe zespoły artystyczne: Orkiestrę Symfoniczną Filharmonii Narodowej i Chór Filharmonii Narodowej. Zespoły Filharmonii biorą udział w koncertach innych organizatorów, takich jak Wielkanocny Festiwal Ludwiga van Beethovena, „Chopin i jego Europa” czy Warszawska Jesień, które odbywają się w gmachu Filharmonii.

+

Filharmonia Opolska im. Józefa Elsnera

Wielkim wydarzeniem 2011 roku było tournée po USA na zaproszenie Columbia Artists Management Inc. (CAMI), podczas którego filharmonicy zagrali 46 koncertów w 19 stanach. + + Obok działalności artystycznej Filharmonia rozwija działalność edukacyjno-koncertową. W 2011 kontynuowane były audycje szkolne (umuzyczniające) oraz niedzielne koncerty dla dzieci i młodzieży. W zakresie edukacji muzycznej działa chór chłopięcy, który stale koncertuje zarówno w siedzibie Filharmonii, jak i poza nią. Do tegorocznych osiągnięć chóru należą m.in.:

- koncert z Golec uOrkiestra w Pogorzeli (styczeń 2011),
- 2 koncerty organizowane w ramach Polskiej Prezydencji w Radzie Unii Europejskiej 2011 w Mosznej oraz Pogorzeli (grudzień 2011).

Na stałe w opolski kalendarz koncertowy wpisały się występy filharmoników opolskich podczas takich uroczystości jak: Dni Opola, Dni Muzyki Żydowskiej, koncerty okolicznościowe i patriotyczne. + Filharmonicy Opolscy w 2011 roku uczestniczyli w następujących wydarzeniach:

- Opolska Noc Kultury pod patronatem Prezydenta Miasta Opola;
- „Cała Polska czyta dzieciom”;
- 3. Opolski Maraton Czytania;
- 35. Międzynarodowe Targi Sztuki Ludowej w Krakowie;
- 8. Festiwal Warszawa Singera (Warszawa);
- 6. Forum Szlaku Cysterskiego w Polsce – inauguracja Europejskich Dni Dziedzictwa w województwie opolskim;
- 8. Dni Kultury Niemieckiej na Śląsku Opolskim;
- 8. Festiwal „Gaude Mater Polonia”. Wincenty z Kielczy *in memoriam*;
- 1. Opolski Festiwal Teatrów Profilaktycznych.

Podczas tegorocznych obchodów Dni Muzyki i Kultury Żydowskiej w Filharmonii Opolskiej była prezentowana wystawa „Historia współczesnego Izraela”, odbyło się także wręczenie odznaczeń „Sprawiedliwy wśród Narodów Świata” oraz „Honorowy Obywatel Izraela”. + + + + We współpracy z Ambasadą

Meksykańskich Stanów Zjednoczonych w Filharmonii Opolskiej była prezentowana wystawa Jorge Gonzaleza Velazqueza „Muzyka zakłeta w rzeźbie”.

+

Filharmonia utrzymuje 20 stałych zespołów artystycznych: Orkiestrę Symfoniczną Filharmonii Opolskiej, Orkiestrę Kameralną Filharmonii Opolskiej, Chór Chłopięcy Filharmonii Opolskiej, Kwartet Kontrabasowy „Ace of Bass”, Zespół Kameralny „Angelus”, Kwartet Smyczkowy „Aperto”, Kwartet Smyczkowy „Con Amore”, Kwintet Fortepianowy Filharmonii Opolskiej, Kwartet Smyczkowy „NeoQuartet”, Kwintet Dęty „Opole Brass”, Kwartet „Quatre Voix Ensemble”, Opolski Kwartet Smyczkowy „Quodlibet”, Kwintet Dęty Błasany „Silesia Brass”, Moto Perpetuo, Sonoro Kwartet, Sophisticated Quartet, Spiro Quintet, Zespół Muzyki Dawnej, Musica Vena Klezmer Section i nieetatowy Chór Filharmonii Opolskiej.

+

Filharmonia Podkarpacka im. Artura Malawskiego, Rzeszów

W roku 2011 repertuar został zaplanowany tak, by zadowolić różne gusta słuchaczy. W programach większości koncertów sezonu artystycznego 2010/2011 znalazły się utwory polskich kompozytorów (G. Bacewicz, F.I. Dobrzyński, M. Karłowicz, Z. Noskowski, I.J. Paderewski, A. Panufnik, A. Szałowski, K. Szymanowski). Występowali znani artyści z Polski i z zagranicy, m.in.: J.K. Broja, A. Wodnicki, G. Brodzińska, U. Dudziak, A.S. Wypych, R. Lasocki, L. Angelov, M. Kwon). + + Filharmonia od pół wieku jest organizatorem Muzycznego Festiwalu w Łańcucie. Prezentacja muzyki w zabytkowym wnętrzu Muzeum Zamku w Łańcucie jest połączeniem promocji zarówno pięknej architektury, jak i wartościowej muzyki. Dzięki podejmowanym od kilku lat działaniom (koncert plenerowy, koncert w tzw. Starej Ujeżdżalni) oferta festiwalowa jest bardziej otwarta i dostępna dla różnych grup odbiorców. + + Z zebranych danych wynika, że zainteresowanie koncertami festiwalowymi przeradza się w szersze zainteresowanie działalnością artystyczną na terenie całego województwa. Festiwal, któremu towarzyszy niecodzienna, uroczysta i bardzo podniosła atmosfera, jest też okazją do spotkań, rozmów o muzyce i kulturze. Jubileuszowy 50. Muzyczny Festiwal w Łańcucie odbył się w dniach 20–29 maja. W czternastu festiwalowych koncertach zaprezentowane zostały różnorodne formy i gatunki muzyczne. W ramach festiwalu odbyły się m.in.: koncert plenerowy, koncert symfoniczny, dwa recitale, cztery wieczory kameralne, dwa nocne koncerty jazzowe. Zróżnicowane pod względem programowym

i repertuarowym koncerty zawsze były cechą charakterystyczną tego festiwalu, który, przeradzając się z Dni Muzyki Kameralnej, stał się cyklem wydarzeń artystycznych skierowanych do szerokiego grona odbiorców o zróżnicowanych gustach i oczekiwaniach.

+

Opera i Filharmonia Podlaska – Europejskie Centrum Sztuki, Białystok

W 2011 roku zaproszenie przyjęli znakomici dyrygenci, m.in.: Gabriel Chmura, Chin Chao Lin, Mieczysław Dondajewski, Nikolai Dyadiura, oraz soliści: Ingolf Wunder (fortepian), Igor Pikayzen (skrzypce), Agnieszka Kozłowska (sopran), Kevin Kenner (fortepian), wystąpił też zespół The King's Singers. Zorganizowany został 5. Międzynarodowy Konkurs Młodych Dyrygentów im. Witolda Lutosławskiego w Białymstoku – jeden z niewielu tego rodzaju konkursów. Do piątej edycji zgłosiło się 184 młodych dyrygentów z 43 krajów, których umiejętności oceniało profesjonalne jury. Zwycięzcą konkursu został Daniel Huppert z Niemiec. + + Chór i Orkiestra realizowały własne i zlecone koncerty oraz nagrania w kraju i za granicą. Chór pod kierunkiem Violetty Bieleckiej wystąpił m.in. w dwóch koncertach w ramach 15. Festiwalu Wielkanocnego im. Ludwiga van Beethovena w Warszawie, w koncercie 21. Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Sakralnej „Gaude Mater” w Częstochowie oraz na 54. Międzynarodowym Festiwalu Muzyki Współczesnej „Warszawska Jesień”. + + + W 2011 roku Opera i Filharmonia Podlaska w Białymstoku wydała i wprowadziła do sprzedaży płytę CD *Ignacy Jan Paderewski*. Ukazało się także 2-płytkowe wydawnictwo pod nazwą *The Best of...* w nakładzie 1000 egzemplarzy. W ostatnim sezonie przed przeprowadzką do nowego gmachu oraz rozpoczęciem działalności operowej wprowadziliśmy cykl comiesięcznych koncertów „Opera Viva” przygotowujący publiczność do odbioru muzyki operowej. Od maja 2006 roku przy Operze i Filharmonii Podlaskiej działa Klub Sztuki, którego zadaniem jest upowszechnianie kultury filmowej. Prezentowane są tu filmy operowe, jak również koncerty muzyki klasycznej. Działalność Klubu Sztuki jest współfinansowana przez Polski Instytut Sztuki Filmowej. + W 2011 roku realizowane były audycje muzyczne dla dzieci oraz próby otwarte z prelekcjami dyrygentów dla młodzieży szkolnej.

+

Instytucja utrzymuje 6 stałych zespołów artystycznych: Orkiestrę Opery i Filharmonii Podlaskiej, Chór Opery i Filharmonii Podlaskiej, Chór Dziecięcy

Opery i Filharmonii Podlaskiej, Zespół Muzyki Dawnej „Consort 415”, Big Band Opery i Filharmonii Podlaskiej, Kwartet im. Aleksandra Tansmana.
+

Filharmonia Pomorska im. Ignacego Jana Paderewskiego, Bydgoszcz

Rok 2011 obfitował w wydarzenia artystyczne, głównie z udziałem dwóch etatowych zespołów Filharmonii Pomorskiej – Orkiestry Symfonicznej i Orkiestry Kameralnej „Capella Bydgestiensis”, z którymi zaprezentowali się wybitni artyści, m.in.: dyrygenci Tadeusz Wojciechowski, Tadeusz Strugała, Kazimierz Kord, Jan Krenz, Juozas Domarkas, Jose Maria Florencio; instrumentalіści Haochen Zhang, Paweł Wakarecy, Ingolf Wunder, Lukas Geniusas, Kaja Danczowska, Roman Perucki, Julian Gembalski, Krzysztof Pełech; wokaliści Iwona Tober, Tadeusz Szlenkier, Damian Ganclarski i wielu innych. Dominantą roku był 49. Bydgoski Festiwal Muzyczny (9.09 – 7.10), którego tegoroczna edycja zadedykowana została Henrykowi Mikołajowi Góreckiemu. Zróżnicowany program 16 festiwalowych koncertów zaprezentowały wybitne postacie świata artystycznego, m.in. Orkiestra Filharmonii Narodowej pod dyrekcją Antoniego Wita, Orkiestra Symfoniczna FP oraz Chór Opery Nova wraz z solistkami Iwoną Sobotką i Małgorzatą Pańko, pod dyrekcją Gabriela Chmury, Orkiestra Kameralna Amadeus, kantor Baruh Finkelstein i Kapela Chasydzka z Moskwy. Bydgoscy symfonicy wystąpili z Anną Górecką, prezentując dzieła Henryka Mikołaja Góreckiego i Mikołaja Góreckiego – syna, Chór Opery Nova wykonał *Miserere*, dzieło dedykowane Bydgoskiemu Marcowi 1981. Filharmonia rozpoczęła także nowy cykl „Poranki muzyczne dla seniorów” – koncerty odbywają się raz w miesiącu w godzinach przedpołudniowych. + + Kontynuowane były dwa cykle koncertów kierowane do najmłodszych słuchaczy: „Od brzuszka do uszka maluszka”, dedykowane kobietom w ciąży, niemowlętom i małym dzieciom, oraz „W krainie śpiewającego Misia” skierowane do dzieci od roku do 3 lat, a także koncerty edukacyjne prezentujące żywą muzykę omawianą przez merytorycznie i metodycznie przygotowanych prelegentów, z którymi docieramy do odbiorców w całym województwie kujawsko-pomorskim.

+

Filharmonia utrzymuje 2 stałe zespoły: Orkiestrę Symfoniczną Filharmonii Pomorskiej i Orkiestrę Kameralną „Capella Bydgestiensis”

+

Filharmonia Poznańska im. Tadeusza Szeligowskiego

Filharmonia kontynuowała cykle koncertowe, w tym m.in.:

- Gwiazdy Światowych Estrad (pianista Nikolai Demidenko, oboista Albrecht Mayer, skrzypaczka Sarah Chang, skrzypaczka Viktoria Mullova, pianista Alexander Gavrylyuk) z towarzyszeniem Orkiestry Filharmonii;
- comiesięczne Koncerty Poznańskie;
- Koncerty Marszałkowskie – organizowane z okazji rocznic ważnych wydarzeń w Wielkopolsce (Poznański Czerwiec '56, Powstanie Wielkopolskie).

+

W 2011 roku pojawiły się nowe cykle tematyczne:

- „Literatura w muzyce” (prezentacja kompozycji inspirowanych arcydziełami światowej literatury: „Romeo i Julia”, „Faust”, „Śladami Don Kichota”, „Miłosne przygody Don Juana”);
- koncerty związane z Rokiem Mahlerowskim (także w Filharmonii Narodowej w Warszawie);
- Mistrzowie Batuty (Christopher Hogwood);
- Koncerty Prymasowskie w Katedrze Gnieźnieńskiej.

+

Inne wydarzenia:

- koncerty z udziałem słynnych artystów, m.in. wiolonczelistki Natalie Clein, harfisty Xaviera de Maistre, sopranistki Olgi Pasiecznik, skrzypka Maxima Vengerova i występ pianisty Louisa Lortie w cyklu Recitale Mistrzów;
- tradycyjny koncert plenerowy na zakończenie sezonu nad jeziorem Malta w Poznaniu – „The Music of Bond. James Bond”, z udziałem Orkiestry Filharmonii pod dyrekcją Carla Davisa oraz londyńskich wokalistów Mary Carewe i Lance’a Ellingtona;
- pierwsza edycja Festiwalu „Tryptyk Łądzki” – trzydniowe święto muzyki i poezji w pocysterskim opactwie w Łądzie nad Wartą;
- koncert Mahler Chamber Orchestra pod dyrekcją Teodora Currentzisa.

+

Systematycznie prowadzona była akcja edukacyjna Pro Sinfoniki: koncerty w Auli UAM w Poznaniu, działania i koncerty w szkołach Wielkopolski.

+

Filharmonia utrzymuje 2 stałe zespoły: Orkiestrę Filharmonii Poznańskiej i Chór Chłopięcy i Męski „Poznańskie Słowiki”.

+

Filharmonia Sudecka, Wałbrzych

W 2011 roku do najważniejszych wydarzeń należały:

- koncerty związane z beatyfikacją papieża Jana Pawła II w katedrze w Świdnicy i w kościele św. Aniołów Stróżów w Wałbrzychu;
- Koncert Jubileuszowy Józefa Wilkomirskiego (85. urodziny założyciela i długoletniego dyrektora Filharmonii Sudeckiej);
- Koncert finałowy organizowanego przez Filharmonię Sudecką 5. Międzynarodowego Festiwalu Piosenki Dziecięcej, którego motywem przewodnim w tej edycji były piosenki z filmów animowanych i bajek Disneya;
- koncert kończący sezon 2010/2011 (kościół św. Aniołów Stróżów w Wałbrzychu) z udziałem solistów, Akademickiego Chóru Politechniki Wrocławskiej, Chórów ZSM I i II stopnia w Wałbrzychu, którego program wypełniło monumentalne dzieło Carla Orffa *Carmina Burana*;
- koncerty z cyklu Turniej Tenorów w Kudowie Zdroju i w Szczawnie Zdroju;
- uroczysty koncert otwierający sezon 2011/2012 z udziałem Łukasza Długosza i Agaty Kielar-Długosz.

+

W październiku 2011 roku Filharmonia po raz pierwszy zorganizowała festiwal Dni Muzyki Filmowej. W jego programie znalazły się:

- kompozycje Krzesimira Dębskiego z polskich filmów i seriali, pod batutą kompozytora;
- koncert poświęcony muzyce z filmów animowanych i fabularnych dla dzieci;
- słynne tematy z filmów o światowej randze.

W październiku na estradzie filharmonii gościł też soul, funky, pop i rock, na koncercie zespołu niemieckiego Conspiracy 17, wzmocnionego polską sekcją smyczkową.

+

Szczególnym wydarzeniem był Nocny Koncert Zaduszkowy, wykonany wraz z solistami i chórami w Kościele Św. Apostołów Piotra i Pawła w Wałbrzychu, o północy z 1 na 2 listopada. Była to Msza święta w rycie trydenckim wzbogacona o *Requiem* Wolfganga Amadeusza Mozarta. + W listopadzie odbył się koncert monograficzny z muzyką George'a Gershwina. + + + +

W grudniu na koncertach dominowała muzyka barokowa, bożonarodzeniowa, kolędy i pastoralki. Ostatniego dnia 2011 roku w Filharmonii zapanowała operetka. *Księżniczkę czardasza* Kalmana wraz z Orkiestrą Symfoniczną Filharmonii Sudeckiej wykonali artyści scen Górnego Śląska.

+

Filharmonia Śląska im. Henryka Mikołaja Góreckiego, Katowice

Uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego w pierwszą rocznicę śmierci Henryka Mikołaja Góreckiego, 14 listopada 2011 roku, Filharmonii Śląskiej nadano imię światowej sławy kompozytora ze Śląska. Z tej okazji muzyka Góreckiego i prawykonania utworów dedykowanych jego pamięci zabrzmiały na koncertach trzech zespołów filharmonicznych. + + + Mimo remontu filharmonia nie przerwała działalności. Prowadziła ją w tymczasowej sali widowiskowej, w Akademii Muzycznej, domach kultury, kościołach. Trudne warunki wyzwoliły nowe pomysły promocji – wraz z katowicką Szkołą Muzyczną Yamaha współorganizowaliśmy 1. Rodzinny Rajd Rowerowy „Wokół źródeł muzyki” i plenerowy koncert „Segregacja dźwięków” w Międzynarodowym Dniu Muzyki, zagrany przez dzieci na instrumentach wykonanych przez nie z odpadów zutilizowanych po koncercie. + + Wzrosła liczba audycji przedszkolnych, poza koncertami Młodej Filharmonii pojawiła się Radiowa Filharmonia, realizowana w studiu Polskiego Radia Katowice, z retransmisją na antenie. Wraz z marszałkiem województwa zorganizowano Ogólnopolski Konkurs Kompozytorski „III Powstanie Śląskie”. Nagrodzony utwór Marka Grucki wykonano na Górze św. Anny podczas ogólnopolskich obchodów 90. rocznicy III Powstania Śląskiego z udziałem prezydenta RP Bronisława Komorowskiego.

+

Programy koncertów abonamentowych zawierały wielkie dzieła (m.in. *III Symfonię* Mahlera, *Symfonię „Leningradzką”* Szostakowicza, *Symfonię pieśni żalonych* H.M. Góreckiego) i utwory mniej znane (np. *Koncert skrzypcowy* Moszkowskiego), muzykę filmową i muzykę najnowszą. + + W filharmonii odbył się finał wieloletniego programu Europejskiego Centrum Muzyki K. Pendereckiego „Młodzi kompozytorzy w hołdzie Fryderykowi Chopinowi”.

+

Kontynuowaliśmy serię płytową „Szabelski – Górecki – Knapik”, nagraliśmy także 2 płyty z utworami kameralnymi Tansmana (z 2 światowymi premierami fonograficznymi), Góreckiego, Spisaka, Hawela i Gołąbka.

Świętowaliśmy m.in. 30-lecie Śląskiej Orkiestry Kameralnej i 75. urodziny jej twórcy – Jana Wincentego Hawela, 85. urodziny Jana Krenza i 60. Aleksandra Lasonia i Eugeniusza Knapika. + Śląska Orkiestra Kameralna koncertowała w Niemczech. Wspólnie z partnerami z europejskiego projektu „ONE – goes places” realizowaliśmy kolejne przedsięwzięcia projektu, do którego przystąpiliśmy w 2008 roku. + + Przygotowywano 9. Międzynarodowy Konkurs Dyrygentów im. Grzegorza Fitelberga, nad którym patronat objął prezydent RP.

Przeprowadzono konkurs na plakat (I nagroda – Józef Hołard; do promocji wybrano wyróżniony plakat Mieczysława Wasilewskiego) oraz Konkurs Kompozytorski im. Grzegorza Fitelberga (I nagroda – Joanna Szymala).

+

Filharmonia utrzymuje 3 stałe zespoły: Orkiestrę Symfoniczną Filharmonii Śląskiej, Chór Filharmonii Śląskiej, Śląską Orkiestrę Kameralną. Filharmonia dysponowała przed rozbudową 424 miejscami. W 2011 roku instytucja pracowała w wynajmowanych obiektach (sali tymczasowej w Katowicach-Giszowcu oraz sali „Symfonia” Akademii Muzycznej w Katowicach). Po rozbudowie Filharmonia będzie dysponowała 2 salami koncertowymi na 426 i 110 miejsc.

+

Filharmonia Świętokrzyska im. Oskara Kolberga, Kielce

W koncertach abonamentowych wystąpili m.in.: B. Bilińska, Ł. Błaszczuk, E. Indjic, K. Jakowicz, A. Kuls, A. Pachlewski, P. Piekutowska, I. Pikayzen, H. Rutkowski, S. Skoczyński, M. Sobuła, A. Wodnicki oraz dyrygenci, jak: M.J. Błaszczuk, T. Bugaj, P.G. Kim, M. Pijarowski, J. Przybylski, J. Salwarowski, J.M. Zarzycki. + + + + Zorganizowano osiem wtorkowych koncertów kameralnych. Cykl Akademia Melomana to czwartkowe koncerty symfoniczne dla młodych melomanów. Prelegent w przystępny sposób (z wykorzystaniem multimedii) wprowadza młodych melomanów w świat muzyki klasycznej. Z koncertami tymi związane są konkursy dla uczniów (multimedialny i plastyczny). Uzupełnieniem działalności edukacyjnej są również Koncerty Familijne (przeznaczone dla całych rodzin). Odbywają się w niedzielne przedpołudnia i stanowią połączenie koncertu z warsztatami dla dzieci. Na każdym ze spotkań najmłodszy słuchacz bierze udział w zabawach edukacyjnych, konkursach, a także rozwiązują zagadki muzyczne. + + + Od 24 marca do 19 kwietnia odbyły się 19. Świętokrzyskie Dni Muzyki. Prezentowane były najnowsze polskie i światowe dzieła muzyki współczesnej wcześniej niewykonane w Kielcach. + + + + Filharmonia przedstawiła dwa spektakle premierowe: *Złoty kluczyk* M. Weinberga (we współpracy z Kieleckim Teatrem Tańca i Landstheater Niederbayer) oraz *Historia małego krawczyka* T. Harsanyi'ego.

+

Filharmonia przygotowywała się w 2011 roku do przeprowadzki do nowej siedziby – Międzynarodowego Centrum Kultur, która nastąpiła w styczniu 2012.

+

Filharmonia im. Mieczysława Karłowicza, Szczecin

Rok 2011 Filharmonia przywitała koncertem „Gorące rytmy” z solistami Anną Serafińską i Januszem Szromem. W cyklu karnawałowym najsłynniejsze arie operowe śpiewała Alla Guba-Ploskina, a w ramach „Klasyki na sobotę” przedstawiliśmy *Zamieć* Puszkina i *Dziadka do orzechów* Czajkowskiego, gościliśmy Vadima Gładkova – solistę *Nocy w ogrodach Hiszpanii* Manuela de Falli.

Najważniejszymi cyklami, cieszącym się ogromnym zainteresowaniem, były:

- „Mistrzowskie interpretacje” z udziałem Krzysztofa Jakowicza, Eugena Indjica, Łukasza Długosza, Kevina Kennera, Marcina Nałęcz-Niesiołowskiego;
- „Mistrzowie batuty” z Kai Bumannem, Agnieszką Duczmal i Jose Marią Florencio;
- „Wielka symfonia” z dziełami Sibeliusa, Bartóka i Berlioza.

Program dopełniły koncerty okolicznościowe z okazji 200. rocznicy urodzin

Lisza, szóstej rocznicy śmierci Jana Pawła II z *Requiem* Mozarta, koncert „Pamięci tragedii smoleńskiej” z udziałem znakomitego altowiolisty Avri Levitana. + + W cyklu kameralistyki wystąpiły Tangata Quintet (tanga Piazzoli) oraz Quartet Berlin, zespół kameralny Berliner Philharmoniker wraz ze znakomitym szczecińskim gitarzystą Krzysztofem Meisingerem.

Z okazji Dnia Dziecka w cyklu „Koncertów rodzinnych” gościliśmy najmłodszych melomanów i ich rodziców. Ofertę edukacyjną tworzyły audycje i koncerty szkolne, a także cykl letnich koncertów promenadowych w Szczecinie:

„Na bursztynowym szlaku” z okazji Dni Morza na Wąłach Chrobrego, „Muzyka na wodzie” w przystani jachtowej AZS i koncert z okazji prezydencji Polski w Unii Europejskiej z wielkim finałem – hymnem Unii transmitowanym przez TVP2 i TV Polonia.

+

Sezon 2011/2012 filharmonia zainaugurowała koncertem z udziałem wybitnego pianisty Ingolfa Wundera. Swoją kontynuację miały wyżej wymienione cykle koncertowe z udziałem takich dyrygentów, jak Nicolas Krauze, Rashid Skuratov, Mykola Diadiura, Jerzy Salwarowski oraz solistów – Marii Machowskiej, Dalii Kuznecovaite, Olega Poliansky’ego, Beaty Bilińskiej i Doroty Anderszewskiej.

W repertuarze znalazły się koncerty okolicznościowe – „Vivat Polonia” (11 listopada), koncert w 100-lecie urodzin Nino Roty oraz koncerty kameralne:

„I Maestri napoletani” (z udziałem Giuseppe Devastato), „Sulla siostra” („Na karuzeli” – z programem jazzowym) oraz koncert Kwartetu „Vigoroso”.

Orkiestra Filharmonii wzięła udział w Festiwalu „Komitas” poświęconym kulturze ormiańskiej.

Filharmonia im. Witolda Lutosławskiego, Wrocław

W 2011 roku w Filharmonii Wrocławskiej odbyło się 70 koncertów, w tym: 57 koncertów Orkiestry Symfonicznej, 3 koncerty gościnne (Filharmonia Łódzka, Filharmonia Krakowska, Orkiestra z Lahti), 7 koncertów kameralnych z udziałem muzyków orkiestry symfonicznej, 1 koncert kameralny muzyków gościnnych, 2 recitale. + + Orkiestra Kameralna „Leopoldinum” wykonała 33 koncerty, nagrała jedną płytę oraz muzykę do filmu niemego *Mania z Połą Negri* z 1918 roku (muzyka: Jerzy Maksymiuk) i filmu *80 milionów* (muzyka: Zbigniew Karnecki).

+

Wrocławska Orkiestra Barokowa w 2011 roku wykonała 23 koncerty. Nagrała płyty z ariami koncertowymi Mozarta (z Olgą Pasicznik) i symfoniami Haydna (*Poranek, Południe, Wieczór*). Zespół wystąpił z wielkim aplauzem w chorwackim Varazdinie. Największym sukcesem były dwie nominacje i nagroda Fryderyk 2011 za „Fonograficzny debiut roku”. Chór Filharmonii im. Witolda Lutosławskiego w 2011 roku dał 23 koncerty, a Lutosławski Quartet zagrał 6 koncertów. W filharmonii po raz trzeci odbył się Leo Festiwal oraz festiwal Musica Electronica Nova. Z wielkim sukcesem odbył się też festiwal Jazztopad, z koncertem słynnego saksofonisty Sonny’ego Rollinsa na inaugurację. Filharmonia zorganizowała również szereg wydarzeń związanych z edukacją młodzieży i dzieci. + + + Ogółem odbyło się 575 wydarzeń i koncertów z udziałem 97 829 słuchaczy.

+

Filharmonia utrzymuje 6 stałych zespołów: Orkiestrę Symfoniczną, Wrocławską Orkiestrę Kameralną „Leopoldinum”, Wrocławską Orkiestrę Barokową, Chór Filharmonii Wrocławskiej, Chór Chłopięcy, Lutosławski Quartet.

+

Polska Filharmonia Bałtycka im. Fryderyka Chopina, Gdańsk

W 2011 roku Filharmonia zorganizowała ponad 300 koncertów, w tym 57 koncertów symfonicznych z udziałem swojej orkiestry. Odbyło się aż 13 festiwali oraz 1 kurs mistrzowski. Koncerty Polskiej Filharmonii Bałtyckiej odbywały się w ramach cykli:

- cotygodniowe „Piątkowe koncerty symfoniczne”;
- „Wielcy dyrygenci”;
- „Europa w Polsce”;
- „Symfonie Mahlera”;

- „Muzyka dawna”;
- „Wykłady filharmoniczne na Ołowiance”;
- „Poezja na Ołowiance”;
- „Mistrzowie kameralistyki”;
- „Chopin nad wodami Motławy”;
- „Muzyka w zabytkach Starego Gdańska”;
- Koncertów Familijnych;
- Balów Gdańskich;
- Koncertów Sylwestrowych.

Inne wydarzenia cykliczne organizowane w 2011 roku: koncerty „Papieskie”, jazzowe, edukacyjne dla dzieci i młodzieży, promujące wybitne talenty trójmiejskich szkół muzycznych oraz koncerty organowe z cyklu „Blżej Bacha” i z okazji Jarmarku św. Dominika.

+

Wśród najważniejszych wydarzeń festiwalowych należy wymienić organizację festiwalu Gdańska Jesień Pianistyczna, cyklu muzyczno-literackiego „Wiek Miłosza”, 6. Międzynarodowego Letniego Festiwalu Muzycznego w Jastrzębiej Górze, 30. Międzynarodowego Festiwalu Organowego w kościele NSPJ w Stegnie, 23. Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Religijnej im. Ks. Stanisława Ormińskiego w Rumi oraz 54. Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Organowej w Oliwie. Filharmonia była współorganizatorem festiwalów Solidarity Of Arts, Mozartiana, 15. Wielkanocnego Festiwalu Ludwiga van Beethovena, Siesta Festival, Gdańskiego Festiwalu Muzycznego, Festiwalu Muzyki Sakralnej w Gdyni, a także koncertów w ramach 15. Komeda Jazz Festival. + +
Zespoły Filharmonii gościnnie występowały w ramach festiwalu Jazz Jantar oraz Festiwalu Filmów Fabularnych w Gdyni.

+

Filharmonia utrzymuje stałe zespoły: Orkiestrę Symfoniczną Polskiej Filharmonii Bałtyckiej, Orkiestrę Kameralną „Hanseatica”, Kwartet Dęty Polskiej Filharmonii Bałtyckiej, inne zespoły kameralne.

+

+

+

Polska Filharmonia Kameralna, Sopot

Z uwagi na remont Opery Leśnej koncerty odbywały się w Sali Urzędu Miejskiego i w sopockich kościołach, a także na terenie całego województwa pomorskiego. + + Na początek roku filharmonia proponowała koncerty noworoczne, w programie których, oprócz znanych arii i utworów karnawałowych, znalazły się kolędy w opracowaniach Macieja Maleckiego i Krzysztofa Herdzina. W kolejnych miesiącach wydarzeniami były:

- tournée po Szwajcarii i Niemczech z pianistami Gerhardem Oppitzem i Benjaminem Moserem, a także duetami fortepianowymi Baur oraz Stenzl (koncerty w Kolonii, Düsseldorfie, Saanen, Hamburgu, Stuttgarcie, Schaffhausen);
- udział w 1. Festiwalu „Sopot Classic” – wśród gości znaleźli się soliści Leticia Moreno, Michael Martin Kofler, Iryna Zhytynska i Przemysław Borys, a podczas koncertu „Muzyka naszych czasów” nastąpiło rozstrzygnięcie Konkursu Kompozytorskiego im. Krzysztofa Pendereckiego oraz wykonanie dwóch nagrodzonych kompozycji;
- udział w Kursach Mistrzowskich „Sommercampus” w Rostocku – towarzyszenie młodym artystom w warsztatach i koncertach;
- koncerty w Niemczech w ramach festiwalu muzycznych Weilburger Schlosskonzerte oraz Mecklemburg-Vorpommern Festspiele;
- koncert z okazji otwarcia Centrum św. Jana w Gdańsku we współpracy z Nadbałtyckim Centrum Kultury, podczas którego wykonane zostało *Te Deum* Leszka Możdżera napisane specjalnie na tę okazję z partią solową Bożeny Harasimowicz.

+

Orkiestra współpracowała z gościnnymi dyrygentami, m.in. Jürgenem Brunsem, Krzysztofem Herdzinem, Rafałem Jackiem Delektą, Przemysławem Stanisławskim, Bogdanem Ołędzkim, Zygmuntem Rychertem. + Filharmonia starała się wspierać także młodych artystów. Wystąpiła w Gdyni i w Łańcucie z 15-letnim angielskim puzonistą Peterem Moorem. Współpracując z Akademią Muzyczną w Gdańsku, zaprosiła do udziału w swoich koncertach także innych młodych solistów – Martę Jackowską i Noemi Grubbę. + + Filharmonia zrealizowała nagrania płytowe *Koncertu gdańskiego na gitarę i orkiestrę* Krzysztofa Olczaka oraz koncertów skrzypcowych Jacquesa Loussiera.

+

Polska Filharmonia „Sinfonia Baltica”, Słupsk

W 2011 roku, mimo zmniejszonej dotacji, zaproszono wybitnych solistów i wykonano interesujące pozycje z repertuaru symfonicznego. Odbyły się m.in.:

- koncerty z udziałem Małgorzaty Walewskiej, Konstantego Andrzeja Kulki i Łukasza Kuropaczewskiego;
- koncert z *Kindertotenlieder* Gustawa Mahlera w wykonaniu Adama Szerszenia i orkiestry pod dyr. Bohdana Jarwołowicza;
- wykonanie III części oratorium *Chrystus* Franciszka Liszta z udziałem Magdaleny Witczak, Agnieszki Rehlis, Jarosława Kitali i Aleksandra Zuchowicza oraz Chóru Politechniki Gdańskiej – w ramach obchodów Roku Liszta;
- występy orkiestry pod dyrekcją Bohdana Jarwołowicza, wraz z solistami z różnych krajów, w repertuarze operowym na Festiwalu „Charlotta Classica”;
- koncerty na 45. Festiwalu Pianistyki Polskiej z udziałem Brenno Ambrosiniego (*I Koncert fortepianowy Es-dur* Liszta) i Joanny Marcinkowskiej (*Koncert fortepianowy a-moll* Griega), oraz Tria Filipa Wojciechowskiego i saksofonisty Henryka Miśkiewicza (aranżacje Bohdana Jarwołowicza łączące muzykę symfoniczną i jazz), z okazji 80. rocznicy urodzin Krzysztofa Komedy.

W 2011 roku orkiestra nagrała kolejną, 26. płytę zatytułowaną *Magic of Accordion*, na której towarzyszyła akordeoniście Wiesławowi Prządce.

W listopadzie odbył się koncert promujący płytę z udziałem tego solisty oraz specjalnie zaproszonego argentyńskiego bandoneonisty Ariela Ramireza.

W ramach działalności edukacyjnej dla dzieci i młodzieży odbyły się:

- koncerty z cyklu „Mikołajkowa gala baletowa”, w których mali tancerze z Koszalina wykonywali sceny baletowe z *Dziadka do orzechów* i *Jeziora łabędziego* Czajkowskiego;
- koncerty kameralne z cyklu „Nuto z ulicy Smyka”;
- koncerty dla młodzieży „Lista przebojów muzyki klasycznej” i „Od Claptona do Jacksona” z udziałem wokalisty Jacka Kotlarskiego.

+

Warmińsko-Mazurska Filharmonia im. F. Nowowiejskiego, Olsztyn

15 września 2011 roku odbyło się uroczyste otwarcie nowej siedziby Filharmonii Warmińsko-Mazurskiej, na które zaproszenie przyjął światowej sławy artysta rumuński Gheorghe Zamfir. Po ponad 30 latach pracy w budynku Państwowej Szkoły Muzycznej filharmonicy doczekali się nowego gmachu z nowoczesną salą koncertową. + Obchody jubileuszowe 65-lecia Warmińsko-Mazurskiej Filharmonii zostały zwieńczone dwoma koncertami – 27 i 28 października.

Odbyła się inauguracja cyklu „Mistrzowskie recitale fortepianowe” (2 koncerty: Beata Bilińska, Marek Tomaszewski). + + Wprowadzony został nowy cykl „Sobota z The Metropolitan Opera HD Live” (2 transmisje: W.A. Mozart – *Don Giovanni*, Ch. Gounod – *Faust*).

Odbyło się tournée koncertowe orkiestry symfonicznej w Hiszpanii (3 koncerty: Bilbao, Tudela, Pampeluna). + Ponadto zorganizowano uroczysty koncert „Kalininograd–Olsztyn” z udziałem Orkiestry Kameralnej Filharmonii Kaliningradzkiej oraz poranek muzyczny z udziałem Orkiestry Młodzieżowej „Svajone” z Alytus (Litwa).

+

Na estradzie Warmińsko-Mazurskiej Filharmonii występowali wybitni muzycy polscy, m.in.: Bartosz Bryła, Michał Bryła, Łukasz Błaszczyk, Beatriz Blanco, Beata Bilińska, Piotr Pławner, Marek Tomaszewski, Alicja Węgorzewska, Krzesimir Dębski, Andrzej Straszyński, a także z zagranicy: Gwendolyn Bradley, Andrey Shibko, Vladimir Kiradjiev, Boris Spasski, Eugen Indjic, Gheorge Zamfir, Dainius Pavilionis.

+

Filharmonia Zabrzeńska

Rok 2011 w działalności Filharmonii to 97 koncertów dla ponad 42 000 słuchaczy w 15 miastach Polski oraz w Bad Muskau (Niemcy).

+

Koncerty symfoniczne – w roku 2011 odbyło się 16 koncertów tego typu, z takimi artystami, jak: Akira Mori (Japonia), Moonkyung Lee (Korea Płd.), Hector Lopez (Meksyk), Yalun Zhang (Chiny) Łukasz Długosz. Podczas Festiwalu Muzyki Zabytkowych Parków i Ogrodów im. C.M. Webera zabrzmiało polskie prawykonanie *II Symfonii* tegoż kompozytora, dokonano także polskich prawykonania dzieł Evelyn Stroobach i Maxa Brucha.

+

Koncerty oratoryjne – wykonano 6 koncertów z udziałem chóru. Zabrzmiało kilka wielkich dzieł z historii tego gatunku – *Stabat Mater* Dworzaka, dwukrotnie *Requiem* Durufle’a, także słynne *Nieszpory ludzmierskie* Pawлуśkiewicza. Podczas tych wykonań orkiestrze najczęściej towarzyszył zabrzeński chór „Resonans con tutti”, występowały także Chór Politechniki Śląskiej z Gliwic i Harmonia z Cieszyna oraz znakomici soliści – Zdunikowski, Kruszewski, Gurbal.

+

Koncerty popularne i okolicznościowe to 25 takich imprez w kilkunastu miastach Polski i w Bad Muskau (Niemcy), udział w prestiżowych imprezach okolicznościowych (koncerty noworoczne w Cieszynie, Krakowie, Warszawie, festiwale w Katowicach, Czeladzi, Busku-Zdroju, Pokoju, Cieszynie, Sosnowcu, Krynicy, Głogówku, Kędzierzynie). W koncertach wystąpili soliści: Małgorzata Walewska, Hanna Banaszak, Grzegorz Turnau, Artur Ruciński, Alicja Majewska, Włodzimierz Korcz, Janusz Radek, Stanisław Sojka, Jacek Wójcicki, Agnieszka Zwierko, Wiesław Ochman, Bogusław Kaczyński i inni. Odbyło się 41 koncertów dla dzieci i młodzieży szkolnej dla ponad 6000 dzieci.

+

Filharmonia Zielonogórska im. Tadeusza Bairda

W 2011 roku Filharmonia zorganizowała dwa festiwale:

– „Dni muzyki nad Odrą” (25 lutego – 18 marca). W 9 koncertach odbywających się w Zielonej Górze, Sulechowie, Żarach i Cottbus wystąpili François Dumont, Elke Kottmair, Peter Diebschlag, Wolfgang Rogner, Paweł Batian, Bogdan Iwasyk, Daniel Molnar, Czesław Grabowski, Bartosz Marciniak, Julian Gembalski, Prague Brass Collegium, kwintet dęty z Berlina, Orkiestra Radia i Telewizji Republiki Białorusi. + + Wyjątkowym wydarzeniem było pierwsze w Zielonej Górze wykonanie *Symfonii alpejskiej* Ryszarda Straussa. Filharmonicy zielonogórcy wraz z niemieckim zespołem rockowym SIX zagrali w Cottbus koncert „Spotkanie klasyki i rocka”;

– 20. Festiwal Smyczkowy „Mistrzowie polskiej wiolinistyki” (14, 20–21 października), w którym udział wzięli, m.in.: Jarosław Żołnierczyk, Szymon Krzeszowiec, Marta Kowalczyk, Anita Wąsik, Chanelle Bednarczyk, Aleksander Gabryś, Aleksander Tomaszewicz. W programie znalazły się utwory m.in. Mozarta, Brahmsa, Bruchy, Wieniawskiego, Sibeliusa, Arvo Pärta i Piotra Radko.

+

W cotygodniowych koncertach symfonicznych udział wzięli, m.in.: Zygmunt Rychert, Jerzy Salwarowski, Mirosław J. Błaszczyk, Vladimir Kiradjiiev, Konstanty A. Kulka, Edward Zienkowski, Katarzyna Duda, Hubert Salwarowski, Paweł Kowalski, Paweł Wakarecy, Edward Wolanin, Joanna Ławrynowicz, Beata Bilińska, Bożena Harasimowicz, Tomasz Strahl, Paweł Gusnar oraz Toruński Kwartet Waltorniowy, Trio Reed Connection, Polish Wind Quintet. Filharmonicy koncertowali m.in. w Verden, Cottbus, Schmochtitz i na Białorusi. + + Wydarzeniem był uroczysty koncert z okazji jubileuszu

55-lecia Filharmonii Zielonogórskiej (27 maja). W ramach prezydencji Polski w UE orkiestra wykonała 2 koncerty w Mińsku. + W cyklu koncertów edukacyjnych filharmonia zaprezentowała szereg propozycji dla różnych grup wiekowych.

+

+

+

ORKIESTRY SYMFONICZNE

**Narodowa Orkiestra Symfoniczna Polskiego Radia w Katowicach
[NOSPR]**

W 2011 roku orkiestra dała 43 koncerty, w tym:

- 31 koncertów w Katowicach (wśród nich 6 edukacyjnych);
- 6 koncertów w Warszawie;
- koncerty w Łodzi, Krakowie, Nowym Sączu;
- 3 koncerty za granicą (Watykan, Rzym, Kolonia).

+

Na szczególne wyróżnienie zasługują:

- koncert pod dyрекcją Michaiła Jurowskiego, podczas którego miało miejsce światowe prawykonanie *Sinfonii da requiem* Krzysztofa Meyera (14 stycznia);
- koncert w Kolonii (21 stycznia), który poprowadził Frank Strobel, i w którego programie znalazła się muzyka filmowa Nino Roty (koncertowi towarzyszył pokaz fragmentów filmów Federica Felliniego);
- koncert w ramach Rubinstein Piano Festival w Łodzi, pod dyрекcją Jacka Kaspszyka z udziałem solisty A. Korsanti’ego;
- koncerty w ramach Wielkanocnego Festiwalu im. Ludwiga van Beethovena w Warszawie (16 i 21 kwietnia);
- koncerty w Watykanie i Rzymie (oba 2 maja) podczas uroczystości beatyfikacji Jana Pawła II;
- koncerty pod dyрекcją Krzysztofa Pendereckiego w ramach Kongresu Języka Polskiego;
- koncert zamykający jubileuszowy sezon 2010/2011 pod dyрекcją Jerzego Maksymiuka z towarzyszącą mu wystawą fotograficzną Jana Zegalskiego „Szkice Muzyczne III – Retrospekcja”, dokumentującą historię zespołu;
- koncert inauguracyjny 54. Międzynarodowy Festiwal Muzyki Współczesnej „Warszawska Jesień” w Filharmonii Narodowej w Warszawie;
- trzy koncerty w ramach festiwalu La Folle Journée (Szalone Dni Muzyki) w Teatrze Wielkim – Operze Narodowej w Warszawie;
- koncert pamięci ofiar stanu wojennego w Archikatedrze Chrystusa Króla w Katowicach (13 grudnia);
- koncert w ramach 2. Festiwalu Grudniowego „Eugeniusz Knapik – w górę w ciszę...” w Akademii Muzycznej w Katowicach.

+

Dokonane zostały również zaplanowane nagrania archiwalne dla Polskiego Radia. Z 19 utworów 17 pozycji stanowił repertuar polski.

+

Osobnego wyróżnienia wymaga zorganizowany w całości przez NOSPR 4. Festiwal Prawykonañ „Polska Muzyka Najnowsza ” (25–27 marca).

W jego ramach odbyło się 7 koncertów, zaprezentowanych zostało 29 utworów 29 kompozytorów, z czego aż 25 było światowymi prawykonaniami a pozostałe zostały wykonane po raz pierwszy w Polsce. +

+

We współpracy z Urzędem Miasta w Katowicach orkiestra organizowała koncerty edukacyjne w szkołach. + + W kolumnie tabeli [s. 192–195] „Łączna frekwencja” nie uwzględniono koncertu podczas uroczystości beatyfikacyjnych Jana Pawła II na placu św. Piotra w Watykanie. Ze względu na rozmiar wydarzenia liczba słuchaczy była trudna do oszacowania.

+

Orkiestra Akademii Beethovenowskiej

W roku 2011 orkiestra brała udział w 46 koncertach, w tym 9 autorskich (cykl 6 koncertów dla województwa małopolskiego, koncert z cyklu „Nowe drogi klasyki”, 2 koncerty z cyklu „Jeszcze Polska Muzyka”) oraz w 6 koncertach edukacyjnych „Bajkowe melodie”. + + Podtrzymano tradycję współpracy ze Stowarzyszeniem Ludwiga van Beethovena (cykl „Nowe drogi klasyki”, sezon koncertowy dla Małopolski, cykl „Jeszcze Polska Muzyka”, Festiwal Beethovenowski), z Krakowskim Towarzystwem Przemysłowym („The Cracow last night of the Proms”), z Montferlandecultur Fonds, Fundacją Bielecki Art („Bajkowe melodie”). Odbyły się rozmowy dotyczące 3. edycji cyklu „Jeszcze Polska Muzyka”, gdzie planowanych jest ok 30 koncertów w Małopolsce i na Podkarpaciu. + + + Zespół otrzymał zaproszenie na inaugurację 16. Wielkanocnego Festiwalu im. Ludwiga van Beethovena oraz deklaracje współpracy nowo powstających instytucji (Europejskie Centrum Muzyki Krzysztofa Pendereckiego). + + Rok 2011 w stosunku do lat poprzednich wykazał najgorszą koniunkturę i pod względem liczby koncertów był dla zespołu najsłabszy. + + + + Znaczącym wydarzeniem było nawiązanie stałej współpracy z KMP EMI London i Abbey Road, gdzie zespół zaistniał dzięki swojej dyscyplinie brzmieniowej, elastyczności rynkowej i innowacyjnym rozwiązaniom menedżerskim.

+

Orkiestra „Sinfonia Varsovia”

W listopadzie 2010 roku rozstrzygnięty został międzynarodowy konkurs na projekt sali koncertowej i zagospodarowanie architektoniczne nieruchomości przy ul. Grochowskiej 272 w Warszawie z przeznaczeniem dla Orkiestry. Spośród 138 prac z 43 krajów międzynarodowe jury wybrało projekt autorstwa Thomasa Puchera z Grazu (Austria). 21 czerwca 2012 roku Prezydent Miasta Stołecznego Warszawy Hanna Gronkiewicz-Waltz, architekt Thomas Pucher oraz dyrekcja orkiestry – dyrektor artystyczny Krzysztof Penderecki i dyrektor naczelny Janusz Marynowski podpisali list intencyjny o woli stron w zakresie realizacji zwycięskiego projektu konkursowego. Do czasu realizacji inwestycji w wyniku decyzji władz Warszawy orkiestra korzystać będzie z tymczasowej sali koncertowej na ok. 500 miejsc, której oddanie do użytku zaplanowano na 31 sierpnia 2013 roku.

+

W 2011 roku instytucja realizowała swą statutową działalność w zakresie koncertów, nagrań, organizacji imprez i festiwali muzycznych oraz pozamuzycznych imprez artystycznych. + + + Łącznie w 2011 roku Orkiestra „Sinfonia Varsovia” wzięła udział w 427 projektach artystycznych w kraju i za granicą:

- 225 koncertów własnych i zorganizowanych z udziałem innych wykonawców;
- 197 warsztatów, zajęć edukacyjnych, seminariów;
- 5 ekspozycji plastycznych.

Uczestniczyło w nich 159 572 słuchaczy i widzów. + + Najważniejszym z projektów artystycznych orkiestry był festiwal *La Folle Journée* („Szalone dni muzyki”) – w 2. polskiej edycji w ciągu 4 dni w 85 koncertach wzięło udział 860 artystów (13 dyrygentów, 34 solistów, 12 orkiestr i 20 zespołów) z 13 krajów. W tych 85 koncertach i Akcji Edukacyjnej „Labirynt” wzięło udział ponad 30 000 słuchaczy.

+

Płocka Orkiestra Symfoniczna im. Witolda Lutosławskiego

W ramach działalności koncertowej mającej na celu popularyzację sztuki muzycznej wśród społeczności miasta Płocka orkiestra wykonała 35 koncertów, w których wystąpili wybitni artyści, m.in: Łukasz Długosz, Krzysztof Meisinger, Wiesław Prządka, Filip Wojciechowski, Elżbieta Czerny, Vadim Brodski, Grażyna Brodzińska, Tadeusz Szlenkier, Tomasz Krzysica, Alicja Majewska, Włodzimierz Korcz, Beata Rybotycka, Kuba Badach, Robert

Janowski. Orkiestrę prowadzili: Jerzy Salwarowski, José Maria Florêncio, Marek Toporowski, Vladimir Kiradjiev, Ruben Silva.

+

Organizowano też zajęcia edukacyjne dla dzieci i młodzieży z przedszkoli, szkół podstawowych i gimnazjów, a także Letni Festiwal Muzyczny (lipiec) prezentujący w okresie wakacyjnym koncerty muzyki popularnej, kameralnej, dzieła sceniczne i symfoniczne. Koncerty festiwalowe odbywają się w różnych miejscach publicznych.

+

Polska Orkiestra Radiowa

Orkiestra dokonała nagrań archiwalnych dla Programu 2 Polskiego Radia, m.in.: arii operowych ze *Strasznego dworu* i *Verbum nobile* Stanisława Moniuszki, oraz *II Koncertu skrzypcowego* i *V Koncertu skrzypcowego* Grażyny Bacewicz.

Wystąpiła w 13 koncertach w Studiu Koncertowym Polskiego Radia im. Witolda Lutosławskiego rejestrowanych przez Program 2 Polskiego Radia. W programach znalazły się m.in.: *Uwertura* op. 10 Franciszka Lessla, *Grande symphonie dramatique* Józefa Brzowskiego, *I Koncert skrzypcowy* Emila Młynarskiego, *Koncert altówkowy* w wersji na wiolonczelę Krzysztofa Pendereckiego, *Rapsodie symphonique* i *Symfonia d-moll* Zygmunta Stojowskiego, *I Symfonia* Agaty Zubel oraz wykonanie koncertowe opery *Legenda Bałtyku* Feliksa Nowowiejskiego. + + + Wydarzeniami szczególnymi były:

– koncert z cyklu „Generacje” we współpracy ze Stowarzyszeniem Autorów ZAiKS i Związkiem Kompozytorów Polskich;

– koncert na zakończenie sezonu koncertowego 2010/2011 z udziałem pianisty Jonathana Plowrighta (Liszt, Stojowski);

– Międzynarodowy Dzień Muzyki, gala wręczenia nagród Koryfeusz Muzyki Polskiej;

– koncert „Pierwsze symfonie” prowadzony przez Aluna Francisa (Henze, Pärt, Zubel, Prokofiew);

– koncert festiwalu „Łańcuch” (Lutosławski, Dutilleux, Meyer, Debussy);

– koncert laureatów Konkursu Kompozytorskiego im. Kazimierza Serockiego;

– koncert z okazji 200-lecia urodzin Franciszka Liszta z solistą Leslie Howardem;

– uroczystość wręczenia Złotych Mikrofonów i Diamentowej Batuty; koncert pod dyrekcją Tadeusza Strugały z solistką Aleksandrą Kuls.

Orkiestra wystąpiła w Filharmonii Narodowej na 15. Wielkanocnym Festiwalu

Ludwiga van Beethovena (wykonanie koncertowe opery Gaetano Donizettiego *Maria Padilla*) oraz w Bazylice św. Krzyża w Warszawie na koncercie zorganizowanym przez Narodowy Instytut Fryderyka Chopina w 162. rocznicę śmierci Fryderyka Chopina (*Requiem* Mozarta).

+

Polska Orkiestra „Sinfonia Iuventus”

W roku 2011 zrealizowała 50 koncertów, w tym 39 symfonicznych, 8 kameralnych i 3 zagraniczne. Koncerty prowadziło 19 dyrygentów, wystąpiło w nich ponad 50 solistów oraz 7 chórów. + 36 koncertów odbyło się w Warszawie. Orkiestra wystąpiła także w Łodzi, Gdańsku, Białymstoku, Krakowie, Sokołowie Podlaskim, Myszyńcu i Węgrowie, Radziejowicach i Lusławicach oraz za granicą – w Wiedniu, Berlinie i Florencji (MusXchange). W programach koncertów wykonane zostały utwory Franciszka Liszta i Gustawa Mahlera (200-lecie urodzin Liszta i 100-lecie śmierci Mahlera). Ważne były także koncerty z muzyką polską (od dawnej do współczesnej), niektóre z udziałem kompozytorów (m.in. Piotra Mossa i Wojciecha Kilara). + + + + 16 koncertów poprowadził dyrektor artystyczny Tadeusz Wojciechowski. Wydarzeniami muzycznymi były co najmniej trzy z nich: koncert w Wielkiej Sali Koncertowej Musikverein w Wiedniu, koncert na festiwalu Young Euro Classic w Konzerthaus w Berlinie i wykonanie *Semptember Symphony* Wojciecha Kilara w Filharmonii Narodowej w Warszawie, z okazji 10. rocznicy ataku terrorystycznego na World Trade Center w Nowym Jorku, na koncercie z udziałem pary prezydenckiej. Wydarzeniem artystycznym był także „Koncert przyszłości” pod batutą Krzysztofa Pendereckiego w Lusławicach z okazji rozpoczęcia budowy Europejskiego Centrum Muzyki. + + + W ramach Europejskiej Federacji Narodowych Orkiestr Młodzieżowych prowadzono wymianę muzyków w projekcie unijnym MusXchange. + Zrealizowano także projekty edukacyjne i warsztaty muzyczne oraz przesłuchania dla nowych kandydatów do orkiestry. Firma Dux wydała płytę „Mistrzowie epok i ich dzieła. Trzech klasyków z Wiednia” z nagraniem Haydna w wykonaniu Orkiestry i Ivana Monighettiego.

+

Polskie Radio nagrało (dla celów wymiany w ramach Europejskiej Unii Radiowej – EBU) koncert z repertuarem węgierskim, a Narodowy Instytut Audiowizualny wyprodukował reportaż filmowy o koncercie w Lusławicach, wyemitowany w TVP Kultura. W 2011 roku orkiestra rozpoczęła nagrania wszystkich symfonii Krzysztofa Pendereckiego pod batutą kompozytora.

Toruńska Orkiestra Symfoniczna

Działalność orkiestry w 2011 roku, to:

- 54 koncerty symfoniczne;
- koncerty kameralne w ramach projektu „Kulturalne lato”;
- koncerty rodzinne „Czas dla nas”, których ideą jest udział w koncertach całych rodzin, nawet z bardzo małymi dziećmi;
- 11 koncertów festiwalu „Europa – Toruń. Muzyka i architektura”, a wśród nich: „Wieczór polski” – korespondujący z objęciem przez Polskę prezydencji w Unii Europejskiej, z udziałem Krzysztofa Jakowicza grającego na instrumentach polskich lutników, koncert w kościele św. Szczepana (z dziełami Bacha, Haendla, Vivaldiego), „Wieczór celtycki”, „Wieczór węgierski”, „Wieczór operowy”, koncert z muzyką Liszta w wykonaniu Pawła Wakarecego pod patronatem ambasadora Węgier (z okazji 200. rocznicy urodzin kompozytora), koncert pieśni wojskowych w wykonaniu chóru Oktoich oraz koncert finałowy w wyjątkowym dla prezentacji muzyki wnętrzu Galerii Handlowej „Copernicus”;
- 83 koncerty w zabytkowych wnętrzach na terenie całego województwa w ramach projektu „Ochrona i zachowanie materialnego dziedzictwa regionu kujawsko-pomorskiego”;
- koncerty edukacyjne na terenie woj. kujawsko-pomorskiego i w Sali Wielkiej Dworu Artusa w Gdańsku („Koncert na powitanie wiosny”, otwarte próby generalne, konkurs z cyklu „Kompozytor – życie i twórczość” – w 2011 roku poświęcony Henrykowi Wieniawskiemu).

+

„Aukso” Orkiestra Kameralna Miasta Tychy

Orkiestra Aukso pod dyrekcją Marka Mosia brała udział w najbardziej prestiżowych wydarzeniach i festiwalach, takich jak:

- Europejski Kongres Kultury podczas Krajowego Programu Kulturalnego Polskiej Prezydencji z udziałem Krzysztofa Pendereckiego i Jonny’ego Greenwooda;
- koncert zamykający polską prezydencję w UE (prawykonanie *III Symfonii* Pawła Mykietyna);
- Warszawska Jesień;
- Festiwal Prawykonań;
- Ars Cameralis;
- Międzynarodowy Festiwal im. G.G. Gorczyckiego;
- Festiwal „Nostalgia”;

- 2. Festiwal Grudniowy;
- koncert bożonarodzeniowy dla TVP 2;
- Festiwal Muzyki Filmowej w Krakowie;
- Festiwal „Kwartet Śląski i jego goście” i wiele innych.

+

Orkiestra pod dyrekcją Marka Mosia dokonała nagrań do płyt CD, m.in.:

- Paweł Mykietyn – *Pasja wg św. Marka*;
- Michał Moc – *Emotions*;
- Andrzej Jagodziński Trio – *Muzyka polska*;
- *Camerata Silesia sinus Kilar*.

Ponadto zagrała szereg koncertów charytatywnych na rzecz hospicjum w Tychach oraz dokonała wielu prawykonań. Orkiestra otrzymała prestiżową nagrodę „Marka Śląskie”.

+

Capella Cracoviensis

W 2011 roku zrealizowano następujące cykle koncertowe prezentowane w Krakowie, Tarnowie, Nowym Sączu, Starym Sączu i w Gorlicach: „Verba et Voces”, „Muzyka w Krakowie”, „Muzyka w Małopolsce” – programy poświęcone nieobecny w Polsce arcydziełom oratorijskim Haendla (*Theodora*, *Athalia*, *Deborah*), rzadko wykonywanej muzyce polskiego baroku (Mielczewski, Pękiel, Gorczycki), wielkim mszom baroku i klasycyzmu (Bach, Mozart, Beethoven) oraz jednemu z kluczowych dzieł repertuaru operowego (*Orfeusz i Eurydyka* Glucka). + + + Wśród wykonawców znalazły się gwiazdy wokalistyki (Paul Agnew, Roberta Mameli, Geraldine McGreevy, Kai Wessel, Krystian Krzeszowiak, Robin Blaze, David DQ Lee i inni), znani dyrygenci (Andrew Parrott, Paul Goodwin, Andreas Spering i inni) i młodzi polscy śpiewacy. + Cyklu „Verba et Voces” wysłuchało 10 627 osób, w tym oratoriów Haendla – 3279, repertuaru polskiego baroku – 1590 osób, wielkich *Mszy* Bacha, Mozarta i Beethovena – 4808 osób, opery Glucka – 950 osób. Kontynuowano serię koncertową „Wielka Encyklopedia Muzyki”, poświęconą rzadko grywanym pozycjom z klasycznego repertuaru symfonicznego, cykl „Carte blanche”, dedykowany wybitnym osobowościom świata muzyki (Alessandro Moccia, Alfredo Bernardini), cykl „Imponderabilia”, przygotowywany z myślą o najbardziej wymagającej publiczności. Cykl „Stara Europa”, w 2011 roku wyróżniony patronatem polskiej prezydencji, angażował wokalne zespoły krakowskie (Harmonia Sacra, Octava Ensemble,

„reaktywowana” Kapela Rorantystów, a także chór Capelli Cracoviensis), które stanęły obok brytyjskiego The Hilliard Ensemble i niemieckiego Stimmwerck. Specjalnym nurtem programowym była polska muzyka barokowa – repertuar należący do trudniejszych (trzonem są tutaj wymagające kompozycje jeszcze z I poł. XVII wieku), pozostający całkowicie na uboczu nie tylko obiegu międzynarodowego, ale i świadomości polskiej publiczności.

+

Capella Cracoviensis wystawiła trzy dzieła operowe: sceniczne prezentacje *Wesela Figara* Mozarta (reż. Cezary Tomaszewski i Jan Peszek) oraz *Orfeusza i Eurydyki* Glucka (reż. Cezary Tomaszewski), a także koncertową wersję *Tamerlana* Haendla. Wszystkie zgromadziły komplety publiczności, wskazując na głód tego typu wydarzeń – profesjonalnych realizacji repertuaru opery XVIII-wiecznej wedle współczesnych standardów wykonawczych.

+

I, Culture Orchestra

Orkiestra powstała jako wyjątkowe i nowatorskie przedsięwzięcie – jeden z najważniejszych projektów Programu Kulturalnego Polskiej Prezydencji 2011, realizowanego przez Instytut Adama Mickiewicza. Jego ideą było wykorzystanie kultury jako medium dla pogłębiania relacji między Unią Europejską a krajami Partnerstwa Wschodniego, stworzenie wybitnego międzynarodowego zespołu, który stałby się impulsem dla pozytywnych zmian w rozwoju kulturalnym i społecznym. Zespół utworzony został z młodych muzyków z Polski i z 6 krajów zza wschodniej granicy Unii Europejskiej: Armenii, Azerbejdżanu, Białorusi, Gruzji, Mołdawii i Ukrainy. Doskonając swe umiejętności we współpracy z jednym z najlepszych dyrygentów naszych czasów Sir Neville'em Marrinerem, solistami – Aleną Baevą, Arabellą Steinbacher, Agatą Szymczewską, Peterem Jablonskim, a także wybitnymi wykładowcami, orkiestra miała wyjątkową szansę budowania międzynarodowych profesjonalnych kontaktów i wymiany doświadczeń z młodymi muzykami z innych krajów. Orkiestra w 2011 roku przygotowała dwa programy:

– ballada symfoniczna wg Adama Mickiewicza *Wojewoda* i *IV Symfonia* Piotra Czajkowskiego, *II Koncert skrzypcowy* Karola Szymanowskiego, pod dyrekcją Sir Neville’a Marrinera;

– *Suita scytyjska* Sergiusza Prokofiewa, *IV Symfonia koncertująca* Karola Szymanowskiego, *V Symfonia* Dymitra Szostakowicza, pod dyrekcją Pawła Kotli. Pod koniec 2011 roku orkiestra pod batutą Sir Neville’a Marinera

i Pawła Kotli zagrała w najbardziej znanych i renomowanych salach koncertowych Europy, takich jak: Filharmonia Berlińska, Royal Festival Hall, Teatro Real.

+

Orkiestra Kameralna Polskiego Radia „Amadeus”

Orkiestra realizowała w Poznaniu nagrania oraz koncerty na potrzeby archiwalne i antenowe Polskiego Radia. Pozostałe koncerty odbywały się w całej Polsce i za granicą – zarówno w centrach kulturalnych, jak i miejscowościach o utrudnionym dostępie do kultury. + Orkiestra kontynuowała swoją misję poprzez:

- koncerty stypendystów Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego promujące młodych polskich muzyków u boku profesjonalnego zespołu;
- cykl koncertów z okazji Dnia Dziecka z udziałem uczniów Poznańskiej Szkoły Baletowej, adresowany do rodzin z dziećmi;
- realizację nagrań (w tym wielu premierowych) utworów polskich kompozytorów, m.in. Mikołaja Góreckiego, Pawła Mykietyna czy Macieja Małeckiego.

+

Z zagranicznych koncertów wymienić należy przede wszystkim występy podczas Mozart Matinee w Dortmundzie (Mozart) i udział w Barockmusik Trifft Tango Argentino w Emden (Vivaldi, Piazzolla). + + + Wielkim sukcesem był udział orkiestry w multimedialnym spektaklu „Era Schaeffera” w Teatro Espagnol w Madrycie. Zespół wykonał *Musique pour orchestre d'instruments a cordes* Bogusława Schaeffera. [Ze względu na charakter działalności orkiestry ankieta nie oddaje w pełni aktywności zespołu w roku 2011].

+

Orkiestra Muzyki Nowej

Punktem kulminacyjnym działalności artystycznej Orkiestry w 2011 roku były koncerty na festiwalu Beijing Modern w Pekinie:

- koncert utworów George’a Crumba, Tristana Muraila, współczesnych kompozytorów chińskich – Jia Daqun i Yu Pengfei, a także skomponowanych specjalnie na tę okazję utworów młodych polskich kompozytorów – Jakuba Tomasza Opalki i Marcina Rupocińskiego;
- koncert kwintetu Lasoń Ensemble – Kameraliści Miasta Mikołowa, wyłonionego ze składu orkiestry, w programie którego znalazły się utwory Karola Szymanowskiego, Grażyny Bacewicz i Aleksandra Lasonia. Organizatorem koncertów w Pekinie był Instytut Adama Mickiewicza.

Jak co roku, Orkiestra Muzyki Nowej uczestniczyła w festiwalach muzyki

współczesnej: Warszawska Jesień, Festiwal Prawykonania, Śląska Trybuna Kompozytorów. Zespół został zaproszony także do udziału w nadzwyczajnych wydarzeniach artystycznych. Były nimi:

- „Kompozytorski Koncert Roku” – finał ogólnopolskiego konkursu kompozytorskiego dla studentów uczelni muzycznych;
- nadzwyczajny koncert monograficzny utworów prezydenta Republiki Chorwacji Ivo Josipovića w Zamku Królewskim w Warszawie z udziałem kompozytora, pod honorowym patronatem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego Bogdana Zdrojewskiego. + + + Orkiestra przygotowała i zaprezentowała w ramach stałej współpracy z Akademią Muzyczną w Katowicach utwory studentów klasy kompozycji tejże uczelni. Koncerty te odbywały się w cyklu edukacyjnym Dni Wydziału oraz w ramach imprez artystycznych – Brand-New Music Festiwal, „Koncert roku” i in.

+

Sinfonietta Cracovia – Orkiestra St. Królewskiego Miasta Krakowa

Orkiestra zrealizowała 41 koncertów, w tym 22 zagraniczne. Koncertów tych wysłuchało ogółem 50 400 melomanów, w tym ok. 32 800 osób za granicą. Z 18 koncertów krajowych 13 zrealizowano w Krakowie. Na szczególne wyróżnienie zasługuje koncert z udziałem Maxima Vengerova zorganizowany w Filharmonii Krakowskiej, a także koncerty na Festiwalu Wielkanocnym Ludwiga van Beethovena w Warszawie i w Krakowie na Festiwalu Miłosza, Festiwalu Muzyki Filmowej, Międzynarodowym Festiwalu Literatury im. Josepha Conrada. Koncerty zagraniczne odbywały się w Katarze, Kuwejcie, Nowym Jorku, Wilnie, Moskwie, Austrii, Islandii i Japonii. Wydarzeniami były:

- występ pod auspicjami Australian Board of Culture w multimedialnym projekcie B. Frosta i D. Bjaransona „Solaris” w Rejkjawi, podczas Reykjavik Arts Festival;
- występ na Donau Festival w Austrii;
- występ w Lincoln Center w Nowym Jorku i towarzysząca mu promocja w „New York Times” płyty nagranej przez Sinfonietę. Projekt ten był wprowadzeniem do programu „I, culture” w ramach polskiej prezydencji w UE;
- koncert inauguracyjny Małego Festiwalu Polskiej Muzyki Kameralnej w Sali Rachmaninowa Konserwatorium Moskiewskiego, w ramach polskiej prezydencji w UE, pod dyrekcją Krzysztofa Pendereckiego;
- tournée po Japonii z 12 występami w centrach koncertowych, m.in. w Tokio, Hiroszimie i Osace.

Warsaw Camerata (d. Nowa Orkiestra Kameralna)

W trzy wakacyjne weekendy 2011 roku, dzięki wsparciu finansowemu dzielnicy Śródmieście, zorganizowany został 4. Letni Festiwal Nowego Miasta w Warszawie. Koncerty z udziałem wielu znakomitych artystów polskich odbywały się w kościołach na Nowym Mieście, gromadząc liczną publiczność.

+

Z inicjatywy Pawła Kos-Nowickiego powstał nowy cykl koncertowy „Warsaw Camerata a la Carte!”. Program koncertów wybierany był przez publiczność w drodze głosowania przez internet lub kartę do głosowania. Koncerty odbywały się na warszawskiej Pradze w Bazylice Najświętszego Serca Jezusowego. Z orkiestrą pod batutą Pawła Kos-Nowickiego wystąpili soliści: Leszek Wachnik, Katarzyna Duda, Tytus Wojnowicz. + + + Jednym z głównych celów Fundacji „Nowa Orkiestra Kameralna” jest rozwijanie zainteresowania muzyką u jak najmłodszych odbiorców. Koncerty edukacyjne odbywały się w kościele ewangelicko-reformowanym. W 2011 roku przyciągnęły ponad 1500 dzieci z warszawskich szkół, a także z placówek dla dzieci upośledzonych. Prowadzone były przez Pawła Kos-Nowickiego – dyrygenta, aktywnego animatora kultury, teoretyka muzyki, w lekkiej, zabawnej i interaktywnej formie.

+

Radomska Orkiestra Kameralna

Orkiestra realizowała koncerty sobotnie i cykl koncertów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży. Odbyło się 11 koncertów repertuarowych, 12 koncertów specjalnych oraz 10 serii potrójnych koncertów edukacyjnych. Poza regularnym sezonem koncertowym orkiestra brała udział w ważnych dla Radomia wydarzeniach:

– uroczysty koncert z okazji beatyfikacji Jana Pawła II w Katedrze Radomskiej (soliści: Monika Świostek, Agnieszka Makówka oraz Młodzieżowy Chór Mieszany II LO im. Marii Konopnickiej „Campanella”), którego publiczność stanowiło ok. 2 tys. osób;

– koncert „Ludziom Czerwca ‘76” pod dyrekcją Macieja Żółtowskiego, z udziałem solisty Łukasza Długosza (w programie były utwory Henryka Mikołaja Góreckiego, Krzysztofa Pendereckiego, Grażyny Bacewicz). + Nowością było zorganizowanie przez orkiestrę w Radomiu jednego z koncertów 15. Wielkanocnego Festiwalu Ludwiga van Beethovena z udziałem Fine Arts Quartet (USA), a także pierwszej międzynarodowej edycji Festiwalu Kwartetów Smyczkowych pod patronatem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Prezydenta Miasta Radomia. Wystąpiły zespoły z Holandii, Szwajcarii, Ukrainy i Polski.

Jury festiwalowe przyznało zwycięstwo holenderskiemu kwartetowi Dudok. W repertuarze orkiestry pojawiły się prawykonania polskich utworów współczesnych: *Koncertu podwójnego* Piotra Mossa, *Koncertu na kwartet smyczkowy i orkiestrę smyczkową* Marcina Błazewicza, zamówionego u kompozytora na inaugurację Międzynarodowego Festiwalu Kwartetów Smyczkowych. Po raz pierwszy orkiestra współorganizowała także I. edycję Konkursu Wiolonczelowego, w którym brali udział młodzi muzycy z całej Polski. Podczas koncertu inauguracyjnego Orkiestra pod batutą Łukasza Borowicza towarzyszyła wybitnemu wiolonczeliście Marko Ylönenowi.

+

Warszawscy Soliści „Concerto Avenna”

W 2011 roku wystąpili z 9 koncertami, prezentując m.in. dzieła Haendla, Corellego, Mozarta, Bottesiniego, Chopina, Żeleńskiego, Karłowicza. Solistami byli m.in.: Urszula Kryger, Tytus Wojnowicz, Paweł Gusnar, Sebastian Wypych, Anna Wandtke. + + + Ukazała się płyta z pieśniami Żeleńskiego w wersji na głos i orkiestrę smyczkową w opracowaniu prof. Andrzeja Mysińskiego z Urszulą Kryger jako solistką, wydana przez wytwórnię Dux. Płyta ta w 2012 roku została uhonorowana nagrodą Fryderyk, a także paryskim Złotym Orfeuszem dla najlepiej wydanej płyty z muzyką wokalną.

+

Zespół Muzyki Dawnej „Capella Gedanensis”

W 2011 roku zespół zrealizował 85 koncertów. Występował w Hiszpanii (w słynnej sali La Pedrera, w budynku Gaudiego w Barcelonie na uroczystości organizowanej przez Konsulat RP z okazji święta 3 Maja) i w Izraelu (6 koncertów). Współpraca międzynarodowa zespołu wzbogaciła ofertę kulturalną Gdańska o nowe przedsięwzięcia artystyczne z udziałem gości zagranicznych. Cappella wystąpiła z izraelskim instrumentalistą Anatolyem Koganem, prezentując nieznane dzieła kompozytorów żydowskich, gościła hiszpańskiego dyrygenta Miquela Ortegę, Francescę Roig i Monikę Czalej-Pujol – muzyków, którzy uświetnili jubileusz 30-lecia działalności artystycznej zespołu.

+

Podczas 7 wydarzeń jubileuszowych zaprezentowano muzykę gdańską okresu baroku, klasyczną oraz współczesną. Wystąpiło także młode pokolenie artystów – utalentowane dzieci muzyków Cappelli Gedanensis. Istotne znaczenie miały także warsztaty wokalne prowadzone przez hiszpańską maistrę Francescę Roig

z udziałem 30 muzyków Cappelli Gedanensis oraz studentów Akademii Muzycznej. Koncert finałowy miał miejsce w Filharmonii Narodowej. Cappella wraz z Konstantym Andrzejem Kulką, Agnieszką Tomaszewską oraz młodymi solistami wykonała dzieła Telemanna, Vivaldiego i Bacha. + + + Zespół umieszczał w programach koncertowych muzykę kompozytorów gdańskich, budzącą coraz szersze zainteresowanie ośrodków międzynarodowych.

+

Jedną z form działalności była edukacja dzieci i młodzieży – warsztaty i konkursy rozwijające umiejętności muzyczne – oraz realizowane od dwudziestu lat nieodpłatne audycje szkolne poszerzające wiedzę muzyczną. + + Zespół wprowadzał innowacyjne i niekonwencjonalne metody popularyzacji muzyki klasycznej, m.in. poprzez cykl koncertów „Barok plus”, gdzie muzyce towarzyszy wykład oraz cytaty z przepisów kulinarnych słynnych wykonawców (wg książki Phillipa Beausanta „Barokowa melokuchnia”). Kontynuowano także cykl koncertowy „Muzyka w Nowym Ratuszu” promujący młode talenty (6 koncertów przy nadkompletach publiczności).

+

OPERY

+

Krakowska Opera Kameralna

W 2011 roku Opera przygotowała w swojej siedzibie następujące spektakle:

- *Śpiąca królewna* (premiera prasowa);
- *Livietta e Tracollo* Giovanniego Pergolesiego oraz warsztaty teatralne (wokalne i taneczne) dla dzieci i młodzieży w ramach 5. Festiwalu „Noc teatrów” – spektakl powtórzony na 33. Starosądeckim Festiwalu Muzyki Dawnej (Centrum Kultury i Sztuki im. Ady Sari w Starym Sączu), a także na 8. Letnim Festiwalu Krakowskiej Opery Kameralnej „Ars Cameralis”;
- *Chatskele, Chatskele!* na inaugurację sezonu artystycznego 2011/2012;
- *La serva padrona* Giovanniego Pergolesiego (premiera);
- 12. Gala Sylwestrowa.

Krakowska Opera Kameralna wystąpiła także poza siedzibą ze spektaklami:

- *Tryptyk rzymski* Karola Wojtyły, kościół św. Apostołów Piotra i Pawła w Krakowie;
- *Stabat Mater* (misterium sceniczne do muzyki Vivaldiego i Pergolesiego), kościół misjonarzy na Stradomiu w Krakowie, w ramach Ars Cameralis, oraz

Bazylika św. Michała Archaniola i św. Stanisława Biskupa na Skalce, w ramach 4. Festiwalu „Noc kościołów Cracovia Sacra”;

– *Die Schuldigkeit des Ersten Gebots* Mozarta, kościół Wszystkich Świętych w Dąbrowie Tarnowskiej, Festiwal „Muzyka zaklęta w drewnie – na szlaku architektury drewnianej w Małopolsce”.

+

Opera Krakowska

W 2011 roku w operze odbyły się 4 premiery:

– *Podróż zimowa* Stanisława Barańczaka w reż. Józefa Opalskiego do muzyki Schuberta;

– *Mały lord* – musical Stevena Markwicka w reż. Janusza Szydłowskiego;

– *Traviata* Verdiego w reż. Krzysztofa Nazara;

– *Halka* Moniuszki w reż. Waldemara Zawodzińskiego.

W repertuarze teatru znalazły się zarówno opery, operetki, jak i koncerty, spektakle dla dzieci oraz musical. + Odbył się 15. Letni Festiwal Opery Krakowskiej „Opera pokoleń – Opera bez granic” finansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego. Jego nurt edukacyjny tworzyły m.in.: przedstawienia dla dzieci, warsztaty plastyczno-muzyczne, pokazy, spotkania z realizatorami. Nurt główny stanowiły: premiera *Traviaty* Verdiego, lekcja śpiewania w Ogrodzie Botanicznym UJ, transmisja operetki *Baron cygański* do Nowego Sącza i Tarnowa, występy gościnne zagranicznych teatrów operowych oraz spektakle *Arie oper świata*, *Grand pas...*, a także *Faust* Gounoda w reż. Marka Weiss-Grzeńskiego. Wśród wydarzeń specjalnych warto wymienić cykl wieczorów karnawałowych, a także wydarzenia okolicznościowe z okazji Dnia Dziecka i dnia otwartego w operze. + + + Zespół Baletu Opery Krakowskiej wystąpił na scenie operowej Abao-Olbe w Bilbao w premierze *Eugeniusza Oniegina* Czajkowskiego w inscenizacji Michała Znanieckiego. + + W hołdzie papieżowi Janowi Pawłowi II zespół opery wykonał *Mszę C-dur „Koronacyjną”* Mozarta w kościele św. Anny w Krakowie. Wydarzenie odbyło się pod honorowym patronatem Arcybiskupa Krakowskiego Stanisława Kardynała Dziwisza i Marszałka Województwa Małopolskiego. Opera wystąpiła także ze spektaklem *Der Kaiser von Atlantis* Victora Ullmanna podczas Międzynarodowego Konkursu i Festiwalu Operowego w Szeged na Węgrzech. Spektakl został ogłoszony najlepszą inscenizacją festiwalu. Był transmitowany bezpośrednio przez telewizję Artel.

Opera Nova, Bydgoszcz

W 2011 roku Opera Nova zrealizowała cztery premiery:

- *Zniewolony umysł* – balet w inscenizacji i choreografii Roberta Bondary;
- *Cyganerię* Pucciniego w reż. Macieja Prusa na otwarcie Bydgoskiego Festiwalu Operowego „Opera Nova”;
- *Sen nocy letniej* – balet do muzyki Mendelssohna w inscenizacji i choreografii Karola Urbańskiego;
- koncert sylwestrowo-noworoczny z Cezarym Pazurą w roli konferansjera.

Opera zorganizowała 18. Bydgoski Festiwal Operowy. Na program imprezy, oprócz wspomnianej już *Cyganerii*, złożyły się najatrakcyjniejsze produkcje polskich teatrów operowych: *Maria Stuarda* Donizettiego, *Dydona i Eneasza* Purcella, *Zamek Sinobrodego* Bartóka, musical *Spamalot, czyli Monty Python i święty Graal* Idle’a i Du Preza. Na festiwalu gościły znakomite zespoły zagraniczne: Cullbergballet ze Szwecji (tryptyk Ekmana – *Studium rozrywki*), holenderski Combattimento Consort Amsterdam (*Orlando* Haendla i *Kunst der Fuge* Bacha) oraz słynny Ballet Bejart de Lausanne z choreografiami m.in. legendarnego wizjonera baletu Maurice’a Bójarta. Na Europejskim Festiwalu Muzycznym w Wiltz w Luksemburgu zespół zaprezentował spektakle z okazji inauguracji polskiej prezydencji w Unii Europejskiej – *Czarodziejski flet* Mozarta oraz galę operową „Viva l’Opera”. Bydgoskich artystów oklaskiwało około 2,5 tysiąca widzów, zęgnając wykonawców długą owacją na stojąco.

+

Opera Śląska w Bytomiu

W 2011 roku zrealizowano 4 premiery: musical *Phantom* Maury’ego Yestona, *Don Carlos* Verdiego, *Maria Stuarda* Donizettiego oraz *The Beatles & Queen*.

Opera wznowiła 3 spektakle: *Madama Butterfly* Pucciniego, *Pan Twardowski* Różyckiego i *Cyrylik sewilski* Rossiniego. + Wydarzeniami były:

- przyznanie Tadeuszowi Serafinowi i Operze Śląskiej Platynowego Lauru Kompetencji i Umiejętności w kategorii „Ambasador spraw polskich”;
- Teatralna Nagroda Muzyczna im. Jana Kiepury przyznana solistom Opery w kategoriach: „Najlepsza śpiewaczka” – Renata Dobosz i „Najlepszy śpiewak” – Maciej Komandera;
- występy Opery w Sali Kongresowej w Warszawie (*Nabucco* i *Aida* Verdiego, musical *Zaczarowany bal, czyli krasnoludki, krasnoludki...* Katarzyny Gaertner i Tadeusza Kijonki);
- plenerowe przedstawienie opery *Straszny dwór* Moniuszki w reż. Wiesława

Ochmana na tarasach Muzeum Zamkowego w Pszczynie z okazji jubileuszu 65-lecia Muzeum Zamkowego;

– gościnny występ teatru Csokonai z Węgier ze spektaklem operowym *Bánk bán* Ferenc Erkel, pod dyrekcją Balazsa Kocsara, poprzedzający 5. Bytomską Noc Świętojańską w Dolomitach z okazji zakończenia przewodnictwa Węgier w Radzie Unii Europejskiej i przekazaniu przewodnictwa Polsce;

– 5. Bytomska Noc Świętojańska zrealizowana przez Urząd Miejski w Bytomiu i Operę Śląską, współfinansowana przez UE, objęta patronatami polskiej prezydencji w Radzie UE, Parlamentu Europejskiego, Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (inscenizowany koncert „Polak – Węgier dwa bratanki”, *Straszny dwór* Moniuszki);

– gościnne występy Opery Śląskiej w opolskim amfiteatrze (Narodowym Centrum Piosenki Polskiej) ze spektaklem *Straszny dwór* oraz w Żarnowcu w ramach 7. Polskiego Festiwalu Narodowego;

– udział w 2. Metropolitalnej Nocy Teatrów (udostępnienie teatru od kulis, warsztaty plastyczno-rzeźbiarskie, pokaz charakteryzacji teatralnej, otwarta lekcja tańca klasycznego i break-dance, lekcja śpiewu operowego, pokaz instrumentów muzycznych i inne);

– udział Opery w 21. Festiwalu im. Adama Didura w Sanoku (*Così fan tutte* Mozarta);

– uroczysty spektakl opery *Don Carlos* Verdiego dedykowany pamięci Napoleona Siessa – dyrygenta i dyrektora Opery Śląskiej – w 25. rocznicę śmierci.

+

Opera Wrocławska

W 2011 roku odbyły się premiery następujących spektakli operowych:

– *Joanna d’Arc* Verdiego, reż. Natascha Ursuliak, scen. Claudia Weinhart, (honorowy patronat Ambasadora Republiki Włoskiej w Warszawie);

– *Parsifal* Wagnera (kier. muzyczne Walter E. Gugerbauer we współpracy z Tomaszem Szrederem, reż. Georg Rootering) – kontynuacja projektu przywrócenia na scenie Opery Wrocławskiej dzieł Wagnera;

– *Ogród Marty* Cezarego Duchnowskiego w ramach festiwalu Musica Electronica Nova;

– *Don Giovanni* Mozarta (reż. Mariusz Treliński, kier. muzyczne Jari Hämäläinen we współpracy z Bassemem Akiki, scen. Boris Kudlička, kostiumy Arkadius, choreografia Emil Wesółowski).

+

Wydarzeniami 2011 roku były także:

- przyjęcie przez operę roli gospodarza Międzynarodowego Kongresu Richarda Wagnera – dorocznego zjazdu przedstawicieli Towarzystw Wagnerowskich z całego świata, zorganizowanego po raz pierwszy w Polsce przez wrocławskie Towarzystwo Richarda Wagnera. Uczestniczyło w nim ponad 700 osób z całej Europy, a także z USA, Japonii, Korei i Australii. Specjalnymi gośćmi były Verena Lafferentz-Wagner, wnuczka kompozytora, oraz Eva Wagner-Pasquier – jego prawnuczka i zarazem dyrektor Bayreuther Festspiele. W ramach kongresu odbyły się wykłady, spektakle Opery Wrocławskiej, a także wystawa „Wagner w Polsce”;
- światowe prawykonanie III części oratorium *Tryptyk Rzymski* Juliusza Łuciuka do tekstów Jana Pawła II z okazji beatyfikacji;
- Tauron Festiwal Operowy, podczas którego w Hali Stulecia we Wrocławiu odbyła się premiera superprodukcji operowej *Kniaz Igor* Borodina (reż. Laco Adamik, scen. Barbara Kędzierska, choreografia Irina Mazur); przedstawienie spotkało się ze wspaniałym przyjęciem blisko 2,5-tysięcznej publiczności i zebrało bardzo pozytywne recenzje w prasie polskiej i zagranicznej („Opernwelt”, „Opernglas”, czeski portal „Opera Plus” i in.);
- światowa premiera opery *Pułapka* Zygmunta Krauzego na podstawie dramatu Tadeusza Różewicza, do libretta Zygmunta Krauzego i Grzegorza Jarzyny, w inscenizacji Eweliny Pietrowiak – jedno z najważniejszych przedsięwzięć w ramach obchodów Roku Tadeusza Różewicza, przez wielu recenzentów uznane zostało za największe wydarzenie sezonu operowego w Polsce.

+

Państwowa Opera Bałtycka

W 2011 roku opera zrealizowała 6 premier (3 spektakle operowe i 3 spektakle Bałtyckiego Teatru Tańca):

- *Traviata* Verdiego w reż. Karoliny Sofulak;
- spektakl Bałtyckiego Teatru Tańca, na który złożyły się autorski *Sen* Wojciecha Misiuro i *Święto wiosny* Strawińskiego w choreografii Izadory Weiss;
- oryginalna inscenizacja *Salome* R. Straussa w reż. Marka Weissa, w której role Salome i Jochanaana podzielono na Głos (w partiach śpiewaków) i Ciało (odgrywane przez tancerzy); spektakl uznany przez „Rzeczpospolitą” za jedną z najlepszych polskich produkcji operowych sezonu;
- autorski spektakl Izadory Weiss *Czekając na...* w ramach 8. Międzynarodowego Festiwalu Teatrów Tańca w Poznaniu;

- podczas pierwszej edycji Bałtyckich Spotkań Teatrów Tańca wśród najlepszych polskich zespołów i gości z zagranicy Jiří Kylián zaprezentował po raz pierwszy w Polsce swój najnowszy spektakl *Last touch first*;
- *Madame Curie* Elżbiety Sikory skomponowana specjalnie dla Opery zainaugurowała cykl „Opera Gedanensis” realizowany we współpracy z Prezydentem Miasta Gdańska (prapremiera opery odbyła się 15 listopada w Sali UNESCO w Paryżu z okazji Międzynarodowego Roku Chemii oraz prezydencji Polski w Radzie Unii Europejskiej);
- *Kopciuszek* Prokofiewa w choreografii Eugenio Scigliano w wykonaniu Bałtyckiego Teatru Tańca. + Oprócz premier Opera Bałtycka prezentowała wznowienia spektakli (m.in. *Halka*, *Makbet*, *Romeo i Julia*, *Eurazja*), dawała także występy gościnne w Polsce i za granicą.

+

Teatr Wielki w Łodzi

W 2011 roku teatr dał 116 spektakli, w tym premiery dwóch oper, jednego baletu i jednego spektaklu koncertowego:

- *Straszny dwór* Moniuszki z udziałem żegnającego się ze sceną Andrzeja Saciuka w partii Skołuby;
- *Aida* Verdiego – jubileusz 30-lecia pracy artystycznej Jolanty Bibel;
- wznowienie baletu *Królowna Śnieżka i siedmiu krasnoludków* Bogdana Pawłowskiego;
- premiera *Dydony i Eneasza* Purcella i *Zamku Sinobrodego* Bartóka w reż. Jacka Gąsiorowskiego, pod kierownictwem muzycznym Łukasza Borowicza;
- inauguracja 21. Łódzkich Spotkań Baletowych – największego w Polsce międzynarodowego festiwalu sztuki tańca – prapremierą spektaklu baletowego *Spotkania* w wykonaniu zespołu baletowego Teatru Wielkiego w Łodzi i zaproszonych gości, według pomysłu, reżyserii i choreografii Ewy Wycichowskiej, pod kierownictwem muzycznym Krzysztofa Knittla; podczas Łódzkich Spotkań Baletowych wystąpili także: Sylvie Guillem, Russel Maliphant, Royal Ballets of Flanders, Akademicki Teatr Opery i Baletu w Permie, Akram Khan Company, zespół baletowy La Scali;
- premiera opery *Maria Stuarda* Donizettiego w reżyserii Dietera Kaegi, w scenografii Bruna Szwengla, pod kierownictwem muzycznym Rubena Silvy;
- koncert z okazji jubileuszu 40-lecia pracy artystycznej Kazimierza Kowalskiego;
- premiera Wielkiej Gali Operowej pod kierownictwem muzycznym Rubena Silvy;

– spektakl *Gwiazdy w noc sylwestrową* (ostatni przed zamknięciem sceny na czas remontu).

W lipcu wygasł kontrakt dyrektorowi Markowi Szyjce. Na stanowisku dyrektora naczelnego zastąpił go Wojciech Nowicki. Dyrektorem artystycznym teatru został Waldemar Zawodziński, kierownikiem muzycznym – Ruben Silva.

+

Teatr Wielki – Opera Narodowa

Na scenach teatru zaprezentowano łącznie 182 przedstawienia, w tym 87 spektakli operowych, 57 baletowych, 16 koncertów oraz 22 inne wydarzenia. Zrealizowano 10 spektakli premierowych.

+

Scena im. Stanisława Moniuszki:

– *Trojanie* Berlioz w reż. Carlusa Padrissy, w koprodukcji z Operą w Walencji i Teatrem Maryjskim z St. Petersburga;

– balet *I przejdą deszcze* do muzyki H.M. Góreckiego, w choreografii Krzysztofa Pastora;

– *Turandot* Pucciniego w reż. Mariusza Trelińskiego, w koprodukcji z Teatro Comunale di Bologna;

– *Matsukaze* Toshio Hosokawy w reż. Sashy Waltz, w koprodukcji z Teatrem La Monnaie w Brukseli, Teatrem w Luksemburgu i Staatsoper w Berlinie (kontynuacja cyklu „Terytoria”);

– spektakl baletowy *Święto wiosny* z muzyką Strawińskiego w trzech odsłonach choreograficznych: W. Niżyńskiego, E. Gata i P.Béjarta;

– *Król Roger* Szymanowskiego w reż. Davida Pountneya – uroczysta inauguracja Programu Kulturalnego Polskiej Prezydencji w Radzie Unii Europejskiej;

– *Dziadek do orzechów* Czajkowskiego w choreografii T. van Schayka i W. Ealinga;

– *Halka* Moniuszki w reż. Natalii Korczakowskiej.

+

Scena Kameralna:

– *Jakob Lenz* Wolfganga Rihma w reż. N. Korczakowskiej w koprodukcji z Teatrem Narodowym (w cyklu „Terytoria”);

– balet *Persona* w choreografii Roberta Bondary.

+

Odbyły się również:

– 3. Dni Sztuki Tańca ze spektaklami gościnnymi Tanztheater Wuppertal Piny Bausch;

- 3. Warsztaty Choreograficzne „Kreacje 3” w cyklu prezentacji prac młodych polskich choreografów;
- 13 wystaw przygotowanych przez Muzeum Teatralne (m.in. „Pronaszkwowie. Przestrzenie teatru”) i dział promocji (m.in. „Dyfuzje współczesności” wspólnie z CSW Zamek Ujazdowski i „Awangarda jutra?” wraz z Centrum Architektury i Wzornictwa w Łodzi).

+

Wydarzeniem nadzwyczajnym był recital wokalny Renée Fleming oraz występ Edity Gruberovej (koncertowa wersja *Roberta Devereux* Donizettiego). + We wznowieniu *Łucji z Lammermooru* wystąpiła Aleksandra Kurzak, a w *Don Giovannim* – Mariusz Kwiecień. Odbyła się również kolejna edycja festiwalu La Folle Journée (Szalone Dni Muzyki). + + + Została zorganizowana Konferencja Stowarzyszenia „Opera Europa”, największej międzynarodowej organizacji europejskich teatrów i festiwali operowych. W konferencji udział wzięło ok. 300 delegatów, wśród nich przedstawiciele najważniejszych teatrów operowych Europy. Nawiązano szereg porozumień, które zaowocowały koprodukcjami z takimi teatrami jak La Monnaie, Metropolitan Opera, Covent Garden czy Welsh National Opera.

+

Swą działalność kontynuowała Akademia Operowa – projekt realizowany w ramach Europejskiej Sieci Akademii Operowych ENOA. Przeprowadzone zostały warsztaty dla wokalistów pod kierunkiem prof. Anity Garanča i Izabelli Kłosińskiej oraz dla reżyserów, śpiewaków i dyrygentów pod kierunkiem Davida Pountneya. + + + W ramach działań edukacyjnych kontynuowano cykl poranków muzycznych (3500 uczestników), zorganizowano programy „Piruet, pointa, paczka, czyli tajemnice baletu” (6000 uczestników), warsztaty taneczne (50 uczestników, 250 odbiorców), warsztaty operowe (500 uczestników). Ponadto wspólnie z Akademią Sztuk Pięknych zrealizowano programy dla młodzieży licealnej: „fot.ON” (45 uczestników) oraz Opera Movie (40 uczestników).

+

Teatr Wielki w Poznaniu

Rok 2011 w Teatrze Wielkim w Poznaniu ogłoszony został Rokiem Kobiet, nad którym patronat honorowy objęła Małżonka Prezydenta RP Pani Anna Komorowska. Zaprezentowanych zostało osiem premierowych spektakli operowych, z których każdy opowiadał historię innej bohaterki. Twórcy sięgnęli

zarówno do opery romantycznej, pokazując świetnie znane publiczności tytuły, takie jak *Tosca*, jak i nowości. W lutym 2011 roku na deskach teatru zaprezentowana została prapremiera *Ophelii* Prasquala (Tomasza Praszczalka), opery zamówionej przez teatr u kompozytora. + Aby pokazać, iż w operach poruszane są tematy uniwersalne i zawsze aktualne, zorganizowany został cykl debat, spotkań i warsztatów kierowanych specjalnie do kobiet. Wydarzenia te towarzyszyły wszystkim premierom odbywającym się na dużej scenie teatru. Najważniejszymi wydarzeniami artystycznymi 2011 roku były premiery:

- *Maddalena* Sergiusza Prokofiewa,
- *Maria Stuarda* Gaetano Donizettiego,
- *Ophelia* Prasquala (Tomasza Praszczalka),
- *Komedia o niemej żonie* Tadeusza Zygfryda Kasserna,
- *Tosca* Giacomo Pucciniego,
- *The Fairy Queen* Henry’ego Purcella,
- *Lady Makbet mceńskiego powiatu* Dymitra Szostakowicza,
- *Śpiąca królowna* Ottorino Respighiego.

+

Ponadto wśród spektakli premierowych znalazły się przedstawienia baletowe:

- *Vier letzte Lieder* Richarda Straussa w choreografii Rudiego van Dantziga,
- *Święto wiosny* Igora Strawińskiego w choreografii Claudii Castellucci,
- trzyczęściowy wieczór *Black&White* w choreografii Jacka Przybyłowicza, Itzika Galili i Ramiego Be’era.

+

Warszawska Opera Kameralna

W 2011 roku wykonano 70 przedstawień i 27 koncertów, z czego 10 przedstawień odbyło się w Hiszpanii i Francji, a jedno w Nowym Sączu.

Najważniejszymi wydarzeniami artystycznym były wznowienie wileńskiej wersji *Halki* Stanisława Moniuszki i 21. Festiwal Mozartowski w Warszawie.

+

Szczególnym wydarzeniem był jubileusz 50-lecia Warszawskiej Opery Kameralnej (12 września) i przygotowana z tej okazji premiera opery Francisa Poulenca *La Voix Humaine*, obok której w programie znalazły się dwa mniejsze utwory Poulenca – *Aubade* i *La Dame de Monte-Carlo*. *La Voix Humaine* i *La Dame de Monte-Carlo* to monodramy wykonane w rewelacyjny sposób przez Olę Pasiecznik. Warszawską Sinfoniettę poprowadził Kai Buman. W środkowej części *Aubade* wystąpił Balet Dworski „Cracovia Danza” pod kierunkiem

Romany Agnel. Całość reżyserował Krzysztof Zanussi. Przedstawienie to rozpoczęło Festiwal Oper Kameralnych XX i XXI wieku, który został przygotowany na jubileusz 50-lecia istnienia Warszawskiej Opery Kameralnej.

+

Warszawska Opera Kameralna wykonywała swoje przedstawienia również poza Warszawą:

– *Wesele Figara* Mozarta na scenie Małopolskiego Centrum Kultury „Sokół” w Nowym Sączu;

– 4 przedstawienia *Wolnego strzelca* Webera oraz 3 przedstawienia *Cyrulika sewilskiego* Rossiniego podczas tournée po Hiszpanii;

– 3 przedstawienia opery Zygmunta Krauzego *Polieukt* w reż. Jorge Lavellego w Théâtre du Capitole w Tuluzie (opera powstała na zamówienie Warszawskiej Opery Kameralnej, a jej prapremiera odbyła się w jej siedzibie w 2010 roku; przedstawienie to otrzymało prestiżową Nagrodę Twórczości Muzycznej 2011/2012 przyznaną przez francuski Związek Krytyków Teatru, Muzyki i Tańca).

+

TEATRY MUZYCZNE

+

Teatr Muzyczny „Capitol” we Wrocławiu

W styczniu 2011 roku rozpoczęła się przebudowa i modernizacja teatru, realizowana jako program partnerski Miasta Wrocław i Teatru Muzycznego „Capitol”, współfinansowana ze środków unijnych. Na pierwszą premierę w nowej siedzibie Capitol zaprosi widzów na początku sezonu 2012/2013. Podczas przebudowy zespół występuje na wrocławskich scenach i w salach widowiskowych oraz na Małej Scenie w budynku administracji teatru.

+

Na gdyńskim Festiwalu Teatrów Muzycznych teatr pokazał *Idiotę* i *Mury Hebronu*. Oba spektakle zostały znakomicie przyjęte przez trójmiejską krytykę i festiwalową publiczność. W formule gdyńskiego festiwalu nie ma nagród jury, jest tylko Nagroda Publiczności – otrzymał ją Cezary Studniak za rolę Rogożyna w *Idiocie*. 50 spektakli i koncertów 32. Przeglądu Piosenki Aktorskiej obejrzało 12 458 widzów, co oznacza rekordową frekwencję 92% i wpływy z biletów w wysokości 585 097 zł. Bardzo duża frekwencja wskazuje,

że Przegląd Piosenki Aktorskiej jest festiwalem atrakcyjnym zarówno dla publiczności o konserwatywnych upodobaniach, jak też dla zainteresowanych produkcjami spod znaku artystycznej awangardy. Widzowie mogą wybierać wśród wydarzeń – od wielkoformatowych widowisk, przez spektakle największych gwiazd europejskiego teatru, koncerty klubowe, po kameralne formy muzyczne, monodramy i występy teatrów offowych. + + Capitol jest także producentem Wrocławskiej Gali Nagrody Literackiej „Angelus” i Poetyckiej – „Silesius”. Oba tegoroczne spektakle wyreżyserował Tomasz Man, a wystąpili w nich m.in. aktorzy Teatru Muzycznego „Capitol”.

+

Teatr Muzyczny w Lublinie

Rok 2011 był zróżnicowany pod względem artystycznym, a także form i przestrzeni prezentacji repertuaru. Wydarzeniami były:

- premiera spektaklu chóralnego *Usta milczą, dusza śpiewa... czyli przeboje naszej sceny* z udziałem zespołu big-bandowego (wiązanek przebojów operowych, operetkowych, musicalowych oraz utworów muzyki pop);
- wystawienie operetki Lehara *Hrabia Luxemburg* w Sali Kongresowej w Warszawie na zaproszenie Bogusława Kaczyńskiego, powtórzone na Festiwalu im. Jana Kiepury w Krynicy;
- wykonanie bardzo rzadko wykonywanego *Requiem dla mojego przyjaciela* Zbigniewa Preisnera, tym razem dedykowane Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej w ramach jubileuszowego 15. Międzynarodowego Festiwalu Organowego Lublin-Czuby;
- premiera tanecznego widowiska dla dzieci i młodzieży *Pan Twardowski* do muzyki Ludomira Różyckiego w reżyserii Violetty Suskiej z ważną rolą multimediiów, spektakl poszerzył repertuar baletowy teatru o bardzo atrakcyjną pozycję.

+

W 2011 roku zainicjowany został proces dostosowywania repertuaru, logistyki i infrastruktury do kilkuletniego funkcjonowania poza siedzibą w związku z jej remontem i budową nowego Centrum Spotkania Kultur.

+

+

Teatr Muzyczny w Łodzi

W 2011 roku dobiegał końca trwający cztery lata kapitalny remont siedziby teatru – zespół artystyczny występował w tym czasie w wynajętych salach, grając koncerty, przedstawienia dla dzieci i młodzieży, operetki (*Krainę uśmiechu*, *Wesołą wdówkę* i *Ptasznika z Tyrolu*) oraz musical *Skrzypek na dachu*.

W dniu 1 października 2011 roku nastąpiła uroczysta inauguracja działalności w wyremontowanej i zmodernizowanej siedzibie teatru. Przy udziale przedstawicieli władz miasta, członków rządu i przedstawicieli Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego odbyła się uroczystość otwarcia, podczas której uhonorowano wielu pracowników teatru. Zwieńczeniem uroczystości był spektakl nigdy w Łodzi nie wystawianego musicalu Leonarda Bernsteina *Wonderful Town* (była to druga realizacja tego dzieła w Polsce).

+

Teatr Muzyczny „Roma”

W 2011 roku odbyło się 471 spektakli w obu salach teatralnych oraz 24 spektakle poza siedzibą. Na dużej scenie prezentowane były 4 tytuły, wśród nich premiera spektaklu *Aladyn* we współpracy z Walt Disney Company, zrealizowana w ramach projektu Disney Teatr Młodych, mającego na celu wprowadzenie słynnych tytułów tej firmy na sceny musicalowe. Była to autorska wersja sceniczna w reżyserii Wojciecha Kępczyńskiego, w której wszyscy polscy realizatorzy mieli pełną swobodę artystyczną. + + + *Nova Scena*, istniejąca od grudnia 2009 roku, stanowi kontrapunkt wobec dużej sceny musicalowej teatru i ma w repertuarze kameralne formy poetyckie związane z muzyką: piosenkę literacką, poezję śpiewaną, monodram, a także kabaret oraz spektakle dla dzieci. Na tej scenie wystawiono 10 tytułów, w tym 4 premiery: *Tuwim dla dorosłych*, *Morfina*, *Adonis ma gościa* oraz *Jesteś moją siostrą*.

+

+

WYDAWNICTWA MUZYCZNE

[nuty, książki o tematyce muzycznej
i inne publikacje muzyczne
w 2011 roku]

+

Poniższe dane zebrane zostały przez wydawcę na podstawie rozesłanej do wszystkich wydawców ankiety. Nieliczne odpowiedzi nie tworzą niestety obrazu rynku wydawniczego w Polsce. Trudno porównać działalność Polskiego Wydawnictwa Muzycznego ze skromną ofertą wydawniczą małych podmiotów, czy wydawnictw akademickich. Jedynie w przypadku PWM pozostawiliśmy dane w tabelach ankiety. Pozostali respondenci udzielili odpowiedzi na nieliczne pytania. Takie dane zamieszczamy w formie kolumn tekstowych. Kierując się miarą informacji zestawienie rozpoczynają dane największych wydawców – po nich następuje układ alfabetyczny.

+

+

+

+

Polskie Wydawnictwo Muzyczne [PWM]

www.pwm.com.pl

Data powstania: 1945

Forma organizacyjna: spółka akcyjna

Łączne obroty w 2011 roku: 9 933 496,87 zł

Liczba pracowników etatowych na koniec 2011 roku: 61

+

Wybrane wydarzenia z działalności wydawnictwa w 2011 roku:

– Z okazji 20. rocznicy śmierci i 100. rocznicy urodzin Stefana Kisielewskiego wydana została książka Małgorzaty Gąsiorowskiej *Kisielewski* (nominowana do nagrody im. Jana Długosza w 2012 roku).

Publikacji towarzyszyła wystawa prezentująca postać kompozytora (w wersji elektronicznej:

www.kisielewski.art.pl), oraz koncert w Studiu Koncertowym Polskiego Radia im. W. Lutosławskiego (13 marca). Dzień później odbyła się promocja książki w ulubionej restauracji Kisielewskiego „Na rozdrożu”;

– Kampania promocyjna Jazowisko, obejmująca działania związane z publikacją pięciu książek: *Historia Jazzu w Polsce* Krystiana Brodackiego, *Jazowisko Trójmiasta* Stanisława Danielewicza, *My, saksofon* Jacka Delonga, *Gershwin. Audiobook* Lucjana Kydryńskiego, *Grać pierwszy fortepian. Rozmowy z Adamem Makowiczem* Marka Straszka. Było to wydarzeniem na polskiej scenie jazzowej. Lista koncertów jazzowych tej kampanii dostępna jest na stronie internetowej Jazowisko.pl;

– Reaktywowany został kwartalnik „Kwarta” – niekomercyjne czasopismo poświęcone polskiej muzyce współczesnej, promujące zwłaszcza najmłodsze pokolenie kompozytorów. Poza wersją drukowaną, rozsyłaną do środowiska muzycznego, posiada on również wydanie elektroniczne dostępne na stronie internetowej PWM;

– Zorganizowano 9. Konkurs Kompozytorski im. Tadeusza Ochlewskiego skierowany do młodych kompozytorów. W ramach nagrody oferuje publikację kompozycji, włączenie jej do katalogu wydawniczego, jak również jej publiczne prawykonywanie. +

TABELA 1. Liczba wydanych tytułów i przychody ze sprzedaży wszystkich publikacji PWM w 2011 roku [w zaokrągleniu do 1 zł]

	Liczba tytułów	Liczba nowości	Średni nakład	Przychody ze sprzedaży		
				Kraj	Eksport	Import
Książki drukowane	33	12 [14]	1072	738 567	3 096	5 100
Nuty drukowane	194	17	482	1 010 096	770 803	210 630
E-booki, audiobooki i inne elektroniczne publikacje książkowe	1	–	2000	3102	–	–
Elektroniczne publikacje nutowe we wszystkich formatach	3	–	–	590	111	–
CD, DVD, inne formy nagrań (także internetowe)	–	–	–	175	17	–
Inne publikacje drukowane (np. mat. edukacyjne, art. papiernicze, czasopisma)	–	–	–	26 475	379	–
Inne publikacje elektroniczne (np. mat. edukacyjne, czasopisma)	–	–	–	–	–	–

+

TABELA 2. Liczba materiałów wykonawczych i przychody z wypożyczeń PWM.

	Ogółem	W tym muzyka polska	W tym muzyka polska po 1945 r.
Liczba posiadanych i wytworzonych nowych materiałów wykonawczych:			
Łączna liczba tytułów	ok. 7000	1880	1218
w tym nowości	50	40	36*
Przychody z wypożyczeń:			
Kraj	1 410 887	863 238	b.d.
Eksport	192 330	188 830	b.d.
Import	2 521 040	675 790	b.d.

* (w tym 26 nowych tytułów; pozostałe to np. utwory włączone do katalogu już po prawykonaniu)

+

+

Najlepiej sprzedające się publikacje (liczba sprzedanych egz.):

A. Kreiner-Bogdańska *W krainie muzyki. Podręcznik dla uczniów szkół muzycznych I stopnia* (3980)

A. Klechniowska *Szkola na fortepian* (2429)

J. Lasocki *Mały solfeż* (2020)

Z. Drzewiecki *Gamy i pasaże na fortepian* (1573)

F. Wesolowski *Zasady muzyki* (1497)

+

Najczęściej wypożyczane materiały orkiestrowe (liczba wypożyczeń):

H.M. Górecki *Trzy utwory w dawnym stylu* (40)

W. Kilar *Orawa* na kameralną orkiestrę smyczkową (38)

H.M. Górecki *III Symfonia „Symfonia pieśni żalonych”* na sopran i orkiestrę (25)

W. Kilar *Polonez* z filmu Pan Tadeusz na orkiestrę symfoniczną (25)

G. Bacewicz *Koncert na orkiestrę smyczkową* (21)

+

+

Narodowy Instytut Fryderyka Chopina [NIFC]

www.chopin.nifc.pl

Data powstania: 2001

Forma organizacyjna: Narodowa Instytucja Kultury

Łączne obroty w 2011 roku: 1 033 144 zł

Liczba pracowników etatowych w dziale wydawniczym na koniec 2011 roku: 7 (Dział ds. Nauki i Wydawnictw NIFC)

Liczba wydanych tytułów w 2011 roku:

– książki drukowane: 13 (w tym 12 nowości); średni nakład: 1000;

– przychód ze sprzedaży książek drukowanych:

176 924 (kraj), 105 766 (eksport);

– CD/DVD/inne formy nagrań (także internetowe):

7 (nowości); średni nakład – 1000;

– przychód ze sprzedaży CD/DVD/innych form nagrań: 399 990 zł (kraj), 350 464 zł (eksport).

+

Najlepiej sprzedające się publikacje to płyty CD z kompozycjami Fryderyka Chopina, których wykonawcami byli młodzi pianiści (liczba sprzedanych egz.):

– Yulianna Avdeeva (3450)

– Ingolf Wunder (2376)

– Jan Lisiecki [Sinfonia Varsovia, Howard Shelley] (2228)

– Daniil Trifonov (1802)

– Lukas Geniušas (1488)

Płyty Avdeevy, Trifonova i Geniušasa to nagrania z 16. Międzynarodowego Konkursu Pianistycznego im. Fryderyka Chopina [3–23 października 2010] wydane w serii płytowej NIFC [„błękitnej”] prezentującej 11 najciekawszych osobowości tego Konkursu.

+

Kontynuowano program publikacji płytowych w pozostałych seriach:

– The Real Chopin – prezentująca pierwszy raz w historii fonografii komplet dzieł Chopina na instrumentach z epoki. Seria jest ceniona przez międzynarodową krytykę, a płyty nagrodzone kilkakrotnie prestiżową nagrodą „Diapason d’Or”;

– Biała Seria – kolekcja analogiczna do serii

The Real Chopin, ale nagrana na instrumentach współczesnych. Wyżej wymieniona płyta Jana Lisieckiego [Sinfonia Varsovia, Howard Shelley]

z *Koncertami* Chopina nagranych podczas festiwalu „Chopin i jego Europa” uzyskała nagrodę „Diapason Decouverte” za najlepszy debiut płytowy;

– „Muzyka czasów Chopina” – na instrumentach dawnych i współczesnych prezentuje utwory epoki Chopina [Schumann, Lessel, Dobrzyński] przywracając autentyczne brzmienie epoki;

– „Koncerty zatrzymane w czasie” [„seria czerwona”] – zainaugurowana pod koniec 2011 roku płytą z recitaleem Chopinowskim Janusza Olejniczaka nagrany podczas zakończenia Roku Chopinowskiego 2010 na Zamku Królewskim w Warszawie.

W założeniu seria ma prezentować zarejestrowane na żywo koncerty najlepszych pianistów. W sierpniu, na kolejnym festiwalu „Chopin i jego Europa”

zarejestrowano koncert Alexandra Lonquicha z Orchestre des Champs-Élysées pod dyrekcją Philippe'a Herreweghe'a, który będzie wydany jako kolejna płyta w tej serii.

– nowa seria wydawnictw DVD została zainaugurowana gotowym już do publikacji [produkcja w styczniu 2012 roku] koncertem z *Requiem* Mozarta w wykonaniu Orchestre des Champs-Élysées, chórów Collegium Vocale Gent i Accademia Chigiana z Sieny pod dyrekcją Philippe'a Herreweghe'a oraz solistów [nagranie z Bazyliki Św. Krzyża w Warszawie, z 2010 roku]. Dla tej serii zarejestrowano również dwa koncerty podczas sierpniowego festiwalu „Chopin i jego Europa” z utworami *Ein deutsches Requiem* Brahmsa [Orchestre des Champs-Élysées, Collegium Vocale Gent, Philippe Herreweghe, soliści] oraz *Kwintet fortepianowy* Zarębskiego z udziałem m.in. Marthy Argerich.

+

Realizowano program wydawniczy, skierowany do szerokiego kręgu czytelników – dzieci, młodzieży, melomanów, muzykologów – popularyzujący postać i twórczość Fryderyka Chopina. Kontynuowano Wydanie Faksymilowe Dzieł Chopina (jest wydawane w sześciu wersjach językowych, m.in. hiszpańskiej i japońskiej) pod redakcją prof. Zofii Chechlińskiej, stworzono projekty multimedialne, m.in. leksykon multimedialny autorstwa prof. Mieczysława Tomaszewskiego. Poszerzono dostęp do archiwaliów i zbiorów bibliotecznych, m.in. poprzez uruchomienie systemu katalogowania elektronicznego NUKAT. Dokonano cyfryzacji zbiorów Fonoteki – w pierwszej kolejności kronik konkursów chopinowskich (łącznie 800 egz.). Wszelkie informacje o wydawnictwach dostępne są na www.sklep.nifc.pl

+

+

Towarzystwo Muzyczne im. H. Wieniawskiego

Data powstania: 1961

Forma organizacyjna: stowarzyszenie

Łączne obroty w 2011 roku: 5 740 518 zł

Liczba pracowników etat. na koniec 2011 roku: 7

Liczba wydanych tytułów w 2011 roku:

– książki drukowane: 3 (nowości); średni nakład: 1000;

– nuty drukowane: 3 (nowości); średni nakład: 500;

– CD/DVD/inne formy nagrań (także internetowe): 1 (nowość); nakład: 1000 egz.

+

Głównymi wydarzeniami organizowanymi przez Towarzystwo w 2011 roku były 12. Międzynarodowy Konkurs Lutniczy im. H. Wieniawskiego (maj) oraz 14. Międzynarodowy Konkurs Skrzypcowy im. H. Wieniawskiego (październik). Na konkurs lutniczy, któremu przewodniczył Roger Hargrave, zgłoszono przeszło 180 instrumentów, będących dziełem 144 lutników z 23 krajów. 121 instrumentów zostało zakwalifikowanych do II etapu i pokazanych na trwającej dwa tygodnie wystawie w Muzeum Instrumentów Muzycznych w Poznaniu.

+

Konkursowi skrzypcowemu, któremu przewodniczył jeden z najwybitniejszych skrzypków naszych czasów – Maestro Maxim Vengerov, towarzyszyło wiele spektakularnych wydarzeń. Na przełomie 2010 i 2011 roku i w czasie trwania konkursu, odbyło się aż 27 imprez okolicznościowych m.in. cykl koncertów „Przed Wieniawskim”, wystawa rzeźb „Dedycacja dla Henryka Wieniawskiego” (w Akademii Muzycznej im. I.J. Paderewskiego), wystawy „Henryk Wieniawski i konkursy jego imienia” (w Bibliotece Uniwersyteckiej) i „Henryk Wieniawski w Poznaniu” (w Bibliotece Raczyńskich), muzyczny live-act „Wieniawski remixed”, oraz uroczystość odsłonięcia tablicy upamiętniającej występy braci Henryka i Józefa Wieniawskich na Bazarze.

+

Wydawnictwo Polihymnia

Data powstania: 1991

Forma organizacyjna: spółka z o.o.

Łączne obroty w 2011 roku: [b.d.]

Liczba pracowników etat. na koniec 2011 roku: 11

Liczba wydanych tytułów w 2011 roku:

- książki drukowane: 4 (nowości); średni nakład: 500
- nuty drukowane: 5 (nowości); średni nakład: 400;
- CD/DVD/inne formy nagrań (także internetowe): 1 (nowość); nakład: 1000;
- inne publikacje drukowane: 4 (czasopisma); średni nakład 300.

+

Najlepiej sprzedające się publikacje (liczba sprzedanych egz.):

- H. Zielińska *Kształcenie głosu* (b.d.)
- ks. I. Pawlak *Muzyka liturgiczna po Soborze Watykańskim II* (b.d.)
- D. Grochowska *Audycje muzyczne. Materiały pomocnicze* (b.d.)
- A. Warecka *Kolędowy czas* (b.d.)
- *Kantyczki z nutami*, reprint (b.d.)

+

Wydawnictwo Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu

Data powstania: 2002

Forma organizacyjna: jednostka administracyjna wyższej uczelni.

Łączne obroty w 2011 roku: 26 537 zł

Liczba pracowników etat. na koniec 2011 roku: 2 (każdy zatrudniony na pół etatu).

Liczba wydanych tytułów w 2011 roku:

- książki drukowane: 6; średni nakład: 300;
- nuty drukowane: 1; nakład: 50;
- CD/DVD/inne formy nagrań (także internetowe): 1; nakład: 1000;
- inne publikacje drukowane: 1; nakład: 1000;

Przychód ze sprzedaży równy jest łącznym obrotom.

Nie jest prowadzona ewidencja sprzedaży poszczególnych rodzajów publikacji.

Najlepiej sprzedające się publikacje (liczba sprzedanych egz.):

- A. Kierska *Nauczanie gry na fortepianie. Powołanie, umiejętność, wiedza* (450)
- Praca zbior. [red. A. Granat-Janka i zespół] *Tradycje śląskiej kultury muzycznej*, t. 12 (56)
- E. Kofin *Krytyka muzyczna. Skrypt dla studentów* (52)
- Praca zbior. [red. A. Granat-Janka i zespół] *Analiza dzieła muzycznego*, tom 1 (42)
- Praca zbior. [red. P. Cylulko i J. Gładyszewska-Cylulko] *Muzykoterapia. Tożsamość – transgresja – transdyscyplinarność* (35)

+

Wydawnictwo Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach

Data powstania: [b.d.]

Forma organizacyjna: jednostka administracyjna wyższej uczelni

Łączne obroty w 2011 roku: [b.d.]

Liczba pracowników etat. na koniec 2011 roku: [b.d.]

Liczba wydanych tytułów w 2011 roku:

- książki drukowane: 11 (10 nowości); średni nakład: 154;
- nuty drukowane: 2 (1 nowość); nakład: 75;
- inne publikacje drukowane: 2 (nowości); średni nakład: 110 egz.

+

Dominikański Ośrodek Liturgiczny

Data powstania: 2010

Forma organizacyjna: fundacja

Łączne obroty w 2011 roku: 201 089 zł

Liczba pracowników etat. na koniec 2011 roku: 5

Liczba wydanych tytułów w 2011 roku:

- nuty drukowane: 1 (dodruk); nakład: 200;
- przychód ze sprzedaży nut drukowanych: 71 399;
- CD/DVD/inne formy nagrań (także internetowe): 2 (dotłoczenia); nakład: 850;

Przychód ze sprzedaży CD/DVD/innych form nagrań: 58 062.

Najlepiej sprzedające się publikacje (liczba sprzedanych egz.):

- *Śpiewnik Niepojęta Trójco*, tom II (1413)
- *Duszo Chrystusowa*, CD (551)
- *Jezu śliczny kwiecie*, CD (540)
- *Regnavit Dominus*, CD (274)
- Dawid Kusz OP *Pieśń o Nadziei*, CD (266)

+

W roku 2011 Fundacja „Dominikański Ośrodek Liturgiczny” nie wydała żadnych nowych śpiewników czy płyt CD. Ważnym projektem związanym z edukacją muzyczną było zainaugurowanie Szkoły Kantorów – dwuletniego kursu odbywającego się dwa razy w miesiącu (8 godzin lekcyjnych na każdym zjeździe), przygotowującego do posługi kantora i muzyka liturgicznego. Odbywają się na nim zarówno zajęcia z zasad muzyki, kształcenia słuchu, śpiewu, emisji głosu, jak również zajęcia poruszające kwestie liturgii i muzyki liturgicznej. Kurs będzie kontynuowany w roku akademickim 2012/2013.

+

W maju zorganizowane zostały warsztaty chorału gregoriańskiego i tradycyjnej pieśni ludowej, które poprowadzili Sławomir Witkowski (założyciel zespołu Schola Cantorum Minorum Chosovensis) oraz Adam Strug, zajmujący się etnomuzykologią sakralną. We współpracy z Biblioteką Kolegium oo. Dominikanów w Krakowie rozpoczęto digitalizację zbiorów, w ramach której w Dominikańskiej Bibliotece Cyfrowej ARMARIUM opublikowano ponad 60 ksiąg liturgicznych zawierających chorał dominikański.

+

+

Wydawnictwo Eufonium

Data powstania: 2005

Forma organizacyjna: osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą

Łączne obroty w 2011 roku: 32 000

Liczba pracowników etat. na koniec 2011 roku: 0

Liczba wydanych tytułów w 2011 roku:

- nuty drukowane: 22 (nowości); średni nakład: 100

Najlepiej sprzedające się publikacje (liczba sprzedanych egz.):

- A. Kaszuba *Moja wiolonczela* (64)
- M. Walkusz *Rondo* (51)
- H. Jabłoński *Kujawiak* (44)
- E. Koehler *Concert-Duett über eine Melodie von Chopin* (40)
- S. Szczepanowski *Variations sur un air „Jeszcze Polska nie zginęła”* (40)

+

Wydawnictwo Muzyczne Absonic (Radwanice)

Data powstania: 1994

Forma organizacyjna: osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą.

Łączne obroty w 2011 roku: 641 640

Liczba pracowników etat. na koniec 2011 roku: 3

Liczba wydanych tytułów w 2011 roku:

- książki drukowane: 4; średni nakład: 500;
- nuty drukowane: 102 (12 nowości); nakład: 500;
- e-booki, audiobooki i inne formy elektronicznych publikacji książkowych: 2 (1 nowość);
- CD/DVD/inne formy nagrań (także internetowe): 6 (2 nowości); nakład: 1000.

Przychody ze sprzedaży publikacji:

- książki drukowane: 83 855 zł;
- nuty drukowane: 193 310 zł;
- e-booki, audiobooki i inne formy elektronicznych publikacji książkowych: 5 124 zł;
- CD/DVD/inne formy nagrań (także internetowe): 69 907 zł.

Najlepiej sprzedające się publikacje (liczba sprzedanych egz.):

- G. Templin *Chwyty gitarowe* (4734)
- G. Templin *Gitara dla każdego* (4108)
- M. Adamiak, G. Templin *Gitara krok po kroku*, cz. 1 (1061)
- G. Templin *Wielki śpiewnik rockowy* (826)
- A. Lesicki *Rzemiosło i sztuka* (663)

+

Zorganizowany został konkurs promujący młodych gitarzystów „Wojny gitarowe 2011”. Finał konkursu z głosowaniem publiczności i występami zaproszonych gwiazd odbył się w krakowskim klubie Żaczek, 13 października.

+

Wydawnictwo Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina, Warszawa

Data powstania: 1989

Forma organizacyjna: jednostka organizacyjna Uniwersytetu realizująca statutowe cele dla Uniwersytetu, mająca charakter niekomercyjny i nie prowadząca działalności gospodarczej

Łączne obroty w 2011 roku: [b.d.]

Liczba pracowników etat. na koniec 2011 roku: (1,5 etatu)

Liczba wydanych tytułów w 2011 roku:

- książki drukowane: 9 (nowości); średni nakład: 200;
- CD/DVD/inne formy nagrań (także internetowe): 2 (nowości); średni nakład: 500.

+

Wydawnictwo publikuje istotne dla polskiej kultury i nauki książki, których, ze względu na specjalistyczny charakter i związany z tym wąski krąg odbiorców, inni wydawcy nie decydują się publikować.

Zgodnie ze Statutem i Uchwałą Senatu Uniwersytetu, książki rozprowadzane są często poniżej kosztów produkcji.

+

+

Według danych Biblioteki Narodowej oraz kwerendy własnej, w 2011 roku – poza wymienionymi powyżej – działali lecz nie odpowiedzieli na ankietę redakcji następujący wydawcy:

Akademia Muzyczna im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów, Łódź

Akademia Muzyczna im. Ignacego Jana Paderewskiego, Poznań

Akademia Muzyczna im. Karola Szymanowskiego, Katowice

Akademia Muzyczna, Kraków

Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki, Gdańsk

Akordeonus, Kraków

Fundacja Wydania Narodowego Dzieł Fryderyka Chopina, Warszawa

Musica Iagellonica, Kraków

Polskie Centrum Informacji Muzycznej POLMIC, Warszawa

Sutkowski Edition, Warsaw

Warsaw Music Edition, Warszawa

Wydawnictwo Akord – Śpiewające Brzdące, Poznań

Wydawnictwo Goldruk, Nowy Sącz

Wydawnictwo InAltum, Olsztyn

Wydawnictwo Muzyczne Alwer, Warszawa

Wydawnictwo Muzyczne Contra, Nieporęt

Wydawnictwo Muzyczne Gamma, Warszawa

Wydawnictwo Muzyczne Maxim, Zielona Góra

Wydawnictwo Muzyczne Music L.A.P., Warszawa

Wydawnictwo Muzyczne Przebojowe Rytm, Warszawa

Wydawnictwo Officina Silesia, Koszęcin

Wydawnictwo Organon, Gdańsk

Wydawnictwo Skrzat, Kraków

Wydawnictwo Uczelniane Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego, Bydgoszcz

[Źródło: dane Zakładu Zbiorów Muzycznych Biblioteki Narodowej, kier. Mariola Nałęcz]

oraz:

Astra

Euterpe

Pro Musica Camerata

Rhytmos

Triangel

+

Wydawnictwa o tematyce muzycznej, nuty i inne publikacje muzyczne są także incydentalnie przedmiotem działalności stowarzyszeń, fundacji i innych organizacji.

+

+

WYDAWNICTWA KSIĄŻKOWE

[posiadające w katalogu 2011 roku publikacje o tematyce muzycznej] *

+

Harmonia

Rok powstania: 1993

Forma organizacyjna: edukacyjne wydawnictwo książkowe – własność prywatna

Liczba wszystkich publikacji: 122 (w tym nowości: 65); średni nakład: 3285.

Książki i wydawnictwa o tematyce muzycznej: 7 (w tym nowości: 4); średni nakład: 4000.

CD, DVD, inne formy nagrań (także internetowe): 14 (w tym nowości: 6); średni nakład: 3200.

Udział sprzedaży wydawnictw muzycznych i nagrań w stosunku do wszystkich publikacji: 6–8%

Najlepiej sprzedające się wydawnictwa i nagrania (liczba sprzedanych egz.):

– M. Bogdanowicz *W co się bawić z dziećmi?* (b.d.)

– J. Kucharczyk *Piosenki dla dzieci na różne okazje* (b.d.)

– M. Bogdanowicz, M. Barańska, E. Jakačka *Metoda Dobrego Startu. Od piosenki do literki* – cz. I (b.d.)

– K. Forecka-Waśko *W rytmie kroków i podskoków* (b.d.)

Kle

Rok powstania: 2007

Forma organizacyjna: działalność gospodarcza

Liczba wszystkich publikacji: 2 (w tym nowości: 2); średni nakład: 2000

Książki i wydawnictwa o tematyce muzycznej: 2 (w tym nowości: 2); średni nakład: 2000

Udział sprzedaży wydawnictw muzycznych w stosunku do wszystkich publikacji: 90%

Najlepiej sprzedające się wydawnictwa (liczba sprzedanych egz.):

– P. Orawski *Lekcje muzyki. Średniowiecze i Renesans* (400)

– P. Orawski *Lekcje muzyki. Rozkwit Baroku* (500)

– P. Orawski *Lekcje muzyki. Barok. Sacrum i Profanum* (50)

– P. Baussant *Barokowa melokuchnia nie tucz* (150)

+

Me-Komp

Rok powstania: 2003

Forma organizacyjna: działalność gospodarcza

Liczba wszystkich publikacji: 1 – N. Harnoncourt *Muzyka mową dźwięków. Dialog muzyczny*

(nowość; książka o tematyce muzycznej; nakład: 1000; liczba sprzedanych egz.: 416)

+

Muzeum Powstania Warszawskiego

Rok powstania: 2004

Forma org.: samorządowa instytucja kultury

Liczba wszystkich publikacji: 7 (nowości); średni nakład: 3929

Książki i wydawnictwa o tematyce muzycznej: 2 (nowości); średni nakład: 3000

CD, DVD, inne formy nagrań (także internetowe): 5 (nowości); średni nakład: 4300

Udział sprzedaży wydawnictw muzycznych i nagrań w stosunku do wszystkich publikacji: [b.d.]

Najlepiej sprzedające się wydawnictwa i nagrania (liczba sprzedanych egz.):

- M. i G. Wasowscy [red.] *Ze śpiewnika Starszych Panów* (871)
- *Dzieci z Brodą*, CD (823)
- *De Press*, CD (418)
- *Warsaw*, CD (397)
- *Wawa 2010*, CD (261)

+

PIW [Państwowy Instytut Wydawniczy]

Rok powstania: 1946

Forma organizacyjna: przedsiębiorstwo państwowe

Liczba wszystkich publikacji: 44 (w tym nowości: 35);
średni nakład: 1750

Książki i wydawnictwa o tematyce muzycznej: 3
(nowości); średni nakład: 2000

Udział sprzedaży wydawnictw muzycznych i nagrań
w stosunku do wszystkich publikacji: [b.d.]

Najlepiej sprzedające się wydawnictwa:

- G. Wiśniewski *W holdzie Chopinowi. Balakiriew w Warszawie i Żelazowej Woli*
- A. Ross *Reszta jest halasem. Słuchając XX wieku*
- R. Jarocki *Z Albumu Romana Jasińskiego*

+

Scriptum

Rok powstania: 1998

Forma organizacyjna: działalność gospodarcza

Liczba wszystkich publikacji: 1 – A. Miech *Synergia w grze kameralnej w aspekcie pianistycznych środków wykonawczych na przykładzie wybranych utworów kameralnych Carla Marii von Webers, Gabrieli Fauré i Dymitra Szostakowicza* (nowość; książka o tematyce muzycznej; nakład: 100; liczba sprzedanych egz.: b.d.)

+

Wydawnictwo Muzułmańskiego Związku Religijnego w Rzeczypospolitej Polskiej

Rok powstania: 1936

Forma organizacyjna: związek wyznaniowy

Liczba wszystkich publikacji: 4 (w tym nowości: 2);
średni nakład: 500

Książki i wydawnictwa o tematyce muzycznej: 1
(nowość); nakład: 500

CD, DVD, inne formy nagrań (także internetowe):
1 (nowość); nakład: 500

Udział sprzedaży wydawnictw muzycznych i nagrań
w stosunku do wszystkich publikacji: [b.d.]

Najlepiej sprzedające się wydawnictwa: [b.d.]

+

Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Papińskiego Jana Pawła II w Krakowie

Rok powstania: 1991

Forma organizacyjna: wydawnictwo uniwersyteckie

Liczba wszystkich publikacji: 40 (nowości); średni
nakład: 150

Książki i wydawnictwa o tematyce muzycznej: 1
(nowość); nakład: 150

Udział sprzedaży wydawnictw muzycznych i nagrań
w stosunku do wszystkich publikacji: 2%

Najlepiej sprzedające się wydawnictwo (liczba
sprzedanych egz.):

- *Pro Musica Sacra. Rocznik* [red. R. Tyrała] (50)

+

Wydawnictwo Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej we Włocławku

Rok powstania: 2003

Forma organizacyjna: jednostka ogólnouczelniana

Liczba wszystkich publikacji: 11 (w tym nowości: 9);
średni nakład: 140

Książki i wydawnictwa o tematyce muzycznej: 1
(nowość); nakład: 150

Udział sprzedaży wydawnictw muzycznych i nagrań
w stosunku do wszystkich publikacji: 24.7%

Najlepiej sprzedające się wydawnictwo (liczba
sprzedanych egz.):

- L. Matuszak *Wędrując po krainie muzyki* (60)

+

+

Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego

Rok powstania: 1996

Forma organizacyjna: spółka z o.o.

Liczba wszystkich publikacji: 127 (w tym nowości: 119); średni nakład: 300

Książki i wydawnictwa o tematyce muzycznej: 2 (nowości); średni nakład: 500

Udział sprzedaży wydawnictw muzycznych i nagrań w stosunku do wszystkich publikacji: [b.d.]

Najlepiej sprzedające się wydawnictwo (liczba sprzedanych egz.):

- L. Puchalski *Oświecenie po austriacku. Świat przedstawiony w operach Wolfganga Amadeusza Mozarta* (188)
- M. Gołąb *Muzyczna moderna w XX wieku. Między kontynuacją, nowością a zmianą fonosystemu* (61)
- B. Raba *Między romantyzmem a modernizmem. Twórczość kompozytora Jana Ignacego Paderewskiego* (51)
- M. Trzęsiok *Pieśni drzemią w każdej rzeczy. Muzyka i estetyka wczesnego romantyzmu niemieckiego* (21)

+

* Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za informacje przysłane przez ankietowanych. Według danych Biblioteki Narodowej oraz kwerendy własnej, w 2011 – poza wymienionymi powyżej – działali, lecz nie odpowiedzieli na ankietę następujący wydawcy książek o tematyce muzycznej:

Agora, Warszawa
 Biblioteka Narodowa, Warszawa
 Biuro Promocji Zakopanego, Zakopane
 Bonus Liber, Rzeszów
 Coriolanus, Kielce
 Dom Pracy Twórczej, Radziejowice
 Dom Wydawniczy „Elipsa”, Warszawa
 Drukarnia Archidiecezjalna, Katowice
 Firma Księgarska Olesiejuk, Ożarów Mazowiecki
 Frodo, Bytom
 Wydawnictwo ZIZ, Lelis

In Rock, Poznań

Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk, Warszawa
 Krośnieńska Oficyna Wydawnicza, Krosno
 Księgarnia Akademicka, Kraków
 Łódzkie Towarzystwo Naukowe, Łódź
 Music Serwis, Kraków
 Muzeum Historyczne Miasta Krakowa, Kraków
 Narodowe Centrum Kultury, Warszawa
 Oficyna „In Plus”, Wołczkowo
 Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków
 Oficyna Wydawnicza „Atut” – Wrocławskie
 Wydawnictwo Oświatowe, Wrocław
 Wydawnictwo Pejzaż, Bydgoszcz
 Ośrodek Doradztwa Metodycznego „Metris”, Rogów
 Papieski Wydział Teologiczny, Wrocław
 Papiilon – Publicat, Poznań
 Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, Poznań
 Stowarzyszenie Inicjatyw Obywatelskich, Barczewo
 Stowarzyszenie „Komuna Otwock”, Warszawa
 Świat Książki, Warszawa
 Tekst, Bydgoszcz
 Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Poznań
 Warszawska Firma Wydawnicza, Warszawa
 Wszechnica Edukacyjna i Wydawnicza „Verbum”,
 Dobrzyń nad Wisłą – Rypin
 Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa
 Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego,
 Warszawa
 Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń
 Wydawnictwo Archidiecezji Lubelskiej „Gaudium”,
 Lublin
 Wydawnictwo „Axis Mundi”, Warszawa
 Wydawnictwo BL-B, Warszawa
 Wydawnictwo „Bosz”, Olszanica
 Wydawnictwo „Czerwone i Czarne”, Warszawa
 Wydawnictwo G+J, Warszawa
 Wydawnictwo i Drukarnia „Nova Sandec”,
 Nowy Sącz
 Wydawnictwo im. Stanisława Podobińskiego
 Akademii im. Jana Długosza, Częstochowa
 Wydawnictwo Krytyki Politycznej, Warszawa
 Wydawnictwo Księży Sercanów, Kraków

Wydawnictwo KUL, Lublin
 Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa
 Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja
 Kopernika, Toruń
 Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicz-
 nego, Kraków
 Wydawnictwo Państwowej Wyższej Szkoły
 Zawodowej, Płock
 Wydawnictwo „Pascal”, Bielsko-Biała
 Wydawnictwo Poznańskie, Poznań
 Wydawnictwo Prymat, Mariusz Śliwowski, Białystok
 Wydawnictwo „Replika”, Zakrzewo
 Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego,
 Kraków
 Wydawnictwo Uniwersytetu Kardynała Stefana
 Wyszyńskiego, Warszawa
 Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego,
 Bydgoszcz
 Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów
 Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice
 Wydawnictwo „Werset”, Lublin
 Wydział Nauk Społecznych Uniwersytetu
 Warmińsko-Mazurskiego, Olsztyn
 Wyższa Szkoła Administracji, Bielsko-Biała

[Źródło: dane Zakładu Zbiorów Muzycznych Biblioteki Narodowej,
 kier. Mariola Nalecz]

+

oraz

Biblioteka Śląska
 Dom Wydawniczy „Rebis”
 Grupa Wydawnicza „Adamantan”
 Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego
 Prószyński Media
 Wydawnictwo „Bernardinum”
 Wydawnictwo Iskry
 Wydawnictwo Pedagogiczne „Operon”
 Wydawnictwo „słowo/obraz terytoria”
 Wydawnictwo W.A.B.

[Źródło: badanie własne]

CZASOPISMA MUZYCZNE WYDAWANE W 2011 ROKU

[w kolejności alfabetycznej]

Aspekty Muzyki

Wydawca: Instytut Teorii Muzyki – Wydział Dyry-
 gentury, Kompozycji i Teorii Muzyki Akademii
 Muzycznej im. S. Moniuszki w Gdańsku

Rok założenia: 2011

Liczba wydanych numerów w 2011: 1

Nakład: 200 egz.

Cena: 19 zł

„Aspekty muzyki” (aspektymuzyki.amuz.gda.pl)
 to recenzowane czasopismo naukowe, dające możli-
 wość prezentacji najnowszych wyników badań
 i refleksji autorom reprezentującym wszystkie dzie-
 dziny i dyscypliny nauki o muzyce, w tym zwłaszcza
 szeroko rozumianą teorię muzyki, muzykologię
 historyczną i systematyczną, organologię, kulturologię
 muzyczną, estetykę muzyki, a także pedagogikę
 muzyczną. Pismo otwarte jest także dla autorów,
 którzy związani są z innymi dziedzinami nauk
 humanistycznych, ale podejmują w swoich badaniach
 problematykę dotyczącą muzyki, zwłaszcza w uję-
 ciach interdyscyplinarnych. Tytuł czasopisma określa
explicitie jego profil tematyczny – różnorodne aspekty
 muzyki. Procedura recenzowania zgłaszanych tek-
 stów jest podporządkowana wymogom MNiSW;
 z czasopismem współpracują – jako recenzenci
 zewnętrzni – wybitni polscy i międzynarodowi
 specjaliści z poszczególnych dziedzin i dyscyplin
 nauk o muzyce. Dział recenzji i sprawozdań doku-
 mentuje ważne krajowe i zagraniczne wydarzenia
 naukowe i naukowo-artystyczne, a także te związane
 z historią kultury muzycznej Gdańska.

+

Beethoven Magazine

Wydawca: Stowarzyszenie im. Ludwiga

van Beethovena

Rok założenia: 2009

Liczba wydanych numerów w 2011: 4

Średni nakład: 3000

Wydawnictwo bezpłatne

Magazyn dokumentuje wydarzenia polskiego życia kulturalnego, promując w przystępny sposób wysoką kulturę. Współpracuje z dziennikarzami związanymi m.in. z Polskim Radiem, „Gazetą Wyborczą”, „Rzeczpospolitą”, „Polityką” oraz takimi artystami jak Marcin Maciejowski, Bartek Materka, Jakub Julian Ziółkowski czy Honza Zamojski.

W 2010 „Beethoven Magazine” został wyróżniony główną nagrodą w konkursie polskiej Izby Wydawców Prasy na prasową okładkę roku „Grand Front 2009”, a w 2009, 2010 i 2011 roku nagrodą „Art Front” w kategorii czasopism hobbystycznych.

W latach 2010–2011 „Beethoven Magazine” był także laureatem przyznawanych przez „New York Post” nagród „Stevie Award” w kategorii „najlepsza gazeta branżowa” w amerykańskim konkursie The International Business Awards.

+

Estrada i Studio

Wydawca: AVT Korporacja, sp. z o.o.

Rok założenia: 1996

Liczba wydanych numerów: 12

Średni nakład: 8000

Cena: 16,50 zł

Miesięcznik dla muzyków i realizatorów publikujący testy sprzętu i instrumentów, bezpośrednie relacje ze światowych wystaw branżowych, wywiady z czołowymi muzykami, producentami muzycznymi i realizatorami w Polsce, fotoreportaże oraz prowadzi dział „Sekrety realizatorów”, w którym publikowane są rozmowy z producentami muzyki największych gwiazd. Magazyn przyznaje znak „Nasz typ” promujący produkty na rynku.

Redakcja magazynu uczestniczy też w głosowaniu

na najważniejszą w światowej branży pro-audio nagrodę MIPA (Musikmesse International Press Award) wręczaną podczas targów we Frankfurcie.

+

Interdisciplinary Studies in Musicology

Wydawca: Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznańskie

Towarzystwo Przyjaciół Nauk

Rok założenia: 1993

Liczba wydanych numerów w 2011: 1; nakład: 300

Cena: 23 zł

Międzynarodowy rocznik muzykologiczny powołany przez Katedrę Muzykologii UAM w wyniku organizowanych od 1991 roku – z inicjatywy ówczesnego kierownika katedry prof. dr. hab. Jana Stęszewskiego i dr. Macieja Jabłońskiego – spotkań muzykologów z całej Europy. Założeniem jest nowoczesne definiowanie przedmiotu badań muzykologicznych, na które muszą składać się refleksje z wielu dziedzin. Dopiero w wyniku interdyscyplinarnego oglądu powstaje prawdziwy i przekonujący obraz fenomenu dzieła muzycznego czy muzyki w ogóle.

+

Kwarta

Wydawca: Polskie Wydawnictwo Muzyczne

Rok założenia: 1998/2011

Liczba wydanych numerów w 2011: 2

Średni nakład: 1000

Wydawnictwo bezpłatne

Czasopismo poświęcone polskiej muzyce współczesnej. Przedstawia twórczość i sylwetki kompozytorów, promując najmłodsze pokolenie. Publikuje wywiady z kompozytorami, relacje z najważniejszych festiwalu muzycznych, prawykonań utworów i premier operowych. Artykuły zamawiane są u uznanych autorów specjalizujących się w danej tematyce. W każdym numerze znajduje się wykaz rocznic związanych z kompozytorami, a także zestawienia utworów z katalogu PWM omawianych w publikowanych artykułach.

Muzyk

Wydawca: Wydawnictwo Muzyk

Rok założenia: 1992

Liczba wydanych numerów w 2011: 12

Średni nakład: 16 000

Cena: 10,80 zł

Jest jedynym pismem branży sprzętu muzycznego w Polsce o tak szerokim merytorycznym zakresie i zasięgu. Skierowane jest do użytkowników instrumentów muzycznych, sprzętu muzycznego i studyjnego. Miesięcznik ukazuje się od stycznia 1993 roku. Na jego łamach zamieszczane są treści przeznaczone zarówno dla początkujących, jak i zaawansowanych użytkowników sprzętu muzycznego.

+

Muzyka. Kwartalnik poświęcony historii i teorii muzyki

Wydawca: Instytut Sztuki PAN

Rok założenia: 1956

Liczba wydanych numerów w 2011: 4

Średni nakład: 350

Cena: 18 zł

Naukowy kwartalnik muzykologiczny, którego historia sięga wydawanej w dwudziestolecie międzywojennym „Muzyki” Mateusza Glińskiego oraz dwumiesięcznika o tym samym tytule publikowanego w latach 1950–1956 jako organ Państwowego Instytutu Sztuki (od 1959 roku Instytut Sztuki PAN) i Związku Kompozytorów Polskich. Pierwszym redaktorem naczelnym „Muzyki” był Józef Michał Chomiński (1956–1971). Od 2003 funkcję tę pełni Elżbieta Witkowska-Zaremba. Tematy poruszane obejmują nie tylko historię muzyki od średniowiecza po współczesność, ale także zagadnienia z zakresu muzykologii systematycznej i etnomuzykologii. Punkt ciężkości problematyki historycznej stanowi polska tradycja muzyczna. Szczególne miejsce zajmują zeszyty monograficzne. Kwartalnik prowadzi stałe działy grupujące artykuły (w tym materiały i komunikaty) oraz recenzje wydawnictw muzykologicznych. Istotnym elementem wyróżniającym jest obecność działu, zawierającego dane na temat życia

muzykologicznego w Polsce (m.in. informacje na temat konferencji, seminariów i nowych dysertacji doktorskich). Wszystkie artykuły publikowane na łamach „Muzyki” mają anglojęzyczne streszczenia. Od 2008 roku niektóre artykuły publikowane są w języku angielskim.

+

Muzyka21. Nowoczesny miesięcznik o muzyce poważnej

Wydawca: Jan A. Jarnicki i Acte Préalable

Rok założenia: 1999

Liczba wydanych numerów w 2011: 12

Średni nakład: 10 000 egz.

Cena: 9 zł

Magazyn dla melomanów, artystów i kolekcjonerów płyt, promującym przede wszystkim muzykę polską i polskich wykonawców. Na jego łamach pojawiają się zarówno wybitni artyści, jak i młode talenty, muzyka zapoznana i nowa. Pismo założone przez Jana A. Jarnickiego, który jest wybitnym znawcą polskiej muzyki, szczególnie tej zapomnianej, a także niekwestionowanym liderem w prywatnym mecenacie muzyki oraz w dziedzinie odkrywania i promowania polskich skarbów muzycznych. Jako jedyne czasopismo w Polsce już od 13 lat bez przerwy na bieżąco relacjonuje życie artystyczne najważniejszej sceny operowej świata – Metropolitan Opera w Nowym Jorku.

+

Przegląd Muzykologiczny

Wydawca: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego
Rok założenia: 2001

Liczba wydanych numerów w 2011: 1; nakład: 150

Cena: 18 zł

Celem czasopisma jest prezentacja najnowszych osiągnięć badawczych Instytutu Muzykologii UW – wszystkich współtworzących go zakładów. Publikowane materiały przedstawiają rezultaty badań zarówno samodzielnych, jak i młodszych pracowników naukowych, a także fragmenty najciekawszych

prac magisterskich i licencjackich. Dokumentuje ponadto międzynarodową współpracę Instytutu poprzez publikacje wykładów gości zagranicznych.

+

Res Facta Nova. Teksty o muzyce współczesnej
Wydawca: Wydawnictwo Poznańskiego Towarzystwa
Przyjaciół Nauk

Rok założenia: 1967 jako „Res Facta”; od 1994 –
jako „Res Facta Nova”

Liczba wydanych numerów w 2011: 1; nakład: 200
Cena: 28 zł

Pismo, które od początku istnienia, niezależnie od meandrów polskiej kultury i polityki kulturalnej, stanowiło istotny element pejzażu refleksji muzykologicznej i krytyczno-muzycznej w Polsce. Do grona założycieli pisma należeli Michał Bristiger (redaktor naczelny w latach 1967–2010), Florian Dąbrowski, Stefan Jarociński, Zygmunt Mycielski, Józef Patkowski, Jan Sęszewski i Mieczysław Tomaszewski. Redaktorzy założyciele oraz kontynuatorzy myśli przewodniej pisma postawili sobie za cel udostępnianie polskiemu odbiorcy ważnych i rzadkich tekstów najszerzej rozumianej współczesnej myśli o muzyce, niestroniącej również od odniesień do tradycji Europy i kultur pozaeuropejskich.

To właśnie w „Res Facta Nova” pojawiali się po raz pierwszy w Polsce kompozytorzy, muzykolodzy i krytycy, którzy odcisnęli swoją twórczością ślad także na kolejnych pokoleniach rodzimych artystów i intelektualistów. W 2011 roku za opublikowanie tekstu na łamach „Res Facta Nova” naukowcom przysługiwało 9 punktów rankingowych przyznawanych przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

+

Silesia Prezentuje

Wydawca: Instytucja Promocji i Upowszechniania
Muzyki „Silesia”

Rok założenia: 2003

Liczba wydanych numerów w 2011: 11

Średni nakład: 1500 egz.

Wydawnictwo bezpłatne

Informator koncertowy ukazujący się co miesiąc.

Wydawany zarówno w formie drukowanej, jak i internetowej z możliwością bezpłatnego pobrania przez zainteresowanych, zawiera aktualny kalendarz koncertów, recenzje koncertowe, artykuły o wybitnych artystach i kompozytorach, a także ważnych wydarzeniach muzycznych w Polsce i na świecie. Redagowany przez wybitnych śląskich dziennikarzy przy współpracy znanych muzykologów, teoretyków i znawców tematyki muzycznej pod kierunkiem red. Marka Brzeźniaka. Okazjonalnie wydawane są również dodatki specjalne. Corocznie ukazuje się numer zatytułowany „Reminiscencje” zawierający wszystkie recenzje i relacje z Międzynarodowego Festiwalu Młodych Laureatów Konkursów Muzycznych.

+

Według danych Biblioteki Narodowej oraz kwerendy własnej, w 2011 – poza wymienionymi powyżej – działały lecz nie odpowiedziały na ankietę wydawcy następujące czasopisma:

Atmospheric

Biuletyn Polskiego Towarzystwa Harfowego

Biuletyn Stowarzyszenia Polskich Muzyków

Kościelnych

Carillon Review

Gitarzysta

Gothica

Hard Rocker

Hi-Fi i Muzyka

HMP Heavy Metal Pages

Hosanna

Jazz Forum

Klucz. Pismo Akademii Muzycznej w Katowicach

Lizard

Machina

Metal Hammer

Musica Sacra Nova

Musicology Today
 Muzyka w Liturgii
 Mystic Art
 Perkusista
 Pro Musica Sacra
 Ruch Muzyczny
 Skinhead Story
 Studia Gregoriańskie
 Studia Musicologica Stetinensis
 Sztuka, Kultura, Edukacja
 Śpiewak Śląski
 Teraz Rock
 Teraz Rock Kolekcja
 Top Drummer
 Top Guitar
 Twoja Muza
 Twój Blues
 Wokalistyka w Polsce i na Świecie
 Zagraj to Sam

+

+

+

BIBLIOTEKI MUZYCZNE I OŚRODKI DOKUMENTACJI MUZYCZNEJ

Stanisław Hrabia

+

Biblioteka Narodowa:

Biblioteka Narodowa, Zakład Zbiorów Muzycznych,
Warszawa

Biblioteka Narodowa, Zakład Zbiorów Dźwiękowych
i Audiowizualnych, Warszawa

+

Uniwersytety:

Biblioteka Jagiellońska, Oddział Zbiorów
Muzycznych, Kraków

Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie, Gabinet
Zbiorów Muzycznych (Archiwum Kompozytorów
Polskich XX i XXI wieku)

Biblioteka Główna Uniwersytetu im. Marii Curie-
-Sklodowskiej w Lublinie, Oddział Zbiorów
Specjalnych, Gabinet Muzyczny

Biblioteka Uniwersytetu Łódzkiego, Sekcja
Muzykaliów w Oddziale Zbiorów Specjalnych

Biblioteka Uniwersytecka w Toruniu, Gabinet
Zbiorów Muzycznych

Biblioteka Główna Uniwersytetu Rzeszowskiego,
Czytelnia Instytutu Muzyki

Biblioteka i Fonoteka Instytutu Muzykologii
Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie

Biblioteka i Fonoteka Instytutu Muzykologii
Uniwersytetu Warszawskiego

Biblioteka Instytutu Muzykologii Katolickiego
Uniwersytetu Lubelskiego im. Jana Pawła II
w Lublinie

Biblioteka Katedry Muzykologii Uniwersytetu
im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
Biblioteka Kulturoznawstwa i Muzykologii
Uniwersytetu Wrocławskiego

+

Akademie/Uniwersytety muzyczne:

Biblioteka Główna Akademii Muzycznej im. Feliksa
Nowowiejskiego w Bydgoszczy
Biblioteka Główna Akademii Muzycznej im.
Stanisława Moniuszki w Gdańsku
Biblioteka Główna Akademii Muzycznej im. Karola
Szymanowskiego w Katowicach
Archiwum Śląskiej Kultury Muzycznej przy
Bibliotece Główniej Akademii Muzycznej im.
K. Szymanowskiego w Katowicach
Biblioteka Główna Akademii Muzycznej w Krakowie
Biblioteka Główna i Fonoteka Akademii Muzycznej
im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi
Biblioteka Główna Akademii Muzycznej im.
Ignacego Jana Paderewskiego w Poznaniu
Biblioteka Główna Uniwersytetu Muzycznego im.
Fryderyka Chopina w Warszawie
Biblioteka Główna Akademii Muzycznej im. Karola
Lipińskiego we Wrocławiu

+

Biblioteki publiczne:

Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie,
Oddział Zbiorów Muzycznych i Audiowizualnych
Dolnośląska Biblioteka Publiczna im. Tadeusza
Mikulskiego we Wrocławiu, Fonoteka
Książnica Pomorska im. Stanisława Staszica
w Szczecinie, Oddział Zbiorów Muzycznych
i Ikonograficznych
Książnica Podlaska w Białymstoku, Dział Zbiorów
Specjalnych
Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im.
Marszałka Józefa Piłsudskiego w Łodzi, Dział
Zbiorów Muzycznych
Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy – Biblioteka

Główna Województwa Mazowieckiego, Dział
Sztuki i Rzemiosł Artystycznych
Biblioteka Śląska w Katowicach, Dział Zbiorów
Specjalnych, czytelnia Śląskiej Biblioteki Muzycznej
Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im.
dr Witolda Bełzy w Bydgoszczy, Dział Zbiorów
Specjalnych

+

Inne:

Polskie Centrum Informacji Muzycznej POLMIC –
Biblioteka Związku Kompozytorów Polskich
w Warszawie
Biblioteka Materiałów Orkiestrowych Polskiego
Wydawnictwa Muzycznego w Warszawie
Biblioteka Zakładu Narodowego im. Ossolińskich
we Wrocławiu
Biblioteka, Fonoteka, Fototeka Narodowego
Instytutu Fryderyka Chopina w Warszawie
Biblioteka, Muzeum i Archiwum Warszawskiego
Towarzystwa Muzycznego im. Stanisława
Moniuszki w Warszawie
Archiwum – Biblioteka Towarzystwa Muzycznego
im. Henryka Wieniawskiego w Poznaniu

+

Zbiory muzyczne gromadzone są ponadto w biblio-
tekach szkół muzycznych I i II stopnia, archiwach
i bibliotekach kościelnych, bibliotekach radiowych,
instytucjach muzycznych, takich jak opery czy fil-
harmonie, oraz w archiwach towarzystw naukowych
i stowarzyszeń muzycznych.

+

Digitalizacja, zmiany organizacyjne

Podążając za nurtem światowego bibliotekarstwa,
biblioteki muzyczne w Polsce angażują się w pro-
jekty cyfryzacji zbiorów. Digitalizacja odbywa się
najczęściej z pomocą regionalnych bibliotek
cyfrowych, do których wprowadzane są zdigitali-
zowane druki muzyczne. Coraz powszechniejszy
dostęp do zasobów cyfrowych i dokumentów

elektronicznych powoduje zmiany organizacyjne, zwłaszcza w bibliotekach publicznych. Ich skutkiem jest łączenie oddziałów muzycznych z oddziałami zbiorów specjalnych, gdzie gromadzi się zarówno muzykalia, jak i dokumenty elektroniczne i audio-wizualne. Rosnące zainteresowanie elektronicznymi bazami danych, zarówno tekstowymi, jak i dźwiękowymi, wymaga zabezpieczenia środków na dofinansowanie digitalizacyjnych projektów muzycznych i opłat licencyjnych za muzyczne bibliograficzne serwisy informacyjne.

+

Centralizacja katalogowania

Biblioteki muzyczne współpracują z Narodowym Uniwersalnym Katalogiem Centralnym NUKAT www.nukat.edu.pl, wprowadzając opisy bibliograficzne dokumentów muzycznych, oraz aktywnie uczestniczą w pracach normatywnych dotyczących problematyki opracowania muzykaliów.

+

Wpływ na repertuar zespołów wykonawczych

Biblioteki muzyczne w Polsce angażują się w ciągłe informowanie o swoich zasobach, nowych kolekcjach oraz tworzenie katalogów źródeł muzycznych, co przyczynia się do wykonywania zapomnianego repertuaru muzycznego.

+

Promowanie bibliotek muzycznych w środowisku bibliotekarskim i muzycznym

Bibliotekarze muzyczni włączają się w organizację wykładów specjalistycznych dla studentów i osób zainteresowanych bibliotekami muzycznymi, bibliotekarstwem muzycznym i zbiorami muzycznymi w Polsce.

+

Współpraca krajowa i działalność międzynarodowa

Bardzo ważnym elementem działalności bibliotek muzycznych w Polsce jest współpraca krajowa w ramach Sekcji Bibliotek Muzycznych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich oraz działalność na arenie międzynarodowej jako Polska Grupa Narodowa Międzynarodowego Stowarzyszenia Bibliotek Muzycznych IAML. Działalność ta koncentruje się wokół organizacji konferencji i sympozjów, uczestnictwie w corocznych konferencjach IAML i udziału w pracach Zarządu Głównego i Komitetu Programowego IAML, aktywności informacyjnej dotyczącej zbiorów muzycznych, zwłaszcza udziału w międzynarodowych projektach bibliograficznych, jak RISM – Répertoire International des Sources Musicales [Międzynarodowy Katalog Źródeł Muzycznych] czy RILM – Répertoire International de Littérature Musicale [Międzynarodowa Bibliografia Piśmiennictwa Muzycznego]). Więcej informacji na stronie Sekcji Bibliotek Muzycznych SBP:

www.iaml.pl

+

+

INTERNETOWE PORTALE MUZYCZNE W POLSCE

[wybór]

Alina Świąś

+

Polskie Centrum Informacji Muzycznej

www.polmic.pl

Organizacja prowadząca: Związek Kompozytorów Polskich

Dostępne wersje językowe: polski, angielski

Rok zał.: 2002

Polskie Centrum Informacji Muzycznej powstało na bazie Biblioteki i Fonoteki Związku Kompozytorów Polskich, Ośrodka Dokumentacji Polskiej Muzyki Współczesnej, która przez ostatnie pięćdziesiąt lat gromadziła książki, partytury i płyty oraz informacje dotyczące współczesnych kompozytorów polskich i ich dzieł. Centrum zbiera i udostępnia książki, czasopisma oraz inne publikacje o polskiej muzyce współczesnej; posiada największy w Polsce zbiór partytur utworów współczesnych kompozytorów polskich; dysponuje bogatą kolekcją nagrań polskiej muzyki współczesnej, zarówno w postaci płyt opublikowanych przez profesjonalne firmy fonograficzne, jak i nagrań radiowych oraz własnych rejestracji koncertów organizowanych przez Związek Kompozytorów Polskich; ma największą w Polsce komputerową bazę danych o polskich kompozytorach współczesnych i ich utworach, której zasadniczą część jest udostępniona w Internecie.

+

Kultura Polska

www.culture.pl

Organizacja prowadząca: Instytut Adama Mickiewicza
Dostępne wersje językowe: polski, angielski
(niektóre materiały dostępne są też po francusku, niemiecku, hiszpańsku i rosyjsku)

Rok zał.: 2001

Culture.pl jest kompendium wiedzy o kulturze polskiej, stworzonym przez grupę specjalistów w konkretnych dziedzinach. Portal zawiera rozmaite artykuły (wydarzenia, biogramy, eseje, opisy instytucji i in.) podzielone według dziedzin: muzyka, sztuki wizualne, film, teatr i literatura. Portal przynosi także informacje na temat bieżących wydarzeń kulturalnych w kraju i obecności kultury polskiej za granicą. Ważną podstroną portalu jest **PolskaMusic.pl**, która poświęcona jest programowi Polska Music. Jego celem jest zwiększenie ilości prezentacji i popularyzacja polskiej muzyki, ze szczególnym naciskiem na muzykę współczesną. Program grantów wspiera wykonania muzyki polskiej przez wybitnych artystów zagranicznych i polskich za granicą oraz jej upowszechnianie poprzez popularyzację nagrań i wydawnictw fonograficznych.

+

Polski Portal Kultury

www.O.pl

Organizacja prowadząca: Modulus sp. z o.o.

Dostępne wersje językowe: polski

Rok zał.: 1998

Jeden z największych portali kulturalnych w Polsce. Swoje teksty publikują tutaj znawcy kultury i krytycy. Podstawowym zadaniem portalu **O.pl** jest przekazywanie informacji o najważniejszych wydarzeniach z dziedzin: architektury, designu, sztuki, nowych mediów, tańca, muzyki, literatury, teatru oraz sztuki filmowej. Codziennie na stronach portalu ukazują się najnowsze informacje dotyczące ważnych wydarzeń kulturalnych, wernisaży, festiwali, publikacji oraz premier filmowych i teatralnych.

Kulturaonline.pl – Kulturalny Rozkład Jazdy

www.kulturaonline.pl

Organizacja prowadząca: Kulturaonline.pl sp. z o.o.

Dostępne wersje językowe: polski

Rok zał.: 2007

Ogólnopolski portal poświęcony szeroko pojętej kulturze. Dzięki bliskiej współpracy z instytucjami kultury i organizatorami imprez kulturalnych zawiera przegląd wydarzeń kulturalnych w Polsce. Na łamach portalu ukazują się najświeższe informacje ze świata muzyki, filmu, literatury, komiksu, gier komputerowych, teatru i designu.

+

Dwutygodnik

www.dwutygodnik.com

Organizacja prowadząca: Narodowy Instytut Audiowizualny

Dostępne wersje językowe: polski, angielski

Rok zał.: 2009

Dwutygodnik.com to internetowe czasopismo kulturalne wykorzystujące – oprócz tradycyjnych artykułów, recenzji i wywiadów – również nowoczesne środki audiowizualne: felietony interaktywne, wideorozmowy, ilustracje wideo do artykułów, wiersze czytane przez autorów, animacje. Pismo ma charakter informacyjno-opiniotwórczy. Publikuje recenzje nowości wydawniczych (literatura piękna, poezja, filozofia), filmów, koncertów, albumów muzycznych oraz spektakli teatralnych i operowych, recenzje z bieżących wystaw i wernisaży, a także omówienia nowych zjawisk kultury współczesnej. Czasopismo prezentuje również numery tematyczne poświęcone wybranym zagadnieniom z szeroko pojętej dziedziny kultury.

+

Polskie Wydawnictwo Muzyczne [PWM]

www.pwm.com.pl

Organizacja prowadząca: Polskie Wydawnictwo Muzyczne SA

Dostępne wersje językowe: polski, angielski

Rok zał.: 1997

Strona internetowa największego polskiego wydawnictwa muzycznego w Polsce. Poza tradycyjnymi obszarami działalności wydawniczej PWM, udostępniane są na niej dzięki zastosowaniu najnowszych technologii publikacje on-line: nutowe, książkowe, dźwiękowe, a także publikacje książek w formie audio (książki do słuchania). Prowadzi także stronę poświęconą życiu i twórczości Wojciecha Kilara www.wojciechkilar.pl oraz stronę internetową kampanii promocyjnej „Jazzowisko” –

www.jazzowisko.pl. Znaleźć tam można informacje na temat nowości wydawniczych PWM związanych z jazzem, a także kalendarz koncertów i spotkań autorskich, które towarzyszyły kampanii. PWM jest również twórcą wystawy planszowej „Mieczysław Karłowicz – Muzyka i Tatry”, dla której uruchomiona została strona internetowa www.karlowicz.art.pl. Można tam obejrzeć wszystkie zawarte na wystawie zdjęcia i uaktualniane na bieżąco harmonogram ekspozycji wystawy planszowej.

+

Internetowe Centrum Informacji Chopinowskiej

www.chopin.nifc.pl/chopin

Organizacja prowadząca: Narodowy Instytut Fryderyka Chopina

Dostępne wersje językowe: polski, angielski

Rok zał.: 2003

Internetowe Centrum Informacji Chopinowskiej jest częścią strony internetowej Narodowego Instytutu Fryderyka Chopina. Zawiera informacje podzielone na kilkanaście działów, tematycznie związanych z życiem i twórczością Fryderyka Chopina.

+

+

Muzyka – Polskieradio.pl

www.polskieradio.pl/muzyka

Organizacja prowadząca: Polskie Radio SA

Dostępne wersje językowe: polski

Rok zał.: 2011 (dla tej formy)

Dział portalu **polskieradio.pl** w nowej odsłonie prezentuje wszystkie ważne wydarzenia na pięciu antenach Polskiego Radia. Na każdej stronie znajdują się informacje z ramówki na temat aktualnie nadawanych programów radiowych. Dodatkowo w nowym serwisie istnieje możliwość tworzenia własnego „radia na żądanie” (tworzenie playlist i odsłuchiwanie wybranych przez użytkownika treści). Dział „muzyka” zawiera informacje o wykonawcach, wydarzeniach i płytach, dostępne są również wywiady i recenzje.

+

Polska Muza

www.polskamuza.eu

Organizacja prowadząca: Stowarzyszenie Muzyki Polskiej (we współpracy z Instytutem Muzykologii Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz Akademią Muzyczną w Krakowie)

Dostępne wersje językowe: polski

Rok zał.: 2009

9 listopada 2009 roku wraz z inauguracją 5. Festiwalu Muzyki Polskiej w Krakowie ruszył portal **www.polskamuza.eu**, poświęcony muzyce klasycznej. Przez pierwszy tydzień portal relacjonował przede wszystkim wydarzenia festiwalowe, później informował o tym, co dzieje się w muzyce w Polsce.

Codziennie na stronie pojawiają się nowe informacje, recenzje, zapowiedzi, wywiady, relacje i reportaże.

Dziennikarzami portalu są studenci Uniwersytetu Jagiellońskiego i Akademii Muzycznej w Krakowie, a także młodzież studiująca kierunki muzyczne w innych miastach, m.in. w Katowicach i Poznaniu.

+

+

Kamerton – Polski Portal Muzyczny

www.kamerton.net

Organizacja prowadząca: Incydent Productions

Dostępne wersje językowe: polski

Rok zał.: 2001 (do 2010 roku pod adresem

www.kamertonet.republika.pl)

Twórcą portalu jest dziennikarz muzyczny Tadeusz Deszkiewicz. Po trzech latach istnienia **Kamerton.net** stał się częścią firmy Incydent Productions (**www.incydent.com**), której właścicielem jest Piotr Deszkiewicz. Głównym celem portalu jest prezentacja bieżącego życia muzycznego w Polsce i poza jej granicami oraz promocja polskiej muzyki i polskich artystów.

Productions

+

www.serpent.pl

Organizacja prowadząca: Serpent.pl Krzysztof Piekarczyk

Dostępne wersje językowe: polski, angielski

Rok zał.: 1999

Serwis o muzyce alternatywnej we wszystkich jej odmianach gatunkowych. Samodzielną częścią portalu jest działający od 2001 roku serwis internetowy poświęcony polskiej scenie etno-folk, dostępny pod adresem **www.etno.serpent.pl**. Zawiera informacje o nowych płytach, koncertach, festiwalach i innych wydarzeniach muzycznych, a także prezentacje zespołów, festiwalu i cykli muzycznych. Serwis prowadzi również sklep internetowy.

+

Uwolnij Muzykę!

www.uwolnijmuzyke.pl

Organizacja prowadząca: Firma! Przemysław Karolczyk

Dostępne wersje językowe: polski

Rok zał.: 2008

Muzyczny serwis internetowy, który ma ambicję „uwolnić” polską muzykę alternatywną i pokazać ją światu w sposób jak najbardziej przystępny. Autorzy

zachęcają do współtworzenia serwisu poprzez udostępnianie materiałów z prób zespołów i koncertów. Stawiają przede wszystkim na wykonania akustyczne. Przy projekcie „Uwolnij Muzykę!” pracuje prawie 20 pasjonatów muzyki, których celem jest promocja polskich wykonawców.

+

Jazzarium

www.jazzarium.pl

Organizacja prowadząca: Adamiakjazz sp. z o.o.

Dostępne wersje językowe: polski

Rok zał.: 2011

Serwis uruchomiono 15 czerwca 2011 roku, w 15. rocznicę śmierci Elli Fitzgerald i w dniu premiery płyty *Komeda* Leszka Możdżera. Strona zawiera informacje bieżące dotyczące muzyki jazzowej, a także recenzje płyt i koncertów, relacje i wywiady.

+

Folk24.pl – Muzyka Czterech Stron Świata

www.folk24.pl

Organizacja prowadząca: Invini sp. z o.o.

Dostępne wersje językowe: polski, angielski

Rok zał.: 2010

Serwis internetowy opisujący scenę muzyki folkowej, w tym etno i world music w Polsce i najważniejsze wydarzenia z zagranicy. Tworzony przez miłośników tradycji, ludowości, regionalności w muzyce i kulturze. Na portal składa się sześć działów: wieści, wywiady, w folkowym tonie, wykonawcy, wydawnictwa, wydarzenia. Publikowane są w nich relacje z imprez, recenzje płyt, wywiady, informacje, felietony, zapowiedzi wydarzeń. Część artykułów, zwłaszcza wywiady z zagranicznymi muzykami, ukazuje się w kilku językach (polskim, angielskim oraz narodowym rozmówcy).

+

Muzyka Dawna w Polsce

www.muzykadawna.info

Organizacja prowadząca: [osoba fizyczna]

Dostępne wersje językowe: polski

Rok zał.: 2010

Serwis zawiera informacje o wydarzeniach, festiwalach i artystach specjalizujących się w wykonawstwie muzyki dawnej. Autor serwisu zachęca użytkowników do współpracy, dając możliwość zamieszczania sylwetek artystów i zespołów, a także zapowiedzi koncertów (poprzez utworzenie konta w serwisie). Zamieszczanie informacji jest bezpłatne.

+

Taniec Polska

www.taniecpolska.pl

Organizacja prowadząca: Instytut Muzyki i Tańca

Dostępne wersje językowe: polski, angielski

Rok zał.: 2011

Portal powstał w celu uzupełnienia luk w informacji i promocji tańca artystycznego w Polsce (balet, taniec współczesny, taniec ludowy, taniec dawny, antropologia tańca). Składa się przede wszystkim z powiązanych ze sobą baz danych, które są systematycznie aktualizowane i uzupełniane. W chwili obecnej na portalu najwięcej jest informacji na temat tańca współczesnego i baletu klasycznego, pozostałe dziedziny tańca artystycznego będą stopniowo uzupełniane. Portal podzielony jest na następujące działy: ludzie tańca, instytucje, edukacja, teksty, bibliografia, zagranica. Ponadto portal udostępnia bieżące informacje o wydarzeniach tanecznych (głównie w Polsce, ale także na świecie). Strona dysponuje również kalendarium, które ma pozwolić pasjonatom tańca i profesjonalistom na lepszą orientację w wydarzeniach związanych z tańcem artystycznym.

+

+

Muzyka Filmowa

www.muzykafilmowa.pl

Organizacja prowadząca: [osoba fizyczna]

Dostępne wersje językowe: polski

Rok zał.: 2005

Witryna powstała z myślą o entuzjastach muzyki filmowej w Polsce. Znajdują się na niej recenzje najnowszych ścieżek dźwiękowych, artykuły, wywiady z kompozytorami muzyki filmowej, a także relacje z koncertów muzyki filmowej, jakie odbywają się w naszym kraju.

+

Film Polski – Internetowa Baza Filmu Polskiego

www.filmpolski.pl

Organizacja prowadząca: Państwowa Wyższa Szkoła Filmowa, Telewizyjna i Teatralna im. Leona Schillera w Łodzi

Dostępne wersje językowe: polski

Rok zał.: 1998

Serwis nie jest portalem muzycznym, jednak udostępnia bardzo szczegółowe informacje (m.in. kompletne listy twórców filmów – w tym kompozytorów muzyki filmowej – opracowywane na podstawie napisów początkowych i końcowych filmów oraz materiałów archiwalnych) o wszystkich polskich filmach, zarówno fabularnych kinowych, jak i serialach telewizyjnych, filmach dokumentalnych, animowanych i spektaklach Teatru TV powstałych na przestrzeni ostatnich stu lat. W serwisie znajdują się także szczegółowe biogramy twórców polskiego kina (przedstawicieli wszystkich zawodów filmowych) i ich filmografie.

+

Ninateka

www.nina.gov.pl/ninateka

Organizacja prowadząca: Narodowy Instytut Audiowizualny

Dostępne wersje językowe: polski

Rok zał.: 2011

Serwis to internetowa biblioteka treści audio

i audiowizualnych dotyczących kultury. Znajdują się w niej filmy dokumentalne, fabularne, reportaże, animacje, filmy eksperymentalne, zapisy spektakli teatralnych i operowych, rejestracje koncertów, relacje dokumentujące życie kulturalne i społeczne. Zebrane materiały pochodzą z różnych źródeł – zarówno z archiwum Narodowego Instytutu Audiowizualnego, jak i zasobów studiów filmowych, instytucji kultury, nadawców oraz niezależnych producentów.

+

RMF Classic

www.rmfflasic.pl

Organizacja prowadząca: RMF Classic

Dostępne wersje językowe: polski

Rok zał.: 2003

Portal komercyjnej stacji radiowej RMF Classic o charakterze muzyczno-literackim. Stacja prezentuje muzykę klasyczną, filmową, jazz i piosenkę poetycką oraz wywiady ze znanymi i cenionymi osobami ze świata kultury. Prezentowane są również informacje o najważniejszych imprezach kulturalnych, takich jak: wystawy, spektakle teatralne, premiery filmowe. Na portalu udostępniona jest elektroniczna wersja *Encyklopedii muzyki PWN* Wydawnictwa Naukowego PWN.

+

Muzyka w onet.pl

www.muzyka.onet.pl

Organizacja prowadząca: Grupa Onet.pl SA

Dostępne wersje językowe: polski

Rok zał.: 2001

Serwis zawiera teledyski, informacje o płytach i koncertach, newsy, galerie zdjęć, recenzje, artykuły i wywiady z artystami. Podzielony jest na gatunki: pop, alternatywa, rock, metal, hip-hop, klubowa, klasyka i jazz.

+

+

Muzyka w Interia.pl

www.muzyka.interia.pl

Organizacja prowadząca: Grupa Interia.pl

Dostępne wersje językowe: polski

Rok zał.: 1999

Serwis zawiera wiadomości dnia, wywiady, teledyski, nowości płytowe, informacje o koncertach i artystach oraz listy przebojów. Podzielony jest na gatunki: pop, alternatywa, rock, metal i hip-hop.

+

Codzienna Gazeta Muzyczna

www.cgm.pl

Organizacja prowadząca: ITC.ORG.PL

Dostępne wersje językowe: polski

Rok zał.: 2000

Serwis prezentuje najświeższe informacje ze świata muzyki rozrywkowej. Na jej stronach można znaleźć liczne konkursy, galerie foto i wideo, recenzje płyt, zapowiedzi i relacje z koncertów.

+

+

LAUREACI WYBRANYCH KONKURSÓW MUZYCZNYCH ODBYWAJĄCYCH SIĘ W POLSCE W 2011 ROKU

Aleksandra Jagiello-Skupińska

+

Konkursy muzyki dawnej

OGÓLNOPOLSKI FESTIWAL ZESPOŁÓW MUZYKI DAWNEJ „SCHOLA CANTORUM”

+

Grand Prix: Zespół Muzyki Dawnej „Antiquo More” ze Szkoły Podstawowej nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi im. Szarych Szeregów w Międzyrzeczu pod kierownictwem Katarzyny Chmielewskiej i Grażyny Błochowicz, przy współpracy Dariusza Brojka i Zofii Kasprowicz

+

Kategoria zespołów instrumentalnych:

Złota „Harfa Eola”: „Capella All’ Antico” z Zamojskiego Domu Kultury w Zamościu pod kier. Krzysztofa Obsta oraz Zespół Muzyki Dawnej „Allegro” z Młodzieżowego Domu Kultury nr 2 w Zabrze pod kier. Grażyny Klein-Jarasz

Srebrna „Harfa Eola”: Zespół Muzyki Dawnej „Saltarello” z Gimnazjum nr 9 im. Jana Pawła II w Kaliszu pod kier. Łukasza Pieniążka

Brązowa „Harfa Eola”: Kameralny Zespół Muzyki Dawnej „Aulos” z Młodzieżowego Domu Kultury w Białymstoku pod kier. Walentego Kowalczuka oraz „Hortus Musicus” z Samorządowego Centrum Kultury w Mielcu pod kier. Tomasza Nowakowskiego

Wyróżnienia: Zespół Muzyki Dawnej „All’ Antico” z Miejskiego Ośrodka Kultury, Sportu i Rekreacji w Chojnowie pod kier. Piotra Koziara, „Incantare” z Młodzieżowego Domu Kultury

w Lęborku pod kier. Mirosławy Gryniewicz oraz „Pomezania” z Młodzieżowego Domu Kultury „Ratusz” w Malborku pod kier. Marcina Skotnickiego

+

Kategoria zespołów wokalnych:

Złota „Harfa Eola”: [nie przyznano]

Srebrna „Harfa Eola”: Zespół Wokalny „Sine Nomine” z Młodzieżowego Domu Kultury „Pod Akacją” w Lublinie pod kier. Izabeli Urban oraz Trio Wokalne „Ricordo” z Młodzieżowego Domu Kultury w Białymstoku pod kier. Walentego Kowalczuka

Brązowa „Harfa Eola”: Zespół „Cantores Novienses” z Centrum Kultury „Zamek” w Nowem pod kier. Eugenii Butyńskiej

+

Kategoria chórów kameralnych:

Złota „Harfa Eola”: [nie przyznano]

Srebrna „Harfa Eola”: Zespół Wokalny „Esperimento” z Młodzieżowego Domu Kultury w Białymstoku pod kier. Barbary Kornackiej

Brązowa „Harfa Eola”: [nie przyznano]

+

Kategoria zespołów wokально-instrumentalnych:

Złota „Harfa Eola”: Kameralny Zespół Muzyki Dawnej „Aulos” z Młodzieżowego Domu Kultury w Białymstoku pod kier. Walentego Kowalczuka

Srebrna „Harfa Eola”: „Hortus Musicus” z Samorządowego Centrum Kultury w Mielcu pod kier. Tomasza Nowakowskiego

Brązowa „Harfa Eola”: [nie przyznano]

+

Kategoria zespołów kameralnych prezentujących muzykę w powiązaniu z innymi sztukami:

Złota „Harfa Eola”: Zespół Muzyki Dawnej „Antiquo More” ze Szkoły Podstawowej nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi im. Szarych Szeregów w Międzyrzeczu pod kier. Katarzyny Chmielewskiej i Grażyny Błochowicz, przy

współpracy Dariusza Brojka i Zofii Kasprowicz

Srebrna „Harfa Eola”: [nie przyznano]

Brązowa „Harfa Eola”: [nie przyznano]

Konkursy muzyki klasycznej

MIĘDZYNARODOWY FESTIWAL CHÓRÓW „GAUDE CANTEM”

Grand Prix: Zespół Kameralny Akademickiego Chóru Politechniki Gdańskiej pod dyr. Mariusza Mroza

Dyplomy złote: Chór „Sono” z Rygi (Łotwa) pod dyr. Irēny Račevskiej; Akademicki Chór Politechniki Gdańskiej pod dyr. Mariusza Mroza; Grodziski Chór „Bogorya” z Grodziska Mazowieckiego pod dyr. Marcina Łukasza Mazura; Zespół Kameralny Akademickiego Chóru Politechniki Gdańskiej z Gdańska pod dyr. Mariusza Mroza

Dyplomy srebrne: Chór Kameralny „Brevis” z Bielska-Białej pod dyr. Dominiki Jurczuk-Gondek; Chór „Canticorum” z Hawirzowa (Czechy), pod dyr. Vítězslava Soukupa

+

MIĘDZYNARODOWY FESTIWAL I KONKURS SZTUKI WOKALNEJ IM. ADY SARI

+

Głosy żeńskie:

I nagroda: Hanna Elisabeth Müller, sopran (Niemcy)

II nagroda: [nie przyznano]

III nagrody (ex aequo): Jolanta Kowalska, sopran; Jadwiga Postróżna, mezzosopran; Agata Schmidt, mezzosopran

+

Głosy męskie:

I nagroda: [nie przyznano]

II nagroda: [nie przyznano]

III nagroda: Stanisław Kuflyuk, baryton (Ukraina)

+

Wyróżnienia: Marta Brzezińska, sopran; Piotr Halicki, baryton; Piotr Płuska, baryton.

+

+

MIĘDZYNARODOWY KONKURS DUETÓW FORTEPIANOWYCH W BIAŁYMSTOKU

+

I nagroda: Jaekyung Yoo i Yoon-Jee Kim (Korea)

II nagroda: Irina Silivanova i Maxim Puryzhinskiy (Rosja)

III nagroda: Ani Sulkhanishvili i Nia Sulkhanishvili (Gruzja)

IV nagroda: Alina Novik i Dmitri Vesselovsky (Ukraina)

+

MIĘDZYNARODOWY KONKURS LUTNICZY IM. HENRYKA WIENIAWSKIEGO

+

I nagroda: Min Sung Kim (Korea Płd.)
za instrument Hangang

II nagroda: Marcus Klimke (Niemcy)
za instrument Spontus

III nagroda: Ulrike Dederer (Szwajcaria/Niemcy)
za instrument Diama

+

MIĘDZYNARODOWY KONKURS PIANISTYCZNY „HALINA CZERNY-STEFAŃSKA IN MEMORIAM”

+

I nagroda: Denis Zdhanov (Ukraina)

II nagroda: Kotaro Nagano (Japonia)

III nagroda: Christopher Falzone
(Stany Zjednoczone)

Dwa wyróżnienia: Alexey Kudryashov (Rosja),
Viviana Pia Lasaracina (Włochy)

Nagroda specjalna za najlepsze wykonanie
Nokturnu Chopina w finale: Kotaro Nagano
(Japonia)

Dyplom specjalny Rektora Akademii Muzycznej
w Poznaniu „W uznaniu talentu”: Anastasia
Rizikov (Kanada)

+

MIĘDZYNARODOWY KONKURS
SKRZYPCOWY IM. HENRYKA
WIENIAWSKIEGO

+

I nagroda: Soyoung Yoon (Korea Płd.)

II nagroda: Miki Kobayashi (Japonia)

III nagroda: Stefan Tarara (Niemcy)

Wyróżnienia: Erzhan Kulibaev (Kazachstan),
Aylen Pritchin (Rosja), Arata Yumi (Japonia)

Nagroda Specjalna Maxima Vengerova:

Maria Włoszczowska

+

MIĘDZYNARODOWY KONKURS
WIOLONCZELOWY IM. WITOLDA
LUTOSŁAWSKIEGO

+

Grand Prix [I nagroda]: Tomasz Daroch

II nagroda: Magdalena Bojanowicz

III nagroda: Hee-Young Lim (Korea)

IV nagroda: Lukas Stasevskij (Finlandia/Ukraina)

Nagrody Specjalne za najlepsze wykonania:

– *Grave:* Magdalena Bojanowicz

– *Wariacji Sacherowskiej:* Magdalena Bojanowicz

– *Undertows:* Tomasz Daroch

Nagroda EMCY: Benjamin Gregor-Smith
(Wielka Brytania)

Wyróżnienie dla pianisty: Agnieszka Kozło

+

+

+

Konkursy muzyki współczesnej

KONKURS MŁODYCH KOMPOZYTORÓW
IM. TADEUSZA BAIRDA

+

I nagroda: Piotr Tabakiernik za utwór *Paroles
gelees*

+

MIĘDZYNARODOWY KONKURS
KOMPOZYTORSKI IM. KAZIMIERZA
SEROCKIEGO

+

I nagroda: Adriano Gaglianella (Włochy)
za utwór *Aldebarán*

II nagroda: Alastair Greig (Wielka Brytania)
za utwór *L'Ombre Des Arbres*

III nagroda: Guy Olivier Ferla (Francja) za utwór
Aux Ombres De Mariacki

Nagroda Specjalna Polskiego Wydawnictwa
Muzycznego dla najmłodszego laureata:

Adriano Gaglianella (Włochy) za utwór *Aldebarán*

+

MUSICA SACRA – MIĘDZYNARODOWY
KONKURS DLA MŁODYCH KOMPOZYTORÓW

+

I nagroda: Daniel J. Knaggs (USA) za utwór
Hic est discipulus ille

II nagroda: Łukasz Urbaniak za utwór *Psalm V*

III nagroda: Mattia Culmone (Włochy) za utwór
Cantate Domino

Nagroda specjalna Arcybiskupa Rouen:

Alexander Campkin (Wielka Brytania) za utwór
Sancte Deus

+

+

KONKURS KOMPOZYTORSKI IM. TADEUSZA OCHLEWSKIEGO

+

I nagroda: Ewa Fabiańska za utwór *Miniatures sonoristiques* na puzon preparowany solo

Wyróżnienie: Justyna Kowalska-Lasoń za utwór *...dotykam gór, a one dymią* na flet preparowany solo

+

+

Konkursy muzyki tradycyjnej

MIĘDZYNARODOWY FESTIWAL FOLKLORU ZIEM GÓRSKICH – KONKURS ZESPOŁÓW, KAPEL, SOLISTÓW I ZESPOŁÓW ŚPIEWACZYCH

+

Złote Ciupagi

W kategorii zespołów tradycyjnych:

Zespół regionalny „Dolina Popradu”, Piwniczna Zdrój

W kategorii zespołów prezentujących folklor w formie artystycznie opracowanej:

Zespół Pieśni i Tańca przy Narodowej Szkole Sztuki Ludowej „Filip Kutev” (Bułgaria)

W kategorii zespołów prezentujących folklor w formie stylizowanej:

Zespół Tańca Ludowego „Fomget” (Turcja)

+

Srebrne Ciupagi

W kategorii zespołów tradycyjnych:

Zespół Regionalny „Koniaków”

W kategorii zespołów prezentujących folklor w formie artystycznie opracowanej:

Stowarzyszenie „Coros y Danzas de Granada” (Hiszpania)

W kategorii zespołów prezentujących folklor w formie stylizowanej:

Grupa Taneczna „Ipoly” (Węgry)

Brązowe Ciupagi

W kategorii zespołów tradycyjnych:

Zespół im. Ludwika Łojasa, Łopuszna

W kategorii zespołów prezentujących folklor w formie artystycznie opracowanej:

Grupa „Pasian di Prato” (Włochy)

W kategorii zespołów prezentujących folklor w formie stylizowanej:

Zespół Tańca Ludowego „Gymnik” (Słowacja)

+

Wyróżnienia regulaminowe w postaci parzenicy góralskiej:

Zespół „Cununa Chioarului” (Rumunia) – za piękne przedstawienie folkloru własnego regionu; Zespół „Kud Nikola Jonkov Vapcarov” (Macedonia) – za perfekcyjne oddanie klimatu tradycyjnego macedońskiego wesela; Zespół „Elektroporcelan” (Serbia) – za bardzo dobre, zgodne z serbską tradycją, żywiolowe tańce; Zespół Pieśni i Tańca im. Józefa Szczotki „Wierchy”, Milówka – za prezentację ciekawej mieszczańskiej obrzędowości i piękne stroje; Zespół Tańca Ludowego „Kedjan” (Szwecja) – za pokazanie interesującej formy tradycyjnego obrzędowego świętowania i naturalność prezentacji.

+

KONKURS KAPEL I ŚPIEWAKÓW LUDOWYCH

+

Kategoria „Kapele”:

Baszta – nagroda główna: Kapela Rodzinna Pańczaków i Gacy z Przysławowic Małych, woj. mazowieckie

I nagrody: Kapela Władysława Pogody z Kolbuszowej, woj. podkarpackie; Kapela Koźlarska z Dąbrówki Wielkopolskiej, woj. wielkopolskie; Kapela Urbaniaków „Znad Swędrni” z Goszczanowa, woj. łódzkie; Kapela Braci Cicheckich z Grądek-Oblina, woj. mazowieckie.

II nagrody: Kapela „Białopotocanie” z Krościenka,

woj. małopolskie; Kapela „Od Kamienia”, woj. łódzkie; Kapela „Syrba” z Wichowa, woj. lubuskie.

III nagrody: Kapela Rodzinna Foktów z Radomia, woj. mazowieckie; Kapela Ludowa „Rawianie” z Rawy Mazowieckiej, woj. łódzkie; Kapela Ludowa „Trzcinioki” z Trzciny, woj. podkarpackie.

Wyróżnienia: Kapela Dudziarska z Leszna, woj. wielkopolskie; Kapela „Młoda Harta” z Harty, woj. podkarpackie; Kapela Rodzinna Bałdygów z Mazuchówki, woj. warmińsko-mazurskie.

+

Kategoria „Zespoły śpiewacze”:

Baszta – nagroda główna: Zespół Śpiewaczy „Jarzębina” z Kocudzy, woj. lubelskie

I nagrody: Grupa Śpiewacza „Stejzbianki” z Wisły, woj. śląskie; Męska Grupa Śpiewacza z Czarni, woj. mazowieckie.

II nagrody: Zespół Śpiewaczy „Zamszanki” z Zamchu, woj. lubelskie; Grupa Śpiewacza Kobiet z Bandyś, woj. mazowieckie.

III nagrody: Męski Zespół Śpiewaczy z Majdanu Obleszcze, woj. lubelskie; Zespół Śpiewaczy „Rospuda” z Filipowa, woj. podlaskie; Grupa Śpiewacza Kobiet z Czarni, woj. mazowieckie; Zespół Śpiewaczy „Babeczki” z Zawitaly, woj. lubelskie; Zespół „Waliszowianie” z Nowego Waliszowa, woj. dolnośląskie.

+

Kategoria „Soliści instrumentalni”:

Baszta – nagroda główna: Szymon Bafia, dudziarz z Zakopanego, woj. małopolskie

I nagrody: Stefan Wrona, skrzypek z Poniatowej, woj. lubelskie; Zdzisław Marczuk, skrzypek z Zakalinek, woj. lubelskie.

II nagrody: Witold Gierlicki, cymbalista z Gąsówki, woj. podkarpackie; Eugeniusz Rebzda, skrzypek z Łaznowa, woj. łódzkie; Stanisław Gład, skrzypek z Dzwoli, woj. lubelskie.

III nagrody: Paweł Grupkajtys, cymbalista z Nowej Wsi Elckiej, woj. warmińsko-mazurskie; Andrzej Rydel, harmonista z Czarni, woj. mazowieckie; Bartosz Niedźwiecki, skrzypek

z Ostaszewa, woj. mazowieckie.

Wyróżnienia: Andrzej Frankiewicz, dudziarz z Kościana, woj. wielkopolskie; Tadeusz Wasilewski, harmonista z Brańska, woj. podlaskie.

+

Kategoria „Soliści śpiewacy”:

Baszta – nagroda główna: Katarzyna Weremczuk z Dolhobród, woj. lubelskie

I nagrody: Stanisław Fijałkowski z Chrzanowa, woj. lubelskie; Zofia Warych z Myszyńca, woj. mazowieckie; Krystyna Hoduń z Rozkopaczewa, woj. lubelskie.

II nagrody: Bogusława Świderek z Drzewiec, woj. łódzkie; Kazimierz Żydek z Wójtowej, woj. podkarpackie; Julianna Pawlak z Sadykierza, woj. łódzkie

III nagrody: Wiera Niczyporuk z Malinnik, woj. podlaskie; Ewa Kuprewicz z Żywej Wody, woj. podlaskie; Joanna Janik z Borówna, woj. dolnośląskie.

Wyróżnienia: Bernarda Kwiatek z Ostrówka, woj. lubelskie; Anna Chuda z Krobi, woj. wielkopolskie.

+

Kategoria „Folklor rekonstruowany”:

Baszta – nagroda główna: Kapela „Żółwiniacy” z Gdańska, woj. pomorskie

I nagrody: Kapela Marka Przewłockiego z Gdańska, woj. pomorskie; Zespół Śpiewaczy z Boguszyc, woj. łódzkie; Elżbieta Kamińska, śpiewaczka z Węglisk, woj. lubelskie; Katarzyna Kozik, śpiewaczka z Boguszyc, woj. łódzkie.

II nagrody: Kapela „Zdrowie Pięknych Pań” z Wrocławia, woj. dolnośląskie; Kapela Niwińskich z Otwocka, woj. mazowieckie.

III nagrody: Krzysztof Butryn, skrzypek z Janowa Lubelskiego, woj. lubelskie; Barbara Songin, śpiewaczka z Warszawy, woj. mazowieckie.

Wyróżnienia: Barbara Wilińska, śpiewaczka z Poznania, woj. wielkopolskie.

+

Konkurs „Duży–Mały” – Grupa kapel:

I nagroda: Romuald Jędraszak z Kapelą Dudziarską ze Stęszewa, woj. wielkopolskie

II nagroda: Zdzisław Marczyka z Kapelą „Leśniańskie Nutki” z Leśnej Podlaskiej, woj. lubelskie

III nagroda: Michał Umlawski z Kapelą Dudziarską z Rydzyny, woj. wielkopolskie

+

Konkurs „Duży–Mały” – Grupa instrumentalistów:

I nagroda: Szymon Bafia z Jakubem Klusiem z Zakopanego, woj. małopolskie

II nagroda: Krystian Szawrycki z Alanem Kotowskim z Elku, woj. warmińsko-mazurskie

III nagrody: Jan Prządka z Bartoszem Klujem ze Zbąszynia, woj. wielkopolskie; Bronisław Płoch z Teresą Potańską z Widelki, woj. podkarpackie; Jan Kowalczyk z Karolem Samselem z Rozóg, woj. mazowieckie.

+

Konkurs „Duży–Mały” – Grupy śpiewacze:

Wyróżnienia: Bronisława Świder z uczennicami z Bandyś, woj. mazowieckie; Młodzieżowy Zespół Śpiewaczy „Gościszowianki” z Gościszowa, woj. dolnośląskie.

+

Konkurs „Duży–Mały” – Grupa solistów śpiewaków:

I nagroda: Janina i Anna Chmielewskie z Przerośli, woj. podlaskie.

II nagroda: Anna Kowalewska i Damian Balcer z Wiżajn, woj. podlaskie.

+

FESTIWAL MUZYKI FOLKOWEJ POLSKIEGO RADIA „NOWA TRADYCJA”

+

Grand Prix i Nagroda specjalna im. Czesława Niemena: Agata Siemaszko i Kuba „Bobas” Wilk

II nagrody: Babooshki, Sporysz Polska

III nagrody: Vidlunnia, Melodia w Polsce

Złote Gęśle: Marcin Drabik, skrzypiek

Wyróżnienia: Maria Guraievska Ethno Jazz Project; Irek Wojtczak – Projekt Region Ludź

Wyróżnienia honorowe: Widymo, Meadow Quartet, AfroFree. +

Konkursy muzyki jazzowej

KONKURS NA INDYWIDUALNOŚĆ JAZZOWĄ (przy festiwalu „Jazz nad Odrą”)

+

Indywidualność Jazzowa 2011:

Tużnik/Kądziała Quartet (Polska/Dania)

+

OLD JAZZ MEETING – ZŁOTA TARKA

+

Nagroda Główna „Złota Tarka”:

Bogna Kicińska & Kuba Cichocki Duo

„Złota Tarka” w kat. Wokalista Jazzowy:

Anna Frączek

Wyróżnienia: Zespół Coco Dixie – ze szczególnym wyróżnieniem trębacza Erwina Żebro;

Bartosz Kalicki – fortepian; Dorota Zygałdo –

wokalistka; Grzegorz Tarwid – najmłodszy uczestnik konkursu (fortepian).

+

MIĘDZYNARODOWY KONKURS MŁODYCH ZESPOŁÓW JAZZOWYCH „JAZZ JUNIORS”

+

I nagroda: PeGaPoFo

II nagroda: Rak/Piasecki/Went Trio

III nagroda: High Definition

+

MIĘDZYNARODOWY KONKURS KOMPOZYTORSKI IM. KRZYSZTOFA KOMEDY (przy „Komeda Jazz Festival”)

+

Kategoria Open:

I miejsce: Piotr Wróbel za kompozycję *BBC Big-Band Concerto*, Aleksandra Tomaszewska za kompozycję *Absolution* na big-band

II miejsce: Przemysław Florczak za kompozycję *Groove By Choice* na big-band

III miejsce: Bartosz Smorągiewicz za kompozycję

Two Minutes To Midnight na big-band

Wyróżnienia: Michał Ciesielski za kompozycję

Tango na fortepian i kwartet smyczkowy,

Piotr Łyszkiewicz za kompozycję *Bollo*

+

Kategoria „Tematy jazzowe”:

I miejsce: Stepanka Balcarova za kompozycję

Styczeń

II miejsce: Przemysław Florczak za utwory

AHN (La-Ti-N) i *Straight Story*

III miejsce: Paweł Kaczmarczyk za utwór

Birthday song

Wyróżnienia: Łukasz Jużko za utwór *Looking To*

The Sky, Wojciech Więckowski za utwór *Like Wind*

+

KONKURS FESTIWALU

„LOTOS JAZZ FESTIVAL – BIELSKA
ZADYMKA JAZZOWA”

+

Nagroda Główna: Atom String Quartet

+

+

Konkursy związane z hip-hopem

WIELKA BITWA WARSZAWSKA

+

Kategoria Freestyle All Stars:

I miejsce: KOPEK (Łęczycza, woj. łódzkie)

Kategoria Beatbox All Stars:

I miejsce: Hardmaniac (Gorzów Wielkopolski,
woj. lubuskie)

+

WOJNA O ŚLĄSK

I miejsce: Ymcyk (Radzionków, woj. śląskie)

+

+

LAUREACI WYBRANYCH NAGRÓD MUZYCZNYCH PRYZNANYCH W POLSCE W 2011 ROKU

NAGRODY I ODZNACZENIA

PRYZNAWANE PRZEZ MINISTRA

KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO
W DZIEDZINIE MUZYKI

+

Złoty Medal „Zasłużony kulturze – Gloria Artis”:

Rudolf Buchbinder – austriacki pianista

Bogusław Kaczyński – dziennikarz muzyczny,

popularyzator opery, operetki i muzyki poważnej

Seweryn Krajewski – piosenkarz i kompozytor

Krzysztof Pastor – choreograf, dyrektor Polskiego

Baletu Narodowego

Elżbieta Penderecka – dyrektor generalna festiwalu

beethovenowskiego

Wanda Warska – malarka, autorka piosenek,

wokalistka jazzowa

Emil Wesolowski – choreograf, rezydent Polskiego

Baletu Narodowego

Henryk Wojnarowski – dyrygent, kierownik Chóru

Filharmonii Narodowej w Warszawie

+

Srebrny Medal „Zasłużony kulturze – Gloria Artis”:

Rafał Blechacz – pianista, zwycięzca 15. Między-
narodowego Konkursu Pianistycznego im.

Fryderyka Chopina

Zofia Chechlińska – historyk muzyki, pedagog,

redaktor naczelna serii „Dzieła Fryderyka

Chopina. Wydanie faksymilowe”

Stanisław Dziedzic – dyrektor Wydziału Kultury

i Dziedzictwa Narodowego Urzędu Miasta

Krakowa, nauczyciel akademicki, autor i współautor książek, działacz kulturalny, koordynator krakowskich obchodów 200. rocznicy urodzin Fryderyka Chopina

Paweł Kamiński – pianista, pedagog, redaktor „Wydania Narodowego Dzieł Chopina”

Dominika Krysztoforska – solistka Polskiego Baletu Narodowego

Ryszard Kubiak – producent, reżyser i animator wydarzeń kulturalnych, dyrektor generalny Festiwalu „Ogrody Muzyczne”, inicjator i realizator wielu przedsięwzięć Roku Chopinowskiego

Paulos Raptis – artysta śpiewak, tenor

Hanna Wróblewska-Straus – muzealnik, autorka wystaw, katalogów i innych publikacji poświęconych Fryderykowi Chopinowi

+

Brązowy Medal „Zasłużony kulturze – Gloria Artis”:

Wojciech Czemplik – skrzypek i menadżer w zespole „Stare Dobre Małżeństwo”

Maria Pomianowska – doktor nauk muzycznych, multiinstrumentalistka, wokalistka, kompozytorka, pedagog

Maksim Wojtiul – solista Polskiego Baletu Narodowego

Antoni Leon Wroński – redaktor muzyczny i dyrektor w Polskim Radiu i TVP, wiceprezes Zarządu Głównego SPAM, sekretarz Rady Fundacji Dom Muzyka Seniora

+

Odnaka Honorowa „Zasłużony dla kultury polskiej”:

Marek Olejnik – dyrektor Państwowej Szkoły Muzycznej I st. w Krotoszynie

+

+

Nagrody im. Oskara Kolberga „Za zasługi dla kultury ludowej”:

+

Leonard Śliwa – instrumentalista (skrzypce, mazanki), regionalista, wychowawca młodych muzyków, popularyzator muzyki koźlarskiej (Wolsztyn, Wielkopolska);

Janina Świniarska-Kosowska – śpiewaczka i tancerka ludowa, animatorka kultury regionalnej, wykonawczyni plastyki obrzędowej i strojów ludowych (Chojne, Sieradzkie, woj. łódzkie);

Zofia Warych – śpiewaczka kurpiowska, hafciarka i koronczarka (Myszyniec, Kurpie Zielone, woj. mazowieckie);

Kapela Braci Tarnowskich (Domaniów, Radomskie) Zespół Ludowy Koła Gospodyń Wiejskich (Trzcinec, wschodnie Mazowsze);

Zespół Regionalny „Istebna” (Beskid Śląski)

Anna Czekanowska-Kuklińska – etnomuzykolog, badacz ludowych i etnicznych tradycji muzycznych w Polsce i na świecie;

Danuta Pawlak – etnomuzykolog, pracownik naukowy w Instytucie im. Oskara Kolberga w Poznaniu.

+

Doroczne Nagrody Ministra

+

w dziedzinie muzyki:

Grażyna Auguścik, Katarzyna Nosowska, Olga Pasiecznik, Aga Zaryan;

+

za całokształt twórczości: Michał Bristiger;

+

Nagroda Honorowa: Sinfonia Varsovia.

+

+

NAGRODY ZWIĄZKU KOMPOZYTORÓW POLSKICH

+

Doroczna Nagroda:

Marta Ptaszyńska, Andrzej Rakowski,
Zbigniew Skowron

+

Nagroda Honorowa:

Joel Sachs, Jarosław Broda, Andrzej Bauer

+

Nagroda im. ks. prof. Hieronima Feichta (za prace naukowe z dziedziny muzykologii):

Izabela Bogdan – *Ceremonie ślubne i renesansowa
muzyka weselna w Królewcu w latach 1585–1645*
(wyd. Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk,
2009);

Ewa Schreiber – *Wyobraźnia metaforyczna i jej
przejawy w myśli o muzyce i twórczości kompozy-
torskiej. Koncepcje Pierre’a Schaeffera, Raymonda
Murraya Schafera i Gerarda Griseya* (Poznań 2010);

Marcin Trzęsiok – *Pieśni drzemią w każdej rzeczy.
Muzyka i estetyka wczesnego romantyzmu
niemieckiego*” (wyd. Wydawnictwo Uniwersytetu
Wrocławskiego, 2009).

+

NAGRODA „ORFEUSZ” (za najlepsze wykonanie
utworu polskiego kompozytora na festiwalu
Warszawska Jesień, przyznawana przez
Stowarzyszenie Polskich Artystów Muzyków)

+

Lucas Vis oraz Orkiestra Filharmonii Narodowej
w Warszawie za wykonanie *I Symfonii* Andrzeja
Krzanowskiego

+

WROCLAWSKA NAGRODA MUZYCZNA

+

Muzyka poważna: Rafał Augustyn za płytę *Do ut es*
Muzyka rozrywkowa: Me, Myself And I za płytę
Takadam

+

KORYFEUSZ MUZYKI POLSKIEJ

+

Nagroda Honorowa: Jan Krenz

Osobowość Roku: Łukasz Borowicz

Wydarzenie Roku: 16. Międzynarodowy Konkurs
Pianistyczny im. Fryderyka Chopina

+

PASZPORTY „POLITYKI”

+

Muzyka poważna: Aleksandra Kuls

Muzyka popularna: Julia Marcell, Maciej Szajkowski

+

TEATRALNE NAGRODY MUZYCZNE IM. JANA KIEPURY

+

Nagroda za całokształt pracy artystycznej:

Jerzy Maksymiuk

Najlepszy reżyser: Wojciech Kościelniak

Najlepsza śpiewaczka: Renata Dobosz

Najlepszy śpiewak: Maciej Komandera

Najlepszy debiut – śpiewaczka: Joanna Jakubas

Najlepszy debiut – śpiewak: Wojciech Sokolnicki

Najlepszy dyrygent: Wojciech Rodek

Najlepszy scenograf: Jan Polewka

Najlepsza tancerka: Beata Giza

Najlepszy tancerz: Dominik Muśko

Najlepszy choreograf: Zofia Rudnicka

Najlepszy spektakl: *Lalka* – musical w reż. Wojciecha
Kościelniaka i inscenizacji Teatru Muzycznego
im. Danuty Baduszkowej w Gdyni

+

NAGRODA FUNDACJI SZYMANOWSKIEGO
(przyznawana za szczególne artystyczne osiągnięcia
estradowe, fonograficzne, prace badawcze i edytorskie)

+

Didier van Moere (muzykolog) – za prace poświęcone
życiu i dziełu Karola Szymanowskiego oraz
za upowszechnianie jego muzyki we Francji.

+

FOLKOWY FONOGRAM ROKU

+

I nagroda i tytuł Folkowego Fogramu Roku 2011:

płyta *Tajno Biay* zespołu Čači Vorba;

II nagroda: płyta zespołu Wołosi i Lasoniowie;

III nagroda: płyta grupy Swoją Drogą i Goście.

+

NAGRODY TVP KULTURA

„GWARANCJE KULTURY”

+

Muzyka poważna: Aleksander Nowak za *Koncert fortepianowy* i operę *Sudden Rain*Jazz, rock i inne: Grupa L.Stadt za album *ELP*

+

GRAND PRIX „JAZZ MELOMANI”

(przyznawana muzykom, dziennikarzom oraz popularyzatorom jazzu przez łódzkie Stowarzyszenie Jazz Melomani)

+

Artysta Roku: Leszek Możdżer

Krytyk-dziennikarz: Paweł Brodowski

Całokształt działalności: Janusz Muniak

Nadzieja Melomanów: Atom String Quartet

Płyta Roku: Aga Zaryan

+

JAZZ TOP (przyznawana przez miesięcznik „Jazz Forum”)

+

Muzyk Roku: Leszek Możdżer

Fortepian: Leszek Możdżer

Aranżer: Krzysztof Herdzin

Album Roku: Leszek Możdżer *Komeda* (ACT)

Zespół elektryczny: Jarek Śmietana Group

Zespół akustyczny: Marcin Wasilewski Trio

Trąbka: Tomasz Stańko

Saksofon sopranowy: Adam Pierończyk

Saksofon altowy: Henryk Miśkiewicz

Saksofon tenorowy: Janusz Muniak

Saksofon barytonowy: Jan „Ptaszyn” Wróblewski

Organy: Wojciech Karolak

Syntezator: Janusz Skowron

Gitara: Jarek Śmietana

Gitara basowa: Krzysztof Ścierański

Kontrabas: Jacek Niedziela-Meira

Perkusja: Czarek Konrad

Instrumenty perkusyjne: Jose Torres

Wokalistka: Aga Zaryan

Wokalista: Janusz Szrom

Najlepszy festiwal: Lotos Jazz Festival (Bielsko-Biała)

Koncert Roku: Sonny Rollins (Wrocław)

Klub Roku: Tygmont (Warszawa)

+

NAGRODA MUZYCZNA „FRYDERYK”

(przyznawana za płytowe nagrania przez Akademię Fonograficzną Związku Producentów Audio-Video)

Muzyka poważna**Album Roku:****– muzyka chóralna i oratoryjna:**

Laudate Dominum, Chór Katedry Warszawsko-Praskiej „Musica Sacra”, „Musica Sacra Edition”

Kompozytorzy: Zoltan Kodaly, Benjamin Britten, John Rutter, Idzi O. Mański, Irena Pfeiffer, Stanisław Kwiatkowski, Kazimierz Wilkomirski, Stanisław Moryto, Marian Borkowski, Łukasz Farcinkiewicz, Paweł Łukaszewski

Wykonawcy: Chór Katedry Warszawsko-Praskiej

„Musica Sacra”, Małgorzata Wrzosek, Sylwia

Łańcucka, Łukasz Farcinkiewicz, Joanna

Łukaszewska, Anna Maria Krawczykiewicz,

Grzegorz Cessak, Andrzej Klepacki, Maria

Muszyńska, Sandra Kopijkowska, Marcin

Łukaszewski

Dyrygent/kierownik artystyczny: Paweł

Łukaszewski

Reżyseria nagrania: Andrzej Brzoska

– muzyka dawna i barokowa: Bartłomiej Pękiel – *Missa Brevis*, *Missa**Pulcherrima*, *Motety*. II Canto, DUX

Kompozytor: Bartłomiej Pękiel
 Wykonawcy: Il Canto
 Dyrygent/kierownik artystyczny: Michał Straszewski
 Reżyseria nagrania: Małgorzata Polańska, Lech Tołwiński, Marcin Domżał

– **muzyka kameralna:**

Karol Szymanowski – Complete Violin-Piano Works. Sławomir Tomasik, Robert Morawski, FFV Records
 Kompozytor: Karol Szymanowski
 Wykonawcy: Sławomir Tomasik, Robert Morawski
 Kierownik artystyczny: Sławomir Tomasik
 Reżyseria nagrania: Witold Osiński, Klementyna Walczyna

– **muzyka symfoniczna i koncertująca:**

Witold Lutosławski Opera omnia – *Symfonie nr 2 i 4*, CD Accord Music Edition
 Kompozytor: Witold Lutosławski
 Wykonawcy: NFM Orkiestra Filharmonii Wrocławskiej
 Dyrygent/kierownik artystyczny: Jacek Kasprzyk
 Reżyseria nagrania: Andrzej Sasin, Aleksandra Nagórko

– **recital solowy:**

Schumann – Piano Works. Piotr Anderszewski, EMI Music
 Kompozytor: Robert Schumann
 Wykonawca: Piotr Anderszewski – fortepian
 Reżyseria nagrania: Andrzej Sasin, Aleksandra Nagórko

– **muzyka współczesna:**

Maciejewski – *Requiem Missa Pro Defunctis*, Polskie Nagrania „Muza”
 Kompozytor: Roman Maciejewski
 Wykonawcy: Zdzisława Donat, Jadwiga Rappé, Jerzy Knetig, Janusz Niziołek, Chór i Orkiestra Filharmonii Narodowej w Warszawie

Dyrygent/kierownik artystyczny: Tadeusz Strugała, kier. chóru Henryk Wojnarowski
 Reżyseria nagrania: Andrzej Lupa, Andrzej Sasin

Fonograficzny debiut roku

Wrocławska Orkiestra Barokowa („Koželuh, Rejcha, Voříšek – *Symphonies*”)

Kompozytor Roku: Marian Borkowski

Najwybitniejsze nagranie muzyki polskiej:

Wydanie Narodowe Chopina w formacie SACD&CD (część 1). Wyd.: BeArTon
 Janusz Olejniczak, Orkiestra Kameralna „Aukso”
 Kompozytor: Fryderyk Chopin
 Wykonawcy: Janusz Olejniczak, Orkiestra Kameralna „Aukso”
 Dyrygent/kierownik artystyczny: Marek Moś
 Reżyseria nagrania: Julita Emanuiłow, Beata Jankowska-Burzyńska

Jazz

Jazzowy album roku:

Adam Pierończyk Quintet *Komeda – The Innocent Sorcerer* (Jazzwerkstatt/Muzeum Powstania Warszawskiego)

Fonograficzny debiut roku: Robert Kubiszyn

Jazzowy kompozytor roku: Michał Tokaj

Jazzowy muzyk roku: Adam Pierończyk

Muzyka rozrywkowa

Produkcja muzyczna roku:

Bartek Dziedzic (produkcja muzyczna i realizacja) oraz Marcin Gajko (realizacja/mix) za płytę *Brodka – Granda*

Najlepsza Oprawa Graficzna Albumu:

Acid Drinkers *Fishdick Zwei – The Dick Is Rising Again* (Mystic Production); projekt graficzny: Bartosz Zieliński, Łukasz Pach

Kompozytor Roku: Seweryn Krajewski

Autor Roku: Wojciech Młynarski

Najlepszy album zagraniczny: Kings of Leon

Come Around Sundown (Sony Music)

Album Roku:

– folk/muzyka świata:

Dagadana *Maleńka* (Offside Records)

– piosenka poetycka:

Grzegorz Turnau *Fabryka klamek* (Mystic Prod.)

– oryginalna ścieżka dźwiękowa:

Leszek Możdżer *Kaczmarek by Możdżer* (Universal Music Polska)

– rock:

Dezserter *Prawo do bycia idiotą* (Mystic Production)

– blues:

Irek Dudek *Dudek Bluesy* (Agora SA)

– metal:

Acid Drinkers *Fishdick Zwei – The Dick Is Rising Again* (Mystic Production)

– muzyka klubowa i elektroniczna:

Novika *Lovefinder* (Kayax)

– hip-hop/r&b/reggae:

Abradab *Abradabing* (I-M-T/Fonografika)

– muzyka alternatywna:

Męskie granie [Smolik, Abradab, Maleńczuk, Waglewski, Mitch&Mitch, Pogodno, Fisz Emade, Kim Nowak, DJ Eprom, OXY.GEN, Voo Voo, Jacaszek] (Polskie Radio)

– pop:

Monika Brodka *Brodka – Granda* (Sony Music Entertainment Poland)

+

Fonograficzny debiut roku: TRES.B

Wokalistka roku: Monika Brodka

Grupa roku: Acid Drinkers

Wokalista roku: Kuba Badach

Wideoklip roku: Ania Dąbrowska *Bang Bang*;
reżyseria: 2DajRektors – Rakowicz, Wyciszkievicz
(Sony Music Entertainment Poland)

Piosenka roku: Acid Drinkers *Love Shack*
(Mystic Production)

+

+

**Nagrody festiwalu i programów telewizyjnych
w dziedzinie muzyki popularnej**

**NAGRODA STOWARZYSZENIA AUTORÓW
ZAIKS ZA POPULARYZACJĘ POLSKIEJ
TWÓRCZOŚCI ROZRYWKOWEJ**

Józef Węgrzyn

+

**BURSZTYNOWY SŁOWIK – NAGRODA
GŁÓWNA FESTIWALU MUZYCZNEGO
SOPOT FESTIVAL W SOPOCIE**

+

Bursztynowy Słowik: Edyta Górniak
Słowik Publiczności: [nie przyznano]

+

ESKA MUSIC AWARDS

+

Artystka roku: Ewa Farna

Artysta roku: Robert M.

Zespół roku: Video

Klubowy hit roku: Robert M. *All day all night*

Hit roku: Ewa Farna *Ewakuacja*

Wideo roku: Afromental *Rock'n'rollin'love*

Nowa twarz: Asia Ash

Zespół roku – świat: Madcon

Rockowy zespół roku – świat: Skunk Ananise

Artystka roku – świat: Lady Gaga

Hit roku – świat: Alexis Jordan *Happines*

Nowa twarz – świat: Natalia Kills

Cyfrowy hit roku w kategorii pop: Ewa Farna

Ewakuacja

+

**EUROPEJSKA NAGRODA MUZYCZNA MTV
DLA NAJLEPSZEGO POLSKIEGO
WYKONAWCY**

+

Najlepszy polski wykonawca: Ewa Farna

+
+

NAGRODY KRAJOWEGO FESTIWALU
PIOSENKI POLSKIEJ W OPOLU
(TVP i miasto Opole)

+

Superjedynki:

SuperPrzebój: Anna Wyszconi *Wiem, że jesteś tam*

SuperArtysta: Kasia Kowalska

SuperZespół: Acid Drinkers

SuperPłyta: Maryla Rodowicz *50*

Superjedynka Superjedynek: Maryla Rodowicz

Grand Prix za całokształt działalności artystycznej:

Stanisław Soyka

+

Superpremiery: Zakopower *Boso*

+

Superdebiut: Marcin Chudziński

+

NAGRODY SOPOT FESTIVAL W SOPOCIE
(TVN, TVP, Sopot)

Bursztynowy Słowik: Edyta Górniak

Słowik Publiczności: nagrody nie przyznano

+

SOPOT TOP TRENDY FESTIWAL –
KONKURS „TRENDY”

+

Nagroda Jury: Neo Retros

Nagroda Publiczności: Neo Retros

Nagroda Dziennikarzy: Poparzeni Kawą Trzy

Nagroda Internautów: Honorata Skarbek

+

„MATEUSZ” – NAGRODA MUZYCZNA
PROGRAMU 3 POLSKIEGO RADIA

+

Muzyka rozrywkowa – wydarzenie: Monika Brodka
za płytę *Granda*

Muzyka jazzowa – wydarzenie: Wojtek Mazolewski

Quintet za płytę *Smells like tape spilit* i Marcin

Wasilewski Trio za płytę *Faithful*

Muzyka rozrywkowa – debiut: [nie przyznano]

Nagroda za całokształt twórczości:

Seweryn Krajewski

+

TELEKAMERY (przyznawane przez magazyn
„Tele Tydzień”)

[...]

Kategoria Muzyka: Agnieszka Chylińska

+

VIVA COMET AWARDS (przyznawana przez
telewizyjną stację muzyczną Viva)

+

Twardy Zawodnik (Artysta Roku): Robert M.

Królowa Balu (Artystka Roku): Doda

Zgrana Paczka (Zespół Roku): Afromental

Gruby Przytup (Charts Award): Ewa Farna

EWAkuacja

Dobrze Zrobiony (Image Roku): Ewa Farna

Gorący Towar (Płyta Roku): Ewa Farna

EWAkuacja

Jest Lans (Debiut Roku): Robert M.

Tele Zwidy (Teledysk Roku): Ewa Farna

EWAkuacja

Cyfrowy Kocur (Dzwonek Roku): Robert M.

Odpal (Najlepsze na viva-tv.pl): VIVA i Przyjaciele

Nagroda specjalna za choreografię:

Agustin Egurrola

Nagroda specjalna za całokształt: Inna

+

FESTIWAL POLSKICH WIDEOKLIPÓW
YACH FILM

+

Grand Prix: Projekt Warszawiak *Nie ma cwaniaka*

na warszawiaka (realizacja: Krzysztof Skonieczny,

Marcin Starzecki)

Najlepszy debiut: *You Hatti Vatti* z udziałem Cian

Finn (realizacja: Rafał Wojczal, Piotr Kaliński)
 Najlepsza animacja: *Zabawki* Bajzel (realizacja:
 Monika Kuczyniecka)
 Najlepsza kreacja aktorska: Monika Brodka
W pięciu smakach (realizacja: Kijek/Adamski)
 Innowacja: Lachowicz And The Pigs *Biegnę*
 (realizacja: Marta Pruska, Filip Przybylski,
 Jacek Lachowicz)

REJESTR ODZNACZEŃ PAŃSTWOWYCH WRĘCZONYCH LUDZIOM ŚWIATA MUZYKI PRZEZ PREZYDENTA RZECZPOSPOLITEJ POLSKIEJ W 2011 ROK

[www.prezydent.pl/aktualnosci/ordery-i-odznaczenia/]

KRZYŻ KOMANDORSKI Z GWIAZDĄ ORDERU ODRODZENIA POLSKI

Włodzimierz Nahorny
 Tomasz Stańko
 Antoni Wit
 Teresa Żylis-Gara
 +

KRZYŻ KOMANDORSKI ORDERU ODRODZENIA POLSKI

Eleonora Harendarska
 Wojciech Młynarski
 Andrzej Rakowski
 +

KRZYŻ OFICERSKI ORDERU ODRODZENIA POLSKI

Krystyna Diakon
 Olga Jackowska
 Lech Janerka
 Jerzy Jurek
 Piotr Kaczkowski
 Lucjan Kaszycki
 Krystyna Kępska-Michalska
 Tomasz Lipiński
 Marek Niedźwiecki
 Nikodem Wolk-Laniewski

Andrzej Zalewski (pośmiertnie)
Jan Maciej Zembaty (pośmiertnie)

+

KRZYŻ OFICERSKI ORDERU ODRODZENIA POLSKI

Elżbieta Adamiak-Poniedzielska
Maria Baliszewska
Roman Czejarek
Mieczysława Demska-Trębacz
Barbara Halska
Bronisława Kawalla-Ryszka
Grzegorz Kurzyński
Andrzej Lupa
Krystyna Makowska-Ławrynowicz
Wojciech Mann
Paweł Mykietyn
Andrzej Solczak
Zygmunt Staszczyk
Maria Szablowska-Szabel
Joanna Wnuk-Nazarowa
Jan Żera

+

ZŁOTY KRZYŻ ZASŁUGI

Artur Andrus
Piotr Baron
Andrzej Brzoska
Zofia Sylwin

+

SREBRNY KRZYŻ ZASŁUGI

Gabriela Blicharz-Cegielska
Łukasz Borowicz
Lech Dudzik
Małgorzata Małaszko-Stasiewicz
Adam Rozlach

+

MEDAL ZŁOTY ZA DŁUGOLETNIĄ SŁUŻBĘ

Krystyna Borucińska-Żarnecka
Małgorzata Dybowska
Bogumił Gadawski
Kazimierz Gierzod
Katarzyna Jankowska-Borzykowska
Leszek Kędracki

Maria Nosowska-Pasławska

Piotr Reichert

Bożenna Sawicka

Roman Siwek

Leszek Sokołowski

Małgorzata Szalińska

Małgorzata Szpinalska

Maria Szraiber

Izabela Targońska

Wojciech Walasek

+

MEDAL SREBRNY ZA DŁUGOLETNIĄ SŁUŻBĘ

Elżbieta Neumann-Marianowska

+

+

+
+

WYKAZ PRAC MAGISTERSKICH Z ZAKRESU MUZYKOLOGII, TEORII MUZYKI I EDUKACJI MUZYCZNEJ OBRONIONYCH W 2011 ROKU

+
+

[kolejność alfabetyczna]

AKADEMIA MUZYCZNA IM. FELIKSA NOWOWIEJSKIEGO W BYDGOSZCZY

+

Teoria muzyki

Łukasz Godyla – *Koncert na perkusję i orkiestrę* Zbigniewa Bargielskiego. Struktura, brzmienie, ekspresja. Promotor: prof. dr Violetta Przech

Agata Górka – *II Symfonia „Symfonia pieśni”* Kazimierza Serockiego w kontekście wybranych nurtów powojennej muzyki polskiej. Promotor: dr Elżbieta Szczurko

Marcin Simela – *Tocciata na orkiestrę w twórczości polskich neoklasyków*. Promotor: prof. nadzw. dr A. Nowak

+

Dyrygentura, jazz i edukacja muzyczna

Monika Falender – *Inspiracje uczestników zespołów Jazz Big Band’75 i Junior Jazz Big Band ‘75*. Promotor: dr Karol Szymanowski

Bartosz Krzeziński – *Organy piszczałkowe miasta i gminy Tarnów*. Promotor: mgr Michał Wachowiak

Agnieszka Kubiak – *Śpiew w życiu uczniów klasy III szkoły ogólnokształcącej na podstawie badań własnych*. Promotor: st. wykl. Krystyna Stasińska

Karol Ostrowski – *Metody pracy z zespołami instrumentalnymi działającymi w gminach Wilczyn i Orchowo*. Promotor: prof. dr hab. Zenona Rondomańska

Paweł Piotrowicz – *Analiza porównawcza materiałów dydaktycznych wydawnictwa Jamea Aebersolda przeznaczonych na zestaw perkusyjny i gitarę*. Promotor: dr Piotr Biskupski

Michał Ratkowski – *Analiza porównawcza repertuaru wokalnego w klasach IV–VI zamieszczonego w wybranych podręcznikach szkolnych*. Promotor: prof. dr hab. Zenona Rondomańska

Bogumił Tomasz Romanowski – *Edukacja muzyczna w Nowym Jorku na przykładzie szkoły Collective*. Promotor: dr Piotr Biskupski

Emilia Szcześniewska – *Zespoły wokalne Wydziału Dyrygentury, Jazzu i Edukacji Muzycznej Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy w latach 1975–2011*. Promotor: prof. Janusz Stanecki

Kamil Turalski – Analiza problemów wykonawczych w wybranych sakralnych kompozycjach chóralnych Andrzeja Hundziaka. Promotor: prof. Mariusz Kończal

Monika Waluś – Z zagadnień pracy nad kształtowaniem emisji głosu w chórze zawodowym. Promotor: prof. Elżbieta Wtorkowska

+

AKADEMIA MUZYCZNA IM. IGNACEGO JANA PADEREWSKIEGO W POZNANIU

+

Teoria muzyki

Barbara Bursy – Relacja: tytuł dzieła – kompozytor w twórczości Grażyny Pstrokońskiej-Nawratil. Promotor: prof. Hanna Kostrzewska

Michał Grabowski – Wybrane fragmenty utworów studentów kompozycji Akademii Muzycznej im. I.J. Paderewskiego w Poznaniu z lat 2006–2011 jako materiały do analizy słuchowej i harmonicznej w szkole muzycznej II stopnia. Promotor: prof. Janusz Stalmierski

Katarzyna Helicka – Fenomen brzmienia *IV Symfonii Koncertującej* op. 60 Karola Szymanowskiego. Promotor: prof. Janina Tatarska

Malwina Paszek – Lira korbowa w muzyce współczesnej. Promotor: prof. Lidia Zielińska

Ewa Zimmer – *Wariacje fortepianowe* Karola Szymanowskiego. Tożsamość i różnica. Promotor: prof. Janina Tatarska

+

Edukacja muzyczna

Agnieszka Chwastek – Wokalne i wokально-instrumentalne opracowania kantyku *Beatae Mariae Virginis* autorstwa polskich kompozytorów od połowy XV wieku do połowy XVIII wieku. Promotor: prof. Magdalena Wdowicka

Barbara Fabisiak – Znaczenie ekspresji ruchowej w rozwoju muzykalności dzieci w wieku przedszkolnym. Promotor: dr Teresa Śnitko

Szymon Gąda – Współczesne systemy wychowania muzycznego a ich rola w klasach IV–VI szkoły podstawowej. Promotor: prof. dr hab. Antoni Grochowalski

Maria Grzanka – Maurice Durufle – *Motety* op. 10 w świetle archetypu oraz współczesnej praktyki wykonawczej. Promotor: prof. Magdalena Wdowicka

Paulina Grzmil – Sposoby wykonywania psalmu responsoryjnego we mszy św. po Soborze Watykańskim II. Promotor: ks. dr Mariusz Białkowski

Jacek Kabala – Znaczenie techniki dyrygenckiej w pracy z zespołem chóralnym. Promotor: prof. Janusz Dzięcioł

Mateusz Kamiński – Analiza dorobku kulturalnego Poznańskiego Chóru Katedralnego w latach 1992–2010. Promotor: prof. Leszek Bajon

Natalia Kieryk – Kolorystyka dźwiękowa na przykładzie wybranych utworów polichóralnych. Promotor: prof. Marek Gandecki

Emilia Król – Elementy współczesnych systemów wychowania muzycznego na lekcjach muzyki w klasach I–III szkoły podstawowej. Promotor: dr Teresa Śnitko

Izabela Mlonka – Flażolet w edukacji muzycznej uczniów klas IV–VI szkoły podstawowej. Promotor: dr Teresa Śnitko

Liwia Napieralska – Możliwości i sposoby rozwoju wokalnego dzieci w szkole ogólnokształcącej w klasach IV–VI. Promotor: prof. Jadwiga Gałęska-Tritt

- Aleksandra Ogórkiewicz** – Edukacja muzyczna w polskim szkolnictwie ogólnokształcącym w różnych okresach historycznych. Promotor: prof. Antoni Grochowalski
- Izabela Pikosz** – Elementy rytmiki w edukacji muzycznej uczniów klas I–III szkoły podstawowej. Promotor: dr Teresa Śnitko
- Marta Rubrycka** – Elementy współczesnych systemów wychowania muzycznego w klasach I–VI ogólnokształcącej szkoły podstawowej. Promotor: dr Teresa Śnitko
- Anna Rymaniak** – Percepcja muzyki w klasach IV–VI ogólnokształcącej szkoły podstawowej. Promotor: dr Teresa Śnitko
- Marcelina Schweda** – Repertuar piosenek szkolnych dla klasy IV szkoły podstawowej ogólnokształcącej – próba doboru z uzasadnieniem. Promotor: prof. dr hab. Barbara Nowak
- Marta Sołtys** – Możliwości i sposoby rozwoju wokalnego dzieci w ogólnokształcącej szkole podstawowej – klasy I–III. Promotor: prof. Jadwiga Gałęska-Tritt
- Lidia Stępień (Biniek)** – Kolorystyka impresjonizmu w pieśniach kurpiowskich na chór *a cappella* Karola Szymanowskiego. Promotor: prof. Marek Gandecki
- Zakrzewska Joanna** – Wykorzystanie muzyki młodzieżowej w kształceniu umiejętności percepcji muzyki uczniów gimnazjum. Promotor: dr Teresa Śnitko

+

AKADEMIA MUZYCZNA IM. KAROLA LIPIŃSKIEGO WE WROCŁAWIU

+

Teoria muzyki

- Katarzyna Joanna Dziewiątkowska-Mleczo** – Muzyka filmowa w perspektywie teoretycznej i historycznej. Promotor: prof. dr hab. Krystian Kielb
- Justyna Magdalena Filipowska** – Stanisław Krupowicz. Katalog tematyczny dzieł i bibliografia. Promotor: prof. dr hab. Anna Granat-Janki
- Zofia Komuszyna** – Sacrum w utworach Grażyny Pstrokońskiej-Nawratil dedykowanych papieżowi Janowi Pawłowi II. Promotor: prof. dr hab. Anna Granat-Janki
- Dariusz Stanisław Latosi** – Muzyka filmowa Wojciecha Kilara w latach 1981–1999. Promotor: dr Zbigniew Karnecki
- Ewa Paulina Skotnicka** – *Universal Prayer* Andrzeja Panufnika. Muzyczna interpretacja wiersza Alexandra Pope’a. Promotor: dr hab. Andrzej Tuchowski
- Nina Zofia Sokolowska** – Słowo i dźwięk w pieśniach solowych Krystiana Kielba. Promotor: prof. dr hab. Anna Granat-Janki
- Leszek Wojnarowski** – Wojenne losy pieśni podziemnej na przykładzie wybranych utworów Andrzeja Panufnika i Jana Ekiera. Promotor: prof. Helena Tomaszek-Plewa
- Iwona Zębik** – Między tradycją a współczesnością – symfonia w ujęciu Henryka Mikołaja Góreckiego. Promotor: dr hab. Robert Kurdybacha

+

Edukacja muzyczna

- Stawros Krzysztof Chatzipentidis** – Dwudziestolecie działalności wrocławskiego chóru Maksymilianum. Promotor: dr Iwona Polak
- Patrycja Agnieszka Ciupa** – Emisja głosu w chórze dziecięcym i młodzieżowym na przykładzie zespołów Szkoły Muzycznej I stopnia im. Grażyny Bacewicz we Wrocławiu. Promotor: dr Iwona Polak

- Aleksandra Agnieszka Gewald** – Rytmika w przedszkolu z elementami muzykoterapii na podstawie programu Macieja Kieryła. Promotor: dr Helena Cesarz
- Monika Anna Maszkowska** – Działalność artystyczna orkiestry Jeunesses Musicales w Żaganiu pod kierownictwem Stanisława Piniuty. Promotor: prof. dr hab. Bogusława Orzechowska
- Bianka Karina Maxim** – Nurt muzyki brytyjskiej na Międzynarodowym Festiwalu Wratislavia Cantans w latach 2006–2009. Promotor: prof. Marta Kierska-Witczak
- Monika Magdalena Tropper** – Postaci wybranych chórmistrzów i ich wkład w kształtowanie lokalnych środowisk kulturalnych. Promotor: prof. dr hab. Jolanta Szybalska-Mateczak
- Paulina Wójcik** – Działalność muzyczna w Bazylice Mniejszej pod wezwaniem Świętych Piotra i Pawła w Strzegomiu. Promotor: prof. Marta Kierska-Witczak

+

AKADEMIA MUZYCZNA IM. GRAŻYNY I KIEJSTUTA BACEWICZÓW W ŁODZI. WYDZIAŁ KOMPOZYCJI, TEORII MUZYKI, RYTMIKI I EDUKACJI ARTYSTYCZNEJ

+

Teoria muzyki

- Joanna Kozłowska** – Ewolucja kształtowania formy w muzyce orkiestrowej Grażyny Bacewicz. Promotor: dr Marta Szoka
- Marek Kunicki** – Idea ekumenizmu w muzycznej koncepcji *IV Symfonii* Alfreda Schnittkego. Promotor: dr Marta Szoka
- Magdalena Piezkowska** – Umuzycznienia *Sonetów* Szekspira w twórczości kompozytorów XX wieku. Promotor: dr hab. Ryszard Daniel Goliańek
- Marta Śniady** – Przemiany stylu w kompozycjach Hanny Kulenty na wybranych przykładach. Promotor: dr hab. Ewa Kowska-Zajac
- Paweł Zapart** – Kanon w muzyce przełomu średniowiecza i ery nowożytnej jako przejaw kultury symbolicznej. Promotor: dr Ewa Bielińska-Galas

+

Edukacja artystyczna

- Olga Bernat** – Śpiew solowy a chóralny – specyfika, podobieństwa, różnice. Promotor: mgr Janusz Janyst
- Radosław Czajka** – Wychowawcza rola muzyki w kształtowaniu tożsamości dziecka w wieku przedszkolnym. Promotor: dr Aneta Rogalska-Marasińska
- Izabela Duda** – Charakterystyka inteligencji emocjonalnej u studentów Akademii Muzycznej. Promotor: prof. Anna Domańska
- Tomasz Gargól** – Zwycięskie strategie marketingowe wybranych polskich i hiszpańskich miast – kandydatów do tytułu Europejskiej Stolicy Kultury 2016. Promotor: dr Józef Chwedorowicz
- Katarzyna Gulej** – Stres i trema u studentów Akademii Muzycznej. Promotor: dr Ewa Kumik
- Mariusz Jasiak** – Rozwój polskiej muzyki deathmetalowej w latach 1986–2010. Promotor: mgr Janusz Janyst
- Patryk Kobylarczyk** – *Romancero Gitano* Maria Castelnuovo-Tedesco – studium analityczne. Promotor: dr Dawid Ber
- Tomasz Kozubowicz** – Specyfika pracy dyrygenta amatorskiej orkiestry dętej na bazie doświadczeń własnych w prowadzeniu orkiestry Ochotniczej Straży Pożarnej w Szczercowie. Promotor: dr Marcin Wolniewski

- Monika Kubasiewicz** – Wychowawcza rola muzyki na podstawie badań uczniów klas IV–VI ze Szkoły Podstawowej w Rąbieniu. Promotor: dr Ewa Kumik
- Maria Ludwisiak** – Znaczenie płci w zawodzie dyrygenta. Promotor: dr Marcin Wolniewski
- Łukasz Mac** – Problemy wykonawcze i interpretacyjne kantat J.S. Bacha na podstawie kantaty *Wachet! betet! betet! wachet!* BWV 70. Promotor: prof. Tadeusz Błaszczyk
- Gabriela Plewicka** – Motywy wyboru zawodu muzyka. Promotor: dr hab. Grażyna Poraj
- Agata Reguła** – Instytucje kulturalno-oświatowe wobec potrzeby rozwijania zainteresowań muzycznych młodzieży gimnazjalnej. Promotor: dr Aneta Rogalska-Marasińska
- Mateusz Wiśniewski** – Letni Festiwal im. Jerzego Waldorffa w Radziejowicach w latach 1997–2011. Promotor: dr Krystyna Juszyńska

+

AKADEMIA MUZYCZNA IM. KAROLA SZYMANOWSKIEGO W KATOWICACH. WYDZIAŁ KOMPOZYCJI, INTERPRETACJI, EDUKACJI I JAZZU

+

Edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej

[specjalność: Dyrygentura chóralna]

[...] – Chóry Kameralne absolwentów Akademii Muzycznej im. K. Szymanowskiego w Katowicach w świetle dokonań artystycznych

[...] – Język muzyczny Andrzeja Koszewskiego na przykładzie wybranych utworów chóralnych *a capella*

+

[specjalność: Edukacja muzyczna]

[...] – Kultura wysoka na Górnym Śląsku w opinii studentów Akademii Muzycznej w Katowicach w świetle badań własnych

[...] – Nowatorska wizja przedmiotu Muzyka na podstawie badań młodzieży gimnazjalnej

+

[specjalność: Prowadzenie zespołów wokalnych i wokально-instrumentalnych]

[...] – Pieśń ludowa jako inspiracja dla polskich kompozytorów muzyki chóralnej na przykładzie pieśni kurpiowskich

+

[specjalność: Rytmika]

[...] – Miejsce rytmiki w kontekście odkryć neuropedagogiki

[...] – Wartości wychowawcze i kształcące audycji radiowych Marii Kaczurbiny

[...] – Wybrane zagadnienia metroritmiki muzyki XX wieku w kontekście nauczania przedmiotu Rytmika

+

Kompozycja i teoria muzyki [specjalność: Teoria muzyki]

[...] – Idiom barokowy w muzyce XX wieku w świetle koncepcji lęku przed wpływem Harolda Blooma

[...] – *La maja eterna*. Inspiracje w cyklu *Goyescas* Enrique Granadosa

[...] – O języku muzycznym Trenta Reznora na przykładzie albumu *Nine Inch Nails The Fragile*

[...] – *Poemat ekstazy* op. 54 Aleksandra Skriabina – studium analityczno-rekompozycyjne

[...] – *Rymy dziecięce* op. 49 Karola Szymanowskiego – studium analityczno-interpretacyjne

AKADEMIA MUZYCZNA IM. STANISŁAWA MONIUSZKI W GDAŃSKU

Edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej

[specjalność: Dyrygentura chóralna]

Aneta Kaleczyc – Analiza formalna oraz problemy wykonawcze w wybranych utworach sakralnych Michała Zielińskiego. Promotor: dr Aleksandra Grucza-Rogalska

+

[specjalność: Edukacja muzyczna]

Adrianna Kalinowska – Zainteresowania muzyczne uczniów klas IV–VI w środowisku małomiasteczkim (na przykładzie regionu Kociewia). Promotor: dr Gabriela Konkol

Marcin Malesa – Historia i działalność artystyczna gdańskiego zespołu muzyki dawnej Cappella Gedanensis w latach 2001–2010. Promotor: prof. dr Alina Kowalska-Pińczak

Danuta Stobierska – Wykorzystanie elementów metody Zoltana Kodaly’ a oraz systemu Carla Orffa na lekcjach muzyki w klasach 4–6 szkół podstawowych (analiza porównawcza wybranych ośrodków w Polsce). Promotor: dr Gabriela Konkol

Aleksandra Świątek – Rola nauczania gry na instrumencie w rozwoju zdolności muzycznych uczestników zajęć z keyboardu w Pałacu Młodzieży im. Obrońców Poczty Polskiej w Gdańsku. Promotor: dr Gabriela Konkol

Adam Rosiński – Techniczne aspekty wykorzystania komputera w produkcji muzycznej. Zastosowanie komputera w realizacji wybranych zagadnień pracy dydaktycznej nauczyciela muzyki. Promotor: dr Marek Czerniewicz

+

[specjalność: Rytmika]

Alicja Głodek – Utrwalenie wybranych zagadnień języka angielskiego na zajęciach rytmiki w klasach I–III szkoły muzycznej I stopnia. Promotor: ad. I st. Małgorzata Malgeri

Beata Nehring – Działalność Wydziału Rytmiki Państwowego Zespołu Szkół Muzycznych im. Artura Rubinsteina w Bydgoszczy. Promotor: dr Aleksandra Grucza-Rogalska

Monika Witalec – Działalność 4-letniego Polonijnego Studium Choreograficznego w latach 1998–2009. Promotor: prof. Anna Fiebig

+

Wydział Dyrygentury, Kompozycji i Teorii Muzyki

Maja Pałys – Wielokulturowe aspekty muzyczne i pozamuzyczne *Somnium* Mieczysława Litwińskiego. Promotor: dr Renata Skupin

Filip Robak – Polifonia w wybranych utworach organowych XVIII i XIX wieku, ze zbiorów Gdańskiej Biblioteki PAN. Promotor: dr Lech Kucharski

+

+

+

AKADEMIA MUZYCZNA W KRAKOWIE. WYDZIAŁ TWÓRCZOŚCI,
INTERPRETACJI I EDUKACJI MUZYCZNEJ

+

Edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej

Emil Kielbowicz – Wartość dydaktyczno-artystyczna podręczników do elementarnej nauki gry na fortepianie i keyboardzie (na podstawie badań przeprowadzonych w Szkole Muzycznej I i II st. im. B. Rutkowskiego w Krakowie oraz Społecznym Ognisku Muzycznym w Krakowie w roku szkolnym 2010/2011). Promotor: dr Andrzej Wilk

Małgorzata Kosylak – Tematyka pasyjna w utworach na chór *a cappella* Francisa Poulenca na przykładzie *Quatre motets pour un temps de pénitence*. Promotor: prof. Regina Chłopicka

Dawid Kusz – Paweł Szymański, Stanisław Krupowicz – dwie muzyczne interpretacje *Psalmu 51*. Promotor: prof. Regina Chłopicka

Dorota Majka – Sluchanie muzyki jako szczególnie rodzaj terapii emocjonalno-aktywizującej osób chorych psychicznie (na podstawie badań przeprowadzonych w Subrejonowym Ośrodku Leczenia Psychiatrycznego w Bielsku-Białej w roku 2010/2011). Promotor: dr Andrzej Wilk

Przemysław Szczotka – Sergiusz Prokofiew – kantata *Aleksander Newski* w kontekście tradycji rosyjskiej. Promotor: prof. Regina Chłopicka

+

Teoria muzyki

Paweł Jaskółka – Narodowy aspekt muzyki polskiej w latach 1795–1918.

Promotor: prof. Mieczysław Tomaszewski

Piotr Kielbiński – Dramat muzyczny Ryszarda Wagnera. *Pierścień Nibelunga* jako realizacja artystyczna założeń teoretycznych. Promotor: prof. Teresa Malecka

Katarzyna Piórkowska – Henryka M. Góreckiego muzyka religijna na chór *a capella*.

Promotor: prof. Teresa Malecka

Joanna Ślusarczyk – Idea natury w instrumentalnej muzyce litewskiej XX i XXI wieku – od Mikalojusas Konstantinas Ciurlionisa do Onute Narbutaite.

Promotor: dr Małgorzata Janicka-Słysz

+

INSTYTUT MUZYKI POMORSKIEJ AKADEMII PEDAGOGICZNEJ W SŁUPSKU

+

Patrycja Baczyńska – Podstawowe aspekty muzykoterapii w pracy z dziećmi w wieku od 3 do 12 lat.

Promotor: prof. dr hab. Monika Zytke

Magdalena Czerwonka – Edukacyjna rola koncertów „Muzyka na Zamku” w Bytowie.

Promotor: prof. dr hab. Monika Zytke

Dorota Dawidowska – Wpływ ogólnopolskiego programu „Śpiewająca Polska” na rozwój chóralistyki szkolnej. Promotor: prof. dr hab. Monika Zytke

Agata Dorożyńska – Metody zapamiętywania utworów muzycznych w grze na instrumentach szkolnych. Promotor: prof. dr hab. Monika Zytke

Monika Gołębiowska – Czynniki warunkujące ocenę wykonań muzycznych przez uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Promotor: prof. dr hab. Monika Zytke

Maria Kozłowska – Przedmioty codziennego użytku jako instrumenty w umuzykalnianiu i rozwoju uczniów szkoły podstawowej. Promotor: prof. dr hab. Monika Zytke

Anna Nowa – Rola audiacji w umuzykalnieniu dzieci w wieku 2–4 lat.

Promotor: prof. dr hab. Monika Zytke

Ewa Szreder – Wpływ ruchu przy muzyce na rozwój psychofizyczny dzieci 5- i 6-letnich.

Promotor: prof. dr hab. Monika Zytke

+

INSTYTUT MUZYKI UNIwersYTETU WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO
W OLSZTYNIE

+

Paweł Borzeński – Olsztyn stolicą piosenki poetyckiej. Promotor: prof. Benedykt Błoński

Piotr Cygan – Międzynarodowy Festiwal Muzyki Chóralnej im. Feliksa Nowowiejskiego w Barczewie w latach 2002–2010. Promotor: prof. Zenona Rondonańska

Sylvia Elżbieta Domzalska – Rozwój zainteresowań chóralistyką studentów Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego na kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej.

Promotor: prof. Benedykt Błoński

Monika Anna Klonowska – Muzyka filmowa w filmach Andrzeja Wajdy w odbiorze studentów Wydziału Sztuki UWM w Olsztynie. Promotor: prof. Benedykt Błoński

Paulina Teresa Mowińska – Zainteresowania muzyczne członków olsztyńskich chórów.

Promotor: prof. Benedykt Błoński

Jakub Skala – Działalność wybranych instytucji kulturalnych w powiecie działowskim w latach 2009–2011. Promotor: prof. Benedykt Błoński

Katarzyna Trzczińska – Krzysztof Klenczon osobowością artystyczną powiatu szczycieńskiego.

Promotor: prof. Benedykt Błoński

Wojciech Waruszewski – Promocja muzyki ludowej regionu Warmii i Mazur w kontekście Warmińskiego Przeglądu Chórów i Zespołów Śpiewaczych „Kurlantka” w Stawigudzie.

Promotor: prof. Benedykt Błoński

+

INSTYTUT MUZYKI UNIwersYTETU ZIELONOGÓRSKIEGO

+

Edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej

Ewa Bartkowska – Idol we współczesnej kulturze muzycznej – fenomen Britney Spears.

Promotor: dr Rafał Ciesielski

Albert Bezdziżek – Pianistyka jazzowa w czasopiśmie „Jazz”. Promotor: dr hab. Andrzej Tuchowski

Beata Kojder – Muzyka poważna w aspekcie terapeutycznym. Promotor: dr hab. Andrzej Tuchowski

Magdalena Drabiuk – Popularyzacja muzyki a turystyka kulturowa w regionie lubuskim.

Promotor: dr Rafał Ciesielski

Krzysztof Gosudarski – Tworzyć każdy może? Analiza amerykańskich podręczników do pisania piosenek. Promotor: dr Rafał Ciesielski

Marcin Gromnicki – Tradycje gitary basowej w Polsce na przykładzie dokonań Krzysztofa Ścierańskiego, Wojciecha Pilichowskiego i Michała Grotta. Promotor: dr Rafał Ciesielski

Marzena Gromnicka – „I wszystko gra!”. Autorski program spotkań muzycznych z dziećmi sześciolletnimi. Promotor: dr Rafał Ciesielski

Marlena Kubačka – Słowik w złotej klatce. Kastrat i kontratenor – historia, idiom wokalny, postacie. Promotor: dr Rafał Ciesielski

Justyna Kuchnik – Edukacja muzyczna uczniów w opinii nauczycieli klas IV–VI szkół podstawowych.

Promotor: dr Rafał Ciesielski

Paweł Rożnowski – Artysta muzyki czy dyletant? Sylwetka współczesnego organisty liturgicznego.

Promotor: dr Rafał Ciesielski

+

INSTYTUT MUZYKI – WYDZIAŁ ARTYSTYCZNY UNIwersYTETU MARIII CURIE-SKŁODOWSKIEJ W LUBLINIE

+

Edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej

Joanna Bronkiewicz – Muzyka w służbie terapii – projekt zajęć dla młodzieży z upośledzeniem umysłowym. Promotor: dr Agnieszka Weiner

Karol Chilewicz – Kultura muzyczna Grabowca. Historia i współczesność.

Promotor: dr hab. Tomasz Jasiński

Mateusz Dawid – Technika imitacyjna w kompozycjach Marcina Mielczewskiego.

Promotor: dr hab. Tomasz Jasiński

Mateusz Dudzik – Gatunek kołysanki w polskiej muzyce popularnej.

Promotor: dr hab. Tomasz Jasiński

Kinga Gębala – Edukacyjne konteksty muzyki popularnej. Promotor: dr Andrzej Białkowski

Maria Korycińska – Projekt cyklu lekcji muzyki dla gimnazjum wykorzystujący elementy muzykoterapii. Promotor: dr Renata Gozdecka

Ireneusz Krupa – Wokalno-instrumentalne opracowanie *Tantum Ergo* op. 18 Johanna Melchiora Dreyera. Hymn w dwunastu odsłonach. Promotor: dr Jadwiga Jasińska

Alicja Łuszpak – Autorski cykl lekcji muzyki dla uczniów klasy szóstej szkoły podstawowej eksponujący metody aktywizujące. Promotor: dr Renata Gozdecka

Andrzej Ostapiuk – Klasycy polskiego rocka. Pakiet edukacyjny dla młodzieży gimnazjalnej.

Promotor: dr Andrzej Białkowski

Joanna Piątek – Muzyka filmowa. Międzyprzedmiotowe projekty edukacyjne dla gimnazjum.

Promotor: dr Andrzej Białkowski

Karolina Pietrzak – Wczesnoszkolna edukacja muzyczna i jej specyfika.

Promotor: dr Andrzej Białkowski

Jurand Przewłoka – Transkrypcje gitarowe dzieł Chopina. Promotor: dr hab. Tomasz Jasiński

Elżbieta Serwin – *Missa in C* Johanna Baptista Schiedermayra. Monografia analityczna.

Promotor: dr hab. Tomasz Jasiński

Paweł Stelmach – Muzyka rockowa jako obszar przenikania się różnych dziedzin sztuki. Projekt cyklu dydaktycznego. Promotor: dr Andrzej Białkowski

Karolina Szymańska – Kobiety a emancypacja w edukacji muzycznej XVIII–XX wieku.

Promotor: dr Andrzej Białkowski

Paweł Urban – *Requiem Es-dur* Fiebersa, nieznanego kompozytora doby klasycyzmu – do dziejów muzyki trywialnej. Promotor: dr hab. Tomasz Jasiński

Marek Wieremiejewicz – Edukacyjne wymiary kultury hip-hopowej.

Promotor: dr Andrzej Białkowski

Marcin Woźniak – Działalność artystyczna Teatru Muzycznego w Lublinie w latach 1969–2001.

Promotor: dr Jadwiga Jasińska

INSTYTUT MUZYKI – WYDZIAŁ ARTYSTYCZNY W CIESZYNIE
 UNIWERSYTETU ŚLĄSKIEGO W KATOWICACH

+

- Barbara Badura** – Stylizacje tańców narodowych na przykładzie wybranych polskich kompozytorów epoki klasycyzmu. Promotor: dr Magdalena Szyndler
- Agnieszka Bańka** – Wpływ chóru Cantores Familiae na upowszechnianie muzyki sakralnej w parafii Świętej Rodziny w Piekarach Śląskich. Promotor: prof. Jadwiga Uchyla-Zroski
- Mirosława Brzezińska-Drobisz** – Wpływ zajęć wokalnie-tanecznych na dzieci z nadpobudliwością psychomotoryczną. Promotor: prof. Jadwiga Uchyla-Zroski
- Anna Dawidów** – Dzieje pedagogiki fletowej. Promotor: dr Małgorzata Mendel-Miśka
- Maja Dziedziec** – Tradycyjne instrumentarium związane z obrzędowością i zwyczajami pasterzy Beskidu Żywieckiego. Promotor: dr Magdalena Szyndler
- Agata Gitner** – Działalność muzyczna Rybnickiego Centrum Kultury w latach 2000–2010. Promotor: dr Małgorzata Mendel-Miśka
- Marzena Golus** – Znaczenie muzykoterapii i metody ruchu rozwijającego Weroniki Sherborne w zaspokajaniu potrzeb dziecka z niepełnosprawnością umysłową. Promotor: dr Małgorzata Mendel-Miśka
- Marzena Górska-Owczarek** – Sztuka w działaniach dziecka przedszkolnego – badanie porównawcze w roku szkolnym 2009 i 2010. Promotor: prof. Jadwiga Uchyla-Zroski
- Artur Grabski** – Dziecięcy Zespół Pieśni i Tańca „Porąbczanie” na tle charakterystyki regionu Beskidu Żywieckiego. Promotor: dr Małgorzata Mendel-Miśka
- Dominika Hołomek** – Działalność artystyczna i pedagogiczna Państwowej Szkoły Muzycznej I i II st. im. Karola i Antoniego Szafranków w Rybniku w latach 1995–2011 . Promotor: dr Małgorzata Mendel-Miśka
- Katarzyna Jurkiewicz** – Fundacja muzyczna pszowskiej orkiestry dętej Anna – próba monografii. Promotor: dr Małgorzata Mendel-Miśka
- Magdalena Knap** – Rozwój kultury ludowej na terenie gminy Dobra. Promotor: dr Magdalena Szyndler
- Marcin Korbut** – Analiza wybranych pieśni Stanisława Moniuszki pod względem wyrazowym i wykonawczym. Promotor: dr Magdalena Szyndler
- Katarzyna Kościelniak** – Życie kulturalne i artystyczne na Ziemi Olkuskiej ze szczególnym uwzględnieniem działalności Państwowej Szkoły Muzycznej I st. w Olkuszu w latach 1990–2010. Promotor: dr Małgorzata Mendel-Miśka
- Ślawomir Kowalczyk** – Zarys działalności orkiestry dętej z Kalwarii Zebrzydowskiej – próba monografii. Promotor: prof. Jadwiga Uchyla-Zroski
- Magdalena Królak** – Tradycje muzyczne mieszczan żywieckich. Promotor: dr Małgorzata Mendel-Miśka
- Marcin Kubala** – Działalność orkiestry dętej Bytom w latach 1981–2010 – zarys monograficzny. Promotor: prof. Jadwiga Uchyla-Zroski
- Krzysztof Kuboszek** – Piractwo w sieci. Nielegalna wymiana plików muzycznych w internecie. Promotor: dr Magdalena Szyndler
- Jarosław Markowski** – Działalność orkiestry kopalni węgla kamiennego „Murcki–Staszic” w latach 1971–2011 – próba monografii. Promotor: prof. Jadwiga Uchyla-Zroski
- Maria Marszałek** – Wpływ muzyki ilustracyjnej na rozwój dzieci w wieku wczesnoszkolnym. Promotor: prof. Jadwiga Uchyla-Zroski

- Justyna Matuszek** – Techniki muzykoterapii aktywnej oraz ich rola w życiu dziecka niepełnosprawnego intelektualnie w stopniu głębszym na przykładzie ośrodka w Żorach.
Promotor: dr Małgorzata Mendel-Miśka
- Radosław Meisel** – Rozwój kultury muzycznej Ziemi Jastrzębskiej w XX wieku na przykładzie działalności wybranych chórów, orkiestr i ośrodków edukacji muzycznej.
Promotor: dr Magdalena Szyndler
- Mateusz Miech** – 20 lat Państwowej Szkoły Muzycznej I i II stopnia w Jastrzębiu Zdroju.
Promotor: dr Małgorzata Mendel-Miśka
- Dorota Mustalik** – Dwudźwięki jako problem techniczny w grze na skrzypcach w szkole muzycznej II stopnia, gimnazjum i liceum muzycznym oraz na studiach muzycznych.
Promotor: dr Magdalena Szyndler
- Kamil Nosal** – Ewolucja gitary klasycznej od prehistorycznego łuku ku ponadczasowej wizji Antonio de Torresa. Promotor: dr Małgorzata Mendel-Miśka
- Łukasz Nowak** – Charakterystyka wybranych orkiestr dętych w powiecie myszkowskim.
Promotor: dr Małgorzata Mendel-Miśka
- Agnieszka Parzych** – Kariera zawodowa absolwentów kierunków prowadzonych przez Instytut Muzyki na Wydziale Artystycznym Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach w latach 2000–2011.
Promotor: dr Małgorzata Mendel-Miśka
- Natalia Piekorz** – Obrzędy i zwyczaje Ziemi Pszczyńskiej ze szczególnym uwzględnieniem zespołu folklorystycznego Bojszowianie. Promotor: dr Małgorzata Mendel-Miśka
- Karol Pyka** – Wpływ słuchania muzyki na ekspresję plastyczną u dzieci w wieku wczesnoszkolnym.
Promotor: dr Małgorzata Mendel-Miśka
- Iwona Romaniewicz** – Muzyka górali babiogórskich jako element tożsamości regionalnej.
Promotor: dr Magdalena Szyndler
- Justyna Sosna** – Regionalne zwyczaje i tradycje związane z rokiem kalendarzowym w interpretacji i działalności regionalnego zespołu śpiewaczego Jaśkowiczanie.
Promotor: prof. Jadwiga Uchyla-Zroski
- Przemysław Urban** – Komunikacja interpersonalna ważnym czynnikiem kształtującym efekty dydaktyczne. Promotor: prof. Jadwiga Uchyla-Zroski
- Barbara Wójcik** – Działalność chóru mieszanego im. św. Grzegorza przy Bazylice oo. Franciszkanów w Katowicach-Panewnikach. Promotor: dr Małgorzata Mendel-Miśka
- Łukasz Zaborowski** – Upowszechniająca rola miejskiej orkiestry dętej Andropol w Andrychowie w środowisku społeczno-kulturalnym miasta i gminy Andrychów.
Promotor: prof. Jadwiga Uchyla-Zroski
- Anna Żółdak** – Walory muzyczne i pozamuzyczne zbioru piosenek dziecięcych Marii Konopnickiej i Zygmunta Noskowskiego pt. „Cztery pory roku”. Promotor: dr Małgorzata Mendel-Miśka

+

INSTYTUT MUZYKOLOGII UNIwersYTETU Jagiellońskiego

+

- Renata Bartysewicz** – 60 lat Państwowego Zespołu Ludowego Pieśni i Tańca „Mazowsze”. Historia i współczesność. Promotor: dr hab. Renata Suchowiejko
- Marek Bekak** – Życie i działalność Macieja Arnulfa Miskiewicza w kolegium rorantystów katedry wawelskiej. Studium źródłoznawczo-analityczne. Promotor: prof. dr hab. Zofia Fabiańska

Joanna Broniec – Koncerty fletowe Ligetiego, Serockiego i Szalonka w kontekście idei koncertowania.

Promotor: prof. dr hab. Alicja Jarzębska

Aleksandra Czarkowska – Jazzowe aranżacje muzyki koncertowej na przykładzie wybranych nagrań polskich zespołów jazzowych. Promotor: prof. dr hab. Alicja Jarzębska

Izabella Dzik – Wybrane aspekty twórczości kameralnej Krzysztofa Meyera.

Promotor: prof. dr hab. Alicja Jarzębska

Dorota Gizička-Rajzer – Informacje o muzyce polskiej w „A Dictionary of Modern Music and Musicians” z roku 1924 pod redakcją Arthura Eaglefield-Hulla.

Promotor: prof. dr hab. Małgorzata Woźna-Stankiewicz

Jolanta Graca – Cechy charakterystyczne pieśni żywieckich na podstawie zbioru „Pieśni ludowe Ziemi Żywieckiej” Józefa Miksia. Promotor: dr hab. Renata Suchowiejko

Michał Juchno – Charakterystyka muzycznej działalności grupy Laibach.

Promotor: prof. dr hab. Alicja Jarzębska

Arkadiusz Kandzior – 37 sonat na gitarę solo Niccolò Paganiniego – charakterystyka zbioru i zagadnienia wykonawcze. Promotor: dr hab. Renata Suchowiejko

Olga Karwala – Zarys dziennikarskiej działalności Melanii Grafczyńskiej.

Promotor: prof. dr hab. Małgorzata Woźna-Stankiewicz

Magdalena Kierszka – Relacje pomiędzy psychologią, teorią i estetyką muzyki w ujęciu Kurtha, Łobaczewskiej, Slobody i Bergera. Promotor: prof. dr hab. Alicja Jarzębska

Agnieszka Lakner – Stanisław Moryto – charakterystyka jako osobowości artystycznej i wybranych utworów wokalnych i wokально-instrumentalnych. Promotor: prof. dr hab. Alicja Jarzębska

Krzysztof Siewkowski – Festiwalowa obecność francusko-belgijskiej muzyki organowej w Polsce w latach 2005–2010 i prasowe opinie na jej temat.

Promotor: prof. dr hab. Małgorzata Woźna-Stankiewicz

Natalia Sommer-Jochymek – Solowe partie w koncertach skrzypcowych Grażyny Bacewicz.

Promotor: prof. dr hab. Alicja Jarzębska

Joanna Szczyrba – Opera *Stowik* Igora Strawińskiego. Promotor: prof. dr hab. Alicja Jarzębska

Daria Szwed – Arabeska w sztukach pięknych i w muzyce fortepianowej XIX i przełomu XIX/XX wieku. Promotor: prof. dr hab. Małgorzata Woźna-Stankiewicz

Marta Walicka – Sztuka wokalna w ujęciu Jana Galla. Wybrane zagadnienia z zakresu publicystyki i praktyki kompozytorskiej. Promotor: dr hab. Renata Suchowiejko

Kamila Wojtyś – Balety *Apollo i muzy*, *Orfeusz* i *Agon* jako świadectwo współpracy

I. Strawińskiego i G. Balanchine’a. Promotor: prof. dr hab. Alicja Jarzębska

Urszula Zyguła – Balet *Blazen* op. 21 Sergiusza Prokofiewa.

Promotor: prof. dr hab. Małgorzata Woźna-Stankiewicz

+

INSTYTUT MUZYKOLOGII UNIWERSYTETU KARDYNAŁA STEFANA WYSZYŃSKIEGO W WARSZAWIE

+

Sebastian Brański – Folklor Podhala w twórczości J. Kleczyńskiego, I.J. Paderewskiego

i K. Szymanowskiego. Trzy podejścia do tradycji. Promotor: ks. dr Krzysztof Niegowski

Mieczysław Muszyński – Zespół Pieśni i Tańca „Polesie” z Włodawy – repertuar i formy działalności.

Promotor: dr hab. Józefa Dadak-Kozicka

Caroline Marbot – Marc-Antoine Charpentier *Acteon*. Promotor: dr Ewa Obniska

Paulina Poławska – Międzynarodowy Festiwal Muzyki Religijnej w Rumi i jego znaczenie dla polskiej kultury muzycznej. Promotor: ks. dr Krzysztof Niegowski

Jan Zuster – *Cantiones Sacrae II* (1591) Williama Byrda jako muzyczna medytacja duchowa. Promotor: dr hab. Stanisław Dąbek

+

INSTYTUT MUZYKOLOGII UNIwersYTETU WARSZAWSKIEGO

+

Stefano Bartolomei – Tradycje muzyczne na Sycylii. Historia badań, przegląd gatunków i uwarunkowań społecznych. Promotor: prof. dr hab. Piotr Dahlig

Katarzyna Ćwikilewicz – Wpływ fonografii na rozwój muzyki jazzowej. Promotor: prof. dr hab. Andrzej Miśkiewicz

Bartosz Dąbrowski – Początki i specyfika ruchu punk w polskiej muzyce rockowej (lata 1979–1989). Promotor: prof. dr hab. Anna Gruszczyńska-Ziółkowska

Piotr Dorosz – Sygnały wojskowe i hejnały miejskie jako zagadnienie muzyczne. Promotor: prof. dr hab. Piotr Dahlig

Ewa Gogulska – „Ruch Muzyczny” Józefa Sikorskiego w latach 1857–1861. Promotor: prof. dr hab. Alina Żórawska-Witkowska

Jacek Jarczyński – Muzyczność w twórczości prozatorskiej i poetyckiej Krzysztofa Lipki w świetle polskich typologii związków muzyczno-literackich. Promotor: prof. Zbigniew Skowron

Paulina Klebba – Fortepian preparowany i totalny na wybranych przykładach z twórczości muzycznej XX wieku. Promotor: prof. Zbigniew Skowron

Marta Kramiec – Postać „pesindhen” w kulturze muzycznej Jawy Środkowej do końca XX wieku. Promotor: prof. dr hab. Piotr Dahlig

Oskar Antoni Masternak – Piotr Rytel jako krytyk muzyczny (wybrane zagadnienia). Promotor: prof. dr hab. Alina Żórawska-Witkowska

Łukasz Pura – Trzeci nurt w polskiej muzyce jazzowej na przykładach wybranych utworów Leszka Kułakowskiego, Jarosława Śmietany i Włodzimierza Pawlika. Promotor: prof. Zbigniew Skowron

Katarzyna Anna Rola – Myśl muzyczno-estetyczna Zofii Lissy w okresie międzywojennym. Zarys problematyki. Promotor: prof. Zbigniew Skowron

Małgorzata Szarek – Wokalistyka jazzowa w Polsce. Historia asymilacji i style indywidualne. Promotor: prof. dr hab. Piotr Dahlig

Anna Wróbel – Wiolonczeliści polscy I połowy XX wieku. Sylwetki wybranych artystów. Promotor: prof. dr hab. Alina Żórawska-Witkowska

+

KATEDRA EDUKACJI ARTYSTYCZNEJ UNIwersYTETU ŁÓDZKIEGO

+

Marcin Baraniak – Muzyczne programy komputerowe i ich wpływ na rozwój postaw twórczych dzieci uzdolnionych. Promotor: dr Anna Pikała

Natalia Bednarska – Muzyka młodzieżowa jako przejaw buntu i solidarności młodzieży. Promotor: dr Anna Pikała

Agnieszka Figas – Wpływ terapii przez muzykę na stres młodzieży uczącej się w liceum. Promotor: prof. dr hab. Mirosława Zalewska-Pawlak

Anna Hanczak – Znaczenie muzyki w filmie animowanym dla dzieci. Promotor: dr Anna Pikała

- Agata Hycak** – Rola idoli muzyki popularnej w kształtowaniu zainteresowań muzycznych oraz elementów stylu życia młodzieży w wieku 13–16 lat.
Promotor: prof. dr hab. Mirosława Zalewska-Pawlak
- Małgorzata Jędrzejczak-Prokop** – Płas zachowy i piosenka w nauczaniu dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym. Promotor: dr Anna Piwała
- Barbara Kasprzyk** – Terapeutyczna i wychowawcza funkcja zajęć muzyczno-ruchowych dla młodzieży – projekt warsztatów. Promotor: prof. dr hab. Mirosława Zalewska-Pawlak
- Paulina Kędziora** – Specyfika zajęć muzyczno-ruchowych i ich rola w rozwoju emocjonalnym dzieci w wieku przedszkolnym. Promotor: dr Anna Piwała
- Wioleta Ścibiorek** – Młodzież w sytuacji kontaktu z muzyką. Promotor: dr Anna Piwała
- Tomasz Zajac** – Działalność artystyczna i wychowawcza szkół muzycznych na terenie miasta Skierniewice. Promotor: prof. dr hab. Mirosława Zalewska-Pawlak
- +

KATEDRA MUZYKOLOGII UNIwersytetu IM. ADAMA MICKIEWICZA

+

- Magdalena Baczyńska** – Muzyka filmowa Gorana Bregovicia a tradycyjna muzyka bałkańska.
Promotor: prof. dr hab. Ewa Dahlig-Turek
- Jakub Banaś** – Inspiracje religijne i odwołania do tradycji w twórczości Wojciecha Kilara na przykładzie wybranych kompozycji. Promotor: prof. dr hab. Danuta Jasińska
- Izabela Bukowska** – Eugeniusz Morawski i jego poematy symfoniczne według Edgara Allana Poeego.
Promotor: prof. dr hab. Zofia Helman
- Bartosz Czamański** – Zbigniew Guzowski – życie i twórczość.
Promotor: prof. dr hab. Danuta Jasińska
- Sylwia Ćwikła** – Bałkański turbo-folk. Próba analizy kulturowej.
Promotor: prof. dr hab. Ewa Dahlig-Turek
- Paweł Frątczak** – Dokumentacja i recepcja dzieł Richarda Wagnera na scenie operowej w Poznaniu.
Promotor: prof. dr hab. Danuta Jasińska
- Joanna Gaul** – Sposoby organizacji czasowej w operze Victora Ullmanna *Der Kaiser von Atlantis*.
Promotor: prof. dr hab. Ryszard D. Goliańek
- Ewelina Grygier** – Drewniany flet poprzeczny w polskiej muzyce ludowej – tradycja i zmiana.
Promotor: prof. dr hab. Ewa Dahlig-Turek
- Arkadiusz Klemczak** – 75 lat działalności chóru pod wezwaniem św. Franciszka z Asyżu w parafii św. Floriana w Wirach koło Poznania (1936–2011). Promotor: prof. dr hab. Magdalena Dziadek
- Patryk Lichota** – Tradycje hałasu w sztuce dźwięku. Promotor: prof. dr hab. Ewa Dahlig-Turek
- Joanna Maciaszczyk** – Gra z mitem a warstwa symboliczna opery *Ariadna i Sinobrody* Paula Dukasa.
Promotor: prof. dr hab. Ryszard D. Goliańek
- Maksymilian Milczarek** – Orkiestry dęte w Polsce na przykładzie młodzieżowego zespołu ZHP OSP w Uniejowie w województwie łódzkim. Promotor: prof. dr hab. Bożena Muszkalska
- Tomasz Myśliński** – Rock progresywny – charakterystyka stylu na przykładzie wybranej twórczości brytyjskich i polskich zespołów. Promotor: prof. dr hab. Ewa Dahlig-Turek
- Marta Natoniewska-Burns** – Współczesna oralna tradycja śpiewów wielkopostnych w Bielinach Opoczyńskich. Między wersami śpiewnikowymi a żywą praktyką.
Promotor: prof. dr hab. Jan Stęszewski

- Aleksandra Pszczoła** – Charakterystyka religijnej muzyki i tańców wykonanych z okazji Dnia Świętej Teresy w prowincji Hwange w Zimbabwie. Promotor: prof. dr hab. Ewa Dahlig-Turek
- Paulina Rogowska** – Koncerty fortepianowe Siergieja Rachmaninowa – technika – forma – styl. Promotor: prof. dr hab. Danuta Jasińska
- Anna Stańczyk** – Thomas Morley jako wydawca i twórca muzyki. Promotor: prof. dr hab. Ryszard Wieczorek
- Anna Wałkowska** – Tarantyzm apulijski – zjawisko i jego przeobrażenia. Promotor: prof. dr hab. Ewa Dahlig-Turek
- Maria Wąsik** – Nawiązania do muzyki klasycznej w koncepcjach twórców muzyki elektronicznej – aranżacje – inspiracje – dekontekstualizacje. Promotor: prof. dr hab. Ryszard D. Golianek
- Anna Wereszczyńska** – *Robert le Diable* Giacomo Meyerbeera jako wzorzec *grand opéra*. Promotor: prof. dr hab. Ryszard D. Golianek
- Hanna Barbara Winiszewska** – Między *opera seria* a *opera buffa*. Gatunek *dramma giocoso* wobec estetyki włoskiej opery klasycznej. Promotor: prof. dr hab. Ryszard D. Golianek
- Magdalena Wiśniewska** – Międzynarodowe Konkursy Skrzypcowe im. Henryka Wieniawskiego – koncepcja programowa. Promotor: prof. dr hab. Danuta Jasińska
- Justyna Włodkowska** – Aspekty badawcze *Ballad* Fryderyka Chopina – przegląd wybranej literatury przedmiotu. Promotor: prof. dr hab. Danuta Jasińska
- Jerzy Fryderyk Wojciechowski** – Paweł Kochański – Karol Szymanowski: współpraca artystyczna. Promotor: prof. dr hab. Danuta Jasińska

+

KATEDRA MUZYKOLOGII UNIWERSYTETU WROCŁAWSKIEGO

+

- Marcin Kuźdowicz** – Muzyka popularna jako twór technologiczny. Promotor: prof. dr hab. Zbigniew Jerzy Przerembski
- Wioleta Muras** – Koncerty fortepianowe Tadeusza Bairda, Kazimierza Serockiego, Jana Krenza. Analiza porównawcza. Promotor: prof. Maciej Gołąb
- Michał Pieczka** – *Requiem* i *Officium defunctorum* Jana Dismasa Zelenki (1679–1745) na śmierć Augusta II Mocnego jako przykład późnobarokowej muzyki żałobnej. Promotor: prof. dr hab. Remigiusz Pośpiech
- Agata Płocka** – Recepcja muzyki flamenco w Polsce. Promotor: prof. dr hab. Bożena Muszkalska

+

UNIWERSYTET MUZYCZNY FRYDERYKA CHOPINA W WARSZAWIE
WYDZIAŁ DYRYGENTURY CHÓRALNEJ, EDUKACJI MUZYCZNEJ, MUZYKI
KOŚCIELNEJ, RYTMIKI I TAŃCA

+

[specjalność: Dyrygentura chóralna]

- Katarzyna Borowska** – Analiza wykonawcza twórczości chóralnej Pawła Łukaszewskiego – katalog utworów na chór mieszany *a cappella*. Promotor: prof. Ewa Marchwicka
- Mateusz Dobrowolski** – Warszawski Chór Chłopięcy i Męski w XX-lecie działalności. Promotor: prof. Krzysztof Kusiel-Moroz
- Anna Dzierżykraj-Stokalska** – Problemy wykonawcze wybranych partii chóralnych w musicalu *Król Lew*. Promotor: dr Wanda Tchórzewska-Kapała

Aleksandra Fiolek-Matuszewska – Język melodyczny, harmoniczny oraz forma muzyki filmowej wybranych polskich kompozytorów. Promotor: dr Krzysztof Heering

Katarzyna Gajewska – Analiza wykonawcza wybranych utworów Arvo Pärta z punktu widzenia dyrygenta chóru. Promotor: prof. Ewa Marchwicka

Teresa Gręziak – Wybrane aspekty twórczości Philippe’a Herreweghe.
Promotor: ks. prof. Kazimierz Szymonik

Aneta Kabsa – 15 Wielkanocnych Festiwalu Ludwiga van Beethovena. Promotor: doc. Ewa Wilczyńska

Kalina Marszałek-Dworzyńska – Polska literatura chóralna dla dzieci ostatniego 25-lecia.

Wybrane przykłady. Promotor: prof. Mieczysława Demska-Trębacz

Magdalena Przybysz – Problem nieznamomości i niezrozumienia muzyki poważnej na tle ogólnych kontaktów z muzyką młodzieży licealnej. Promotor: prof. Zofia Konaszkiewicz

Katarzyna Rosłon – Polskie podręczniki do kształcenia słuchu przeznaczone dla uczniów klas i szkół muzycznych I stopnia wydane w latach 2000–2009. Promotor: doc. Ewa Wilczyńska

Iłina Sawicka – Próba ukazania specyficznych cech twórczości chóralnej hiszpańskiego współczesnego kompozytora Juana Alfonso Garcii na podstawie wybranych utworów. Partytura a wykonanie. Promotor: prof. Ewa Marchwicka

Ewa Stradomska – Zastosowanie piosenek dla dzieci Mariana Sawy we wczesnej edukacji muzycznej. Promotor: dr Magdalena Stępień

Marta Sulewska – *Credo* w twórczości wokalnie-instrumentalnej Josepha Haydna, Wolfganga Amadeusza Mozarta i Ludwiga van Beethovena. Promotor: prof. Ryszard Zimak

Ewa Szpotakowska – Twórczość chóralna Veljo Tormisa – zagadnienia wykonawcze wybranych utworów. Promotor: dr Sławek A. Wróblewski

Barbara Wąsiewicz – Chór „Laudate Dominum”. Struktura, rozwój i działalność.
Promotor: dr Krzysztof Heering

+

[specjalność: Muzyka kościelna]

Paweł Cichoński – „Harfiarz” pod redakcją Stefana Surzyńskiego. Analiza wybranych pieśni.
Promotor: ks. prof. Kazimierz Szymonik

Iryna Hurnevich – Śpiewy adwentowe w wybranych polskich śpiewnikach posoborowych. Studium liturgiczno-muzykologiczne. Promotor: dr Jarosław Wróblewski

Paweł Ryś – Tradycje muzyczne miasta Konina – zarys artystycznego wizerunku miasta u progu XXI wieku. Promotor: prof. Zofia Konaszkiewicz

+

[specjalność: Pedagogika baletowa]

Anna Adamczyk – Postać matki w wybranych dziełach choreograficznych.
Promotor: dr Aleksandra Dziurosz

Beata Brożek-Grabarczyk – Studia z zakresu pedagogiki baletowej na Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina w opinii absolwentów. Promotor: prof. Zofia Konaszkiewicz

Jerzy Gęsikowski – Edyta Waśłowska – kariera artystki baletu na tle przemian ustrojowych.
Promotor: dr Zofia Rudnicka

Adam Grabarczyk – Bogdan Jankowski – tancerz i pedagog. Promotor: prof. Ewa Wycichowska

Dominika Koj – Taniec człowieka szlachetnie urodzonego w ujęciu Thoinot Arbeau i Fabritio Caroso. Na podstawie traktatów *Orchésographie* i *Nobiltà di Dame*.

Promotor: prof. Mieczysława Demska-Trębacz

Monika Maciejewska-Potockas – Dobrosława Gutek-Woźniak – portret artystyczny.

Promotor: dr Zofia Rudnicka

Dorota Mentrak – Choreoterapia, czyli uzdrowicielska moc tańca. Promotor: dr Zofia Rudnicka

Krzysztof Pabjańczyk – „Jak mnie zaświecisz, kiedy ci zgasnę...” – monografia artystyczna

Czesława Bilskiego. Promotor: dr Zofia Rudnicka

Aleksandra Piotrowska – Balet Opery Śląskiej w Bytomiu w latach 1978–2011.

Promotor: prof. Mieczysława Demśka-Trębacz

Agnieszka Rutkowska – Motyw tańca w polskiej sztuce XIX i XX wieku na wybranych przykładach.

Promotor: prof. Mieczysława Demśka-Trębacz

Monika Szymurska-Prokop – Zespół baletowy Teatru Wielkiego w Łodzi w pierwszej dekadzie

XXI wieku. Promotor: prof. Mieczysława Demśka-Trębacz

Alicja Złoch – Taniec na dworze Ludwika XIV. Promotor: dr Beata Książkiewicz

+

[specjalność – Rytmika]

Karolina Amirian – Twórczość. Ekspresja. Improwizacja. Rola twórczości w edukacji muzycznej

ze szczególnym uwzględnieniem improwizacji. Promotor: dr Alicja Gronau-Osińska

Agata Hawryluk – Wychowawczy i artystyczny aspekt poranków muzycznych zorganizowanych

przez Zespół Szkół Muzycznych nr 1 im. Karola Szymanowskiego w Rzeszowie.

Promotor: dr Magdalena Stępień

Anna Maria Huszcza – Łączenie sztuk jako charakterystyczna tendencja współczesnego wychowania

estetycznego. Promotor: dr Alicja Gronau-Osińska

Katarzyna Pukała – Kształcenie muzyczne w przedszkolu prowadzone metodą Marii Montessori

a kształcenie muzyczne w przedszkolu konwencjonalnym. Promotor: prof. Zofia Konaszkiwicz

Anita Romanowska – Problemy dydaktyczne i wychowawcze w szkole muzycznej I stopnia w opinii

nauczycieli przedmiotów ogólnomuzycznych. Promotor: prof. Zofia Konaszkiwicz

Agnieszka Sałacińska – Rytmika dla lyżwiarzy figurowych w Polsce. Propozycja programu zajęć

o charakterze warsztatów dla zawodników różnych grup wiekowych.

Promotor: dr Aleksandra Dziurosz

Katarzyna Waszkiewicz – Muzyka towarzysząca różnym formom twórczości skierowanej do dzieci.

Promotor: dr Małgorzata Waszak

+

WYDZIAŁ KOMPOZYCJI, DYRYGENTURY I TEORII MUZYKI

+

[specjalność: Teoria muzyki]

Justyna Banaszkiewicz – Henri Dutilleux jako uniwersalny kompozytor czasów współczesnych –

na podstawie życia, twórczości i analizy *II Symfonii*. Promotor: prof. Krzysztof Baculewski

Magdalena Kowalczyk – Organizacja materiału dźwiękowego w utworach wokально-instrumentalnych

polskich melodystów na przykładzie Jarosława Kukulskiego i Seweryna Krajewskiego.

Promotor: dr Krzysztof Heering

Daniel Ludkiewicz – Apolinary Szeluto, kompozytor i felietonista.

Promotor: prof. Walentyna Węgrzyn-Klisowska

Krzysztof Targoński – Dwie nieznane symfonie Jana Engela (?–1788), warszawskiego kapelmistrza.

Promotor: prof. Stanisław Dąbek

Dorota Wiśniowska – Działalność kompozytorska i publicystyczna Michała Kondrackiego.

Promotor: prof. Walentyna Węgrzyn-Klisowska

UNIwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w Warszawie
WYDZIAŁ INSTRUMENTALNO-PEDAGOGICZNY W BIAŁYMSTOKU

+

Edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej

Monika Garczyńska – Problemy wykonawcze w partiach chóralnych w operze *Flis* Stanisława Moniuszki. Promotor: dr hab. Wioletta Miłkowska

Anna Karwowska – Wpływ interpretacji ruchowych na rozwój wyobraźni muzycznej dzieci w wieku przedszkolnym. Promotor: st.wykl. Renata Paciukiewicz

Jan Krutul – Problemy wykonawcze w wybranych utworach Krzysztofa Pendereckiego na chór *a cappella*. Promotor: prof. Bożena Violetta Bielecka

Agnieszka Leonkiewicz – Twórczość kompozytorów szkoły moskiewskiej przełomu XIX/XX wieku jako nowy nurt w historii muzyki cerkiewnej. Promotor: prof. Bożenna Sawicka

Katarzyna Łukaszewicz – Autorskie opracowania na chór mieszany i fortepian wybranych pieśni *ze Śpiewnika domowego* Stanisława Moniuszki. Promotor: dr Weronika Ratusińska-Zamuszko

Łukasz Sienkiewicz – Stanisław Moniuszko jako organista i twórca muzyki organowej.
Promotor: dr Tomasz Baranowski

Tomasz Trojanowski – Różne formy umuzykalniania dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym w Wielofunkcyjnej Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej „Dwójka” im. dr Ireny Białówny w Białymstoku. Promotor: st. wykł. Ligia Hnidec

Damian Zalewski – Wykorzystanie podstaw klasycznej techniki wokalne w śpiewie rozrywkowym w świetle wybranej literatury. Promotor: dr Ewa Rafalko

+

WYDZIAŁ EDUKACJI MUZYCZNEJ AKADEMII SZTUKI W SZCZECINIE

+

Edukacja muzyczna

Magdalena Jadwiga Daukszewicz – Specyfika pracy chóru operowego na przykładzie Chóru Opery Nova w Bydgoszczy oraz Chóru Opery na Zamku w Szczecinie.
Promotor: dr Ewa Filipowicz-Kosińska

Marta Elimer – Percepcja muzyki Wolfganga Amadeusza Mozarta przez młodzież gimnazjalną w szkołach ogólnokształcących a w szkołach muzycznych, w oparciu o wybrane przykłady. Różnice. Promotor: prof. Ryszard Handke

Mikołaj Ostolski – Autonomia marsza wojskowego. Doskonałość formy i stylu marszowego w dziejach muzyki. Promotor: ppłk dr Paweł Lewandowski

Aleksandra Piśko – Prawidłowość emisji głosu wynikająca z czynników wpływających na jego rozwój.
Promotor: dr Barbara Halec

Agnieszka Magdalena Szczerbińska – Źródła problemów z kształceniem słuchu uczniów VI klas podstawowej szkoły muzycznej. Promotor: dr Iwona Tomaszewska

Grzegorz Ziółkowski – Czynniki warunkujące wysoką pozycję na rynku muzyki popularnej w oparciu o karierę zespołu Queen. Promotor: prof. Ryszard Handke

+

+

+
+

WYKAZ PRAC DOKTORSKICH Z DZIEDZINY MUZYKOLOGII I SZTUK MUZYCZNYCH OBRONIONYCH W 2011 ROKU

+
+
[kolejność alfabetyczna]
+

AKADEMIA MUZYCZNA IM. FELIKSA NOWOWIEJSKIEGO W BYDGOSZCZY
Wydział dyrygentury, jazzu i edukacji muzycznej

Monika Brewczak – Znaczenie doboru repertuaru dla rozwoju artystycznego chóru na przykładzie Zespołu Wokalnego Soul. Promotor: prof. Elżbieta Wtorkowska

Izabela Tomaszewska – Chopin w muzyce chóralnej. Problematyka wykonawcza i interpretacyjna. Promotor: prof. Elżbieta Wtorkowska

+

AKADEMIAMUZYCZNA IM. GRAŻYNY I KIEJSTUTA BACEWICZÓW W ŁODZI

Wydział kompozycji, teorii muzyki, rytmiki i edukacji artystycznej

Magdalena Owczarek – Emocje w muzyce i interpretacji muzyki ruchem na przykładzie wybranych utworów. Promotor: prof. Barbara Gruberne-Bernacka

Wydział wokalnno-aktorski

Patrycja Krzeszowska-Kubit – Wybór liryki wokalnej Karola Mroszczyka – szczególna rola poezji stanowiącej źródło inspiracji kompozytora. Promotor: prof. Grażyna Krajewska-Ambroziak

+

AKADEMIA MUZYCZNA IM. KAROLA LIPIŃSKIEGO WE WROCŁAWIU

Wydział kompozycji, dyrygentury, teorii muzyki i muzykoterapii

Alina Błońska – Język kompozytorski a inspiracja w utworze Światłość w ciemności. Promotor: prof. dr hab. Krystian Kielb

Dobromiła Diana Jaskot – Adaptacja spektralnych i mikrochordalnych zjawisk akustycznych oraz procesów cyfrowej analizy i transformacji dźwięku w muzyce instrumentalnej na przykładzie *Echeverri* na wielką orkiestrę symfoniczną. Promotor: prof. dr hab. Krystian Kielb

Wydział instrumentalny

- Tomasz Gluchowski** – Muzyka organowa Jana Pieterszoona Sweelincka – muzealny relikwiarz czy niewyczerpane źródło inspiracji dla organisty XXI wieku. Promotor: prof. Magdalena Czajka
- Waldemar Gromolak** – Prawidłowe opanowanie gitarowych technik *apoyando* oraz *tirando* kluczem do swobodnego wyrażania myśli muzycznych. Promotor: prof. Piotr Zaleski

Wydział edukacji muzycznej

- Aleksandra Maciejczyk** – Kształcenie głosu w śpiewie zespołowym na przykładzie wybranej literatury muzyki sakralnej. Promotor: prof. Mirosława Knapik

+

+

AKADEMIA MUZYCZNA IM. STANISŁAWA MONIUSZKI W GDAŃSKU

Wydział instrumentalny

- Tomasz Glanc** – Sztuka improwizacji organowej na przykładzie wybranych kompozycji J.S. Bacha, L. Vienne’a i M. Regera, ze szczególnym uwzględnieniem elementów jazzu.
Promotor: prof. Roman Perucki
- Maciej Grzywacz** – Klasyczna technika gitarowa na gruncie muzyki jazzowej, na podstawie artystycznej realizacji zawartej na płycie pt. *Do dziesięciu*. Promotor: prof. Roman Perucki
- Witold Kawalec** – Wirtuozeria w muzyce fortepianowej w I połowie XX wieku na przykładzie wybranych utworów Claude’a Debussy’ego i Sergiusza Prokofiewa.
Promotor: prof. Krystyna Gorzelniak-Pyszkowska
- Robert Kwiatkowski** – Rola skrzypiec w różnych formacjach gry zespołowej.
Promotor: prof. Maciej Sobczak
- Anna Mikolon** – Język muzyczny Dymitra Szostakowicza jako forma osobistej wypowiedzi na przykładzie *II Sonaty fortepianowej h-moll* op. 61 (1942), *II Triada fortepianowego e-moll* op. 67 (1944), cyklu pieśni *Z żydowskiej poezji ludowej* op. 79 (1949).
Promotor: prof. Anna Prabucka-Firlej
- Alina Mleczko** – Zagadnienia twórcze w sonatach saksofonowych Paula Hindemitha, Paula Crestona, Phila Woodsa, Takashi Yoshimatsu i ich znaczenie dla rozwoju współczesnej saksofonowej sztuki wykonawczej. Promotor: prof. Jerzy Mądrowski
- Karolina Piątkowska-Nowicka** – Renesans formy kwartetu smyczkowego w twórczości współczesnych kompozytorów gdańskich na tle wybranych dzieł tego gatunku, powstałych na przełomie XX i XXI wieku w Polsce, Holandii i Japonii.
Promotor: prof. Małgorzata Skorupa-Glinianowicz
- Grzegorz Wieczorek** – Tradycje narodowe w muzyce klarnetowej kompozytorów węgierskich XX wieku. Promotor: prof. Bogdan Ocieszak

Wydział Wokalno-Aktorski

- Katarzyna Dondalska** – Stratosferyczne przestrzenie głosu sopranu koloraturowego.
Promotor: prof. Piotr Kusiewicz
- Liliana Górska** – Problematyka wykonawcza w kameralistyce wokально-instrumentalnej współczesnych polskich kompozytorów drugiej połowy dwudziestego wieku na przykładzie wybranych utworów na mezzosopran i zespół instrumentalny. Promotor: prof. Agnieszka Monasterska

AKADEMIA MUZYCZNA W KRAKOWIE

Wydział Instrumentalny

[dyscyplina artystyczna: Instrumentalistyka]

Danuta Augustyn – Erwin Schulhoff. Tragedia twórcy w nieludzkich czasach.

Promotor: prof. Mieczysław Szlezer

Justyna Duda-Krane – Zagadnienia interpretacyjne w wybranych utworach kameralnych Krzysztofa Pendereckiego wobec roli zapisu, faktury i kształtowania brzmienia.

Promotor: prof. Zdzisław Łapiński

Agata Górska-Kolodziejska (przewód wszczęty w Akademii Muzycznej w Łodzi) – Styl *brillant* we wczesnoromantycznej muzyce polskiej. Promotor: prof. Maria Korecka-Soszkowska**Wojciech Kamionka** – Możliwości sonorystyczne waltorni a techniki wykonawcze w wybranych utworach solowych i kameralnych Messiaena, Kirchnera, Ligetiego, Dukasa, Wojtala.

Promotor: prof. Marek Mleczko

Tomasz Kudyk – Rola lidera – kompozytora w kształtowaniu stylistyki i brzmienia klasycznego kwintetu jazzowego. W oparciu o twórczość wybitnych trębaczy XX wieku i własne doświadczenia w prowadzeniu zespołu. Promotor: prof. Jan Pilch**Paweł Kwaśny** – Wielokulturowość Ameryki Łacińskiej jako źródło inspiracji w twórczości gitarowej Hectora Villi-Lobosa, Alberto Ginastery, Manuela Marii Ponce'a i Augustina Barrios.

Promotor: prof. Janusz Sochacki

Piotr Lato – Sonata klarinetowa w twórczości kompozytorów angielskich XX w. na przykładzie sonat Ch.V. Stanforda, A. Baxa, H. Howellsa i R.R. Benetta. Promotor: prof. Andrzej Godek**Maciej Lulek** – Arcydzieła wiolinistyki – *Partita d-moll* na skrzypce solo J.S. Bacha BWV 1004 i *Partita na skrzypce i fortepian* W. Lutosławskiego. Poszukiwanie podobieństw i różnic z perspektywy współczesnego wykonawcy. Promotor: prof. Teresa Głębówna**Agnieszka Przybylska** (przewód wszczęty w Akademii Muzycznej w Łodzi) – Kameralistyka fortepianowa Samuela Barbera. Promotor: prof. Bogusław Pikała**Marian Sobuła** – *Études d'exécution transcendante* Franciszka Liszta jako kompendium romantycznej sztuki pianistycznej. Od idei po arcydzieło. Promotor: prof. Andrzej Pikul**Joanna Strzelecka** – Fanny Hensel – *Das Jahr*. Muzyczny pamiętnik kompozytorki.

Promotor: prof. Andrzej Pikul

Piotr Wyleżół – Koncepcja tria jazzowego w aspekcie roli fortepianu w kształtowaniu improwizacji i aranżowaniu utworów zawartych na autorskiej płycie pod tytułem *Children's Episode*.

Promotor: prof. Jan Pilch

+

Wydział Twórczości, Interpretacji i Edukacji Muzycznej

[dyscyplina artystyczna: Dyrygentura]

Monika Bažíkova – Twórczość chóralna kompozytorów słowackich XX i XXI wieku.

Promotor: prof. Jerzy Kurcz

Bogusław Jan Bembien – Koncepcja interpretacyjna *Odwiecznych pieśni* op. 10 Mieczysława Karłowicza w zestawieniu z istniejącą tradycją wykonawczą.

Promotor: dr Mirosław Jacek Błaszczyk

Sławomir Bronk – Kaszubska muzyka ludowa i jej obecność w twórczości kompozytorów polskich II połowy XX i początku XXI wieku na przykładzie wybranych utworów.

Promotor: prof. Janusz Przybylski

Joanna Nowicka – Współpraca dyrygenta z kompozytorem na przykładzie wykonania wybranych utworów Henryka Jana Batora. Promotor: dr Wacław Kunc

Piotr Sułkowski – Problematyka wykonawcza w recytatywach oper *Napój miłosny* i *Don Pasquale* G. Donizettiego w perspektywie pracy dyrygenta z wokalistami. Promotor: dr Jacek Mentel

[dyscyplina artystyczna: Kompozycja i teoria muzyki; specjalność: Kompozycja]

Henryk Jan Botor – Inspiracja naturą w *Koncertcie na fortepian i orkiestrę „Pieśni wód”*.

Promotor: dr Wojciech Widlak

Karol Nepelski – Elementy kultur pierwotnych w muzyce współczesnego Zachodu na przykładzie mojej *Neurosymfonii*. Promotor: prof. Krzysztof Penderecki

+
+

INSTYTUT EDUKACJI MUZYCZNEJ UNIwersYTETU KAZIMIERZA WIELKIEGO

Christian Bährens (Niemcy) – Problematyka wykonawcza *Utrecht Te Deum* Georga Fridericha Händla w aspekcie budowy formalnej i interpretacji treści utworu.

Promotor: prof. dr hab. Bernard Mendlik

+

INSTYTUT MUZYKI UNIwersYTETU WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO W OLSZTYNIE

Jacek Kraszewski – *Requiem* Gabriela Faure – problemy wykonawcze w pracy ze studentami Akademii Sztuki w Szczecinie. Promotor: prof. Czesław Grabowski

Tadeusz Mazurek – *Dziesięć tańców polskich* i *Gry weneckie* Witolda Lutosławskiego w aspekcie sztuki wykonawczej. Promotor: prof. Marcin Wawruk

+

INSTYTUT MUZYKOLOGII UNIwersYTETU KARDYNAŁA STEFANA WYSZYŃSKIEGO

Ks. **Zbigniew Stępnik** – Studium repertuaru wybranych polskich chórów akademickich w dwudziestoleciu 1980–2000. Promotor: dr hab. Stanisław Dąbek

+

INSTYTUT MUZYKOLOGII UNIwersYTETU WARSZAWSKIEGO

Aneta Markuszewska – Festa i muzyka na dworze Marii Kazimiery Sobieskiej w Rzymie (1699–1714). Promotor: prof. Alina Żórawska-Witkowska

Sylwia Zabieglńska – Schönberg i Kandinsky – wzajemne związki postaw estetycznych i środków wyrazu. Promotor: prof. Zbigniew Skowron

KATEDRA MUZYKOLOGII UNIwersYTETU IM. ADAMA MICKIEWICZA

Mikołaj Rykowski – *Harmoniemusik* – społeczny i artystyczny fenomen kultury muzycznej Europy środkowej w XVIII i pierwszej połowie XIX wieku. Promotor: prof. dr hab. Ryszard D. Golianek

Ewa Schreiber – Wyobraźnia metaforyczna i jej przejawy we współczesnej myśli o muzyce i twórczości kompozytorskiej. Koncepcje Pierre'a Schaeffera, Raymonda Murraya Schafera i Gerarda Griseya. Promotor: prof. dr hab. Ryszard D. Golianek

+
+

UNIwersYTET MUZYCZNY FRYDERYKA CHOPINA

Małgorzata Bornowska – Wybrane zagadnienia z zakresu interpretacji dzieł wokально-instrumentalnych na przykładzie *Quatre motets pour un temps de penitence* Francisca Poulenc'a oraz *Requiem C-dur* Charlesa Gounoda. Promotor: prof. dr hab. Wacław Kunc

Sylwia Fabiańczyk-Makuch – Marynistyka w literaturze chóralnej w twórczości kompozytorów XX i XXI w. Promotor: prof. dr hab. Wanda Tchórzewska-Kapała

Maria Gabryś – Analiza i interpretacja wybranych utworów fortepianowych W.A. Mozarta w świetle retoryki jego oper. Promotor: prof. Elżbieta Tarnawska

Agata Góreczna-Jakubczak – Chóralne utwory liturgiczne ks. Antoniego Chlondowskiego. Wybrane zagadnienia wykonawcze. Promotor: prof. dr. Maria Wacholc

Paweł Gusnar – Realizacja elementów muzyki jazzowej w literaturze saksofonowej na przykładzie trzech sonat na saksofon i fortepian – Phila Woodsa, Billa Dobbinsa i Ramona Rickera. Promotor: prof. Zbigniew Płużek

Iwona Hossa-Derewecka – Archetypiczny obraz kobiety w życiu i twórczości Karola Szymanowskiego – analiza porównawcza wybranych partii sopranowych pogłębiona własnym doświadczeniem wykonawczym. Promotor: prof. dr hab. Wojciech Maciejowski

Izabela Kłosińska – Głos ludzki w kompozycjach sakralnych Wojciecha Kilara na przykładzie *Magnificat*. Promotor: prof. Jerzy Knetig

Grzegorz Piotr Kołodziej – Różnorodność charakterologiczna postaci Figara, Papagena, Don Giovanniego kreowanych przez głos barytonowy w operach Wolfganga Amadeusza Mozarta w oparciu o zarejestrowane wykonania sceniczne omawianych partii w operach *Wesele Figara*, *W krainie czarodziejskiego fletu*, *Don Giovanni*. Promotor: prof. dr hab. Ewa Iżykowska-Klosiewicz

Agnieszka Kozło – Ewolucja formy sonatowej w polskiej muzyce kameralnej na wiolonczele i fortepian na przykładzie sonat Fryderyka Chopina, Karola Szymanowskiego i Witolda Szalonka. Promotor: prof. Andrzej Bauer

Bogusław Kregielewski – Rytm i jego realizacja w koncercie Mazowsza w oparciu o *Naukę o rytmie muzycznym* Witolda Rudzińskiego. Promotor: prof. Ryszard Dudek

Anna Moniuszko – Barokowe dzieło operowe w aspekcie współczesnej praktyki wykonawczej na przykładzie *Dydony i Eneasza* Henry'ego Purcella. Promotor: dr hab. Wioletta Miłkowska

Aldona Nawrocka-Woźniak – Dyspozycja elementów muzycznych a proces kształtowania formy w *Sinfonii concertante per tromba ed orchestra*. Promotor: prof. Marian Borkowski

Agnieszka Przemek-Bryła – Sonata w twórczości Sergieja Rachmaninowa. Promotor: prof. Alicja Paleta-Bugaj

Jolanta Quattrini – Zagadnienia interpretacji wybranych partii sopranowych w operach włoskich *opera seria* okresu późnego klasycyzmu i romantyzmu. Promotor: prof. Kazimierz Pustelak

Jacek Rogala – Współpraca dyrygenta z kompozytorem, solistą i reżyserem dźwięku podczas realizacji nagrań wybranych utworów cyklu płytowego „Album Polski”.

Promotor: prof. Marek Pijarowski

Beata Szebesczyk – Inspiracja polską muzyką ludową w twórczości kompozytorów współczesnych na przykładzie *Pieśni zielonych* Tadeusza Szeligowskiego, *Piosenek ludowych* Edwarda Pallasza oraz *Siedmiu pieśni kurpiowskich* Stanisława Moryto.

Promotor: prof. Katarzyna Jankowska-Borzykowska

Małgorzata Trzaskalik-Wyrwa – Kompromis – konieczność czy wygoda? Próba zdefiniowania granic kompromisu w wykonawstwie muzyki organowej na przykładzie twórczości organowej i kameralnej Jozefa Gabriela Rheinbergera. Promotor: prof. Magdalena Czajka

+
+
+
+

+

+

+

WYKAZ PRAC HABILITACYJNYCH
Z DZIEDZINY MUZYKOLOGII I SZTUK
MUZYCZNYCH OBRONIONYCH
W 2011 ROKU

+

[kolejność alfabetyczna]

+

AKADEMIA MUZYCZNA IM. FELIKSA NOWOWIEJSKIEGO W BYDGOSZCZY

Teoria muzyki

Michał Zieliński – Model mozartowskiej orkiestry symfonicznej (wyd. Akademia Muzyczna im. Feliksa Nowowiejskiego, Bydgoszcz 2010)

+

AKADEMIA MUZYCZNA IM. GRAŻYNY I KIEJSTUTA BACEWICZÓW W ŁODZI

Wydział wokalnno-aktorski

Izabela Jeżowska – Stylistyka wykonawcza liryki wokalne George'a Gershwina w oparciu o styl gershwinowski oraz jej egzemplifikacja w wybranych pieśniach

Monika Fedyk-Klimaszewska – Klasyka i nowoczesność w liryce wokalne Benjamin Brittena (wyd. Wydawnictwo Akademii Muzycznej w Gdańsku, Gdańsk 2010)

+

AKADEMIA MUZYCZNA IM. STANISŁAWA MONIUSZKI W GDAŃSKU

Wydział Dyrygentury Chóralnej, Edukacji Muzycznej i Rytmiki

Honorata Cybula – Ekspresja muzyczna w *Kantacie maryjnej* Józefa Świdra

Monika Wilkiewicz – Repertuar chóralny i jego zastosowanie w procesie nauczania przedmiotu „dyrygowanie”

Wydział Instrumentalny

Bogusław Jakubowski – Zapomniane i nowe utwory na klarnet kompozytorów szczecińskich XIX, XX i XXI wieku

AKADEMIA MUZYCZNA W KRAKOWIE

Wydział Instrumentalny

[dyscyplina artystyczna: Instrumentalistyka]

Wacław Golonka – Sigfrid Karg-Elert (1877–1933) w żywole koloryzmu dźwiękowego. Elementy impresjonizmu i symbolizmu w wybranych utworach organowych kompozytora

Robert Kabara – W poszukiwaniu nowego brzmienia. Skrzypce w muzyce kameralnej Krzysztofa Pendereckiego

Wydział Twórczości, Interpretacji i Edukacji Muzycznej

[dyscyplina artystyczna: Kompozycja i teoria muzyki; specjalność: Kompozycja]

Robert Kurdybacha – *Ainulidālë according to the Silmarillion by J.R.R. Tolkien*. Wybrane zagadnienia warsztatu kompozytorskiego

[dyscyplina artystyczna: Kompozycja i teoria muzyki; specjalność: Teoria muzyki]

Michał Zieliński – Model mozartowskiej orkiestry symfonicznej

+

INSTYTUT MUZYKOLOGII UNIwersYTETU JAGIELLOŃSKIEGO

Aleksandra Patalas – W kościele, w komnacie i w teatrze. Marco Scacchi. Życie, muzyka, teoria (wyd. Musica Iagellonica, Kraków 2010)

+

INSTYTUT MUZYKOLOGII UNIwersYTETU WARSZAWSKIEGO

Iwona Lindstedt – Sonorystyka w twórczości kompozytorów polskich XX wieku (wyd. Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2010)

+

UNIwersYTET MUZYCZNY FRYDERYKA CHOPINA W WARSZAWIE

Jolanta Anna Janucik – Współczesne a nieznane, autorski katalog cykli pieśni kompozytorów Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina jako inspiracja w rozwiązywaniu problemów repertuarowych i dydaktyczno-wychowawczych

Krzysztof Knittel – Między rzeczywistością a kreacją; *pory roku; tanie imitacje / cheap imitations* (2008)

Monika Mielko-Remiszewska – *Musica Ecclesiae Nova*. Twórcze i odtwórcze aspekty pracy dyrygenta podczas realizacji wybranych dzieł sakralnych Jana Maklakiewicza, Johna Ruttera i Pawła Łukaszewskiego

Maria Orzechowska – Zagadnienia artystyczno-wykonawcze utworów skrzypcowych Zygmunta Noskowskiego

Sławomir Adam Wróblewski – Koncerty instrumentalne Romualda Twardowskiego. Praca dyrygenta nad partyturą

Marek Żwirdowski – Wybrane aspekty stylowego wykonania puzonowych transkrypcji sonat barokowych w kontekście praktyki wykonawczej epoki oraz XX-wiecznej literatury puzonowej

Z żalobnej karty

POLACY ZWIĄZANI Z MUZYKĄ, ZMARLI W 2011 ROKU

+

+

11 stycznia – **Jadwiga Paja-Stach** (ur. 1949), muzykolog specjalizująca się w muzyce współczesnej

19 stycznia – **Maria Zasadińska** (ur. 1929), dziennikarka radiowa, ilustratorka muzyczna

23 stycznia – ks. **Tadeusz Przybylski** (ur. 1927), muzykolog

9 lutego – **Andrzej Przybielski** (ur. 1944), trębacz jazzowy

15 lutego – **Karin Stanek** (ur. 1946 lub 1943), piosenkarka bigbitowa, wokalistka zespołu Czerwono-Czarni

27 lutego – **Danuta Idaszak** (ur. 1930), muzykolog, wieloletnia kierowniczka Biblioteki Instytutu Muzykologii Uniwersytetu Warszawskiego

3 marca – **Irena Kwiatkowska** (ur. 1912), aktorka, artystka kabaretowa

3 marca – **Bohdan Pocij** (ur. 1933), muzykolog i krytyk muzyczny

6 marca – **Janusz Polański** (ur. 1951), pianista i pedagog muzyczny

11 marca – **Maria Zduniak** (ur. 1934), historyk muzyki specjalizująca się w historii śląskiej kultury muzycznej

22 marca – **Janusz Mulewicz** (ur. 1936), aktor, muzyk, kompozytor, popularyzator folkloru warszawskiego, lider „Orkiestry z Chmielnej”

22 marca – **Halina Żytkowiak** (ur. 1947), wokalistka zespołów Tarpany, Amazonki, Trubadurzy

3 kwietnia – **Andrzej Butruk** (ur. 1964), aktor, lektor, satyryk i piosenkarz, członek zespołu „T-raperzy znad Wisły”

4 kwietnia – **Bronisław Kazimierz Przybylski** (ur. 1941), kompozytor i pedagog

16 kwietnia – **Henryk Zomerski** (ur. 1942), basista i klawiszowiec bigbitowy, współzałożyciel Niebiesko-Czarnych, członek Czerwonych Gitar

29 kwietnia – **Alojzy Andrzej Łuczak** (ur. 1930), pisarz, krytyk literacki, dziennikarz, popularyzator muzyki, twórca Młodzieżowego Ruchu Miłośników Muzyki „Pro Sinfonika”

1 maja – **Walter Maslankiewicz** (ur. 1932), artysta baletowy

- 12 maja – **Piotr „Stopa” Żyżelewicz** (ur. 1965), perkusista rockowy, członek zespołów Armia, Izrael, Voo Voo i 2Tm2,3
- 18 maja – **Władysława „Włada” Majewska** (ur. 1911), aktorka, piosenkarka i prezenterka radiowa
- 26 maja – **Józef Stolarz** (ur. 1929), kontrabasista jazzowy
- 31 maja – **Andrzej Sobczak** (ur. 1946), wykonawca kabaretowy i autor tekstów piosenek
- 1 czerwca – **Andrzej Stolarz**, gitarzysta
- 4 czerwca – **Tadeusz Urgacz** (ur. 1926), poeta i autor tekstów piosenek
- 13 czerwca – **Grzegorz „Onil” Oniszczyk** (ur. 1980), raper
- 27 czerwca – **Jan Maciej Zembaty** (ur. 1944), poeta, satyryk, scenarzysta, muzyk
- 29 czerwca – **Joanna Białek** (ur. 1957), śpiewaczka (sopran) i aktorka
- 8 lipca – **Henryk Szwedo** (ur. 1931), dyrygent, wieloletni dyrektor i jeden z twórców Łomżyńskiej Orkiestry Kameralnej
- 23 lipca – **Janusz Gniatkowski** (ur. 1928), piosenkarz
- 29 lipca – **Zbigniew Rojek** (ur. 1954), muzyk, kompozytor, artysta kabaretowy
- 14 września – **Jerzy Jurek** (ur. 1945), akordeonista, pedagog
- 14 września – **Anna Płoszaj-Dejmek** (ur. 1930), artystka muzyk, autorka opracowań muzycznych wielu spektakli Teatru Polskiego w Warszawie
- 15 września – **Regina Smendzianka** (ur. 1924), pianistka i pedagog
- 21 września – **Krzysztof Pośpiech** (ur. 1944), dyrygent, chórmistrz, pedagog
- 8 października – **Jerzy Rzewuski** (ur. 1948), dziennikarz muzyczny
- 27 października – **Bartosz Zjawin** (ur. 1983), producent muzyczny, raper
- 5 listopada – **Marek Skolarski** (ur. 1939), muzyk, autor tekstów, dziennikarz, współzałożyciel zespołów Klan i Vox
- 7 listopada – **Marek Wakarecy** (ur. 1954), skrzypek, altowiolista, wieloletni dyrektor Toruńskiej Orkiestry Kameralnej, działacz społeczny i samorządowy

26 listopada – **Ireneusz Wójcicki** (ur. 1963), piosenkarz, wykonawca i autor szant oraz piosenek turystycznych, członek zespołów EKT Gdynia i Na Razię

5 grudnia – **Violetta Villas** (Czesława Maria Gospodarek, ur. 1938), śpiewaczka, piosenkarka, aktorka filmowa, teatralna i rewiowa, kompozytorka, autorka tekstów

6 grudnia – **Irena Jezińska** (ur. 1930), śpiewaczka operowa, pedagog

9 grudnia – ks. **Karol Mrowiec** (ur. 1919), muzykolog, teoretyk muzyki, kompozytor, organista, teolog, filozof

22 grudnia – **Piotr Figiel** (ur. 1940), kompozytor, aranżer, pianista, organista i wokalista

26 grudnia – **Janusz Cegięła** (ur. 1926), dziennikarz muzyczny, kompozytor, dyrygent i scenarzysta filmowy, popularyzator muzyki

+

+

+

+

